

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Chiang Mai Rajabhat University

ISSN 1686-7467 (Print)
ISSN 2651-141X (Online)

พินนศวรสาร

ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2565

CMRU

CMRU

GANESHA JOURNAL

พินนศวรสาร

Vol. 18 No. 2 July - December 2022

พินนศวรรสาร

วารสารสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2565

ข้อมูลวารสาร

ชื่อวารสาร	(ภาษาไทย) พินนศวรรสาร (ภาษาอังกฤษ) Ganesha Journal
ISSN	1686-7467 (ตีพิมพ์) 2651-141X (อิเล็กทรอนิกส์)
หน่วยงานเจ้าของวารสาร	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
บรรณาธิการ	อาจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.เกียรติชัย สายตาคำ
สถานที่ติดต่อ	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300
โทรศัพท์	09-7970-4563
เว็บไซต์ของวารสาร	https://so01.tci-thaijo.org/index.php/pikanasan

วัตถุประสงค์

พินนศวรรสาร ตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย (Research Article) และบทความวิชาการ (Academic Article) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในสาขาภาษาและภาษาศาสตร์ วรรณกรรม และทฤษฎีวรรณกรรม รวมถึงการพัฒนาลังคม เพื่อก่อให้เกิดข้อค้นพบและประเด็นใหม่ในสาขาวิชานั้น ๆ และความก้าวหน้าทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

ขอบเขตการตีพิมพ์ของวารสาร

ภาษาและภาษาศาสตร์ วรรณกรรมและทฤษฎีวรรณกรรม และการพัฒนาลังคม

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติรี มณีโกศล	รักษาราชการแทนอธิการบดี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย
	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

วารสารพินนศวรรสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ได้ผ่านการพิจารณาและรับรองคุณภาพวารสารให้อยู่ในฐานข้อมูล Thai-Journal Citation Index (TCI)

กลุ่มที่ 1 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

บรรณาธิการ

อาจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.เกียรติชัย สายตาคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์รจนกร แบ่งทิศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์

ข้าราชการเกษียณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

และภาคีสมาชิกราชบัณฑิตยสภา ประเทศไทย

ศาสตราจารย์ ดร.จรัส สุวรรณมาลา

มหาวิทยาลัยรังสิต ประเทศไทย

ศาสตราจารย์ ดร.สมทรง บุรุษพัฒน์

มหาวิทยาลัยมหิดล ประเทศไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วิชญาปกรณ์

มหาวิทยาลัยนเรศวร ประเทศไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต

มหาวิทยาลัยบูรพา ประเทศไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณมะ หนูหมื่น

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
ประเทศไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมนึก ปัญญาสิงห์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเทศไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประเทศไทย

รองศาสตราจารย์นราวัลย์ พูลพิพัฒน์

ข้าราชการเกษียณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประเทศไทย

รองศาสตราจารย์ศิริณา จิตต์จรัส

มหาวิทยาลัยศิลปากร ประเทศไทย

รองศาสตราจารย์สนิท ลัตโยภาส

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา กาวีระ

มหาวิทยาลัยพะเยา ประเทศไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุดิมา แสงเงิน

มหาวิทยาลัยมหิดล ประเทศไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล กาญจนวงศ์

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประเทศไทย

กำหนดออก

พินนาศรวรามีกำหนดออกเป็นราย 6 เดือน (2 ฉบับ/ปี) ดังนี้

ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) กำหนดออกสัปดาห์สุดท้ายของเดือนมิถุนายน

ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) กำหนดออกสัปดาห์สุดท้ายของเดือนธันวาคม

วิธีการส่งบทความ

ส่งต้นฉบับบทความในรูปแบบไฟล์เวิร์ด (Microsoft Word) ผ่านระบบจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ThaiJo) ที่ Website: <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/pikanasan> พร้อมทั้งส่งแบบนำส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ หนังสือรับรองก่อนการตีพิมพ์ตามที่วารสารกำหนดและหลักฐานการโอนค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ ทางอีเมล phikanatesan@gmail.com และส่งเอกสารฉบับจริงทางไปรษณีย์

หมายเหตุ นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ จะต้องให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ลงนามรับรองในแบบฟอร์มนำส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่

ค่าธรรมเนียมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ

ตั้งแต่ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน)

3,500 บาท / เรื่อง

วิธีการชำระค่าธรรมเนียมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ

ชำระผ่านธนาคาร ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (กองทุนบัณฑิตวิทยาลัย) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เลขที่บัญชี 821-289065-5 ประเภทบัญชี ออมทรัพย์

นโยบาย

บทความที่นำมาตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะตรวจสอบเป็นขั้นแรก แล้วจัดให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Review) ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน โดยใช้ระบบผู้ทรงคุณวุฒิไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์และผู้นิพนธ์ไม่ทราบชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ (Double-blind Peer Review) และประเมินบทความตามเกณฑ์และแบบฟอร์มที่กำหนด ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการพิจารณาบทความประมาณ 90 วัน นับจากวันที่บทความได้แก้ไขตามคำแนะนำของกองบรรณาธิการก่อนที่จะส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Reviewer) พิจารณา ผู้นิพนธ์ต้องแก้ไขบทความตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และบทความอาจถูกตัดแปลง แก้ไขคำ สำนวน และรูปแบบการนำเสนอตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร ภายหลังจากการพิจารณาบทความเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะส่งหนังสือตอบรับการตีพิมพ์เผยแพร่ให้แก่ผู้นิพนธ์บทความ บทความที่ผู้ทรงคุณวุฒิมากกว่าหนึ่งท่านพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรตีพิมพ์เผยแพร่ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้นิพนธ์บทความทราบแต่จะไม่ส่งต้นฉบับคืนและผู้นิพนธ์บทความจะไม่ได้รับเงินคืน ไม่ว่ากรณีใด ๆ ผลการพิจารณาจากกองบรรณาธิการถือเป็นสิ้นสุด

เนื้อหาของแต่ละบทความเป็นทัศนะของผู้นิพนธ์ ซึ่งกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความประจำปี (Peer Review)

บทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์และบทความวิชาการที่ตีพิมพ์ในวารสารพิษณุเวชสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้รับการตรวจอ่านและแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิดังรายนามต่อไปนี้

ศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง

ศาสตราจารย์ ดร.ยศ สันตสมบัติ

ศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ วชิรขจร

ศาสตราจารย์ นาวาอากาศโท ดร.สุมิตร สุวรรณ

รองศาสตราจารย์ ดร.จารุณี ทิพย์มณฑล

รองศาสตราจารย์ ดร.ชไมภัค เตชสุนันต์

รองศาสตราจารย์ ดร.ณภัคอร ศรีตระการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธัญญรัตน์ ปาณะกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา แก้วคัลณา

รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ วิสุทธิสมาจาร

รองศาสตราจารย์ ดร.พงศกร เมธีธรรม

รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ นันทจันทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ ประสงค์

รองศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ ใจอารีย์

รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน แสงพิกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.อารีรักษ์ มีแจ้ง

รองศาสตราจารย์ธนรัชต์ ศิริสวัสดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เกาะวิวัฒนากุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงพล ศุขสุเมฆ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ILSC & Greystone College, Sydney Australia

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

กองจัดการวารสาร

นางวิไลพัทธ์ จรุงโอสถ

นางกษมาศ ยาสุมทร์

นางสาวอรกมล สุวรรณประเทศ

นางสาววีรนาถ ตรีคุณสนธิ์

นายณัฐวัฒน์ ไรจนุฒิธรรม

นางสาวกมลรัตน์ เชื้อเลื่อน้อย

นางศิริพร ประณต

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

บทบรรณาธิการ

เข้าสู่ปลายปี 2565 “ชีวิตวิถีถัดไป หรือ Next Normal” กลายเป็นรูปแบบใหม่ในการใช้ชีวิตของคนในสังคม หลังจากที่ได้ปรับตัวจนคุ้นชินกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งในเรื่องการสื่อสาร การทำงาน รวมถึงการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว และกองบรรณาธิการพินเนศวร์สารยังคงมุ่งมั่นในการคัดสรรบทความที่มีคุณค่าเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้และมีมุมมองที่กว้างไกล

พินเนศวร์สาร ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 นี้ นำเสนอบทความวิจัยรวม 11 เรื่อง ประกอบด้วยบทความด้านการสังเคราะห์ งานวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาในประเทศจีนจำนวน 1 บทความ เรื่อง “การสังเคราะห์บทความวิจัยด้านภาษาไทย และไทยศึกษาที่ได้ทุนวิจัยในฐานข้อมูล CNKI ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013–2020” โดย เพ็ญพิสุทธิ์ สีกาแก้ว

บทความด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา จำนวน 6 บทความ ได้แก่ “ปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการฟัง พูด ภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่” โดย วรศิริ บุญชื่อ “การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดทาง Microsoft Teams” โดย เกรียงศักดิ์ ฐานะกอง “การพัฒนาบทอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี” โดย เพียงจันทร์ โมฬีเพ็ทท์ “อิทธิพลพันธสารในงานเขียนภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจของนักศึกษาไทยที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ” โดย สุทธิพงษ์ พิสิฐเสนากุล และ กิรติ วิจักขณะ “ข้อผิดพลาดสำคัญที่เกิดจากการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ของนักศึกษาไทย” โดย สมหมาย โชติรัตน์ และ “กลยุทธ์การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและความสามารถในการปรับตัวทางวิชาการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชาวไทยและชาวจีนที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสอนออนไลน์ของสถาบันการอุดมศึกษาไทยในกำกับของรัฐ” โดย กรรณิการ์ คันทมาศ ทั้ง 6 บทความได้สะท้อนให้เห็นปัญหาและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้ดีขึ้น

บทความด้านวัฒนธรรมและการพัฒนาสังคม จำนวน 4 บทความ บทความเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนใน 3 พื้นที่ ได้แก่ “รูปแบบการพัฒนาชุมชนมรดกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ของ สุชานาฏ ลิตานุรักษ์ “พื้นที่ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมวัดศรีจันทร์ บ้านนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลยกับการจัดการแหล่งเรียนรู้และการท่องเที่ยวของชุมชน” โดย ไทยโรจน์ พวงมณี และ “การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพโดยการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน” สุนทรีย์ รอดดิษฐ์ ทั้ง 3 บทความนี้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความเข้มแข็งและความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชุมชน และปิดท้ายวารสารฉบับนี้ด้วยบทความ “ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นในเขตจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน” โดย มนัส สุวรรณ นำเสนอแนวทางการจัดการเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงคุณค่าซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนระดับนโยบายได้

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านจะได้รับประโยชน์จากบทความในวารสารฉบับนี้ ทั้งในแง่ของการได้รับความรู้จากศาสตร์แขนงต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง/องค์กร/หน่วยงาน รวมถึงการต่อยอดองค์ความรู้เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งทางปัญญา ท้ายนี้ กองบรรณาธิการขอเชิญชวนอาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นักวิชาชีพ นิสิต นักศึกษาและผู้สนใจในด้านวิชาการ นำเสนอผลงานสาขาภาษาและภาษาศาสตร์ วรรณกรรมและทฤษฎีวรรณกรรม และการพัฒนาสังคม เพื่อตีพิมพ์ในพินเนศวร์สาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์สังคมแห่งความรู้ อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

อาจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.เกียรติชัย สายตาคำ
บรรณาธิการวารสารพินเนศวร์สาร

บทความวิจัย

การสังเคราะห์บทความวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาที่ได้ทุนวิจัยในฐานข้อมูล CNKI ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013–2020 <i>เพ็ญพิสุทธิ์ สีกาแก้ว, กนกพรรณ ธรรมสถิตย์สุข, หลิงเฟิน มั่ว, สี่นง หวง และ สยงหลิง เฉิน</i>	1
ปัญหาและปัจจัยที่ส่งต่อการฟัง พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ <i>วรศิริ บุญเชื้อ</i>	17
การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดทาง Microsoft Teams <i>เกรียงศักดิ์ สุวานะกอง</i>	35
การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี <i>เพียงจันทร์ โมเพ็พท์</i>	49
อภิสัมพันธ์สารในงานเขียนภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจของนักศึกษาไทยที่ใช้ ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาต่างประเทศ <i>สุทธิพงษ์ พิสิฐเสนากุล และ กิรติ วิจักขณะ</i>	63
ข้อผิดพลาดสำคัญที่เกิดจากการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาไทย <i>สมหมาย โชติรัตน์</i>	77
กลยุทธ์การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและความสามารถในการปรับตัวทางวิชาการของ นักศึกษา ระดับปริญญาตรีชาวจีนและชาวไทยที่ใช้ภาษาอังกฤษในบริบทการเรียนการสอนออนไลน์ใน มหาวิทยาลัยไทย <i>กรรณิการ์ คันทมาศ, คมกฤษ ตาชม, ผณินทรา อีรานนท์ และ กัญญา เกาะวิวัฒนากุล</i>	89
รูปแบบการพัฒนายุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน: กรณีศึกษา ชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ <i>สุชานาฏ สิตานุรักษ์</i>	101
พื้นที่ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมวัดศรีจันทร์ บ้านนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย กับการจัดการแหล่งเรียนรู้และการท่องเที่ยวของชุมชน <i>ไทยโรจน์ พวงมณี, ณศิริ ศิริพริมา, คชสิทธิ์ เจริญสุข และ พชรมณ ใจงามดี</i>	115
การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพโดยการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน <i>สุนทรีย์ รอดดิษฐ์</i>	133
ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นในเขตจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัด แม่ฮ่องสอน <i>มนัส สุวรรณ, รัชพล สัมพุทธานนท์, ปิยวดี นิลสนธิ และ ปัทมา รัตนกมลวรรณ</i>	147

การสังเคราะห์บทความวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาที่ได้นำทุนวิจัย
ในฐานข้อมูล CNKI ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013–2020*
SYNTHESIS OF RESEARCH ON THAI LANGUAGE AND THAI STUDIES RESEARCH
FUNDED PAPER PUBLISHED ON CNKI DATABASE DURING 2013 – 2020

เพ็ญพิสุทธิ์ สีกาแก้ว^{1**}, กนกพรรณ ธรรมสถิตย์สุข², หลิงเฟิน มัว³, สี่ฉง หวง⁴ และ สยงหลิง เฉิน⁵
Penpisut Sikakaew^{1**}, Kanokphan Thamsatsituk², Lingfen Mo³, Xichang Huang⁴ and Xiongling Chen⁵

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 110/1–4 ถนนประชาชื่น ทุ่งสองห้อง หลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210^{1–5}
Dhurakij Pundit University, 110/1–4 Prachachuen Rd, Thungsonghong, Laksi, Bangkok 10210^{1–5}

**Corresponding author E-mail: penpisut.sik@dpu.ac.th

(Received: 27 Jul, 2022; Revised: 19 Dec, 2022; Accepted: 21 Dec, 2022)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์และสรุปภาพรวมของบทความวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษา ในมุมของเนื้อหางานวิจัย พื้นที่ตีพิมพ์ มหาวิทยาลัย ช่วงปีที่เผยแพร่และประเภทของทุนวิจัย โดยใช้การวิจัยเชิงเอกสาร กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือบทความวิจัยที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยและเผยแพร่บนฐานข้อมูล CNKI (China National Knowledge Infrastructure) ในประเทศจีนช่วงปี ค.ศ. 2013–2020 จำนวน 197 บทความจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยสังเคราะห์งานวิจัยตามลักษณะสำคัญใน 5 ประเด็น คือ 1) เนื้อหางานวิจัย 2) พื้นที่ตีพิมพ์ 3) มหาวิทยาลัยที่ตีพิมพ์ 4) ปีที่เผยแพร่ และ 5) ประเภทของทุนวิจัย จากนั้นนำเสนอผลการวิจัยด้วยการพรรณนาวิเคราะห์และใช้ข้อมูลเชิงปริมาณประกอบ โดยเทียบเป็นค่าร้อยละ ผลการศึกษาพบว่าบทความวิจัยด้านภาษาไทยที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยคิดเป็นร้อยละ 62.8 ด้านไทยศึกษาร้อยละ 37.2 เนื้อหาด้านภาษาไทยเป็นหัวข้อทางภาษาศาสตร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.65 รองลงมาคือด้านการเรียนการสอนภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 32.30 ขณะที่บทความด้านไทยศึกษาเป็นเรื่องการสอนภาษาจีนให้ชาวต่างชาติ คิดเป็นร้อยละ 46.60 รองลงมาคืองานวิจัยด้านชาติพันธุ์ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 13.70 มีบทความที่ได้รับทุนวิจัยมากกว่า 1 ประเภททั้งหมด 49 บทความ คิดเป็นร้อยละ 24.87 ผลงานวิจัยส่วนใหญ่ตีพิมพ์ในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง คิดเป็นร้อยละ 41.12 รองลงมาคือมณฑลยูนนาน คิดเป็นร้อยละ 27.41 มหาวิทยาลัยที่มีบทความตีพิมพ์จากทุนวิจัยมากที่สุดคือมหาวิทยาลัยไป๋เซ่อ รองลงมาคือมหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี ในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง คิดเป็นร้อยละ 29.63 และ 22.22 ตามลำดับ ช่วงปีที่เผยแพร่มากที่สุด คือปี ค.ศ. 2016 และปี ค.ศ. 2017 คิดเป็นร้อยละ 32.5 และ 40.3 ตามลำดับ โดยร้อยละของทุนวิจัยที่พบมากที่สุดคือทุนระดับมณฑล คิดเป็นร้อยละ 42.54 รองลงมาคือทุนระดับมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 28.73

คำสำคัญ: การสังเคราะห์งานวิจัย, บทความวิจัย, ทุนวิจัย, ภาษาไทย, ฐานข้อมูล CNKI

* บทความวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ประเภท Investigator Initiated Project (IIP) ประจำปีการศึกษา 2564

^{1–5} อาจารย์ประจำ วิทยาลัยนานาชาติจีน

ABSTRACT

This paper aims to synthesize and summarize the research on Thai language and Thai studies in terms of the content of research, the area of publication, universities, publishing year, and type of research funding by using the documentary research method. The study sample consisted of 197 articles published on CNKI Database (China National Knowledge Infrastructure) in China during 2013–2020 by purposive random sampling. The research was synthesized according to five main features: 1) the content of the research 2) the field of publication 3) the universities 4) the year of publication and 5) the type of research funding. The research result was then presented through descriptive analysis and quantitative data were shown in percentages. The results showed that 62.8% of the articles are in Thai language subjects, and 37.2% are in Thai studies. The majority of research content in Thai language is linguistic 55.65%, followed by Thai teaching and learning 32.30%. While Thai studies articles are primarily on teaching Chinese as a foreign language 46.60%, followed by ethnic studies 13.70%. There are 49 funded papers granted more than one type of fund with accounted for 24.87%. Most of the funded papers were mainly published in Guangxi Zhuang autonomous region at 41.12%, followed by Yunnan Province at 27.41%. Baise University has the highest frequency of published funded papers, followed by Guangxi University of Nationalities with 29.63% and 22.22% respectively. The most published year is 2016 to 2017 at 32.5% and 40.3%, respectively. The highest frequency of research grants is provincial funds 42.54%, followed by university funds 28.73%.

KEYWORDS: Synthesis of Research, Research Paper, Research Fund, Thai Language, CNKI Database

บทนำ

การเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทยในปัจจุบันมีจุดเริ่มต้นอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1946 โดยเริ่มต้นจากแผนกภาษาสยาม วิทยาลัยภาษาตะวันออกแห่งประเทศจีนที่นครหนานจิง (南京国立东方语言专科学校 暹罗语科) ก่อนจะรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งในภาควิชาภาษาตะวันออกมหาวิทยาลัยปักกิ่งเช่นในปัจจุบัน (Bo, 2007, p. 79) ซึ่งภายหลังจากที่ประเทศจีนเปิดประเทศ และก้าวเข้ามามีส่วนร่วมกับนานาชาติ ความต้องการบัณฑิตด้านภาษาไทยจึงเริ่มมีความหลากหลายมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ในปี ค.ศ. 2017 ประเทศจีนเปิดหลักสูตรวิชาภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา จำนวน 40 แห่ง ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่มีอาณาเขตใกล้กับกลุ่มประเทศอาเซียน โดยในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วงมี จำนวน 20 แห่ง และมณฑลยูนนานมี จำนวน 11 แห่ง ส่วนมณฑลนครใหญ่อย่างปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้และมณฑลอื่น ๆ มีจำนวน 9 แห่ง (Yang & Zhao, 2017, p. 306) นอกจากนี้งานวิจัยของจรัสศรี จิรภาส (2562, น. 98-106) พบว่านับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1946 จนถึง ค.ศ. 2019 ประเทศจีนเปิดสอนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษามากกว่า 70 แห่ง เฉพาะต้นศตวรรษที่ 21 เป็นต้นมาในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วงเปิดหลักสูตรวิชาภาษาไทยในระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาแล้ว จำนวน 23 แห่ง และมณฑลยูนนานอีก จำนวน 34 แห่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chen, Sikakaew, and Wang (2022, pp. 364-365) ที่พบว่าปัจจัยในเชิงภูมิศาสตร์และผลจากยุทธศาสตร์ BRI (Belt and Road Initiative) เป็นอีกหนึ่งแรงผลักดันที่ทำให้กระแสการเรียนภาษาไทยในประเทศจีนได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น โดยก่อนหน้านี้ที่ประเทศจีนจะประกาศ “วิสัยทัศน์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการร่วมกันสร้างแถบเศรษฐกิจเส้นทางสายไหม และเส้นทางสายไหมทางทะเล” (Vision and Actions on Jointly Building Silk Road Economic Belt and 21st-Century Maritime Silk Road) ในปี ค.ศ. 2015 รัฐบาลได้กำหนดบทบาทของมณฑลต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง

และมณฑลยูนนานจึงถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรที่เชี่ยวชาญภาษาอาเซียน ซึ่งรวมถึงบุคลากรที่มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านภาษาไทยด้วย แม้ความนิยมด้านการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศจีนจะมีพัฒนาการมาว่าครั้งศตวรรษ แต่ในทางกลับกันงานวิจัยเชิงสังเคราะห์เกี่ยวกับการวิจัยด้านภาษาไทยในประเทศจีน โดยเฉพาะในฐานข้อมูล CNKI (China National Knowledge Infrastructure) พบว่ายังมีไม่มากนัก ดังนั้นการสังเคราะห์งานวิจัยด้านภาษาไทยในฐานข้อมูล CNKI จะช่วยให้เห็นภาพรวมและทิศทางของงานวิจัยด้านภาษาไทยในประเทศจีนได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านภาษาไทยและไทยศึกษาในฐานข้อมูล CNKI ก่อนหน้านี้ เช่น งานของ สุรสิทธิ์ อมรวิชช์ศักดิ์ (2556) เรื่อง การสำรวจองค์ความรู้ด้านไทยศึกษาจากฐานข้อมูล CNKI โดยศึกษาจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโทและปริญญาเอกตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 จนถึงปี ค.ศ. 2012 ศึกษาจากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกทั้งสิ้น 26 เรื่อง และวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทจำนวนทั้งสิ้น 421 เรื่อง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 16 กลุ่มสาระ 69 สาขา จาก 68 มหาวิทยาลัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงเอกสาร วิเคราะห์จำแนกและแสดงสัดส่วนข้อมูลตามกลุ่มเนื้อหาสาระ จำนวนวิทยานิพนธ์ตามมหาวิทยาลัยและมณฑลที่ตั้งสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาและปีที่สำเร็จการศึกษา จากนั้นจึงให้เหตุผลเชิงอุปมานเพื่อสรุปปรากฏการณ์ที่ค้นพบจากการสำรวจข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าแนวโน้มการศึกษาด้านไทยศึกษามีจำนวนเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับผลวิจัยที่กลุ่มผู้วิจัยพบในบทความเรื่องนี้ ดังจะกล่าวโดยละเอียดต่อไปในผลการวิจัย นอกจากนี้ Xu and Sun (2018) ศึกษาเรื่อง การสังเคราะห์สถานภาพการศึกษาด้านไวยากรณ์ไทยตั้งแต่ปี ค.ศ. 2004-2016 พบว่ามีบทความและวิทยานิพนธ์ที่ระดับปริญญาโทและปริญญาเอกที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยด้านไวยากรณ์ไทยจำนวนทั้งสิ้น 118 เรื่อง แบ่งออกเป็นบทความจำนวน 71 เรื่อง วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทจำนวน 112 เรื่องและวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก

จำนวน 5 เรื่อง โดยแบ่งออกเป็นการศึกษาไวยากรณ์ในระดับคำ และการศึกษาไวยากรณ์ในระดับประโยค การศึกษาในด้านของคำแบ่งออกเป็นประเภทของคำ คำลงท้ายและคำเติมหน้า การประกอบสร้างคำและคำซ้อน การศึกษาในระดับประโยคแบ่งออกเป็น ลักษณะประโยค ประเภทของประโยค โครงสร้างประโยคและลำดับในประโยค บทความวิจัยเรื่องนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงเอกสาร ประกอบการวิเคราะห์และพรรณนาด้วยการเลือกยกตัวอย่างบทความและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับประเภทงานวิจัยต่าง ๆ แต่ไม่ได้สรุปผลในเชิงสถิติ จึงนับเป็นงานวิจัยที่ช่วยให้เห็นสถานภาพเบื้องต้นของการศึกษาด้านไวยากรณ์ไทยในประเทศจีนในภาพรวมเท่านั้น ส่วนอรรถกถา วิจารณ์ชก (2563) ศึกษาเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยเปรียบเทียบภาษาจีนและภาษาไทย ในฐานข้อมูล CNKI ของประเทศจีน โดยสังเคราะห์องค์ความรู้จากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ปริญญาเอก และบทความวิชาการที่ปรากฏในฐานข้อมูล CNKI ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับภาษาจีนและภาษาไทย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน กำหนดคำค้นหาจากคำว่า “เปรียบเทียบจีนไทย” (汉泰对比) จำแนกเนื้อหาข้อมูลออกเป็น 4 ประเภทหลัก ได้แก่ การศึกษาเปรียบเทียบด้านคำศัพท์จีนและไทย การศึกษาเปรียบเทียบทางไวยากรณ์จีนและไทย การศึกษาเปรียบเทียบภาษาจีนและภาษาไทยด้านการแปลและการศึกษาเปรียบเทียบด้านการออกเสียงจีนและไทย ให้เหตุผลเชิงอุปมาเพื่อสรุปและอธิบายข้อมูลที่ค้นพบจากงานวิจัย ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่างานวิจัยด้านการเปรียบเทียบคำศัพท์ระหว่างจีนและไทยมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านไวยากรณ์ การแปล และการออกเสียง เนื่องจากบทความเรื่องนี้กำหนดขอบเขตการวิจัยที่การศึกษาด้านการเปรียบเทียบภาษาจีนและภาษาไทยในฐานข้อมูล CNKI ซึ่งเป็นเพียงกลุ่มประชากรหนึ่งของบทความและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับด้านภาษาไทยและไทยศึกษา จึงสะท้อนข้อมูลเพียงด้านที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเปรียบเทียบที่เกี่ยวกับภาษาจีนและภาษาไทยเท่านั้น นอกจากนี้ จรัสศรี จิรภาส (2562) วิจัยเรื่อง “ศึกษาไทย” และ “ไทยศึกษา” ในประเทศจีน นำเสนอ

ความเคลื่อนไหวด้านการตั้งสถาบันจัดการเรียนการสอนภาษาไทยและหน่วยงานที่ส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับไทยในประเทศจีนตั้งแต่ปี ค.ศ. 1946–2019 โดยแบ่งช่วงเวลาออกเป็น 3 ช่วงใหญ่ คือ 1) ช่วงบุกเบิก (ช่วงศตวรรษที่ 20) 2) ช่วงวางหมาก และ 3) ช่วงแตกสาแหรก โดยช่วงวางหมากและแตกสาแหรกเป็นระยะเวลาในช่วงศตวรรษที่ 21 ซึ่งประเทศจีนเริ่มก้าวเข้ามามีบทบาทบนเวทีโลก รวมถึงยังริเริ่มผลักดันยุทธศาสตร์ BRI อันเป็นอีกหนึ่งแรงผลักดันที่มีต่อการศึกษาด้านภาษาไทยในประเทศจีนให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่ในด้านการบริหารการศึกษาหลักสูตรวิชาภาษาไทยในประเทศจีนพบจุดอ่อนหลายแห่ง เช่น การใช้ตำราที่ยังขาดความทันสมัย และนักวิชาการด้าน “ไทยศึกษา” ในประเทศจีนก็ยังมีจำนวนน้อย ขณะเดียวกันหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตในด้านภาษาไทยและไทยศึกษาในประเทศจีนก็ยังมีไม่มากนัก นอกจากนี้ ประเทศจีนยังมี “ศูนย์ไทยศึกษา” หรือหน่วยงานที่ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยอีกหลายแห่ง งานวิจัยของ Sikakaew, Thamsatitsuk, Mo, Huang and Chen (2022a) ศึกษาเรื่อง สังเคราะห์งานวิจัยด้านภาษาศาสตร์ภาษาไทยในระดับดุษฎีนิพนธ์ปริญญาเอกจากฐานข้อมูล CNKI ช่วงปี ค.ศ. 2015–2020 (Synthesis of Doctoral Dissertation in Thai Linguistic Research on CNKI Database during 2015–2020) โดยใช้โปรแกรม ATLAS.ti 9 ในการวิเคราะห์และจัดกลุ่มประเภทตามเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่างานวิจัยระดับดุษฎีนิพนธ์ด้านภาษาศาสตร์ภาษาไทยจำนวน 20 เรื่อง แบ่งตามเนื้อหาได้ 4 ประเภท ดังนี้ เนื้อหาด้านวากยสัมพันธ์ร้อยละ 55 อรรถศาสตร์ปริชานร้อยละ 25 ภาษาศาสตร์สังคมร้อยละ 15 และภาษาศาสตร์เชิงประวัติศาสตร์เปรียบเทียบร้อยละ 5 ซึ่งงานวิจัยทั้ง 4 ประเภท ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบมากที่สุด งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นผลงานของนักวิจัยชาวไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาจารย์สอนภาษาจีนที่ไปศึกษาต่อระดับปริญญาเอกในประเทศจีน ดังนั้นจึงเลือกคู่ภาษาเปรียบเทียบเป็นภาษาไทยและภาษาจีน อย่างไรก็ตามงานวิจัยเรื่องดังกล่าว กำหนดขอบเขตการ

วิจัยเป็นงานวิจัยระดับคุณวุฒิปริญญาเอกเฉพาะด้านภาษาศาสตร์ภาษาไทยเท่านั้น จึงเป็นภาพแทนส่วนหนึ่งของงานวิจัยด้านภาษาไทยในช่วงเวลาดังกล่าว นอกจากนี้ Sikakaew, Thamsatitsuk, Mo, Huang and Chen (2022b) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์แนวโน้มงานวิจัยด้านภาษาไทยในประเทศจีนในฐานข้อมูล CNKI ช่วงปี ค.ศ. 2013–2020 (the Tendency Analysis of Thai Language Research in China during 2013–2020: A study on CNKI database) โดยศึกษาจากความสัมพันธระหว่าง 1) จำนวนหลักสูตรภาษาไทยในประเทศจีน และ 2) จำนวนของบทความที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัย ซึ่งส่งผลต่อแนวโน้มงานวิจัยด้านภาษาไทยในประเทศจีน ทั้งนี้ได้อ้างอิงข้อมูลจำนวนมหาวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรภาษาไทยในประเทศจีนจากการศึกษาล่าสุดของจรัสศรี จิรภาส (2562) ใช้จำนวนมหาวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรภาษาไทยในประเทศจีนของเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วงและมณฑลยูนนานเป็นตัวแทนของผลทั้งหมดมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างจำนวนหลักสูตรภาษาไทยในประเทศจีนกับจำนวนบทความคิดเป็น $r=1$ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบทความด้านภาษาไทยที่ได้ทุนวิจัยต่อจำนวนบทความวิจัยด้านภาษาไทยทั้งหมดคิดเป็น $r=0.743$ สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองที่ส่งผลต่อแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของงานวิจัยด้านภาษาไทยในประเทศจีน

จากการทบทวนวรรณกรรมเบื้องต้นพบว่างานวิจัยด้านการสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านภาษาไทยในประเทศจีนยังไม่ค่อยเป็นที่แพร่หลาย โดยเฉพาะการสังเคราะห์ข้อมูลจากบทความวิจัย กลุ่มผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตการศึกษาเป็นบทความวิจัยที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยระหว่างปี ค.ศ. 2013–2020 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประเทศจีนเริ่มขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ BRI ดังนั้นการสังเคราะห์งานวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษา ในมิติของเนื้อหา พื้นที่ในการตีพิมพ์มหาวิทยาลัย ช่วงปีที่เผยแพร่ และประเภทของทุนวิจัยที่ตีพิมพ์ในช่วงเวลาข้างต้น จะช่วยให้เราเห็นผลสืบเนื่อง

จากการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ BRI ที่มีต่อภาพรวมและทิศทางของการวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาในประเทศจีนได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสังเคราะห์และสรุปภาพรวมของบทความวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษา ในมุมของเนื้อหา งานวิจัย พื้นที่ตีพิมพ์ มหาวิทยาลัย ช่วงปีที่เผยแพร่ และประเภทของทุนวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. งานวิจัยด้านภาษาไทย หมายถึง บทความวิจัยด้านภาษาไทย ซึ่งรวมถึงด้านการวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทย ทั้งในด้านภาษาศาสตร์ การเรียนการสอนภาษาไทย การผลิตตำรา หนังสือเรียน แบบเรียน การแปล และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย ที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2013–2020

2. งานวิจัยด้านไทยศึกษา หมายถึง บทความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของไทยทั้งในด้านประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ การค้าระหว่างประเทศ ศึกษาศาสตร์ นโยบาย สังคมวิทยา มานุษยวิทยา วัฒนธรรมศึกษาชาติพันธุ์ศึกษา คติชนวิทยา วรรณกรรม ภาพยนตร์ ละคร ข่าวสารและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของไทย รวมถึงเรื่องอื่นในอาณาบริเวณประเทศไทย เช่น การศึกษาวรรณกรรมต่างประเทศที่เผยแพร่ในประเทศไทย อิทธิพลของวรรณกรรมหรือภาษาต่างประเทศในประเทศไทย วัฒนธรรมต่างประเทศในประเทศไทย การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในประเทศไทย (รวมถึงการสอนภาษาจีนในประเทศไทย) เรื่องที่เกี่ยวกับชาติพันธุ์วรรณาศึกษาที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยในบริเวณประเทศไทยเป็นหนึ่งในกลุ่มประชากรวิจัย หรือเรื่องที่มีประเทศไทยเป็นหนึ่งในกลุ่มประชากรการศึกษา เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลบทความด้านภาษาไทยที่ตีพิมพ์ใน

ฐานข้อมูล CNKI จากนั้นจึงนำมาคัดกรอง จัดหมวดหมู่ แล้วจึงใช้กระบวนการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในลำดับถัดไป

ประชากร

บทความวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาที่ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2013–2020 สืบค้นจากคำสำคัญว่า "泰语" (ภาษาไทย) ในฐานข้อมูล CNKI และตีพิมพ์ด้วยภาษาจีน จำนวน 493 บทความ

กลุ่มตัวอย่าง

บทความวิจัยเรื่องนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ กล่าวคือ เป็นบทความวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยในปี ค.ศ. 2013–2020 ซึ่งตีพิมพ์ในฐานข้อมูล CNKI และใช้ภาษาจีนในการตีพิมพ์ จำนวน 197 บทความ ซึ่งการคัดเลือกบทความที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เพราะบทความเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของผู้วิจัย และยังแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของการวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาในประเทศจีนผ่านการสนับสนุนทุนวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. กำหนดฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นคือ CNKI (China Knowledge Resource Integrated)
2. กำหนดคำสืบค้นด้วยคำว่า "泰语" (ภาษาไทย) ในข้อมูลประเภทบทความ
3. กำหนดขอบเขตภาษาที่ใช้ในการเขียนบทความคือภาษาจีน และขอบเขตวารสารที่ตีพิมพ์ในประเทศจีน
4. กำหนดช่วงปีของบทความในการศึกษาเป็น ค.ศ. 2013–2020
5. กำหนดขอบเขตบทความวิจัยที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยโดยคัดกรองจากช่อง Fund (基金资助) ในหน้าแสดงข้อมูลบทความ
6. กำหนดวันที่สืบค้นข้อมูลบนฐาน CNKI เป็นวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสารและการวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มผู้วิจัยได้จัดทำแบบเก็บข้อมูล

เพื่อคัดกรองและวิเคราะห์บทความวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัย โดยทำเป็นตารางจำแนกข้อมูลแยกตามปีที่ตีพิมพ์ ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง สังกัด วารสารที่ตีพิมพ์ มณฑล ประเภททุนวิจัย และประเภทเนื้อหา

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

กลุ่มผู้วิจัยสร้างและทดสอบแบบเก็บข้อมูลดังนี้

1. สร้างแบบเก็บข้อมูลตามประเด็นในการสังเคราะห์
2. จัดเก็บข้อมูลลงแบบเก็บข้อมูล
3. ตรวจสอบความถูกต้องและประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญในด้านภาษาจีนและภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน และผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแบบเก็บข้อมูล
4. นำแบบเก็บข้อมูลมาใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

บทความวิจัยเรื่องนี้มีขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลประเภทบทความด้านภาษาไทยและไทยศึกษาที่ตีพิมพ์ในช่วงปี ค.ศ. 2013–2020 จากการสืบค้นด้วยคำสำคัญว่า "泰语" (ภาษาไทย)
2. คัดกรองข้อมูลเฉพาะบทความที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัย และตีพิมพ์ด้วยภาษาจีนในวารสารที่ตีพิมพ์ในประเทศจีน
3. นำข้อมูลที่ได้จัดเก็บลงในแบบเก็บข้อมูลโดยเรียงตามปีที่ตีพิมพ์ และจัดเก็บเนื้อหาในส่วนของชื่อบทความ ชื่อผู้แต่ง ชื่อหน่วยงานสังกัดของผู้แต่ง และชื่อวารสาร รวมถึงคัดกรองประเภททุนวิจัยและแหล่งพื้นที่ในการตีพิมพ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

บทความวิจัยเรื่องนี้ใช้การวิเคราะห์เชิงเอกสาร (Documentary Analysis) ซึ่งหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว กลุ่มผู้วิจัยคัดกรองข้อมูลตามประเภทและประเด็นในการสังเคราะห์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการแยกแยะ จัดกลุ่มประเภทและเนื้อหางานวิจัย นับค่าความถี่และค่าสถิติร้อยละ จากนั้นจึงวิเคราะห์ในประเด็นที่ศึกษาตามที่กำหนดไว้

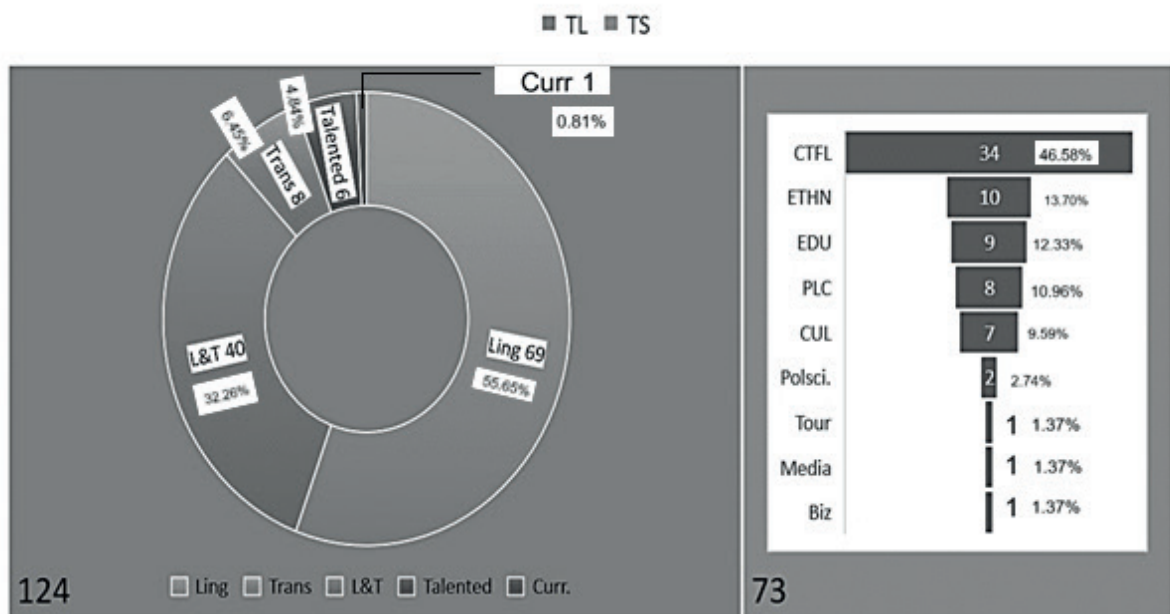
ในวัตถุประสงค์ ได้แก่ ประเด็นเนื้อหาทางวิจัย พื้นที่ตีพิมพ์ มหาวิทยาลัย ช่วงปีที่เผยแพร่และประเภทของทุนวิจัย เพื่อศึกษาหาความถี่ของข้อมูลที่ปรากฏมากที่สุดในแต่ละประเด็นวิจัย แล้วใช้สถิติพรรณนาในการนำเสนอผลโดยใช้คำร้อยละ จากนั้น สรุปและอภิปรายผลข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยด้านเนื้อหา

จากการศึกษาพบว่าบทความวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยในปี ค.ศ. 2013-2020 มีจำนวนทั้งสิ้น 197 บทความ คิดเป็นร้อยละ 39.95 จากบทความวิจัยทั้งหมด 493 บทความ เมื่อจำแนกกลุ่มประเภทเนื้อหาออกเป็น 2 ประเภท ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ภาษาไทยและไทยศึกษา พบผลการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทความด้านภาษาไทยและไทยศึกษาระหว่างปีค.ศ. 2013-2020 จำแนกตามเนื้อหา

ภาพที่ 1 ประเภทและกลุ่มเนื้อหาบทความวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาในปี ค.ศ. 2013-2020

(*TL หมายถึง Thai language เนื้อหาวิจัยด้านภาษาไทย ตัวย่อ Ling = linguistic ภาษาศาสตร์ L&T= Thai teaching and learning การเรียนการสอนภาษาไทย Trans = Translation การแปล Talented = Talented training การพัฒนาบุคลากร Curr = Curriculum หลักสูตร; TS หมายถึง Thai Studies เนื้อหาวิจัยด้านไทยศึกษา ตัวย่อ CTFL = Chinese teaching as foreign language การสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ ETHN = Ethnic studies ชาติพันธุ์ศึกษา EDU = Education ศึกษาศาสตร์ PLC = Policy นโยบาย CUL = Cultural studies วัฒนธรรมศึกษา Polsci = Political Sciences รัฐศาสตร์ Tour = Tourism การท่องเที่ยว Media = Media Studies สื่อและภาพยนตร์ Biz = Business ธุรกิจการค้า)

ภาพที่ 1 ประเภทและกลุ่มเนื้อหาบทความวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาในปี ค.ศ. 2013-2020 แสดงให้เห็นอัตราส่วนระหว่างบทความวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาคิดเป็น 1.69: 1 โดยบทความวิจัยด้านภาษาไทย จำนวน 124 บทความ แบ่งเป็นกลุ่มได้ 5 กลุ่มใหญ่ คือ 1) ภาษาศาสตร์ 2) การเรียนการสอนภาษาไทย 3) การแปล 4) การพัฒนาบุคลากรด้านภาษาไทย

และ 5) หลักสูตร ซึ่งเนื้อหาด้านภาษาศาสตร์ภาษาไทยพบมากที่สุด จำนวน 69 บทความ คิดเป็นร้อยละ 55.65 รองลงมาคือบทความด้านการเรียนการสอนภาษาไทย จำนวน 40 บทความ คิดเป็นร้อยละ 32.26 บทความด้านการแปลจำนวน 8 บทความ คิดเป็นร้อยละ 6.45 บทความด้านการพัฒนาบุคลากรภาษาไทย จำนวน 6 บทความ คิดเป็นร้อยละ 4.84 และบทความ

ด้านหลักสูตร จำนวน 1 บทความ คิดเป็นร้อยละ 0.81 ส่วนเนื้อหาหลักสูตรไทยศึกษา จำนวน 73 บทความ แบ่งหัวข้อตามประเภทเนื้อหาได้ 9 กลุ่ม คือ 1) การสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ 2) ชวติพันธุ์ศึกษา 3) ศึกษาสาสตร์ 4) นโยบาย 5) วัฒนธรรมศึกษา 6) รัฐสาสตร์ 7) การท่องเที่ยว 8) สื่อและภาพยนตร์ และ 9) ธุรกิจการค้า โดยหัวข้อที่พบมากที่สุดคือด้านการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 34 บทความ คิดเป็นร้อยละ 46.58 รองลงมาคือชวติพันธุ์ศึกษา 10 บทความ คิดเป็นร้อยละ 13.70 ศึกษาสาสตร์ 9 บทความ คิดเป็นร้อยละ 12.33 นโยบายการศึกษา 8 บทความ คิดเป็นร้อยละ 10.96 วัฒนธรรมศึกษา 7 บทความ คิดเป็นร้อยละ 9.59 รัฐสาสตร์ 2 บทความ คิดเป็นร้อยละ 2.74 และงานวิจัยด้านการท่องเที่ยว สื่อและภาพยนตร์ รวมถึงธุรกิจการค้าอย่างละ 1 บทความ คิดเป็นร้อยละ 1.37

กลุ่มผู้วิจัยได้สำรวจการใช้ประโยชน์ในทางวิชาการ หรือยอดการอ้างอิงบทความพบว่าบทความที่มียอดการอ้างอิงมากที่สุดระหว่างปี ค.ศ. 2013–2020 จัดอยู่ในประเภทไทยศึกษา กลุ่มเนื้อหาการสอนภาษาจีนให้ชาวต่างชาติ ชื่อบทความเรื่อง “แนวทางเศรษฐกิจกับภูมิทัศน์ทางภาษาสาสตร์: กรณีศึกษาในประเทศไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย และประเทศไทย” (Shang, 2016) ตีพิมพ์ในวารสาร “ยุทธสาสตร์และงานวิจัยด้านภาษา” ในปี ค.ศ. 2016 โดยมียอดการอ้างอิงเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม ปี ค.ศ. 2021 (พ.ศ. 2564) จำนวน 56 ครั้ง ผู้วิจัยใช้มุมมองทางด้านเศรษฐกิจครอบคลุมด้านต้นทุน กำไร ประโยชน์ ความเหมาะสม อุปสงค์ อุปทาน คุณค่าในการใช้และการใช้วัสดุมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีต่อภูมิทัศน์ทางภาษาสาสตร์ ขณะที่บทความด้านภาษาไทยพบว่ากลุ่มเนื้อหาด้านภาษาสาสตร์ที่มียอดการอ้างอิงมากที่สุดคือบทความเรื่อง “การวิเคราะห์ความคล้ายคลึงทางวรรณยุกต์ของภาษาไทยและภาษาจีน” (Luo, 2013) ตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยครูสาสตร์ยูนนาน (ฉบับการสอนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ) มียอดการอ้างอิงเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 5 ครั้ง บทความเรื่องนี้ศึกษา

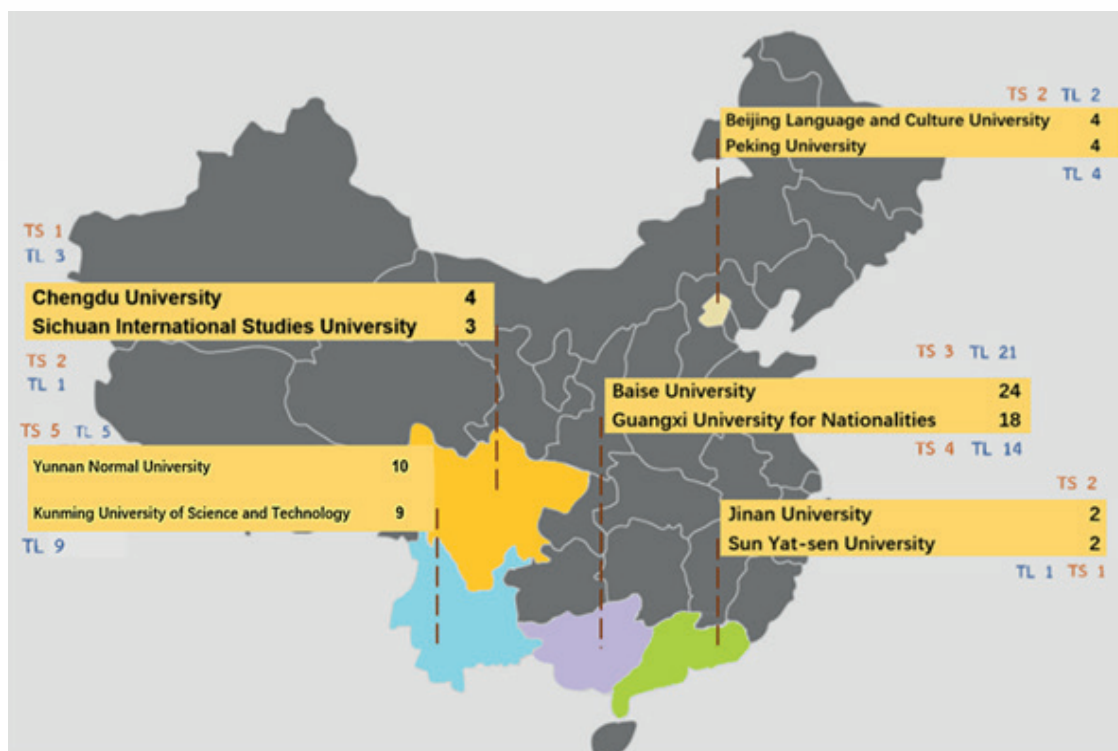
ในประเด็นของคุณลักษณะที่โดดเด่นของเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยและวรรณยุกต์ภาษาจีน รวมถึงสัมผัสการรับรู้เสียงวรรณยุกต์ภาษาจีนของผู้เรียนชาวไทย เพื่อศึกษาว่าผู้เรียนชาวไทยใช้ความเหมือนคล้ายของเสียงวรรณยุกต์ทั้งสองภาษานี้ในการสัมผัสรับรู้เสียงวรรณยุกต์ภาษาจีนอย่างไร เมื่อสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมพบว่าบทความวิจัยเรื่องนี้เป็นของนักวิจัยชาวไทย โดยเป็นส่วนหนึ่งจากงานวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต กลุ่มผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกบทความวิจัยที่เขียนโดยนักวิจัยชาวไทยและได้รับการอ้างอิงมากที่สุด จำนวน 1 บทความ พบว่า เป็นบทความในกลุ่มเนื้อหาเกี่ยวกับชวติพันธุ์ คือ บทความเรื่อง “พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมแต่จิวในสังคมชาวจีนในประเทศไทย” (Liu, 2015) ตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยชวเถา (ฉบับสังคมสาสตร์และมนุษยสาสตร์) โดยมียอดการอ้างอิงเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 5 ครั้ง โดยผลการวิจัยพบว่าวัฒนธรรมของกลุ่มลูกหลานชาวจีนแต่จิวในประเทศไทยทั้งในด้านเทศกาล อาหาร ศาสนา การศึกษา ภาษาจีน และความเป็นหมู่คณะปัจจุบันเริ่มค่อย ๆ ถูกกลืนกลายเพราะได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมไทยมากขึ้น

2. ผลการวิจัยด้านพื้นที่ตีพิมพ์และมหาวิทยาลัย

จากการศึกษาพบว่ามณฑลที่มีบทความวิจัยที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยทั้งด้านภาษาไทยและไทยศึกษาในประเทศจีนมีทั้งสิ้น 19 แห่ง แบ่งออกเป็น 3 นครปกครองโดยตรง 14 มณฑล 1 เขตปกครองตนเอง และ 1 เขตบริหารพิเศษ ได้แก่ นครปกครองโดยตรงปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ และฉงชิ่ง มณฑล อันฮุย ผู้เจี้ยน กวางตุ้ง กุ้ยโจว ไห่หนาน หูเป่ย์ หูหนาน เจียงซู เจียงซี เหลียวหนิง ล่านซี เสฉวน ยูนนาน เจ้อเจียง เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง และเขตบริหารพิเศษ ฮองกง ซึ่งพื้นที่ที่มีบทความวิจัยที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยทั้งด้านภาษาไทยและไทยศึกษามากที่สุดคือเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง จำนวน 81 บทความ รองลงมาคือมณฑลยูนนาน 54 บทความ คิดเป็นร้อยละ 41.12 และร้อยละ 27.41 ของบทความทั้งหมดตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากหน่วยงานที่ตีพิมพ์บทความพบว่าบทความวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยในฐาน

ข้อมูล CNKI นั้นมีทั้งบทความที่มาจากมหาวิทยาลัย วิทยาลัย สถาบันวิจัย และห้องสมุดทั้งหมด 75 แห่งใน 19 พื้นที่ ประกอบไปด้วยมหาวิทยาลัย 63 แห่ง วิทยาลัย 9 แห่ง ห้องสมุด 2 แห่ง และสถาบันวิจัย 1 แห่ง โดยห้องสมุดที่ตีพิมพ์บทความได้แก่ Guangxi Library และ Guangzhou Library ในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง

และมณฑลกว่างตุงตามลำดับ ขณะที่สถาบันวิจัยที่ตีพิมพ์งานวิจัยที่สืบเนื่องจากทุน ได้แก่ Chinese Academic of Social Sciences ที่ปักกิ่ง กลุ่มผู้วิจัยคัดกรองเฉพาะข้อมูลมหาวิทยาลัยในพื้นที่ที่มีการตีพิมพ์สูงสุด 5 อันดับแรก ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 10 มหาวิทยาลัยใน 5 พื้นที่ที่มีบทความสืบเนื่องจากทุนวิจัยตีพิมพ์สูงสุด

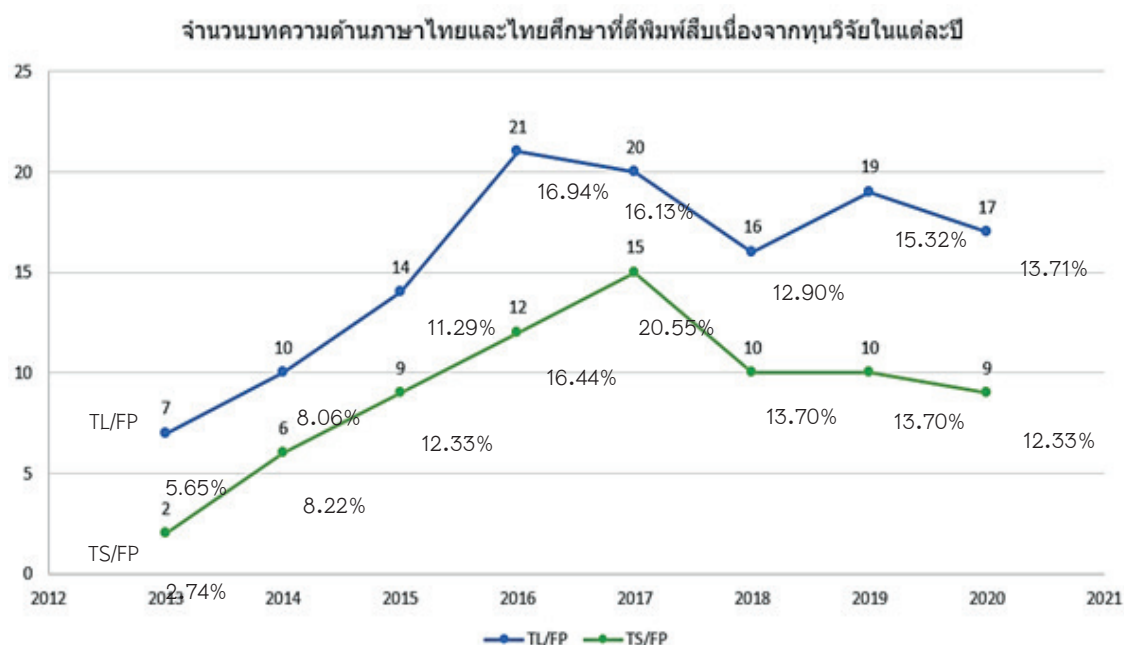
จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่า 5 พื้นที่ที่มีการตีพิมพ์บทความด้านภาษาไทย (TL) และไทยศึกษา (TS) มากที่สุด เรียงตามลำดับได้แก่ 1) เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง 2) มณฑลยูนนาน 3) มหานครปักกิ่ง 4) มณฑลเสฉวน และ 5) มณฑลกว่างตุง โดยมหาวิทยาลัยในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วงที่มีบทความวิจัยตีพิมพ์มากที่สุด 2 แห่งแรก ได้แก่ มหาวิทยาลัยไป๋เซอ (Baise University) จำนวน 24 บทความ แบ่งเป็นเนื้อหาด้านภาษาไทย 21 บทความ และไทยศึกษา 3 บทความ รองลงมาคือมหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี (Guangxi University for Nationalities) จำนวน 18 บทความ แบ่งเป็นเนื้อหาด้านภาษาไทย 14 บทความ และไทยศึกษา 4 บทความ มหาวิทยาลัยที่ตีพิมพ์บทความมากที่สุดในมณฑลยูนนานได้แก่

มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ยูนนาน (Yunnan Normal University) จำนวน 10 บทความ แบ่งเป็นบทความด้านภาษาไทย 5 บทความ และบทความด้านไทยศึกษา 5 บทความ มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคุนหมิง (Kunming University of Science and Technology, KUST) จำนวน 9 บทความ เป็นบทความด้านภาษาไทยทั้งหมด มหานครปักกิ่งมีมหาวิทยาลัยที่ตีพิมพ์บทความมากที่สุด 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่ง (Beijing Language and Culture University) และมหาวิทยาลัยปักกิ่ง (Peking University) จำนวนแห่งละ 4 บทความ โดยมหาวิทยาลัยปักกิ่งเป็นบทความด้านภาษาไทยทั้งหมด ขณะที่มหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่งเป็นบทความด้านภาษาไทย 2 บทความ และไทยศึกษา 2 บทความ

ในมณฑลเสฉวนมหาวิทยาลัยเฉิงตู (Chengdu University) และ มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเสฉวน (Sichuan International Studies University) มีบทความตีพิมพ์แห่งละ 4 บทความ และ 3 บทความตามลำดับ ส่วนมหาวิทยาลัยจี้หนาน (Jinan University) และ มหาวิทยาลัยซุนยัตเซ็น (Sun Yat-sen University) ในมณฑลกว่างตงมีบทความแห่งละ 2 บทความตามลำดับ

3. ผลการวิจัยด้านปีที่ตีพิมพ์

จากการศึกษาพบว่าช่วงปีที่มีบทความวิจัยที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยมากที่สุดคือปี ค.ศ. 2017 มีบทความด้านภาษาไทยและไทยศึกษาที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัย จำนวน 35 บทความ รองลงมาคือปี ค.ศ. 2016 มีบทความจำนวน 33 บทความ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

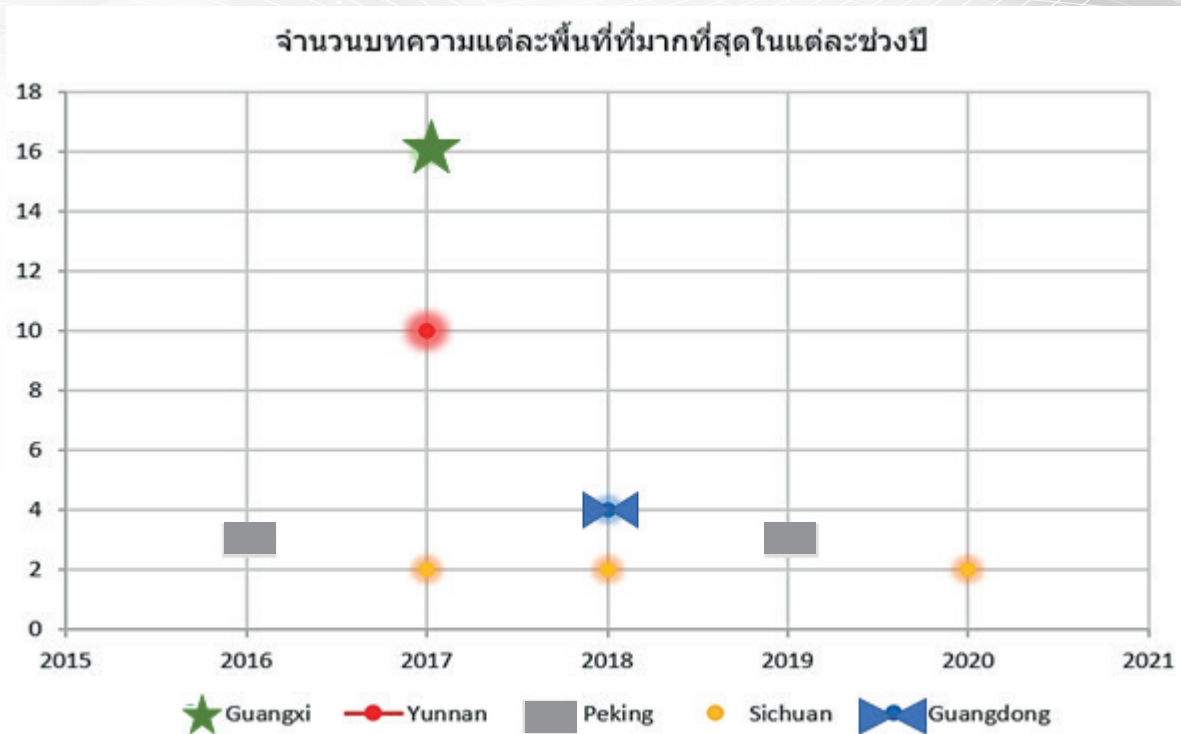

ภาพที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของบทความด้านภาษาไทยและไทยศึกษาที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยในแต่ละปี

จากภาพแสดงให้เห็นว่าจำนวนบทความที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013 มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี และเริ่มน้อยลงในช่วงระยะ 3 ปีหลัง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของบทความจะพบว่าบทความด้านภาษาไทยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (AAGR) ร้อยละ 15 ขณะที่บทความ

ด้านไทยศึกษามีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (AAGR) ร้อยละ 33

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปีที่ตีพิมพ์กับพื้นที่ที่ตีพิมพ์พบว่าใน 5 กลุ่มพื้นที่ที่มีความถี่ของบทความสูงสุด มีจำนวนบทความมากที่สุดในปี ค.ศ. 2017 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพที่ 4 จำนวนบทความในแต่ละช่วงปีจำแนกตาม 5 พื้นที่ที่มีบทความตีพิมพ์สูงสุด

ในปี ค.ศ. 2017 เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง มณฑลยูนนานและมณฑลเสฉวนมีบทความตีพิมพ์มากที่สุด สอดคล้องกับข้อมูลในภาพที่ 3 โดยเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วงมีบทความตีพิมพ์ จำนวน 16 บทความ คิดเป็นร้อยละ 25.40 มณฑลยูนนานมีบทความตีพิมพ์ จำนวน 10 บทความ คิดเป็นร้อยละ 15.87 และมณฑลเสฉวน จำนวน 2 บทความ คิดเป็นร้อยละ 3.17 ของบทความที่ตีพิมพ์ในปีเดียวกัน

4. ผลการวิจัยด้านทุนวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่าบทความด้านภาษาไทย และไทยศึกษาที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยทั้งหมด 197 บทความ ประกอบด้วยทุนวิจัยทั้งหมด 4 ประเภท คือ 1) ทุนวิจัยระดับชาติ (National Fund) 2) ทุนวิจัยระดับกระทรวง (Bureau Fund) 3) ทุนวิจัยระดับมณฑล (Provincial Fund) และ 4) ทุนวิจัยระดับมหาวิทยาลัย (University Fund) โดยมีทุนวิจัยที่ไม่นับค่าซ้ำในแต่ละประเภทจำนวน 268 ทุนวิจัย ผลการวิจัยพบทุนวิจัยระดับมณฑลมากที่สุด จำนวน 113 ทุนวิจัย คิดเป็นร้อยละ 42.16 รองลงมาคือทุนวิจัยระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 78 ทุนวิจัย คิดเป็นร้อยละ 29.10 ทุนวิจัยระดับชาติ จำนวน 63 ทุนวิจัย คิดเป็นร้อยละ

23.51 และทุนวิจัยระดับกระทรวง จำนวน 14 ทุนวิจัย คิดเป็นร้อยละ 5.22 ผู้วิจัยวิเคราะห์รายละเอียดในแต่ละประเภททุนจะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ทุนวิจัยระดับมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยที่สนับสนุนทุนวิจัยด้านภาษาไทย และไทยศึกษาในประเทศจีน จากการศึกษาบทความที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยในปี ค.ศ. 2013–2020 มีจำนวน 40 แห่ง จากทั้งหมด 13 พื้นที่ แบ่งเป็นเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง จำนวน 11 มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 32.35 มณฑลยูนนาน จำนวน 10 มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 29.41 มณฑลเสฉวน จำนวน 4 มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 11.76 มหานครปักกิ่ง จำนวน 3 มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 8.82 มณฑลกว่างตง จำนวน 3 มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 8.82 มณฑลอานฮุย จำนวน 2 มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 5.88 มณฑลเจ้อเจียง ผู้เจี้ยน ซานซี เจียงซู เจียงซี มหานครเซี่ยงไฮ้ และเขตปกครองพิเศษฮ่องกง พื้นที่ละ 1 มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 2.94 โดยมหาวิทยาลัยที่ให้ทุนวิจัยมากที่สุดคือมหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี (Guangxi University of Nationalities) จำนวน 8 ทุนวิจัย คิดเป็นร้อยละ 72.72 ของพื้นที่ และ

คิดเป็นร้อยละ 10.25 ของจำนวนทุนวิจัยระดับมหาวิทยาลัยทั้งหมด

4.2 ทุนวิจัยระดับมณฑล

จากการศึกษาพบว่ามณฑลที่ให้ การสนับสนุนทุนวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษามีทั้งหมด 10 แห่ง ได้แก่ 1) เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง 2) มณฑลยูนนาน 3) เสฉวน 4) กวางตุ้ง 5) หูหนาน 6) อันฮุย 7) ฉูเจียง 8) เหลียวหนิง 9) หูเป่ย์ และ 10) มหานครเฉิงไฮ้ โดยทุนวิจัยทั้งหมดที่ไม่นับค่าซ้ำในแต่ละมณฑลแบ่งออกเป็นเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง จำนวน 54 ทุนวิจัย คิดเป็นร้อยละ 47.78 มณฑลยูนนาน จำนวน 38 ทุนวิจัย คิดเป็นร้อยละ 33.62 มณฑลเสฉวน จำนวน 7 ทุนวิจัย คิดเป็นร้อยละ 6.19 มณฑลกวางตุ้ง จำนวน 5 ทุนวิจัย คิดเป็นร้อยละ 4.42 มณฑลหูหนาน อันฮุย และฉูเจียงอย่างละ 2 ทุนวิจัย คิดเป็นร้อยละ 1.76 มณฑลเหลียวหนิง หูเป่ย์และมหานครเฉิงไฮ้ อย่างละ 1 ทุนวิจัย คิดเป็นร้อยละ 0.88

4.3 ทุนวิจัยระดับกระทรวง

กระทรวงที่สนับสนุนหัวข้อวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาในประเทศจีนมี 2 กระทรวง คือ 1) กระทรวงศึกษาธิการ และ 2) กระทรวงการคลัง โดยทุนจากกระทรวงศึกษาธิการมีจำนวน 13 ทุนวิจัย ส่วนกระทรวงการคลังมีจำนวน 1 ทุนวิจัย เป็นโครงการวิจัยใหญ่เรื่อง “ทุนวิจัยจีนโพ้นทะเลกับความฝันของจีน (Chinese Dream)” หัวข้อย่อย “งานวิจัยด้านการสอนภาษาจีนและชาวจีนโพ้นทะเล” ส่วนทุนวิจัยจากกระทรวงศึกษาธิการจีนนั้นเป็นทุนวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 12 ทุนวิจัย และทุนวิจัยด้านชาติพันธุ์และอาณานิคมศึกษา จำนวน 1 ทุนวิจัย

4.4 ทุนวิจัยระดับชาติ

จากการสืบค้นข้อมูลบทความด้านภาษาไทยและไทยศึกษาที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยในฐานข้อมูล CNKI ระหว่างปี ค.ศ. 2013–2020 พบว่ามีทั้งบทความที่ได้รับทุนวิจัยระดับชาติจากสาธารณรัฐประชาชนจีน และทุนวิจัยระดับชาติจากประเทศไทย โดยทุนวิจัยระดับชาติจากสาธารณรัฐประชาชนจีน สามารถแบ่งได้เป็น 10 ประเภท ได้แก่ 1) ทุนวิจัยด้านสังคมศาสตร์

2) ทุนวิจัยด้านวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ 3) ทุนวิจัยคณะกรรมการด้านภาษาและอักษรแห่งชาติ 4) ทุนวิจัยสำหรับงานวิจัยพื้นฐานระดับอุดมศึกษา 5) ทุนวิจัยจากหน่วยงานด้านกิจการชาวจีนโพ้นทะเล 6) ทุนวิจัยจากคณะกรรมการด้านชนเผ่าแห่งชาติ 7) ทุนวิจัยมหาบัณฑิตด้านการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ 8) ทุนวิจัยสำหรับนักศึกษาชาวจีนที่ได้ทุนไปศึกษาต่อในต่างประเทศ 9) ทุนวิจัยแผนงานด้านศึกษาศาสตร์ และ 10) ทุนวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) (ชื่อในขณะนั้น) จากประเทศไทย โดยทุนวิจัยด้านสังคมศาสตร์มี 17 ทุนวิจัย 31 บทความ มีบทความที่ตีพิมพ์สืบเนื่องมากที่สุดคือทุนวิจัยหัวข้อ “การวิเคราะห์เปรียบเทียบสุภาษิตและคำพังเพยภาษาจ้วงกับภาษาไทย” ซึ่งมีจำนวนบทความตีพิมพ์ทั้งหมด 10 บทความ จากมหาวิทยาลัยไป๋เซอ (Baishan University) และมหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี (Guangxi University of Nationalities) ซึ่งบทความทั้งหมดตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2015 จำนวน 3 บทความ ปี ค.ศ. 2016 จำนวน 5 บทความ ปี ค.ศ. 2017 จำนวน 1 บทความ และปี ค.ศ. 2018 จำนวน 1 บทความตามลำดับ ทุนวิจัยด้านวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มี 5 ทุนวิจัย 15 บทความ ทุนวิจัยคณะกรรมการด้านภาษาและอักษรแห่งชาติมี 4 ทุนวิจัย 4 บทความ ทุนวิจัยสำหรับงานวิจัยพื้นฐานระดับอุดมศึกษามี 2 ทุนวิจัย 2 บทความ ทุนวิจัยจากหน่วยงานด้านกิจการชาวจีนโพ้นทะเลมี 2 ทุนวิจัย 2 บทความ ทุนวิจัยจากคณะกรรมการด้านชนเผ่าแห่งชาติ มี 2 ทุนวิจัย 2 บทความ ทุนวิจัยมหาบัณฑิตด้านการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ และทุนวิจัยสำหรับนักศึกษาชาวจีนที่ได้ทุนไปศึกษาต่อในต่างประเทศมีจำนวน 1 ทุนวิจัย 2 บทความ และทุนวิจัยแผนงานด้านศึกษาศาสตร์จำนวน 2 ทุนวิจัย 2 บทความ ส่วนทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.เดิม) มีจำนวน 2 ทุนวิจัย 1 บทความ คือ ทุนวิจัยองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาและทุนนักวิจัยอาวุโส เป็นผลงานร่วมมือระหว่างอาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและอาจารย์จากมหาวิทยาลัยไป๋เซอในหัวข้อ “หลักสำคัญของ

การแบ่งประเภทคำในภาษาไทย” ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2014 ในวารสารมหาวิทยาลัยไป๋เซ่อ

นอกจากนี้กลุ่มผู้วิจัยพบว่า มีบทความวิจัยจำนวน 49 บทความ คิดเป็นร้อยละ 24.87 ที่ได้รับทุนวิจัยมากกว่า 1 ทุนวิจัย มีทั้งทุนวิจัยระดับชาติ ระดับมณฑล และระดับมหาวิทยาลัย โดยบทความด้านภาษาไทยที่ได้รับทุนมากที่สุดคือบทความเรื่อง “การวิจัยฐานข้อมูลภาษาไทย อังกฤษ และจีน จากคลังข้อมูลภาษา” จากมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคุนหมิง (KUST) ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2016 โดยได้รับทุนวิจัยระดับชาติ 2 ทุนวิจัย ทุนวิจัยระดับมณฑล 1 ทุนวิจัย และทุนวิจัยระดับมหาวิทยาลัย 2 ทุนวิจัย ส่วนบทความด้านไทยศึกษาที่ได้รับทุนมากที่สุดคือบทความเรื่อง “การศึกษาคำศัพท์เปรียบเทียบภาษาจีนแต้จิ๋วในประเทศไทยและภาษาหมิ่นหนานในประเทศจีน” ซึ่งเป็นผลงานร่วมมือระหว่างอาจารย์จากมหาวิทยาลัยครุศาสตร์เจ้อเจียงและมหาวิทยาลัยครุศาสตร์หลิงหนาน ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2018 ได้รับทุนระดับมณฑล 2 ทุนวิจัย และทุนระดับมหาวิทยาลัย 2 ทุนวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่าประเทศจีนให้ความสำคัญกับงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยและไทยศึกษาในหลายสาขาและหัวข้อการวิจัย ซึ่งเนื้อหาของบทความวิจัยด้านภาษาไทยส่วนใหญ่เน้นไปทางด้านภาษาศาสตร์ รองลงมาคือเนื้อหาด้านการเรียนการสอนภาษาไทย ส่วนบทความวิจัยด้านไทยศึกษาส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาทางด้านการสอนภาษาจีนให้ชาวต่างชาติ รองลงมาคือด้านชาติพันธุ์ศึกษา โดยบทความบางบทความที่ได้รับทุนวิจัยนั้นมีผู้เขียนเป็นชาวไทยที่รู้และเชี่ยวชาญภาษาจีน สะท้อนให้เห็นว่างานวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาในประเทศจีน นอกจากจะมีนักวิจัยชาวจีนที่เป็นกำลังสำคัญในการผลิตงานวิจัยและพัฒนาแล้ว นักวิจัยชาวไทยที่สามารถใช้ภาษาจีนได้ ก็เป็นอีกหนึ่งฟันเฟืองสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนให้งานวิจัยด้านนี้สามารถพัฒนาและต่อยอดไปได้มากขึ้น

เมื่อศึกษาในประเด็นพื้นที่การตีพิมพ์และมหาวิทยาลัยที่ตีพิมพ์ส่วนใหญ่พบว่า เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วงและมณฑลยูนนานเป็นพื้นที่ที่มีการตีพิมพ์บทความด้านนี้มากที่สุด เมื่อวิเคราะห์ตามความเชี่ยวชาญของแต่ละมหาวิทยาลัยพบว่า มหาวิทยาลัยในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วงมีบทความที่ศึกษาเปรียบเทียบภาษาและวัฒนธรรมระหว่างชาติพันธุ์จ้วงและชาติพันธุ์ไทยมากที่สุด โดยมหาวิทยาลัยไป๋เซ่อ (Baishui University) มีบทความวิจัยที่สืบเนื่องจากทุนวิจัยหัวข้อ “การวิเคราะห์เปรียบเทียบสัทศาสตร์และคำพ้องเพยภาษาจ้วงกับภาษาไทย” จำนวน 10 บทความ สะท้อนให้เห็นถึงความได้เปรียบในเชิงภูมิศาสตร์ของพื้นที่และการให้ความสำคัญกับงานวิจัยด้านภาษาและวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับชาติพันธุ์จ้วงในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วงได้เป็นอย่างดี

เมื่อวิเคราะห์จากช่วงปีที่ตีพิมพ์พบว่าปี ค.ศ. 2017 เป็นช่วงปีที่งานวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่มากที่สุด ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากทุนวิจัยที่ได้รับในช่วงปี ค.ศ. 2013 และปี ค.ศ. 2014 แสดงถึงอัตราความต่อเนื่องของงานวิจัยที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุน

เมื่อวิเคราะห์จากประเภททุนวิจัยพบว่า ทุนวิจัยระดับมณฑลเป็นทุนที่พบมากที่สุด รองลงมาคือทุนวิจัยระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วงและมณฑลยูนนาน นอกจากนี้ยังมีทุนวิจัยในระดับกระทรวงและทุนวิจัยระดับชาติที่สนับสนุนงานวิจัยในด้านนี้ โดยเฉพาะทุนระดับชาติด้านสังคมศาสตร์ที่พบทุนวิจัยมากที่สุด โดยเป็นบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาจ้วงและภาษาไทย จำนวน 10 บทความ ดังรายละเอียดที่กล่าวไปข้างต้น นอกจากนี้ยังพบว่า มีบทความที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งเป็นทุนจากรัฐบาลไทยจำนวน 1 บทความ สะท้อนให้เห็นว่างานวิจัยที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยจากประเทศไทยที่เผยแพร่ในประเทศจีนยังมีไม่มากนัก นับเป็นโอกาสในการสร้างงานวิจัยที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างทุนของรัฐบาลทั้งสองให้เกิดขึ้นในอนาคต

อภิปรายผลการวิจัย

การสังเคราะห์บทความวิจัยด้านภาษาไทย และไทยศึกษาในฐานข้อมูล CNKI ที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยในช่วงปี ค.ศ. 2013-2020 พบว่าเนื้อหาของงานวิจัยส่วนใหญ่ยังคงเป็นงานวิจัยทางด้านภาษา ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความสนใจและความเชี่ยวชาญของผู้วิจัยยังกระจุกตัวอยู่ในขอบเขตการวิจัยกลุ่มนี้ ขณะที่งานวิจัยด้านไทยศึกษายังมีจำนวนบทความที่น้อยกว่า ซึ่งถือเป็นโอกาสและความท้าทายในการวิจัยด้านไทยศึกษาในประเทศไทยต่อไป นอกจากนี้ในประเด็นของพื้นที่และมหาวิทยาลัยที่ตีพิมพ์บทความวิจัยพบว่ามีความสอดคล้องกับการผลักดันยุทธศาสตร์ BRI ส่งผลโดยตรงต่อการขับเคลื่อนนโยบายท้องถิ่นในด้านการเรียนการสอนภาษาอาเซียนรวมถึงภาษาไทย ทำให้สถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่ถูกวางไว้ให้เป็นพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาบุคลากรที่เชี่ยวชาญภาษาอาเซียนรวมถึงภาษาไทย เกิดความตื่นตัวด้านการเรียนการสอนภาษา และวัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้น (สงยหลิง เฉิน และ เพ็ญพิสุทธิ์ สีกาแก้ว, 2565) เช่นเดียวกับที่ Sikakaew et al. (2022b) ให้ความเห็นว่าการเพิ่มขึ้นของจำนวนหลักสูตรภาษาไทย และการให้ทุนวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษา โดยเฉพาะในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง และมณฑลยูนนาน ซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญตามยุทธศาสตร์ BRI ในการพัฒนาบุคลากรด้านภาษาอาเซียน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013 เป็นต้นมาส่งผลให้บทความวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาที่ได้รับการเผยแพร่ในฐานข้อมูล CNKI มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่าบทความวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์ การเรียนการสอนภาษาไทย และบทความด้านการแปล แม้จะเป็นหัวข้อทางด้านภาษาและมนุษยศาสตร์ แต่สามารถขอทุนในระดับมณฑลหรือทุนในระดับชาติได้เป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีบทความวิจัยอีกหลายบทความที่สามารถขอทุนได้มากกว่า 1 ทุนวิจัย เช่น บทความเรื่อง “การวิจัยฐานข้อมูลภาษาไทย อังกฤษ และจีนจากคลังข้อมูลภาษา” ที่ได้รับทุนทั้งในระดับชาติ มณฑล และมหาวิทยาลัย นอกจากนี้กลุ่มผู้วิจัยยังพบว่าบางบทความที่ได้รับทุนวิจัยนั้น มีผู้เขียนเป็นชาวไทย

ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาจีน สะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาด้านภาษาไทยและไทยศึกษาในประเทศไทย นอกจากจะมีชาวจีนเป็นผู้ศึกษาโดยกว้างขวางแล้ว ชาวไทยที่รู้และเชี่ยวชาญภาษาจีน ยังเป็นอีกหนึ่งแรงผลักดันและส่งเสริมให้งานวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษาในประเทศไทยเติบโตและพัฒนาได้มากขึ้น ขณะที่ประเด็นด้านทุนสนับสนุนการวิจัยพบว่า มีทุนวิจัยที่มาจากทุนของหน่วยงานภาครัฐของไทย ซึ่งเป็นผลงานของนักวิชาการไทยร่วมกับนักวิชาการชาวจีน ดังนั้นการสนับสนุนทุนวิจัยจากทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ จะช่วยให้งานวิจัยในสาขานี้มีความก้าวหน้าและเติบโตมากขึ้น ขณะเดียวกันการร่วมมือสนับสนุนให้ทุนระหว่างองค์กร สถาบัน รวมถึงหน่วยงานระหว่างประเทศก็จะช่วยส่งเสริมให้งานวิจัยด้านภาษาไทยและไทยศึกษามีปริมาณเพิ่มขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารองคั่งกล่าวอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาด้านเนื้อหาพบว่า บทความทางด้านไทยศึกษายังมีอัตราส่วนที่น้อยกว่าด้านภาษาไทย จึงเป็นโอกาสในการวิจัยสำหรับนักวิชาการที่สนใจงานด้านไทย-จีนในการทำวิจัยต่อไป
2. ผลการศึกษาในด้านพื้นที่การวิจัยและมหาวิทยาลัยที่ตีพิมพ์บทความด้านภาษาไทยและไทยศึกษาพบว่า บทความส่วนใหญ่ได้รับการตีพิมพ์ในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วงและมณฑลยูนนาน ซึ่งผู้วิจัยที่สนใจอาจนำข้อมูลในส่วนนี้ไปศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนภาษาไทย อัตราการจ้างงานของนักศึกษาที่จบเอกวิชาภาษาไทย หรือความร่วมมือทางการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยและจีนในพื้นที่ดังกล่าวได้ต่อไป
3. ผลการศึกษาในด้านทุนวิจัยพบว่าบทความที่ตีพิมพ์สืบเนื่องจากทุนวิจัยที่เป็นความร่วมมือระหว่างไทยและจีนนั้นพบไม่มาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรสนับสนุนการวิจัยระหว่างประเทศให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้สนใจศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยด้าน
ภาษาไทยและไทยศึกษาในประเทศจีนสามารถสังเคราะห์
ข้อมูลเฉพาะตามกลุ่มเนื้อหาเพื่อศึกษาว่าแต่ละกลุ่ม

เนื้อหาการศึกษาวิจัยในด้านใดบ้าง ดีพิมพ์ในวารสาร
วิชาการกลุ่มไหนในประเทศจีน รวมถึงเลือกสังเคราะห์
งานวิจัยในรูปแบบหนังสือ หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับ
ด้านภาษาไทยและไทยศึกษาในประเทศจีนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จรัสศรี จิรภาส. (2562). “ศึกษาไทย” และ “ไทยศึกษา” ในประเทศจีน. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 38(2), 95–118.
- สงขลิ่ง เงิน และเพ็ญพิสุทธิ์ สีภาแก้ว. (2565). ยุทธศาสตร์ BRI กับนโยบายการพัฒนาบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยในประเทศจีน. สืบค้นจาก <https://www.dpu.ac.th/dpurdi/analysis/32>
- สุรสิทธิ์ อมรวิชต์ศักดิ์. (2556). การสำรวจองค์ความรู้ด้านไทยศึกษาในฐานข้อมูล CNKI ของจีน: กรณีศึกษาวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 6(6), 277–302.
- อรกัญญา โรจนวานิชกิจ. (2563). การสังเคราะห์งานวิจัยเปรียบเทียบภาษาจีนและภาษาไทยในฐานข้อมูล CNKI ของประเทศจีน. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 12(2), 147–157.
- Bo, W. Z. (2007). The status of Thai language and culture major in Peking University. In *Chinese non-universal foreign language teaching and research: Thai language inaugural conference*, (p.81–88). December 14–17, 2007. China: Guangdong University of Foreign Studies.
- Chen, X. L., Sikakaew, P., Wang, X. R. (2022). The application of Thai language teaching as China's soft power in Yunnan and Guangxi provinces under the belt and road initiative. In *Proceedings of the 7th RSU International Research Conference on Social Science and Humanities, Education, and Management*, (p. 361–368). April 29, 2022 Online Conference via Zoom webinar program Thailand: Research Institute of Rangsit University.
- Liu, Q. (2015). The development and transformation of Chaoshan culture in Thai Society. *Journal of Shantou University (Humanities & Social Sciences Edition)*, 31(4), 42–51.
- Luo, S. N. (2013). An analysis of the similarity between Chinese and Thai tones. *Journal of Yunnan Normal University (Teaching and Research on Chinese as a Foreign Language Edition)*, 11(1), 80–84.
- Shang, G. W. (2016). An economics approach to linguistics landscape: Singapore, Malaysia and Thailand as a case. *Chinese Journal of Language Policy and Planning*, 4(4), 83–91.
- Sikakaew, P., Thamsatitsuk, K., Mo, L. F., Huang, X. C., & Chen, X. L. (2022a). Synthesis of doctoral dissertation in Thai linguistic research on CNKI database during 2015–2020. *Journal of China ASEAN Studies*, 2(1), 27–34.
- Sikakaew, P., Thamsatitsuk, K., Mo, L. F., Huang, X. C., & Chen, X. L. (2022b). The tendency analysis of Thai language research in China during 2013–2020: A study on CNKI database. In *DPU International Conference on Business, Innovation and Social Sciences 2022*, (p. 166–175). May 25–27, 2022. Thailand: Chinese International College, Dhurakij Pundit University.
- Yang, Y. M., and Zhao, X. Q. (2560). *Language situations in the countries along the belt and road*. Beijing: The commercial press.
- Xu, R. J. and Sun, R. (2018). Thai grammar study in China from year 2004 to 2016. *Cross Road Southeast Asian Studies*, 6, 62–67.

ปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการฟัง พูดภาษาอังกฤษ
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
PROBLEMS AND FACTORS AFFECTING ENGLISH LISTENING AND SPEAKING
OF UNDERGRADUATE STUDENTS, CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY

วรศิริ บุญเชื้อ^{1*}

Worasiri Boonsue^{1*}

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300¹

Chiang Mai Rajabhat University 202 Chang Puak Road, Chang Puak Sub-district, Muang District, Chiang Mai Province 50300¹

*Corresponding author E-mail: worasiri_boo@g.cmr.ac.th

(Received: 15 Sep, 2022; Revised: 27 Dec, 2022; Accepted: 27 Dec, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความสามารถการฟัง พูดภาษาอังกฤษ 2) สำรวจปัญหาการฟัง พูดภาษาอังกฤษ และ 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการฟัง พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 308 คน ที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟัง พูด และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูดโดยหาค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยใช้การกำหนดรหัส ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีความสามารถการฟังอยู่ระดับพอใช้ ($\bar{X} = 34.81$, S.D. = 6.66) และความสามารถการพูดระดับพอใช้ ($\bar{X} = 27.16$, S.D. = 6.78) 2) นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ในทุควัตถุประสงค์การฟังและมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ในทุกองค์ประกอบความสามารถการพูด และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการฟัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้พูดหรือเรื่องที่ฟัง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพูด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ: ปัญหาการฟัง, ปัญหาการพูด, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการฟัง พูด, นักศึกษาระดับปริญญาตรี

¹ อาจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ABSTRACT

This study aimed at investigating 1) English listening and speaking proficiency levels 2) problems in listening and speaking English and 3) factors affecting English listening and speaking skills of undergraduate students at Chiang Mai Rajabhat University. A sample of 308 fourth-year undergraduate students using English for communication during their internship were purposively selected. The research instruments were a listening test, a speaking test, a questionnaire about factors affecting their listening and speaking, and a semi-structured interview. Data collected from the listening test and the speaking test was analyzed by percentage, mean, and standard deviation. Data collected from the questionnaires was analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and Multiple Regression Analysis. Data collected from the interview was analyzed through Coding Process. The results showed that 1) the students' listening proficiency level was at the moderate level ($\bar{x} = 34.81$, S.D. = 6.66), similar to their speaking proficiency level ($\bar{x} = 27.16$, S.D. = 6.78); 2) the students had the moderate level of listening proficiency when considered by purposes of listening, and the moderate level of speaking proficiency when considered by elements of speaking; and 3) the factors affecting their listening at 0.05 level of significant were input factor, speaker and listening text factor, and teaching and learning factor, while the factors affecting their speaking at 0.05 level of significant were learner factor, and teaching and learning factor.

KEYWORDS: Listening Problems, Speaking Problems, Listening and Speaking Factors, Undergraduate Students

บทนำ

ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ทำให้ประชากรโลกสามารถเชื่อมโยงถึงกันได้อย่างรวดเร็วผ่านเทคโนโลยีการสื่อสาร เกิดเป็นสภาวะโลกไร้พรมแดน (Globalization) ที่ประชากรโลกถ่ายทอดข้อมูลและความรู้ซึ่งกันและกัน ภาษาอังกฤษถูกใช้เป็นภาษาสากลในการสื่อสาร เผยแพร่ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความรู้ในแขนงต่าง ๆ ในประชาคมโลกที่ประกอบไปด้วยประชากรที่หลากหลาย มีหลายประเทศส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษมากขึ้น (Naipinit, Kroeksakul, and Promsaka Na Sakolnakorn, 2014) ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่มีการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศเพียงภาษาเดียวที่ผู้เรียนต้องเรียนตลอดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นระยะเวลา 12 ปี นอกจากนี้ ในระดับอุดมศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษายังได้ออกประกาศ เรื่อง นโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาให้อยู่ในระดับที่ใช้งานได้สามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าองค์ความรู้ที่เป็นสากล ก้าวทันโลก รองรับเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนและช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยให้ทัดเทียมกับนานาประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

ในบรรดาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะนั้น ทักษะการฟังและทักษะการพูดเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดและถูกใช้ที่มากที่สุดในการสื่อสารประจำวัน (Khamprated, 2012) นักวิชาการจำนวนมาก เช่น Cubalit (2016) และ Wattajarukiat, Chatupote, and Sukseemuang (2012) อธิบายว่า ทักษะการฟังและการพูดเป็นสองทักษะแรกที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านภาษาของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดโดยมนุษย์จะได้รับตัวบ่อนทางภาษาจากการฟัง เมื่อได้รับตัวบ่อนทางภาษามากเพียงพอจนเข้าใจภาษาจึงจะเริ่มผลิตภาษาผ่านการพูด ทักษะการฟังจึงเป็นทักษะรากฐานสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาทักษะการพูดและไม่สามารถ

แยกออกจากกันได้ สอดคล้องกับที่ Anderson and Lynch (1998) และ Suwannasit (2019) ได้อธิบายว่าการสื่อสารด้วยคำพูดที่มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมียอดประกอบที่สำคัญคือทักษะการฟังและการพูด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้เรียนจะได้เรียนภาษาอังกฤษเป็นระยะเวลายาวนาน แต่ยังคงพบว่าผู้เรียนส่วนมากยังมีปัญหาในการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะทักษะการฟัง พูด จากรายงานดัชนีความสามารถทางภาษาอังกฤษ ค.ศ.2021 โดย Education First (EF) แสดงให้เห็นว่า ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยอยู่ในกลุ่มที่มีความสามารถอยู่ในระดับต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับอีก 112 ประเทศทั่วโลกที่ไม่ได้ใช้อังกฤษเป็นภาษาหลัก (Education First, 2021) นอกจากนั้น ข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2560–2564) ยังแสดงให้เห็นว่าลำดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษของประเทศไทยลดต่อเนื่อง จากอันดับ 53 เป็น 64 74 89 และ 100 ซึ่งประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีความสามารถอยู่ในระดับต่ำมากตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 โดยมีเพียงปี พ.ศ. 2560 และ พ.ศ. 2561 ที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีความสามารถอยู่ในระดับต่ำ (วอยซ์ออนไลน์, 2564)

มีนักการศึกษาจำนวนมากที่ศึกษาถึงปัญหาการฟัง พูดของผู้เรียนภาษาอังกฤษ Chen (2013) กล่าวว่า ปัญหาการฟังเกิดจากการขาดความรู้ด้านคำศัพท์ ความสามารถในการฟังเสียงที่เชื่อมโยงระหว่างคำและความเร็วของสิ่งที่ผู้เรียนฟัง และ Suwannasit (2019) ได้แบ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการฟังออกเป็นสามกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยที่เกิดจากตัวผู้เรียน เช่น การไม่มีความรู้ภาษาที่เพียงพอ ความสามารถในการจำที่จำกัด การขาดแรงจูงใจและการขาดสมาธิในการฟัง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่อนทางภาษา เช่น ความเร็วและความยาวของสิ่งที่ฟัง คำศัพท์และเนื้อหาที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคย และปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน เช่น การที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสสัมผัสสถานการณ์ที่ช่วยพัฒนาทักษะการฟัง ทั้งกิจกรรมในชั้นเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริง ส่วนปัญหาการพูด เกิดขึ้นจากการขาดความรู้ด้านคำศัพท์และความกลัวที่จะผลิตภาษาที่ผิด (Heriansyah, 2012) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญันนุรี ฤทธิรัตน์

(2556) ที่อธิบายว่า ความรู้ด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ที่จำกัด ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความไม่มั่นใจและความกังวลในการพูด Doromae (2018) ได้แบ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการพูดเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยที่ด้านภาษาศาสตร์ และปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับด้านภาษาศาสตร์ และสรุปผลการวิจัยว่าปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนมีปัญหาการพูดได้แก่ ปัจจัยด้านภาษาศาสตร์ ประกอบด้วย ความรู้ด้านคำศัพท์ที่จำกัด ความรู้ด้านไวยากรณ์ที่จำกัด และความรู้เกี่ยวกับการออกเสียงที่ถูกต้อง ส่วนปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับด้านภาษาศาสตร์ ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ แรงจูงใจของผู้เรียนและวิธีการสอนของผู้สอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นหนึ่งในสถาบันการศึกษาที่สำคัญในภาคเหนือของประเทศไทย ในแต่ละปีมีผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีเฉลี่ยมากถึง 4,000 คน โดยนักศึกษาทุกคนต้องเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจากสถานประกอบการที่สอดคล้องกับสาขาวิชาของนักศึกษาในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษา จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่เป็นผู้รับผิดชอบรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเป็นระยะเวลา 6 ปี ผู้วิจัยพบว่าในทุกปีสถานประกอบการจะให้ข้อเสนอแนะว่าหลักสูตรควรเน้นการพัฒนาทักษะการฟัง พูดให้กับนักศึกษา เพราะเป็นทักษะการสื่อสารพื้นฐานที่ใช้ในการปฏิบัติงานเมื่อต้องพบกับลูกค้าชาวต่างชาติ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่ปรากฏในรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่ระบุว่านักศึกษาต้องการพัฒนาทักษะการฟังพูดภาษาอังกฤษมากกว่าเดิมเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารในสถานการณ์จริงและการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มีนักวิชาการจำนวนมากที่ศึกษาปัญหาด้านการฟัง พูด ภาษาอังกฤษ ของผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีงานวิจัยใดที่ศึกษาปัญหาฟัง พูด ภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลต่อ

ปัญหาการฟัง พูดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยผลจากงานวิจัยนี้จะถูกนำมาใช้เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาการฟัง พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษา ช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการฟัง พูด ส่งผลให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการศึกษา การประกอบอาชีพ และการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแรงงานที่สำคัญในการช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยให้ทัดเทียมกับนานาชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถการฟัง พูด ภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. เพื่อสำรวจปัญหาการฟัง พูด ภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการฟัง พูด ภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2564 รวมจำนวน 2,922 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 308 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสาขาวิชาที่นักศึกษาส่วนมากใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่ นักศึกษาจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (49 คน) สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ (41 คน) สาขาวิชาการท่องเที่ยว (137 คน) และนักศึกษาจากวิทยาลัยนานาชาติ สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ) (72 คน) และสาขาวิชาการจัดการธุรกิจนานาชาติ (หลักสูตรนานาชาติ) (9 คน) กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยเนื่องจากได้เรียนรายวิชาที่ฝึกทักษะการฟัง พูดภาษาอังกฤษมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่นและมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จึงมีความตระหนักถึง

ปัญหาการฟัง พูดภาษาอังกฤษของตนเองมากกว่า นักศึกษากลุ่มอื่น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณจาก สมการคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) พบว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมคือ 352 คน แต่เมื่อทำการเก็บข้อมูลวิจัยแล้วพบว่ามียุทธศาสตร์ จำนวน 308 คน ที่เข้าร่วมการวิจัย คิดเป็นร้อยละ 87.5 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ถือว่าเป็นจำนวน กลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอสำหรับการวิจัย (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 หรือ 282 คน)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 55 ข้อ ใช้วัดความสามารถด้านการฟังแบ่งตามวัตถุประสงค์ การฟัง ได้แก่ การจับใจความสำคัญ 10 ข้อ การหา รายละเอียดเฉพาะ 15 ข้อ การอนุมานหรือลงความเห็น 7 ข้อ การคาดคะเน 6 ข้อ และการสรุปความ 17 ข้อ มีผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาที่เป็นเจ้าของภาษา 1 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและผู้เชี่ยวชาญอีก 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษ และด้านการวิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามรายข้อ กับจุดประสงค์การฟัง พบว่ามี 8 ข้อที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 มี 47 ข้อ ที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จากนั้น นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เพื่อหาค่า ความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบ พบว่ามีค่า $p = 0.6$ และค่า $r = 0.27$ จากนั้นใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder & Richardson, 1937) เพื่อ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยกำหนดเกณฑ์ให้มี ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.73

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด เป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน จำนวน 2 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์ประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ ข้อแรกเป็นคำถามอย่างง่าย เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยให้ตอบแบบสั้น ๆ ส่วนข้อสอง

และข้อสามเป็นคำถามให้อธิบายแสดงเหตุผลและผล โดยประเมินความสามารถการพูดโดยพิจารณาจาก องค์ประกอบด้านการพูด 5 ด้าน ได้แก่ การออกเสียง การใช้คำศัพท์ การใช้ไวยากรณ์ ความคล่องแคล่ว ในการใช้ภาษา และการสื่อความหมายได้อย่างเข้าใจ โดยแต่ละด้านมีคะแนนเต็ม 8 คะแนน รวมเป็น 40 คะแนน มีผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาที่เป็นเจ้าของภาษา 1 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและผู้เชี่ยวชาญ อีก 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษ และด้านการวิจัย ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหาของข้อสอบรายข้อและเกณฑ์การประเมิน ความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งปรับมา จากเกณฑ์การให้คะแนนการทดสอบความสามารถ ด้านการพูดภาษาอังกฤษของการทดสอบโดยใช้ข้อสอบ TOEIC ของสถาบัน ETS (Educational Testing Service, 2012) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างคำถาม กับองค์ประกอบความสามารถการพูดจากการวิเคราะห์ ค่า IOC พบว่ามี 2 ข้อที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 และมี 4 ข้อ ที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จากนั้นนำแบบทดสอบวัด ความสามารถด้านการพูดไปทดลองใช้กับนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สุวรรณภูมิ โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ซึ่งเป็น ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษ ทำการประเมิน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นแบบ Interrater Reliability พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 82

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสามารถในการฟัง พูด แบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนแรก คือ ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่สองคือปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะ การฟังแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กับภาษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้พูดหรือสิ่งที่ฟัง ปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการ จัดการเรียนการสอน ส่วนที่สามคือปัจจัยที่ส่งผลต่อ ทักษะการพูดแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กับผู้เรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน การสอน มีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสอนภาษาอังกฤษและด้านการวิจัย ตรวจสอบ

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามรายข้อกับหัวข้อและวัตถุประสงค์ ของงานวิจัย โดยการวิเคราะห์ค่า IOC พบว่ามีค่าถาม 4 ข้อที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 และมีค่าถาม 56 ข้อที่มี ค่า IOC 1.00 จากนั้นนำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เพื่อวิเคราะห์ค่าความ เชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธีการหา ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach 's Alpha Method) (Cronbach, 1951) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.96 ซึ่งอยู่ ในระดับดีมาก สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

4. แบบสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วย คำถามแบบปลายเปิด 5 ข้อ ถามเกี่ยวกับปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการฟัง พูด การแก้ปัญหา ระหว่าง การฟัง พูด การพัฒนาทักษะฟัง พูด ทั้งในและนอกชั้นเรียน และความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นอื่นที่นอกเหนือ จากคำถามข้างต้น โดยแบบสัมภาษณ์มุ่งเปิดโอกาสให้ ผู้เข้ารับการสัมภาษณ์มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ได้ ข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้ จากแบบสอบถาม มีผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาที่เป็นเจ้าของ ภาษา 1 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของภาษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล เพื่อการวิจัยไปยังคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และวิทยาลัยนานาชาติ เพื่อเก็บข้อมูลกับนักศึกษา สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

2. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดในแบบฟอร์มข้อมูล สำหรับอาสาสมัครวิจัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการรับรอง จริยธรรมในมนุษย์ โดยเนื้อหาครอบคลุมหัวข้อโครงการ วิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย ขั้นตอนการเก็บข้อมูลวิจัย การเก็บรักษาข้อมูลที่ได้ จากการวิจัยและการถอนตัวจากการวิจัย

3. กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถ ด้านการฟัง แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถ

ในการฟัง พูด

4. ผู้วิจัยทำการนัดหมายวัน เวลา กับกลุ่ม ตัวอย่างเพื่อทำการสัมภาษณ์และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก โดยมีเกณฑ์ ในการคัดเลือกผู้สัมภาษณ์คือเป็นผู้ที่เข้ารับการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการขนาดกลาง ขึ้นไปและเป็นผู้ที่มีโอกาสสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษ ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

5. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้และนำไปวิเคราะห์ ในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบความสามารถ ด้านการฟังและแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด โดยหาค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแบ่งระดับความสามารถด้านการฟังออกเป็น 5 ระดับ จากคะแนนเต็ม 55 คะแนน ดังนี้

ระดับดีเยี่ยมที่ 44-55 คะแนน (ร้อยละ 80-100)

ระดับดีที่ 39-43 คะแนน (ร้อยละ 70-79)

ระดับพอใช้ที่ 33-38 คะแนน (ร้อยละ 60-69)

ระดับผ่านที่ 28-32 คะแนน (ร้อยละ 50-59)

ระดับไม่ผ่านที่ 0-27 คะแนน (ร้อยละ 0-49)

สำหรับความสามารถด้านการพูดแบ่งออกเป็น 5 ระดับ จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ดังนี้

ระดับดีเยี่ยมที่ 33-40 คะแนน (ร้อยละ 80-100)

ระดับดีที่ 29-32 คะแนน (ร้อยละ 70-79)

ระดับพอใช้ที่ 25-28 คะแนน (ร้อยละ 60-69)

ระดับผ่านที่ 21-24 คะแนน (ร้อยละ 50-59)

ระดับไม่ผ่านที่ 0-20 คะแนน (ร้อยละ 0-49)

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ใช้แนวคิด การกำหนดรหัส (Coding Process) ของ Strauss and Corbin (1990) ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การถอดความ การกำหนดรหัสเพื่อจำแนกข้อมูล การสร้างความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ผ่านการระบุ และการสรุปความรู้

ผลการวิจัย

สำหรับความสามารถการพูด นักศึกษามีความ

1. ระดับความสามารถการฟัง พูด

สามารถด้านการพูดอยู่ที่ระดับพอใช้ ($\bar{x}$ = 27.16,

นักศึกษามีความสามารถการฟังอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{x}$ = 34.81, S.D. = 6.66) โดยนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}$ = 42.86, S.D. = 6.52) และนักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยว มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x}$ = 25.73, S.D. = 5.01)

S.D. = 6.78) โดยนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}$ = 34.31, S.D. = 2.03) และนักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยว มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x}$ = 20.02, S.D. = 2.43) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถการฟัง พูดของนักศึกษาจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	การฟัง				การพูด			
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละ	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละ	แปลผล
ภาษาอังกฤษ	40.73	6.95	74.05	ดี	34.31	2.03	85.78	ดีเยี่ยม
ภาษาอังกฤษธุรกิจ	41.36	9.02	75.20	ดี	33.50	1.99	83.75	ดีเยี่ยม
การท่องเที่ยว	25.73	5.01	46.79	ไม่ผ่าน	20.02	2.43	50.05	ผ่าน
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างประเทศ	42.86	6.52	77.93	ดี	31.42	2.35	78.55	ดี
การจัดการธุรกิจนานาชาติ	42.67	5.81	77.58	ดี	31.00	2.12	77.50	ดี
รวมค่าเฉลี่ย	34.81	6.66	63.29	พอใช้	27.16	6.78	67.90	พอใช้

2. ปัญหาการฟัง พูด

มีความสามารถในการฟังเพื่อหารายละเอียดเฉพาะ

การวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบการฟัง จำแนกตามวัตถุประสงค์การฟังแสดงให้เห็นว่านักศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ในทุกวัตถุประสงค์ โดย

มากที่สุด ($\bar{x}$ = 9.82, S.D. = 3.29) และมีความสามารถในการฟังเพื่อการคาดคะเนน้อยที่สุด ($\bar{x}$ = 3.83, S.D. = 1.57) ดังแสดงใน ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถการฟังของนักศึกษาจำแนกตามสาขาวิชาและวัตถุประสงค์การฟัง

สาขาวิชา	ค่าสถิติ	การจับใจความสำคัญ (10 คะแนน)	การหารายละเอียดเฉพาะ (15 คะแนน)	การอนุมานหรือลงความเห็น (7 คะแนน)	การคาดคะเน (6 คะแนน)	การสรุปความ (17 คะแนน)
ภาษาอังกฤษ	$\bar{x}$	7.08	11.51	5.49	4.65	12.00
	S.D.	1.71	2.39	1.19	1.07	2.42
ภาษาอังกฤษธุรกิจ	$\bar{x}$	7.17	12.07	5.43	4.36	12.33
	S.D.	2.50	2.33	1.55	1.48	3.26

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สาขาวิชา	ค่าสถิติ	การจับใจความสำคัญ (10 คะแนน)	การหารายละเอียดเฉพาะ (15 คะแนน)	การอนุมานหรือลงความเห็น (7 คะแนน)	การคาดคะเน (6 คะแนน)	การสรุปความ (17 คะแนน)
การท่องเที่ยว	$\bar{x}$	4.94	7.24	3.27	2.69	7.59
	S.D.	1.78	2.46	1.43	1.31	2.27
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างประเทศ	$\bar{x}$	4.94	7.24	3.27	2.69	7.59
	S.D.	1.78	2.46	1.43	1.31	2.27
การจัดการธุรกิจนานาชาติ	$\bar{x}$	8.22	11.67	5.00	5.11	12.67
	S.D.	1.30	2.69	1.00	1.05	2.12
รวม	$\bar{x}$	6.34	9.82	4.54	3.83	10.27
	S.D.	2.23	3.29	1.77	1.57	3.51
	ร้อยละ	63.40	65.47	64.86	63.83	60.41

จากการวิเคราะห์คะแนนจากแบบทดสอบ มากที่สุด ($\bar{x} = 5.58$, S.D. = 1.60) และมีความสามารถ
การพูดจำแนกตามองค์ประกอบความสามารถการพูด ด้านคำศัพท์น้อยที่สุด ($\bar{x} = 5.35$, S.D. = 1.70) ดังแสดง
พบว่านักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ใน ตารางที่ 3
ทุกองค์ประกอบ โดยมีความสามารถด้านไวยากรณ์

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถการพูดของนักศึกษาจำแนกตามสาขาวิชา
และองค์ประกอบความสามารถการพูด

สาขาวิชา	คะแนน	การออกเสียง (8 คะแนน)	คำศัพท์ (8 คะแนน)	ไวยากรณ์ (8 คะแนน)	ความคล่องแคล่ว (8 คะแนน)	ความเข้าใจ (8 คะแนน)
ภาษาอังกฤษ	$\bar{x}$	6.67	6.82	6.90	5.98	6.94
	S.D.	0.83	0.88	0.90	0.78	0.88
ภาษาอังกฤษธุรกิจ	$\bar{x}$	6.79	6.67	6.74	6.67	6.64
	S.D.	0.87	0.98	0.99	0.79	0.85
การท่องเที่ยว	$\bar{x}$	4.04	3.81	4.12	3.94	4.10
	S.D.	1.07	0.98	0.93	0.94	1.05
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ระหว่างประเทศ	$\bar{x}$	6.21	5.35	5.58	5.40	5.43
	S.D.	1.58	1.70	1.60	1.62	1.59

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สาขาวิชา	คะแนน	การออกเสียง (8 คะแนน)	คำศัพท์ (8 คะแนน)	ไวยากรณ์ (8 คะแนน)	ความคล่องแคล่ว (8 คะแนน)	ความเข้าใจ (8 คะแนน)
การจัดการธุรกิจนานาชาติ	$\bar{x}$	5.56	5.56	7.22	6.56	6.11
	S.D.	1.01	1.13	0.67	0.73	0.78
รวม	$\bar{x}$	5.39	5.35	5.58	5.40	5.43
	S.D.	1.58	1.70	1.60	1.62	1.59
	ร้อยละ	67.38	66.88	69.75	67.50	67.88

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการฟัง พูด พบว่านักศึกษามีความเห็นว่าตนเองไม่มีปัญหาในด้านใดเนื่องจากสามารถระบุได้ว่าคู่สนทนาของตนกำลังถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับอะไร ต้องการข้อมูลใดจากตนและต้องการให้ตนทำอะไร สำหรับทักษะการพูด นักศึกษามีความคิดเห็นว่าตนเองมีความรู้ด้านคำศัพท์ โครงสร้างภาษาและการออกเสียงเพียงพอที่จะสื่อสารด้วยการพูดได้อย่างเข้าใจ แม้บางครั้งจะไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่ฟังหรือไม่สามารถพูดได้ตอบได้อย่างทันทีทันใด แต่ยังคงสามารถสื่อสารได้อย่างเข้าใจและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“...ภาษาหนูอาจจะไม่เป๊ะ แต่มันไม่ใช่ปัญหา

ตราบไคที่หนูยังสื่อสารรู้เรื่อง” (นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างประเทศ คนที่ 1, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2565)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถด้านการฟัง พูด

3.1 ความสามารถในการฟัง

นักศึกษามีความเห็นว่าการฟังที่เกี่ยวข้องกับภาษาส่งผลต่อความสามารถการฟังมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.06, S.D. = 0.87) รองลงมาคือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้พูดหรือเรื่องที่ฟัง ($\bar{x}$ = 3.54, S.D. = 1.07) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ($\bar{x}$ = 3.38, S.D. = 1.12) และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x}$ = 3.36, S.D. = 1.12) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อบรรดาปัจจัยที่ส่งผลต่อการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการฟัง	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา	4.06	0.87	มาก
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้พูดหรือเรื่องที่ฟัง	3.54	1.07	มาก
3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน	3.38	1.12	ปานกลาง
4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน	3.36	1.12	ปานกลาง
รวมทั้งหมด	3.50	1.11	ปานกลาง

การวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคะแนนการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษา (Y) ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา (X1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้พูดหรือเรื่องที่ฟัง (X2) ปัจจัย

ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน (X3) และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน (X4) พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนการฟังของนักศึกษามาก (r = 0.299) และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ

ผู้เรียน กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางลบกับคะแนนการฟังของนักศึกษา ($r = -0.254$ และ -0.273) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้พูดหรือเรื่องที่

ฟังมีความสัมพันธ์ทางลบกับคะแนนการฟังภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาน้อย ($r = 0.299$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคะแนนการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษา

ตัวแปร	Y	X1	X2	X3	X4
Y	1.000				
X1	0.299**	1.000			
X2	-0.048*	0.241**	1.000		
X3	-0.254**	-0.057*	0.631**	1.000	
X4	-0.273**	-0.053*	0.450**	0.613**	1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคะแนนการฟังภาษาอังกฤษคือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากสมการดังกล่าว สามารถอธิบายการได้คะแนนการฟัง ได้ร้อยละ 15.93

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถด้านการฟัง นักศึกษามีความคิดเห็นว่าความยาวของเรื่องที่ฟังเป็น ปัจจัยที่ส่งผลต่อการฟังมากที่สุดเนื่องจากเมื่อนักศึกษา ได้ฟังเนื้อความที่ยาว ทำให้นักศึกษาไม่สามารถแปล ข้อความทั้งหมดได้อย่างทันท่วงที เกิดความกังวล ระหว่างการพยายามแปลและการจำรายละเอียดเนื้อหา ของข้อความที่ตนเองได้ฟัง

“...พอถูกคำพูดยาว ๆ ผมจะเริ่มเครียดแล้วก็ เริ่มงง...” (นักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยว คนที่ 1, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2565)

อีกปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถการฟัง คือสำเนียงของผู้พูด เนื่องจากสำเนียงที่นักศึกษาไม่คุ้นเคย ทำให้นักศึกษาไม่สามารถจับใจความของสิ่งที่ฟังได้ แม้กระทั่งการจับใจความระดับคำศัพท์

“แขกที่มาพักที่โรงแรมมาจากหลายชาติมาก ทั้งเยอรมัน จีน รัสเซีย ยิ่งจากอินเดียยิ่งต้อง เงียบฟัง...ไม่ค่อยเป็นปัญหาเพราะเป็นคำศัพท์ เฉพาะทางที่ใช้กันทุกวันอยู่แล้ว...เป็นที่คุ้นเคย... ฟังบ่อย ๆ ก็ชินสำเนียง” (นักศึกษาสาขาวิชาการ ท่องเที่ยว คนที่ 2, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2565)

3.2 ความสามารถด้านการพูด

นักศึกษามีความเห็นว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กับผู้เรียน ($\bar{x} = 3.39$, $SD = 1.14$) และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.39$, $SD = 1.09$) ส่งผลต่อความสามารถการพูดในระดับที่เท่ากัน ดังแสดง ในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพูด	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน	3.39	1.14	ปานกลาง
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน	3.39	1.09	ปานกลาง
รวม	3.39	1.12	ปานกลาง

การวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคะแนนการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษา (Y) ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน (X1) และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน (X2) พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางลบกับคะแนนการพูด

ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางลบกับคะแนนการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษามากที่สุด ($r = -0.372$) ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคะแนนการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษา

ตัวแปร	Y	X1	X2
Y	1.000		
X1	-0.307**	1.000	
X2	-0.372**	0.562**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบขั้นบันไดพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคะแนนการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษา คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สมการดังกล่าวสามารถอธิบายการได้คะแนนการพูดได้ร้อยละ 14.67

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถการพูดพบว่า ความสนใจของหัวข้อในการสนทนาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อความสามารถในการพูด เมื่อนักศึกษาต้องพูดเกี่ยวกับหัวข้อที่ตนเองสนใจ เช่น ดารา นักร้อง อาหาร และการท่องเที่ยว นักศึกษารู้สึกกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและแสดงความคิดเห็น แต่เมื่อต้องพูดเกี่ยวกับหัวข้อที่ตนเองไม่มีความสนใจ นักศึกษาจะรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไกลตัวและไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการสนทนาเรื่องนั้น ๆ สาเหตุหนึ่งคือเพราะนักศึกษาไม่มีความรู้ในหัวข้อนั้น ๆ และไม่มีความรู้ด้านคำศัพท์ที่จะนำมาใช้ในการพูด

“...ฝรั่งชอบถามเรื่องการเมือง ประชาธิปไตย เลือกตั้ง...หนูรู้อยู่สองคำ Prime Minister กับ Election...หนูเลยตอบ “I don't know.” ไม่อยากพูดต่อ” (นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คนที่ 1, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2565)

นอกจากนั้นยังพบว่า ความกังวลเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพูด ความกังวลที่เกิดขึ้นเป็นความกังวลที่ไม่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถทางภาษา แต่เป็น

ความกังวลที่เกิดจากการถูกล้อเลียนเมื่อพูดผิด

“...คนไทยชอบจับผิด การที่พูดผิดหรือพูดสำเนียงไม่ดีมักถูกมองว่าเป็นเรื่องตลก เป็นคนเรียนภาษาอังกฤษไม่เก่ง ทำให้เด็กไทย ไม่กล้าพูดภาษาอังกฤษสุดท้ายก็พูดภาษาอังกฤษไม่ได้ ผมก็หนึ่งในนั้น” (นักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยว คนที่ 3, สัมภาษณ์, 16 มีนาคม 2565)

อีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถการพูดคือการที่ตนเองไม่ได้รับการฝึกฝนทักษะการพูดอย่างเพียงพอ

“...อาจารย์ให้ดูยูทูป (YouTube) ทุกคาบ แล้วก็ถามคำถาม ใครอยากยกมือตอบก็ตอบ แล้วก็ทำแบบฝึกหัดตอบคำถามส่งท้ายคาบ” (นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คนที่ 2, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2565)

4. การแก้ปัญหาการฟัง พูด ระหว่างการสื่อสาร

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า เมื่อนักศึกษาไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่ตนเองฟัง นักศึกษาแก้ปัญหาโดยการขอให้คู่สนทนาของตนเองพูดประโยคนั้นซ้ำอีกครั้งหนึ่ง หากยังคงไม่เข้าใจ นักศึกษาจะขอให้คู่สนทนาของตนเขียนข้อความลงในกระดาษหรือพิมพ์ข้อความลงในโทรศัพท์มือถือเพื่อให้เห็นว่าคู่สนทนาของตนพูดคำหรือประโยคใด

สำหรับทักษะการพูด เนื่องจากนักศึกษาจะมีสื่อต่าง ๆ ที่แสดงข้อมูลในการปฏิบัติงานในการฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพของตนไว้อยู่แล้ว เช่น แผ่นพับ บ้าย หรือ เมนูอาหาร เมื่อนักศึกษาประสบปัญหาการพูด นักศึกษาจะใช้สื่อเหล่านี้ช่วยสื่อความหมายแทนการพูด และใช้ท่าทางประกอบการสื่อความ หากเป็นการสื่อสารในชีวิตประจำวัน นักศึกษาจะใช้ท่าทางและแอปพลิเคชันสำหรับการแปลภาษาช่วยในการพูดสื่อสารเป็นหลัก

ข้อค้นพบที่น่าสนใจในการแก้ปัญหาการฟัง พูด ของนักศึกษาระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพคือการขอความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานให้ช่วยฟังหรือพูด ประโยคนั้น ๆ แทนตน โดยให้เหตุผลว่าเป็นวิธีที่เร็วที่สุด และได้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุดเนื่องจากเพื่อนร่วมงานของตนเป็นบุคลากรของสถานประกอบการนั้น ๆ มีประสบการณ์ และสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว นอกจากนั้นยังช่วยลดโอกาสที่จะทำให้ลูกค้าไม่พอใจจากการใช้บริการอีกด้วย

“...ตอนฝึกงาน ก็จะมีพี่เลี้ยงช่วยค่ะ...ถ้าไม่มั่นใจ ก็ขอให้พี่ช่วย...” (นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คนที่ 3, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2565)

“จะหันไปถามเพื่อนร่วมงานข้าง ๆ... ดีกว่าแปลเองแล้วทำงานผิดพลาด...แล้วค่อยไปถามต่อเอาว่าเขาพูดอะไร...จะได้เรียนไปด้วย” (นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างประเทศ คนที่ 2, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2565)

5. การพัฒนาทักษะการฟัง พูดของนักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการฝึกทักษะการฟัง พูดในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน นักศึกษาส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการฝึกในชั้นเรียนเปรียบเสมือนกับการปูพื้นฐานของทั้งสองทักษะ ทำให้สามารถฟัง พูด ได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษา แต่เนื่องจากในห้องเรียนประกอบด้วยผู้เรียนที่มีระดับทางภาษาที่ต่างกัน ทำให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐานทางภาษาอังกฤษอยู่แล้ว รู้สึกเบื่อที่ต้องเรียนเนื้อหาที่ง่ายสำหรับตน นอกจากนั้น ห้องเรียนที่ประกอบด้วยผู้เรียนจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถฝึกการฟัง พูด ได้อย่างทั่วถึง การฝึกทักษะ ฟัง พูด ในห้องเรียนจึงไม่สามารถช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนได้เต็มศักยภาพ

“...อาจารย์ตั้งใจสอนมาก...ให้พูดทีละคนเลย แต่กว่าจะมาถึงผม บางทีรอนานมาก...เวลาไม่พอ ผมก็ไม่ได้ฝึกพูด” (นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คนที่ 4, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2565)

สำหรับการฝึกทักษะการฟัง พูด นอกชั้นเรียน นักศึกษามีความเห็นว่าเป็นวิธีที่สามารถพัฒนาทักษะการฟัง พูด ได้ดีกว่าการฝึกในชั้นเรียน เพราะนักศึกษาสามารถเลือกใช้สื่อการเรียนรู้และเลือกเนื้อหาสำหรับการฝึกได้ตามความสนใจและความต้องการของตนเอง สามารถเลือกฝึกได้ตามเวลาที่ตนเองสะดวกและมีความพร้อม ทำให้นักศึกษามีแรงจูงใจในการเรียน สามารถเรียนรู้คำศัพท์ ประโยค และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องได้เร็วกว่าการเรียนจากในชั้นเรียนที่นักศึกษาต้องเรียนเนื้อหาเดียวกันไปพร้อม ๆ กัน

“....เรียนเองมันตรงความต้องการมากกว่า อย่างเช่นฟังเพลง ผมก็ได้รู้คำศัพท์ใหม่ ๆ... ประโยคที่มีในเพลง....” (นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คนที่ 4, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2565)

“....เรียนจากคลิปแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว.... จะเอาไปพูดกับลูกค้า...เรียนเองจำได้ง่ายกว่า เพราะว่ามันเป็นอันที่เราอยากรู้...เราสนใจ” (นักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยว คนที่ 4, สัมภาษณ์, 16 มีนาคม 2565)

สรุปผลการวิจัย

1. นักศึกษามีความสามารถการฟัง พูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับพอใช้ (ระดับคะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 60-69)
2. นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ในทกวัตฤประสงค์การฟัง และมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ในทกองค์ประกอบความสามารถการพูด (ระดับคะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 60-69)
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคะแนนการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษา คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อคะแนนการพูดภาษาอังกฤษ

ของนักศึกษา คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การที่นักศึกษามีระดับความสามารถการฟังและการพูดในระดับพอใช้ อีกทั้งไม่มีปัญหาการฟังและการพูดเมื่อวิเคราะห์แยกตามวัตถุประสงค์การฟังและองค์ประกอบความสามารถการพูดอาจเป็นเพราะนักศึกษาทั้งหมดเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ได้เรียนรายวิชาฟัง พูด มากกว่าสาขาวิชาอื่น จึงถูกพัฒนาความรู้และทักษะภาษาอังกฤษตามลำดับความยากง่ายอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง รวมถึงมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bozorgian (2012) และ Demir (2017) ที่อธิบายว่าความสามารถด้านการฟังพูด มักเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถใช้ทำนายระดับความสามารถซึ่งกันและกัน เป็นเพราะทักษะการฟังพูด เป็นสองทักษะหลักในกระบวนการสื่อสารด้วยวาจาเกิดขึ้นได้ตอบกันแบบฉับพลัน ในกระบวนการสื่อสารหากปราศจากทักษะใดทักษะหนึ่ง จะทำให้การสื่อสารนั้นไม่บรรลุวัตถุประสงค์การสื่อสาร (Celik & Yavuz, 2015; Demir, 2017; Sadiku, 2015) สอดคล้องกับที่ Nan (2018) ให้รายละเอียดว่า ทักษะการฟัง พูด เป็นทักษะที่แยกออกจากกันไม่ได้ มนุษย์จำเป็นต้องฟังเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวบ่อนทางภาษาจึงจะสามารถเรียนรู้ภาษาเพื่อผลิตภาษาในการพูดได้และในทำนองเดียวกันมนุษย์จะสามารถพูดได้เมื่อเขาสามารถฟังได้อย่างเข้าใจเท่านั้น

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังของนักศึกษามากที่สุดคือปัจจัยด้านภาษาอันประกอบด้วยความรู้ด้านไวยากรณ์ คำศัพท์ คำแสดงและสำนวน ความยาวของเรื่องที่ฟัง และเนื้อหาของเรื่องที่ฟัง สะท้อนให้เห็นว่าในขณะที่ฟัง นักศึกษามีความกังวลเกี่ยวกับองค์ประกอบเหล่านี้ ประเด็นนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนวิชาฟัง พูด ภาษาอังกฤษในประเทศไทยมุ่งเตรียมให้ผู้เรียนมีความพร้อมด้านองค์ประกอบทางภาษาก่อนแล้วจึงพัฒนาทักษะที่ใช้ในการสื่อสาร ดังที่ จูไรรัตน์ สวัสดิ์, เสน่ห์ สวัสดิ์ และวชิ พวงมณี (2560)

กล่าวว่าในการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้เรียนไทยส่วนมากจะถูกปลูกฝังให้เริ่มจากการเขียน การสะกด จากนั้นจึงฝึกแต่งประโยคเพื่อสื่อสารต่อไป

เมื่อพิจารณาข้อย่อยของปัจจัยด้านภาษาพบว่า “ความยาวของเรื่องที่ฟังมีผลต่อความเข้าใจในการฟังของข้าพเจ้า” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าในขณะที่ฟัง ผู้เรียนจะต้องเผชิญกับคำศัพท์ประโยค สำเนียงและเนื้อหา ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ผู้เรียนไม่มีความรู้มาก่อน ต้องใช้สมาธิในการฟังและความรู้ของตนเพื่อให้เข้าใจเนื้อหาเรื่องราวของสิ่งที่ตนเองกำลังฟัง การที่ผู้เรียนฟังเรื่องที่มีความยาวมากจึงทำให้ไม่สามารถประมวลผลสิ่งที่ได้ฟังได้อย่างครบถ้วนและทันท่วงที สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ali (2020) ที่แสดงให้เห็นว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 78.33 รู้สึกเหนื่อยและสูญเสียสมาธิในการฟังเมื่อต้องฟังเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งเป็นผลมาจากบทสนทนาหรือเนื้อหาที่ยาวมักประกอบด้วยคำศัพท์ที่ผู้เรียนไม่รู้จักมาก่อน อีกทั้งการฟังเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนมากกว่าทักษะอื่น เพราะเป็นทักษะที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและฉับพลัน การที่ผู้ฟังจะสามารถฟังได้อย่างเข้าใจ ต้องใช้ความตั้งใจขณะรับสารมากกว่าทักษะอื่น ๆ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการพูดของนักศึกษาได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน พบว่า “การใช้เวลาในการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษที่นาน” และ “ความน่าสนใจของหัวข้อสนทนา” มีค่าเฉลี่ยเท่ากันในระดับมาก Hossain (2015) อธิบายว่าการแปลที่ใช้เวลานานส่งผลต่อความสามารถในการพูดเพราะในการแปลนั้น ผู้เรียนต้องใช้เวลาเพื่อสืบค้นคำศัพท์และกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ที่อยู่ในคลังความรู้ของตนเองเพื่อถ่ายทอดข้อความออกมาให้มีใจความเหมือนสิ่งที่ตนเองต้องการสื่อความหมาย ส่วน Hu (2007) อธิบายว่า การแปลทำให้เกิดปัญหาในการพูดสื่อสารเนื่องจากความเงิบ ในขณะที่แปลทำให้คู่สนทนารู้สึกอึดอัด มักเกิดขึ้นบ่อยครั้งในช่วงเวลาที่ควรจะมีการโต้ตอบสื่อสารระหว่างคู่สนทนา สำหรับความน่าสนใจของหัวข้อสนทนานั้น Tuan and Mai

(2015) อธิบายว่าหัวข้อที่ไม่น่าสนใจมักเป็นหัวข้อที่ผู้เรียน ไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นหรือเป็นหัวข้อที่ยากเกินไปทั้งในด้าน เนื้อหา คำศัพท์ หรือไวยากรณ์ที่เกี่ยวข้อง เมื่อผู้เรียน ต้องพูดเกี่ยวกับหัวข้อที่ตนเองไม่สนใจ ผู้เรียนจึงไม่มีข้อมูล ที่จะนำมาพูดและเกิดปัญหาในการสื่อสารด้วยการพูด (Rivers, 1968 cited in Leong & Ahmadi, 2017)

สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน การสอนนั้น พบว่า “กิจกรรมการเรียนการสอนที่ ช่วยพัฒนาทักษะการพูดมีไม่เพียงพอ” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดย Koran (2015) อธิบายว่า ผู้เรียนภาษาอังกฤษมีโอกาส ฝึกพูดทั้งในและนอกชั้นเรียนน้อยมากเนื่องจากผู้สอน มักจะเลยกิจกรรมพัฒนาทักษะการพูด สำหรับบริบท การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้น ยังคงเน้นการแปลและไวยากรณ์ การฝึกฝนหรือ การทดสอบทักษะการฟัง พูด จึงอยู่ในรูปแบบการอ่าน บทสนทนาและแปลความหมายเพื่อตอบคำถาม มากกว่า การฝึกสนทนาจริงในชั้นเรียน (Chen, 2008 cited in Tran & Duong, 2020)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ภาษาส่งผลต่อการฟังภาษาอังกฤษมากที่สุด ผู้สอนจึง ควรให้ความสำคัญในการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อม และคุ้นเคยกับภาษา เช่น การออกเสียง สำเนียงการใช้ ภาษา การใช้เสียงสูงต่ำและการใช้คำลดรูปเพื่อให้ผู้เรียน สามารถฟังได้อย่างเข้าใจ เมื่อผู้เรียนมีความพร้อม ทางด้านภาษาแล้ว จึงจะสามารถจับใจความของเรื่องที่ฟัง โดยเฉพาะเรื่องที่มีความยาวมากได้ดียิ่งขึ้น

2. ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กับผู้เรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน การสอนส่งผลต่อความสามารถในการพูดในระดับเท่ากัน ผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ที่ประกอบด้วยสื่อและกิจกรรมที่หลากหลาย ที่ช่วย ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการพูด สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียน รู้สึกสนใจที่จะพัฒนาการพูดของตน ควบคู่ไปกับการ ให้ความสำคัญกับผู้เรียนทั้งด้านความพร้อมด้านภาษา และด้านอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งเป็นปัจจัยด้านจิตวิทยา

ที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อการพูดของผู้เรียน (Juhana, 2012) อีกทั้งยังควรแสวงหาความรู้ทั้งด้านภาษาและการจัดการ เรียนการสอนรายวิชาฟัง พูด อย่างต่อเนื่องเพราะสังคม ปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านภาษา และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

3. ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีความ สามารถในการฟัง พูดในระดับพอใช้ทั้งสองทักษะ ผู้สอน จึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถ ในการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการทั้งทักษะการฟัง พูด ตลอดจนความรู้ด้านคำศัพท์การออกเสียง และ ไวยากรณ์ ซึ่งเป็นสมรรถนะด้านกฎเกณฑ์ทางภาษา ทำให้เกิดความสามารถด้านภาษา (อัจฉรา วงศ์โสธร, 2527, อ้างถึงใน นงสมร พงษ์พนิช, 2554) สอดคล้อง กับที่ Ali (2020) ได้ให้คำแนะนำว่าการพัฒนาทักษะการฟัง ควรทำไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาทักษะการพูด

4. ผู้สอนจำเป็นต้องสื่อสารด้วยการฟัง พูด ภาษาอังกฤษอย่างถูกต้องและคล่องแคล่ว เพื่อสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้เรียน อันเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการ สื่อสารด้วยภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้นและเป็นแบบอย่าง ที่ดีในการสื่อสารให้ผู้เรียน (Tuan & Mai, 2015)

5. เนื่องจากความสนใจของหัวข้อในการสนทนา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อทักษะการพูด ผู้สอนควรให้ ความสำคัญกับความสนใจและความรู้สึกของผู้เรียน เพื่อสามารถเลือกหัวข้อที่จะนำมาใช้ในการสอนฟัง พูด ได้อย่างสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ช่วยกระตุ้น ให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถพัฒนาทักษะฟัง พูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. จากข้อค้นพบที่แสดงให้เห็นว่า “กิจกรรม การเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการพูดมีไม่เพียงพอ” เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทักษะการพูดผู้สอน จึงควรเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการฟัง พูด นอกชั้นเรียนให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ทักษะของตนได้อย่างสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ ของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

7. ผู้สอน หลักสูตร คณะและมหาวิทยาลัย ควรนำผลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนทั้งในและนอกชั้นเรียน โดยมุ่งให้ผู้เรียน

ได้มีส่วนร่วมกับการกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษา
มีโอกาสฝึกใช้ภาษาอังกฤษมากที่สุด ช่วยพัฒนาและ
แก้ปัญหาทักษะฟัง พูด ให้กับนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นที่ส่งผลต่อ
ความสามารถในการฟัง พูด เช่น เพศ ผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียน กลยุทธ์การเรียนรู้และเจตคติของผู้เรียน

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะภาษา
อังกฤษด้านอื่น เช่น ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน

3. ควรศึกษากับนักศึกษาในสาขาวิชาอื่น
ที่ได้ เรียนเฉพาะรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน
หรือ นักเรียนระดับชั้นอื่น เช่น ระดับประถมศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค. สืบค้นจาก
https://pmnk.kkzone1.go.th/data/news3/24-02-2019-17-34-35_1344028011.pdf
- จุไรรัตน์ สวัสดิ์, เสน่ห์ สวัสดิ์, และวชิ พวงมณี. (2560). ศึกษาปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษกับอาจารย์
ชาวต่างประเทศของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลล้านนา น่าน. ใน การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 “ราชมงคล
สร้างสรรค์นวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0” (น. 303-311). 10 สิงหาคม 2560. นนทบุรี: ศูนย์แสดงสินค้า
และการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี, สาขามนุษยศาสตร์สังคมวิทยาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลล้านนา น่าน.
- ณัฐฐันรี ฤทธิรัตน์. (2556). ความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษและปัญหาในการพัฒนาทักษะ การพูดภาษา
อังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
เป็นภาษานานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- นงสมร พงษ์พาณิช. (2554). การศึกษาปัญหาการพูดภาษาอังกฤษในการสื่อสารด้วยวาจาของนิสิตคณะวิทยาการ
จัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ตุลาคม 2550 ถึง กันยายน 2551. วารสารมนุษยศาสตร์,
18(1), 85-97.
- วอยซ์ออนไลน์. (2564). ความสามารถภาษาอังกฤษคนไทยรั้งท้ายโลก-ต่ำสุดในอาเซียน. สืบค้นจาก <https://voicetv.co.th/read/RoOK3kU5F>
- Ali, Y. (2020). Difficulties faced by tertiary level EFL learners in listening. *British Journal of English Linguistics*, 8(2), 90-112.
- Anderson, A., & Lynch, T. (1998). *Listening*. Oxford: Oxford University Press.
- Bozorgian, H. (2012). The relationship between listening and other language skills in international language testing system. *Theory and Practice in Language Studies*, 2(4), 657-663.
- Celik, O., & Yavuz, F. (2015, February). The relationship between speaking grades and listening grades of university level preparatory students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 197, 2137-2140.
- Chen, A. (2013). EFL listeners' strategy development and listening problems: A process-based study. *The Journal of Asia TEFL*, 10(3), 81-101.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16, 297-334.
- Cubalit, A. (2016). Listening comprehension problems of Thai university English learners. In *Proceedings of the Third International Conference on Language, Literature & Society* (pp 207-214). (n.d.). Sri Lanka: International Center for Research and Development.

- Demir, S. (2017). An evaluation of oral language: The relationship between listening, speaking and self-efficacy. *Universal Journal of Educational Research*, 5(9), 1457–1467.
- Doromae, A. (2018). *The problem faced by Thai students in speaking English skill at University of Muhammadiyah Malang*. (Undergraduate of Education thesis, English Language Education, University of Muhammadiyah Malang).
- Educational Testing Service. (2012). *TOEIC examinee handbook speaking & writing*. Retrieved from http://www.toEIC.com.sg/wp-content/files/TOEIC_Speaking_and_Writing_Examinee_Handbook.pdf
- Education First. (2021). *EF English proficiency index: A ranking of 112 countries and regions by English skills*. Retrieved from <https://www.ef.com/assetscdn/WIBlwq6RdJvcD9bc8RMd/cefcom-epi-site/reports/2021/ef-epi-2021-english.pdf>
- Heriansyah, H. (2012). Speaking problems faced by the English department students of Syiah Kuala University. *Lingua Didaktika Jurnal Bahasa dan Pembelajaran Bahasa*, 6(1), 37–44.
- Hossain, M. I. (2015). *Teaching productive skills to the students: A secondary level scenario*. (Master of Arts thesis, English, BRAC University).
- Hu, L. (2007). Long pauses in Chinese EFL learners' speech production. *Interlinguistica*, 17, 606–616.
- Juhana, J. (2012). Psychological factors that hinder students from speaking in English class (A case study in a senior high school in south Tangerang, Banten, Indonesia). *Journal of Education and Practice*, 3(12), 100–110.
- Khamprated, N. (2012). *The problems with the English listening and speaking of students at a private vocational school in Bangkok*. (Master of Arts project, Teaching English as a Foreign Language, Srinakharinwirot University).
- Koran, S. (2015). The role of teachers in developing learners' speaking skill. In *6th International Visible Conference on Educational Studies and Applied Linguistics* (pp. 400–416). 26–27 April, 2015. Ireq: Ishik University.
- Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). The theory of the estimation of test reliability. *Psychometrika*, 2, 151–160. Retrieved from <https://link.springer.com/article/10.1007/BF02288391>
- Leong, L.-M., & Ahmadi, S. M. (2017). An analysis of factors influencing learners' English speaking skill. *International Journal of Research in English Education*, 2(1), 34–41.
- Nan, C. (2018). Implications of interrelationship among four language skills for high school English teaching. *Journal of Language Teaching and Research*, 9(2), 418–423.
- Naipinit, A., Kroeksakul, P., & Promsaka Na Sakolnakorn, T. (2014). Adjustment under globalization. *SKRU Academic Journal*, 7(1), 1–12.
- Sadiku, L. M. (2015). The importance of four skills in reading, speaking, writing, listening in a lesson hour. *European Journal of Language and Literature Studies*, 1(1), 29–31.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1990). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. Newbury Park, CA: Sage.
- Suwannasit, W. (2019). EFL learners' listening problems, principles of teaching listening and implications for listening instruction. *Journal of Education Naresuan University*, 21(1), 345–359.
- Tran, T. Q., & Duong, T. M. (2020). Insights into listening comprehension problems: A case study in Vietnam. *PASAA*, 59, 77–100.

- Tuan, N. H., & Mai, T. N. (2015). Factors affecting students' speaking performance at Le Thanh Hien High School. *Asian Journal of Educational Research*, 3(2), 8–23.
- Wattajarukiat, T., Chatupote, M., & Sukseemuang, P. (2012). An investigation of English listening strategies used by Thai undergraduate students in public universities in the south. *Journal of Liberal Arts Prince of Songkla University*, 4(2), 1–17.
- Yamane, T. (1973) *Statistics: An introductory analysis*. (3rd ed.) New York: Harper and Row.

การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์ เฉพาะโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดทาง Microsoft Teams

ENHANCING ENGLISH READING SKILLS OF ESP STUDENTS THROUGH THE THINK-PAIR-SHARE TECHNIQUE VIA MICROSOFT TEAMS

เกรียงศักดิ์ ฐานะกอง^{1*}

Kriangsak Thanakong^{1*}

มหาวิทยาลัยพะเยา 19 หมู่ 2 ต.แม่กา อ.เมือง จ.พะเยา 56000¹

University of Phayao, 19 Moo 2, Maeka Sub-district, Muang District, Phayao Province¹

*Corresponding author E-mail: kriangsak.th.up@gmail.com

(Received: 29 Sep, 2022; Revised: 8 Dec, 2022; Accepted: 8 Dec, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะก่อนและหลังการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดทาง Microsoft Teams และ 2) ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาต่อการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดทาง Microsoft Teams สำหรับการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างงานวิจัยประกอบด้วยนักศึกษาสาขาวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อมจำนวน 15 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาลแห่งหนึ่งในประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วยแผนการสอนที่ใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษจำนวน 8 แผนการสอนแบบทดสอบการอ่าน แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน และค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติของนักศึกษาต่อการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดทาง Microsoft Teams สำหรับการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ผลการศึกษาพบว่าทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหลังการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดทาง Microsoft Teams และนักศึกษามีทัศนคติในด้านบวกต่อการเรียนโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดทาง Microsoft Teams

คำสำคัญ: ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ, เพื่อนคู่คิด, ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ, ไมโครซอฟท์ ทีมส

¹ อาจารย์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) compare the English reading skills of English for Specific Purposes (ESP) students before and after using the Think–Pair–Share (TPS) technique via Microsoft Teams, and 2) examine the ESP students' attitudes toward the use of TPS via Microsoft Teams for teaching English reading skills. The study sample consisted of 15 second–year environmental health students enrolled in an ESP course at a public university in Thailand. The instruments employed in this study consisted of eight lesson plans using TPS to promote English reading skills, reading tests, a questionnaire, and semi–structured interviews. The mean and standard deviation (S.D.) calculations were performed to analyze data from the pre–tests and post–tests of the English reading tests. The mean and S.D. scores and content analysis were used to investigate students' attitudes toward the use of TPS via Microsoft Teams for teaching English reading skills. This study found that students' English reading skills improved significantly after implementing TPS via Microsoft Teams, and the students held positive attitudes toward the use of TPS via Microsoft Teams.

KEYWORDS: English for Specific Purposes, Think–Pair–Share, English Reading Skills, Microsoft Teams

Introduction

English is now the main language use for communication among different nations. It is also the official language for the ASEAN Economic Community (AEC) of which Thailand is a member. The free flow of skilled labor is one of the core elements of the AEC (Onyusheva, Thammashote, & Kot, 2018), and English is necessary for those skilled workers. Furthermore, a strong command of English makes it possible to increase a country's competitiveness (Srisuruk & Siri, 2021). As a result of the demand for English as a medium language in ASEAN countries, along with the remaining challenges to enhance skills and knowledge of AEC workers, English for Specific Purposes (ESP) courses in higher education can be designed to provide students with the English language abilities they will need in their future professional fields (Kaowiwattanakul, 2020). ESP is an approach to teaching English to a particular group of students based on their specific needs and interests (Hutchinson & Waters, 1987). In this regard, appropriately designed ESP courses based on students' needs and interests can assist them to achieve the English language proficiency levels required by potential employers.

According to the IMD World Competitiveness Yearbook (2020), however, Thai citizens were ranked 59 out of 63 countries on the Test of English as a Foreign Language (TOEFL) in 2018. Later, in the EF English Proficiency Index (2021), Thailand's English proficiency ranking among non-native English-speaking nations was 100 out of 112 countries, which is considered as very low proficiency.

It is widely reported that Thai students have difficulty with their reading (Liangprayoon, Chiangtung, & Chantaramard, 2021; Maipoka & Soontornwipast, 2021; Srisang & Everatt, 2021; Thongwichit & Buripakdi,

2021). In Thailand, reading skills are commonly taught as the foundational skill for students to master before moving on to other subjects (Chatkeaw & Tachom, 2021). Reading is an important ability for EFL students in a variety of contexts, including academic performance, personal development, and reading for specific purposes (Rawengwan & Yawiloeng, 2020). Therefore, it is critical to develop students' reading abilities in classroom settings.

Think-Pair-Share (TPS) is a cooperative learning technique (Dorji & Chalermnirundorn, 2021; Yusuf, Owede, & Bello, 2018) which can be implemented to help students to improve their language skills. Drawing on prior research, many teachers have favored the TPS technique in their English language classrooms (Flora, Raja, & Mahpul, 2020; Syafii, 2018; Tampubolon & Panjaitan, 2019). TPS, as indicated in its name, consists of three different steps. Wuryandani and Herwin (2021) explained that in the Think step, the teacher assigns to each student a certain problem which they then have time to think about. In the Pair step, the teacher divides the students into pairs and guides them to restate their thoughts and ideas to their partner. In the Share step, the students present the results of their conversation (from the Pair step) to the whole class. Research has shown that the TPS technique is beneficial for students. For instance, it can improve students' speaking skills (Syafii, 2018), reading comprehension abilities (Marpaung & Panjaitan, 2019; Tampubolon & Panjaitan, 2019), and writing skills (Flora et al., 2020). Moreover, the TPS technique can create a cooperative learning environment (Dorji & Chalermnirundorn, 2021; Kaoropthai, 2022).

Additionally, online teaching has become increasingly crucial as a result of the COVID-19 pandemic as teachers attempt to use these platforms to incorporate appropriate teaching strategies

or activities into the learning programs. Microsoft Teams is the main online platform for many universities in Thailand including the university where this study took place. However, there is limited proof that the TPS technique can be used effectively in online language courses. Therefore, findings from this current study provide new insights into ESP students' perspectives of the TPS technique and its implementation in an ESP course. Importantly, they also present a better understanding of whether using TPS via Microsoft Teams as an online platform can significantly improve students' reading skills.

Research objectives

1. To compare ESP students' English reading skills before and after using TPS via Microsoft Teams in the ESP classroom.

2. To examine ESP students' attitudes toward the use of TPS via Microsoft Teams for teaching English reading skills.

Research methodology

This study adopted a mixed methods approach that included both qualitative and quantitative research paradigms. A one-group pre-test – post-test design was conducted to compare students' reading skills before and after the implementation of the TPS technique via Microsoft Teams as an online learning platform.

Participants

The participants were 15 second-year environmental health students who enrolled in an ESP course in the third semester of the academic year 2021 at a public university in the north of Thailand using purposive sampling method based on the researcher's assigned teaching course.

Research instrument

The instruments used in this study consisted

of 1) eight lesson plans using the TPS technique, 2) reading comprehension tests, 3) a 5-point Likert scale questionnaire to investigate the students' attitudes, and 4) semi-structured interviews.

Research instrument construction

1. Lesson plans

Regarding the lesson plan construction, eight lesson plans employing the TPS technique to improve the students' reading skills were implemented by the researcher. The reading texts embedded in the lesson plans were adopted from a commercial textbook, Career Paths: Environmental Science. The first lesson plan was implemented to enable students to understand the steps required to use the TPS technique – students were provided lectures in the whole class meeting section of Microsoft Teams, completed the Pair step in the breakout rooms section, and performed the Share step in the meeting section. Concerning the students' needs, seven environmental issues were included in the remaining lessons; namely, Waste Disposal, Biodiversity, Natural Hazards, Climate Change, Deforestation, Water Pollution, and Air Pollution. In addition to the reading questions linked to the passages in the book, open-ended questions were added into the lessons. These questions enabled students to share their ideas openly without being afraid of making mistakes.

Each lesson comprised six parts; lesson objectives, vocabulary, a reading passage, a reading exercise, language functions, and a speaking exercise in the Pair and Share steps.

To accomplish these parts, the researcher first explained the objectives of the lesson to the students in order to provide some insights into what they were going to learn. The students were then exposed to the technical terms and asked to participate in the following activities:

Think: This stage took approximately 90

minutes. After greeting the students, the researcher explained the objectives of the lesson. The reading passage was then presented to the students, and they were invited to talk about the elements they recognized in the passage such as its topic, headings, subheadings, figures, and accompanying pre-and post-reading questions. The students then attempted to answer the pre-reading questions which comprised both the questions in the book and an open-ended question posted by the researcher on Microsoft Teams' 'meeting chat' feature. The researcher presented the technical terms in the reading passage and students were randomly selected to read aloud. The researcher then invited the students to read the text by themselves. When they had finished reading, they spent the 'Think Time' to reread the text, answer the reading questions, and formulate their responses to the questions posted by the researcher. The students were encouraged to keep notes of their ideas to share with a partner as part of the next step.

Pair: This stage took approximately 45 minutes. Students were invited to work in pairs using the Microsoft Teams' 'breakout rooms' feature. They shared their answers with their partners and discussed what they thought about the text and questions. The researcher then changed the pair groups using the 'breakout rooms' feature in order to provide students with the opportunity to share their ideas with a different peer. Then, in pairs, the students selected their final answers, provided the reasons why they chose those options or answers, and prepared how to present their answers to the whole class. The students could look up words in the dictionary or ask the researcher if needed. The teacher went to each breakout room and asked the students to give consent to speak in the Share step when they were back in the classroom's general meeting. During the visiting procedure,

the teacher acted as a facilitator when the students required assistance.

Share: This stage took approximately 45 minutes. Students were invited to gather in the general meeting room for entire class. Each student began by delivering his/her responses to the rest of the class. Other students could provide feedback on their friends' answers or presentations. The researcher provided students with the answer key to the passage questions. The researcher then complemented and summarized the students' answers to the open-ended questions. Finally, the researcher summarized the lesson by asking the students to explain the meanings of new terms in the passage, the main ideas of the passage, and their answers in the Share activity.

Three experts working in the fields of ESP and English language teaching for more than 10 years approved the lesson plans prior to their implementation. The overall score of the Index of Item-Objective Congruence (IOC) was 0.98. Based on the experts' recommendations, the lessons' objectives and the teaching procedures were adjusted.

2. Reading comprehension tests

After that, the reading comprehension tests were created by the researcher utilizing the same pre-test and post-test for assessing the students' reading comprehension. Each test consisted of 20 multiple-choice questions based on three different texts the students had not previously seen. The passages, however, were relevant to the environmental themes apparent in the lesson articles.

The reading comprehension test's content validity was then determined using the IOC by the three experts. All items were valued more than 0.5 and were considered to be reserved. The survey's total IOC score for the reading comprehension tests was 0.98. However, according to comments from

the experts, some reading test items or statements were modified to make them easier for the students to understand.

3. Attitude questionnaire

The next step was to construct the attitude questionnaire. The researcher created a 5-point rating scale questionnaire to assess students' attitudes toward use of the TPS technique in an ESP classroom via Microsoft Teams. The questionnaire included 18 items and was divided into 4 sections: attitudes toward the texts used in the classroom, attitudes toward the TPS technique, attitudes toward improving reading skills in an ESP classroom in each step of the TPS technique, and attitudes toward using the TPS technique via MS Teams.

Students were instructed to carefully read each item in the attitude questionnaire and to mark how much they agreed or disagreed with each statement. The following are the scoring criteria defined by the researcher for each item: Strongly Disagree (1), Disagree (2), Neutral (3), Agree (4), and Strongly Agree (5). The interpretation of responses was Strongly Disagree (1.00–1.80), Disagree (1.81 – 2.60), Neutral (2.61 – 3.40), Agree (3.41 – 4.20), and Strongly Agree (4.21 – 5.00) (Chanwaiwit, 2018).

The three experts accordingly approved the questionnaire. It was then pilot tested with 12 third-year environmental health students who were exposed to the TPS technique at a university in Thailand (the researcher's workplace) in the second semester of the 2021. These students were not included in the main study sample. As a result, certain adjustments to the questionnaire's items were made.

4. Semi-structured interview questions

Finally, semi-structured interview questions were formulated to assess the participants' attitudes toward putting the TPS activities into action. The questions were designed to discover what students

felt about the reading texts they were given, how they used the TPS technique to enhance their reading skills, and what they thought about using Microsoft Teams as an online learning platform. If necessary, additional questions were asked. The semi-structured interviews were conducted with the same pilot group. Some questions were adjusted after the pilot interviews. Some leading questions were removed.

Data collection

The study was approved by the Human Research Ethics Committee at the university where it was undertaken. To conduct this study, each student was required to provide consent to participate in the study.

This study's fieldwork took place from March to May 2022. According to the researcher's assigned teaching course, purposive sampling was used to recruit 15 second-year environmental health students enrolled in the ESP course in the third semester of 2021. The first stage was to use pre-tests to assess students' reading skills before using the TPS technique.

The first lesson was designed to assist students to understand how the TPS technique was utilized with the ESP content to help them enhance their English skills. The remaining 7 lesson plans were implemented in the online classroom. The 8 lesson plans were implemented over 8 weeks, for a total of 24 hours (3 hours per week). Following completion of all 8 lessons, post-tests were conducted to assess the students' reading skills.

Following completion of the post-tests, students were asked to carefully mark the attitude questionnaire and participate in an individual interview to share their opinions on the TPS learning technique utilized in the online ESP classroom using Microsoft Teams. All interviews were conducted in Thai, on Microsoft Teams and took about 20 minutes to complete. Content analysis of the interview responses

was performed based on the 3 main themes; namely, students' attitudes toward the reading texts, the TPS technique used to improve their reading skills, and use of Microsoft Teams as an online learning platform.

Data analysis

The mean, t-test, and standard deviation (S.D.) calculations were utilized to analyze the English reading test pre-test and post-test data. Furthermore, mean and S.D. scores, and content analysis were used to examine the students' attitudes.

Results

1. Comparison of Students' Reading Skills Before and After Implementing the TPS Technique via Microsoft Teams

Regarding the first objective to compare participants' English reading skills before and after using TPS via Microsoft Teams in the ESP classroom, their pre-test and post-test scores were analyzed using descriptive statistics to determine the mean score and S.D.

Table 1 Comparison of Students' Reading Skills Before and After Implementing the TPS Technique via Microsoft Teams

Test	N	Mean	S.D.	t	Sig.
Pre-test	15	10.73	3.39	9.239	.000
Post-test	15	14.07	3.59		

As seen in Table 1, the statistical analysis results show that the post-test mean score (14.07) was significantly higher than that of the pre-test mean score (10.73). This indicates the TPS technique assisted students to improve their English reading skills.

2. Students' Attitudes Toward the Use of TPS via Microsoft Teams for Teaching English Reading Skills

Table 2 Attitudes Toward the Texts Used in the Online Classroom (N=15)

Statements	Mean	S.D.	Interpretation
1. I think the texts are interesting and thought-provoking.	4.40	0.74	Strongly Agree
2. I think the texts are appropriate to my English language proficiency level.	4.20	0.68	Agree
3. I think the texts provide vocabulary which I can use in my professional field in the future.	4.60	0.63	Strongly Agree
4. I think the texts provide environmental knowledge which I can use in my professional field in the future.	4.80	0.41	Strongly Agree
5. I think the texts motivate me to improve my reading comprehension skills.	4.60	0.63	Strongly Agree

Table 2 shows the results for students' attitudes toward the reading passages used in the online classroom. They reveal the highest mean score was for item 4 (M=4.80, S.D.=0.41) indicating the students strongly agreed the texts provided environmental knowledge which they could use in their future careers. Items 3 and 5 achieved the same mean

scores (M=4.60, S.D.=0.63), respectively indicating the students strongly agreed the texts provided them with vocabulary which is useful for their professional field in the future, and that the texts motivated them to improve their reading skills. Item 1 achieved the next highest mean score (M= 4.40, S.D.=0.74) indicating students' strong agreement that the texts

were interesting and thought-provoking. The lowest mean score in this section was for item 2 ($M=4.20$, $S.D.=0.68$), indicating the students agreed (though not strongly) that the texts were appropriate to their English language proficiency levels. Furthermore, the results from the interviews show that all students

indicated they could use environmental knowledge in their future professions. As one student claimed during interview:

“I think I can definitely use environmental knowledge from the texts in my future careers” (Student 2).

Table 3 Attitudes Toward the Use of the TPS Technique (N=15)

Statements	Mean	S.D.	Interpretation
1. I think the Think-Pair-Share technique helps me to improve my reading comprehension skills.	4.60	0.51	Strongly Agree
2. I think the Think-Pair-Share technique gives me the opportunity to read English texts.	4.67	0.49	Strongly Agree
3. I think the Think-Pair-Share technique helps me to get more ideas from reading the texts which I can use for my speaking practice.	4.40	0.51	Strongly Agree
4. I think the Think-Pair-Share technique helps me to speak English in a non-threatening and relaxing atmosphere.	4.67	0.49	Strongly Agree
5. I think the Think-Pair-Share technique helps me to improve my vocabulary knowledge which I can use when speaking English or reading other English texts.	4.67	0.49	Strongly Agree

Table 3 shows the data analysis results on students' attitudes toward the use of the TPS technique. It reveals items 2, 4 and 5 achieved the same highest mean score ($M=4.67$, $S.D.=0.49$). Respectively, this indicates the students strongly agreed that the TPS technique provided them the opportunity to read English texts, the technique helped them to speak English in a non-threatening and relaxing atmosphere, and that it helped them to improve their vocabulary knowledge which they could use when speaking English or reading other English texts. The second-highest mean score was for item 1 ($M=4.60$, $S.D.=0.51$), also indicating the students strongly agreed that the TPS technique helped them to improve their reading comprehension skills. Item 3 received the lowest mean score ($M=4.40$, $S.D.=0.51$) in this section (although it remains at “strongly agree”

level). This indicates the students strongly agreed that the TPS technique helped them to get more ideas from reading the passages which they could use for their speaking practices in the share and pair stages. As two students explained during interviews:

“I can practice reading skills through the TPS technique. I have the think time to read and formulate my answers. Also, I think I gain more vocabulary knowledge from reading, and I can use online dictionaries during every step of the technique” (Student 11).

“I tend to use Thai when it comes to speaking English tasks with my friends. However, the technique provides relaxing environment that makes me feel more confident to speak English and share answers or ideas related to the reading passage with my friends” (Student 8).

This indicates that the technique provided the students some time to read the passage and helped them gain more vocabulary knowledge which they

could use when speaking English. Furthermore, they felt more confident to speak English and discuss the reading passage with their peers.

Table 4 Attitudes Toward Improving Students' Reading Skills in Each Step of the TPS Technique (N=15)

Statements	Mean	S.D.	Interpretation
1. I think the Think step helps me to improve my reading comprehension skills.	4.73	0.46	Strongly Agree
2. I think the Pair step helps me to improve my reading comprehension skills.	4.27	0.70	Strongly Agree
3. I think the Share step helps me to improve my reading comprehension skills.	4.53	0.52	Strongly Agree

Focusing on improvement to students' reading skills in each step of the TPS, the results presented in Table 4 show all three items achieved "Strongly Agree" responses. That is, most students strongly agreed the Think step (item 1; $M=4.73$, $S.D.=0.46$) followed by the share step (item 3; $M=4.53$, $S.D.=0.52$) and then the pair step (item 2; $M=4.27$, $S.D.=0.70$) helped them to improve their reading comprehension skills. One student expressed the following view during interview: "I think I am a slow learner. Sometimes, I have difficulties with understanding the passages because of the technical terms. However, the technique is easy to follow. I have opportunities in the first step

to look up the words, and in the second step I can compare my answers to my partner's. If our answers are different, we discuss and read the passages again. Then, we make the final answers or solution before sharing to the whole class" (Student 5).

This indicates the students had positive attitudes toward each step of the TPS. Every step helped them to improve their reading skills. The students also expressed satisfaction with working collaboratively in groups. Especially in the second step, they compared their answers with their partners. They also discussed and read the passages again when their answers were different.

Table 5 Attitudes Toward Using the TPS Technique via Microsoft Teams (N=15)

Statements	Mean	S.D.	Interpretation
1. I think Microsoft Teams gives me opportunities to interact with the teacher.	4.80	0.41	Strongly Agree
2. I Think Microsoft Teams gives me opportunities to ask the teacher when I don't understand the reading texts during the Think step.	4.80	0.41	Strongly Agree
3. I think the breakout rooms section in Microsoft Teams gives me opportunities to interact with my friends during the Pair step.	4.47	0.64	Strongly Agree
4. I think Microsoft Teams gives me opportunities to present my ideas and my partners' ideas during the Share step.	4.80	0.41	Strongly Agree

Table 5 reveals the data analysis results regarding students' attitudes toward using the TPS technique via Microsoft Teams. Items 1, 2 and 4 achieved the same highest mean scores ($M=4.80$, $S.D.=0.41$) indicating the students strongly agreed that Microsoft Teams gave them opportunities to interact

with the teacher, to ask the teacher when they did not understand the reading texts during the Think step, and to present their ideas and their partners' ideas during the Share step, respectively. They also strongly agreed that the breakout rooms section in Microsoft Teams gave them opportunities to interact with their

peers during the Pair step (item 3; $M=4.47$, $S.D.=0.64$). It was clearly indicated that the students had positive attitudes toward using the technique via Microsoft Teams.

Conclusion

In conclusion, using the TPS technique can promote the development of students' reading skills. Concerning the first research objective, to compare ESP students' English reading skills before and after using TPS via Microsoft Teams in the ESP classroom, the students' post-test mean score (14.07) was significantly higher than the pre-test mean score (10.73). This addresses the research gap on whether TPS can be used effectively in an online ESP course via Microsoft Teams.

Moreover, with regard to the second research objective, to examine ESP students' attitudes toward the use of TPS via Microsoft Teams for teaching English reading skills, the ESP students all reported positive attitudes toward each step of the technique. The study also reveals that all three steps of the technique can be run on the Microsoft Teams platform.

Discussion

Regarding the first finding on the students' English reading skills before and after using TPS via Microsoft Teams, the post-test mean score (14.07) was significantly higher than the pre-test mean score (10.73) indicating the TPS technique helped them to enhance their English reading skills. The result confirms the findings of previous studies (Dwigustini & Widiya, 2020; Marnina, Narahawarin, & Butarbutar, 2020; Sari & Oktarina, 2018) that the TPS technique assists students to improve their reading ability. Students can use the technique to build, produce, and construct the meaning of a text through reading (Pakpahan et al., 2021). As reported by Naksathit and Kewara

(2020), the TPS technique also minimizes students' reading difficulties – the students in their study did not experience difficulties in reading. They explained that the Pair stage helped students to work with their peers to resolve their difficulties in reading without, or with minimal, assistance from the teacher.

To illustrate this outcome in this present study, students revealed during the semi-structured interviews that using the TPS technique via an online learning platform provided them with opportunities to work individually and with their classmates in order to understand the passages and to check their answers like in face-to-face classrooms. All the students commented that they tried to comprehend the passages and to answer the questions by themselves before sharing their answers with their partners. They then compared and discussed their answers, and when their answers differed, they re-read the passages to confirm or change the answers. As the study intervention was implemented during the ESP course and the lessons included class reading materials focused on environmental studies, the students found some technical terms difficult. However, they looked up the words using online dictionaries or sources and attempted to comprehend the passages themselves during the Think stage. They then confirmed the meanings of some lexical terms with their peers during the next stage. This indicates students can improve their reading comprehension using the TPS technique via Microsoft Teams.

According to the analysis of the students' questionnaire and semi-structured interview responses, their attitudes toward the use of the technique were positive in all aspects. These positive attitudes emerged from their beliefs that the texts provided environmental knowledge which they could use in their future careers. The students revealed during interviews that the

texts used were relevant to what they had learned in other subjects, and that they had basic knowledge of the environmental issues in the texts. Thus, the students believed that the environmental knowledge they accessed could assist them in their professional fields.

As for the second aspect, students' positive attitudes toward use of the TPS technique emerged from their beliefs that it afforded them the opportunity to read English texts, to speak English in a non-threatening and relaxing atmosphere, and to build their vocabulary which they could use when speaking English or reading other English texts. This can be interpreted to suggest that after reading the text using the TPS technique the students had extended their vocabulary and could discuss the passage during the Pair step in a more relaxing way. The findings certainly agree with Dorji and Chalermnirundorn (2021) who point out that the TPS technique creates an engaging learning environment for students so they can actively engage in the activities.

Thirdly, the students' positive attitudes toward improving their reading skills in each step of the TPS technique emerged from their beliefs that the Think step helped them improve their reading comprehension skills. To clarify, the students reported their satisfaction with each step in the technique as it increased their participation in class. During the Think step via Microsoft Teams, the students could ask the teacher for support when they did not understand the reading texts. Moreover, the Pair stage provided the students opportunities to collaborate with their peers. During the Share stage, the students were afforded opportunities to present their own ideas as well as the ideas of their partners to the class via Microsoft Teams. Hence, the TPS technique both engaged the students' attention in the reading activity and promoted collaborative learning with their partners.

As such, it creates a cooperative learning environment (Dorji & Chalermnirundorn, 2021; Kaoropthai, 2022). In turn, as the technique improves the level of attention the students pay to the reading passage, they can learn to read more effectively and take advantage of opportunities to advance their command of the target language (Marnina, Narahawarin, & Butarbutar, 2020).

Lastly, the findings of this study show the students' positive attitudes toward use of the TPS technique via Microsoft Teams emerged from their beliefs that the platform provided opportunities for them to interact with their friends and the teacher. All the steps can be run through the 'general meeting' and 'breakout' rooms featured on the platform. The teacher can control the meeting relatively easily and because students can be automatically moved from the general meeting to the breakout rooms and vice versa, there are no issues around starting or ending a meeting (Traversaro, 2022). In line with this, Rojabi (2020) confirmed that online learning via Microsoft Teams optimally enhances the learning environment for students and promotes both student-student and student-teacher interaction.

However, integrating the TPS technique into this online learning classroom is not without limitations. Although the students in this study owned effective electronic devices, some students encountered difficulties connecting to the Internet. The students reported that it took them some time to rejoin the MS Teams meeting because of their weak internet connections. Thus, stable Internet connections are crucial for online classrooms. Furthermore, regarding the students' discussion process in the Pair step, it is difficult to monitor every pair of students at the same time. In this study, the students were required to wait until the teacher visited their 'breakout' rooms if they

had any questions or required assistance. These appear to be limitations of TPS classrooms via Microsoft Teams.

Suggestion

Suggestion for teachers

When implementing TPS via Microsoft Teams, teachers should allocate appropriate time and inform students beforehand of when they will be moved from the general meeting room to the breakout room and vice versa. Furthermore, teachers can study other learning activities using Microsoft Teams as an online language learning platform.

Suggestion for further research

Before the findings of this study can be broadly generalized, it is important to acknowledge some of this study's limitations and to provide recommendations for further research. Firstly, given the relatively small size sample in this study, conducting further research using TPS or other learning activities via Microsoft Teams with a larger participant group should be explored. Additionally, future research on implementing TPS can focus on developing learning materials that are appropriate to specific groups of students, and on investigating other language knowledge and skills; for instance, technical terms for ESP students.

References

- Chanwaiwit, P. (2018). Using effective feedback to improve professionalism as an English student teacher. *The New English Teacher*, 12(2), 1–14.
- Chatkeaw, P., & Tachom, K. (2021). Improving undergraduates' reading comprehension and order thinking skills through PSQ6R method. *Journal of SaengKhomKham Buddhist Studies*, 6(3), 393–406.
- Dorji, T., & Chalermnirundorn, N. (2021). The application of think–pair–share to enhance learning achievement and learning satisfaction in social studies of grade six Bhutanese students. *Asia Social Issues*, 14(5), 1–19.
- Dwigustini, R., & Widiya, J. (2020). Think pair share technique to promote students' reading comprehension. *Jurnal Ilmu Pendidikan (JIP) STKIP Kusuma Negara*, 12(1), 25–34.e
- EF English Proficiency Index. (2021). *EF English Proficiency Index (Thailand)*. Retrieved from <https://www.ef.com/ca/epi/regions/asia/thailand/>
- Flora, Raja, P., & Mahpul. (2020). Discovery learning strategy: Integrating think–pair–share and teacher's corrective feedback to enhance students' writing language accuracy. *International Journal of Education and Practice*, 8(4), 733–745.
- Hutchinson, T., & Waters, A. (1987). *English for specific purposes: A learning–centred approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- IMD World Competitiveness Yearbook. (2020). *IMD world competitiveness yeebook*. Retrieved from https://worldcompetitiveness.imd.org/EShop/Home/DownloadPdf?fileName=Thailand_with_copyright.PDF
- Kaoropthai, C. (2022). Effectiveness of incorporating the think pair share technique into cooperative activity–based learning on English–major students' teamwork ability. *Journal of Rangsit University: Teaching & Learning*, 16(1), 50–63.
- Kaowiwattanukul, S. (2020). Using literature circles to promote the English speaking skills of engineering students in English for specific purposes classrooms. *Language Education and Acquisition Research Network Journal*, 13(2), 414–425.

- Liangprayoon, S., Chiangtung, W., & Chantaramard, S. (2021). Development of supplementary English reading for Mattayomsuksa 1 students by using folktales of ethnic groups in Mae Sai District, Chiang Rai Province. *Mangrai Saan Journal*, 9(2), 1–13.
- Maipoka, S. A., & Soontornwipast, K. (2021). Effects of intensive and extensive reading instruction on Thai primary students' English reading ability. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network*, 14(1), 146–175.
- Marnina, M., Narahawarin, M. F., & Butarbutar, R. (2020). The use of think pair share strategy in reading comprehension. *MUJOLALI*, 2(2), 88–99.
- Marpaung, G. D., & Panjaitan, N. B. (2019). A comparative study between TPS (think–pair–share) and jigsaw techniques to enhance students' reading comprehension ability. *JELPEDLIC*, 4(1), 10–22.
- Naksathit, P., & Kewara, P. (2020). Exploration of think–pair–share varieties of reading comprehension. *Journal of Education and Practice*, 11(6), 213–226.
- Onyusheva, I., Thammashote, L., & Kot, S. (2018). ASEAN: Problems of regional integration. *Espacios*, 39(36), 2–6.
- Pakpahan, S. F., Pakpahan, S., Purba, I. D. S., & Nasution, J. (2021). Analysis reading comprehension questions by using revised Bloom's Taxonomy on higher order thinking skill (HOTS). *IDEAS: Journal on English Language Teaching and Learning, Linguistics and Literature*, 9(1), 259–271.
- Rawengwan, W., & Yawiloeng, R. (2020). Reciprocal teaching method for enhancing Thai EFL learners' reading comprehension ability. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*, 20(1), 105–123.
- Rojabi, A. R. (2020). Exploring EFL students' perception of online learning via Microsoft Teams: University level in Indonesia. *English Language Teaching Educational Journal*, 3(2), 163–173.
- Sari, F., & Oktarina, O. (2018). A comparative study of PQRS and TPS strategies to improve reading comprehension. *English Empower: Journal of Linguistics and Literature*, 3(2), 74–81.
- Srisang, P., & Everatt, J. (2021). Lower and higher level comprehension skills of undergraduate EFL learners and their reading comprehension. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network*, 14(1), 427–454.
- Srisuruk, P., & Siri, P. (2021). The English grammar usage of business English students, Dhonburi Rajabhat University. *Ganesha Journal*, 17(2), 61–75.
- Syafii, M. L. (2018). Using the think–pair–share strategy to increase students' active involvement and to improve their speaking ability. *Indonesian Journal of English Education*, 5(1), 61–80.
- Tampubolon, A., & Panjaitan, N. B. (2019). A comparative study between TPS and LRD strategy to enhance students' reading comprehension. *Acuity: Journal of English Language Pedagogy, Literature and Culture*, 4(2), 128–152.
- Thongwichit, N., & Buripakdi, A. (2021). A glimpse of metacognitive reading strategy instruction through modeling technique in ESP class at the tertiary level. *Language Education and Acquisition Research Network*, 14(1), 118–145.

- Traversaro, D. (2022). Online think-pair-share in a third-age ICT course. *International Journal of Educational and Pedagogical Sciences*, 16(7), 371–376.
- Wuryandani, W., & Herwin. (2021). The effect of the think-pair-share model on learning outcomes of civics in elementary school students. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 16(6), 627–640.
- Yusuf, A. R., Owede, V. C., & Bello, M. B. (2018). Effect of think-pair-share instructional strategy on students' achievement in civic education in Bayelsa, Nigeria. *Anatolian Journal of Education*, 3(2), 47–62.

การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กลวิธีการอ่าน
ที่หลากหลาย สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
THE DEVELOPMENT OF CRITICAL READING ABILITIES BY USING MULTIPLE OF
READING STRATEGIES FOR UNDERGRADUATE STUDENTS

เพ็ญจันทร์ โมฟเฟ็ตท์^{1*}

Piangchan Moffatt^{1*}

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 70 หมู่ 4 ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71190¹

Kanchanaburi Rajabhat University, 70 Moo 4, Nongbua Sub-district, Mueang District, Kanchanaburi Province 71190¹

*Corresponding author E-mail: madammoffatt@kru.ac.th

(Received: 1 Jul, 2022; Revised: 18 Dec, 2022; Accepted: 21 Dec, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา ก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย 2) เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการใช้กลวิธีการอ่าน ของนักศึกษา ก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกลวิธี การอ่านที่หลากหลาย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จำนวน 36 คน ที่ได้มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง 2) บทอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 8 บท 3) แบบทดสอบ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย จำนวน 30 ข้อ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนก่อนและหลังที่มีต่อระดับการปฏิบัติการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อกลวิธีการอ่านที่หลากหลาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ระดับของการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย ของนักศึกษาลงเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในทุกกลวิธี 3) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อกลวิธีการอ่านที่หลากหลาย ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากบทอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย ในระดับมาก

คำสำคัญ: กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย, ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

¹อาจารย์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์

ABSTRACT

The objectives of this research were to; 1) compare students' critical reading abilities between pre-test and post-test after using multiple reading strategies 2) compare students' using reading strategies between before and after using multiple reading strategies 3) study the students' opinions toward using multiple reading strategies. The samples of this research were 36 students of second-year students who are studying in English major, Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University selected by purposive selection sampling technique. The research tools for this study were 1) 8 lesson plans, 3 hours each 2) 8 reading passages 3) 30 items of critical reading abilities pre-test and post-test by using multiple reading strategies 4) questionnaires toward the level of students' using reading strategies between before and after using multiple reading strategies 5) questionnaires for students' opinions toward using multiple reading strategies. The quantitative data were analyzed by mean, standard deviation, and t-test dependent.

The research results were as follows: 1) The students' critical reading ability scores obtained in post-test after using multiple reading strategies were significantly higher than pre-test at .05 level of statistical significance 2) The level of students after using multiple reading strategies were significantly higher than before applying 3) The students had opinion toward using multiple reading strategies in the aspects of learning management process and the benefit from English reading text by using multiple reading strategies at a good level.

KEYWORDS: Multiple Reading Strategies, Critical Reading Abilities

บทนำ

การอ่านเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ และเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งที่จำเป็นต้องใช้ในการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต การเปลี่ยนแปลงของโลกที่เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 การอ่านเป็นหนึ่งในทักษะของ 3 Rs คือ อ่านออก (Reading) เขียนได้ (Writing) คิดเลขเป็น (Arithmetics) ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านย่อมมีโอกาสสูงที่จะแสวงหาความรู้ได้มากขึ้น (วิจารณ์ พานิช, 2556) การอ่านที่มีประสิทธิภาพผู้อ่านควรที่จะมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หรือมีวิจารณญาณในการอ่าน ทั้งนี้ Fadel (2008) ได้กล่าวถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับการศึกษาและการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการตัดสินใจ (Thinking Critically and Making Judgment) 2) การแก้ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน หลากหลายและมีลักษณะเป็นปลายเปิด (Solving Complex, Multidisciplinary, Open-ended Problems) 3) การคิดสร้างสรรค์และการคิดเชิงธุรกิจ (Creativity and Entrepreneurial Thinking) 4) การสื่อสารและการร่วมมือ (Communication and Collaborating) 5) การคิดสร้างนวัตกรรมโดยใช้ความรู้ ข้อมูลและโอกาส (Making Innovative Use of Knowledge, Information and Opportunity) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2556) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการอ่านหรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นหนึ่งใน 7Cs ได้แก่ 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving) 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity & Innovation) 3) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-Cultural Understanding) 4) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork & Leadership) 5) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information & Media Literacy) 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & ICT Literacy) 7) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career &

Learning Skills)

จากการทดสอบของ Education First (EF) (2021) ได้รายงานผลการประเมินด้านการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) และความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้ใหญ่ในประเทศซึ่งไม่ใช่เจ้าของภาษา ในการเปรียบเทียบทักษะความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษในภูมิภาคเอเชีย ผลการประเมินคะแนนการอ่านภาษาอังกฤษของประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยมาตรฐานที่องค์กรดังกล่าวได้กำหนดไว้ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 500 คะแนน ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยของประเทศไทย เท่ากับ 419 และประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 100 จากประเทศเข้าร่วมโครงการทั้งหมด 112 ประเทศ

ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตของหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา คือมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า นำความรู้ศาสตร์ภาษาอังกฤษไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ แก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง (มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีคณะครุศาสตร์, 2562) ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังกล่าว ผู้เรียนควรมีทักษะการอ่านที่ดีและนำความรู้ไปใช้แสวงหาความรู้ในระดับที่สูงขึ้น

จากผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการอ่าน เพื่อการคิดวิเคราะห์ภาษาอังกฤษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 พบว่า มีผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 65 จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44 จากผู้เรียนทั้งหมด 50 คน การที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์น้อย อาจมีเหตุมาจากการที่ผู้เรียนยังเลือกใช้วิธีการอ่านที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกท้อและไม่อยากเรียนเนื่องจากคิดว่าบทอ่านนั้นยากเกินไป ทำให้ผู้เรียนอ่านและตอบคำถามได้เพียงแค่ว่าระดับความจำ หรือความเข้าใจ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom (Revised Version) ในด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domains) (Kelly, 2020) การที่ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จ ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการตีความ เชิงลึก คิดวิเคราะห์ความหมายแฝงที่ผู้เขียนอาจจะไม่ระบุในบทอ่านนั้นแบบตรง ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจ

ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านโดยการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่าน ดังนี้

วิสาข์ จัตุวัตร (2543) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนอ่านสามารถสรุปความได้ดังนี้ การสอนอ่านเป็นกระบวนการที่สำคัญผู้สอนควรจะต้องมีความเข้าใจทักษะการอ่านอย่างถูกต้องจึงจะสามารถเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริง ตามแนวความคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร กระบวนการอ่านประกอบด้วย 1) การอ่านระดับสูงไปสู่ระดับพื้นฐาน (Top-down Model of Reading) เป็นการอ่านเพื่อให้ได้ ความหมายจากบทอ่านโดยมีการใช้ประสบการณ์เดิมเพื่อเชื่อมโยงความรู้ 2) การอ่านระดับพื้นฐานไปสู่ระดับสูง (Bottom-up Model of Reading) เป็นการอ่านที่เริ่มจากหน่วยเล็กที่สุดของคำไปจนถึงหน่วยที่ใหญ่ เช่น อักษร คำ วลี ประโยค เป็นต้น 3) การอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Model of Reading) เป็นการอ่านที่เน้นทั้งการอ่านพื้นฐานเพื่อช่วยให้ผู้อ่านสามารถระลึกถึงและจดจำความหมายนั้นเพื่อนำมาเชื่อมโยงกับความรู้เดิม เพื่อทำให้เข้าใจในบทอ่านนั้น ทั้งนี้การอ่านทุกรูปแบบผู้อ่านจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบทอ่านอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำไปสู่การอ่านเพื่อความเข้าใจ และสามารถคิดวิเคราะห์ ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการอ่านให้ดียิ่งขึ้นไปด้วย

Grabe (2009) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลวิธีการสอนอ่านว่า ผู้อ่านควรเลือกอ่านให้ตรงจุดโดยรู้ว่าอะไรคือส่วนสำคัญที่อยู่ในบทอ่าน ผู้อ่านสามารถตรวจสอบตนเองได้ว่าเข้าใจในสิ่งที่กำลังอ่านหรือไม่ สามารถระบุข้อมูลที่สำคัญและเติมข้อมูลที่ขาดหายโดยอาศัยการสรุปความและการเชื่อมโยงความรู้เดิม อีกทั้งยังจำเป็นต้องคาดเดาเรื่องที่อ่านโดยใช้ข้อความโครงสร้างบริบทต่าง ๆ ของบทอ่านเพื่อเป็นแนวทางในการทำ ความเข้าใจและสามารถสรุปใจความสำคัญของบทอ่านได้

Raphael, George, Weber, & Nies (2009) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนอ่านที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสามารถในการอ่านได้นั้นผู้เรียนจะต้องมีการฝึกใช้กลวิธีการอ่านบ่อย ๆ จนเกิดทักษะและความชำนาญ และผู้เรียนสามารถเลือกใช้กลวิธีการอ่านที่เหมาะสมกับ

ตนเองเพื่อความเข้าใจในการอ่าน ดังนั้นผู้สอนสามารถจัดลำดับกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre-reading) กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While Reading) และกิจกรรมหลังการอ่าน (After Reading) เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการใช้กลวิธีการอ่านที่มีความหลากหลาย และฝึกฝนซ้ำ ๆ จนคล่องแคล่ว ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้การคิดของตนเอง (Metacognitive Awareness) และพัฒนาไปสู่การใช้กลวิธีการอ่านได้โดยอัตโนมัติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย มีดังนี้

1. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ ผู้อ่านมีความสามารถในการใช้เหตุผล วิเคราะห์และพิจารณาข้อความที่อ่าน สามารถเข้าใจเจตนาของผู้เขียน สามารถระบุได้ว่า ควรเชื่อข้อความหรือข้อมูลสนับสนุนที่อยู่ในบทอ่านหรือไม่ ทั้งนี้ผู้อ่านต้องสามารถบอกได้ว่า ผู้เขียนมีรูปแบบการเขียนอย่างไรและบทอ่านนั้นมีการแสดงข้อมูลที่ เป็นความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงไร Wallace (2003) และ Groarke and Tindale (2004) ได้ให้แนวคิดขั้นตอนการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่มีความสอดคล้องกันคือ แบ่งขั้นตอนการสอน ออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นก่อนการอ่าน (Pre-reading Stage) ผู้อ่านจะถูกถามคำถามทั่ว ๆ ไปจากเนื้อหา หรือเป็นการให้แนวคิดเกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง หรือเพื่อคาดเดาเนื้อหาในช่วงต่อไป กิจกรรมการอ่านที่สามารถนำมาใช้ เช่น การสำรวจบทอ่าน การตั้งวัตถุประสงค์ในการอ่าน การพิจารณาโครงสร้างของบทอ่าน การใช้คำถาม และการคาดคะเนคำตอบ 2) ขั้นการอ่าน (While-reading Stage) ผู้อ่านจะได้แปลเนื้อหาและความหมายจากเรื่องที่อ่าน โดยการอธิบายและวิเคราะห์ ผู้สอนให้ผู้เรียนระบุใจความหลักในแต่ละย่อหน้าและค้นหาประโยคที่นำมาสนับสนุน หรือโต้แย้ง กิจกรรมการอ่านที่สามารถนำมาใช้ เช่น การสรุปและถอดความให้เหมือนกับแนวคิดของผู้เขียน การเชื่อมโยงภูมิหลังของผู้เขียนมาสู่การอ่าน การพิจารณาตัดสินวัตถุประสงค์และทัศนคติของผู้เขียน 3) ขั้นหลังการอ่าน (Post-reading Stage) ผู้อ่านต้องขยายความเข้าใจ

จากเนื้อหาตั้งแต่ขั้นก่อนการอ่าน และขั้นการอ่านลงในงานเขียน กิจกรรมที่นำมาใช้ เช่น การประเมินข้อเท็จจริงของข้อกล่าวอ้างหรือหลักฐานที่ผู้เขียนสนับสนุน การสังเคราะห์การเสนอแนะ และการสะท้อนผลการอ่าน

2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading Abilities) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถในการอ่านขั้นสูงกว่าความสามารถในการอ่านโดยทั่วไป ทั้งนี้ Almasi (2003) ได้อธิบายว่าผู้ที่มีความสามารถในการอ่าน ควรมีคุณลักษณะ ดังนี้ 1) มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกลวิธีการอ่าน เช่น ความรู้เกี่ยวกับความหมายที่อยู่ในบทอ่าน 2) สามารถกระตุ้นผู้อ่านให้สามารถใช้กลวิธีการอ่านได้ด้วยตนเอง 3) สามารถเข้าใจกระบวนการอ่านของตนเองได้ 4) สามารถวิเคราะห์ภาระงานในการอ่านเพื่อกำหนดเป้าหมายในการอ่าน 5) สามารถใช้กลวิธีการอ่านอันหลากหลายเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

Abdullah (1998); Pirozzi (2003) และ Oliveras, Marquez & Sanmarti (2011) ได้จำแนกความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ระบุใจความสำคัญจากข้อความที่อ่าน (Identify the Main Ideas of the Text) 2) ระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียน (Identify the Writer's Purpose) 3) ตั้งข้อสันนิษฐานและมุมมองของผู้เขียน (Identify the Writer's Assumptions and Viewpoint) 4) ระบุข้อความอคติของผู้เขียน (Identifying Biased Statements) 5) ระบุข้อความที่เป็นความจริงและความคิดเห็น (Identify Facts and Opinions) 6) จำแนกข้อสมมติฐานที่ซ่อนไว้ (Recognizing Hidden Assumptions) 7) ประเมินจุดแข็งของข้อโต้แย้ง (Evaluate the Strength of Arguments)

3. กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย (Multiple of Reading Strategies) Raphael, et al. (2009) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนการอ่านด้วยกลวิธีการที่หลากหลาย เป็นการสอนที่นำกลวิธีการอ่านที่สำคัญ นำมาจัดลำดับกิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทอ่าน และผู้เรียนต้องได้รับการฝึกฝนการใช้กลวิธีซ้ำไปมาจนเกิดความชำนาญและเกิดการตระหนักรู้ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้โดยอัตโนมัติ Luke (2000)

ได้นำเสนอการสอนอ่าน ได้แก่ 1) ถอดรหัสบทอ่าน โดยให้ผู้เรียนสังเกตรูปแบบและการใช้ภาษาของบทอ่าน 2) ทำความเข้าใจบทอ่าน โดยฝึกให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความคิดที่อยู่ในบทอ่าน 3) ฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนสามารถระบุว่าบทอ่านนั้นมีส่วนประกอบอะไรบ้าง และสามารถนำบทอ่านไปใช้ได้อย่างไร 4) ฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้เรียนจะต้องวิเคราะห์บทอ่านว่าข้อมูลในบทอ่านนั้นน่าเชื่อถือหรือไม่และผู้เขียนโน้มน้าวใจผู้อ่านอย่างไร Yu (2015) ได้เสนอการสอนกลวิธีการอ่าน ดังนี้ 1) ให้ผู้เรียนได้อ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อสำรวจบริบทของเนื้อหาที่จะอ่าน 2) การอ่านในบริบท ผู้อ่านจะต้องวิเคราะห์มุมมองของผู้เขียนได้ และต้องสามารถเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อในบริบทนั้นได้ 3) สามารถตั้งคำถามและหาคำตอบจากเรื่องที่อ่านได้ 4) สะท้อนความคิดหลังการอ่าน เพื่อหาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทอ่านเพื่อนำมาสนับสนุน ใจความสำคัญของเรื่อง 5) การเขียนโครงร่างและสรุปความ ผู้เรียนสามารถสรุปเรื่องที่อ่านโดยใช้ภาษาของตนเองได้

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยพบว่าผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัย ยังขาดทักษะการใช้กลวิธีการอ่าน อีกทั้งยังไม่สามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถอ่านในเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความนัยยะแฝง บอกจุดประสงค์ของผู้เขียน หรือบอกประเด็นโต้แย้งที่อยู่ในบทอ่านได้ อีกทั้ง จากการสังเคราะห์ ผู้วิจัยได้แนวทางในการสอนกลวิธีการอ่าน ดังนี้ 1) กลวิธีสำรวจบทอ่านเชิงบริบท (Previewing in Context Strategy) 2) กลวิธีเดาความหมายของคำศัพท์ที่อยู่ในบริบท (Guessing Words in Context Strategy) 3) กลวิธีระบุใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน (Identifying Main Idea Strategy) 4) กลวิธีอนุมานความในบริบท (Making Inference in Context Strategy) 5) กลวิธีระบุข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อความที่เป็นความคิดเห็น (Identifying Facts and Opinion Strategy) 6) กลวิธีระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียน (Identifying Author's Purpose Strategy) 7) กลวิธีระบุและประเมินข้อโต้แย้งของบทอ่าน (Identifying and Evaluating an Argument Strategy) ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นควรว่าการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลายนั้น

รวมถึงการให้เวลาในการฝึกฝนซ้ำไปมาจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะความชำนาญและส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้กับผู้เรียนได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา ก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการใช้กลวิธีการอ่านของนักศึกษา ก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกลวิธีการอ่านที่หลากหลาย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประเภทของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre-experimental Design) โดยใช้การทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ (One Group Pretest-posttest Design)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จำนวน 156 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 36 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ การเรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย

ตัวแปรตาม คือ 1) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2) ระดับการปฏิบัติการใช้กลวิธีการอ่าน 3) ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกลวิธีการอ่านที่หลากหลาย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน
2. บทอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 8 บท
3. แบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย
4. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนก่อนและหลังที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย
5. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อกลวิธีการอ่านที่หลากหลาย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน และ 3 ชั่วโมง

1.1 องค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ กำหนดเวลาเรียน จุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน โดยในแต่ละแผนจะมีขั้นตอนการสอนที่เหมือนกันและมีการฝึกใช้กลวิธีการอ่านทั้ง 7 กลวิธี

1.2 นำเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษและผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำมาหาค่าความเหมาะสม โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ผลที่ได้มีค่าความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.67 - 5.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.00 - 0.47

2. บทอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 8 บท

2.1 บทอ่านผู้วิจัยนำเนื้อหาจากเว็บไซต์ มีความยาวอยู่ที่ 700 - 850 คำ โดยทำการเลือกเนื้อหาของแต่ละบทอ่านที่มีความยาวและความยากที่ใกล้เคียงกัน จำนวน 4 บทอ่าน จากนั้นให้อาจารย์ผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนอ่านร่วมคัดเลือกบทอ่านที่เหมาะสมกับผู้เรียน จำนวน 1 เรื่องต่อ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ และบทอ่านนั้นจะต้องมีประเด็นข้อความที่สามารถนำมาอภิปรายร่วมกันได้ หัวข้อที่นำมาใช้ มีดังนี้ 1) ภาพยนตร์ 2) อาหาร 3) การศึกษา 4) การท่องเที่ยว

5) ความรัก 6) เทคโนโลยีสารสนเทศ 7) สิ่งแวดล้อม
8) เหตุการณ์ปัจจุบัน

2.2 นำเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำมาหาค่าความเหมาะสม โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ผลที่ได้มีค่าความเหมาะสมในระดับมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.67 – 5.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.00 – 0.47

3. แบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย

3.1 สร้างตารางเนื้อหาของข้อสอบ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

3.2 นำเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ผลที่ได้มีค่าความเหมาะสมในระดับมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย 5.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนก่อนและหลังที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการอ่านที่หลากหลาย จากนั้นสร้างประเด็นเพื่อสำรวจความถี่ของการใช้กลวิธีการอ่านก่อนและหลังกลวิธีการอ่าน มีดังนี้ 1) กลวิธีสำรวจจับท่อนเชิงบริบท 2) กลวิธีเดาความหมายของคำศัพท์ที่อยู่ในบริบท 3) กลวิธีระบุใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 4) กลวิธีอนุมานความในบริบท 5) กลวิธีระบุข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อความที่เป็นความคิดเห็น 6) กลวิธีระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียน 7) กลวิธีระบุและประเมินข้อโต้แย้งของบทอ่าน

4.2 นำเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำมาหาค่าความเหมาะสม โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า

5 ระดับ (Rating Scale) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ผลที่ได้มีค่าความเหมาะสมในระดับมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.67 – 5.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.00 – 0.47

5. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อกลวิธีการอ่านที่หลากหลาย

5.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นสร้างประเด็นเพื่อสำรวจความคิดเห็นผู้เรียนที่มีต่อกลวิธีการอ่านที่หลากหลาย จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีคำถาม 8 ข้อ 2) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากบทอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย มีคำถาม 13 ข้อ

5.2 นำเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำมาหาค่าความเหมาะสม โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ผลที่ได้มีค่าความเหมาะสมในระดับมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.67 – 5.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.00 – 0.47

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

ครั้งที่ 1

1. ผู้วิจัยชี้แจงจุดประสงค์และขั้นตอนการทำวิจัยโดยละเอียด และขอความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัยตามจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

2. ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ลักษณะข้อสอบเป็นปรนัยแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง

3. ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลายก่อนการเรียน เพื่อสำรวจความถี่ในการใช้กลวิธีการอ่าน

ครั้งที่ 2 – ครั้งที่ 8

4. ให้กลุ่มตัวอย่างเรียนและฝึกการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย ด้วยบทอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 8 บท บทละ 3 ชั่วโมง รวมเป็นเวลา 24 ชั่วโมง

พินัยกรรมสาร ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2565

ครั้งที่ 9

5. ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ลักษณะข้อสอบเป็นปรนัยแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกัน

6. ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลายหลังการเรียน เพื่อสำรวจความถี่ในการใช้กลวิธีการอ่าน

7. ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีคำถาม 8 ข้อ 2) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากบทอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย มีคำถาม 13 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างบทอ่าน แบบฝึกและแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

2. ผลของการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาภาษาที่ใช้และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระ (t-test for Dependent Samples)

4. ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังของระดับการปฏิบัติในการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย

การทดสอบ	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	t	p
ก่อนเรียน	36	30	10.17	2.16	33.90	31.77*	0.00
หลังเรียน	36	30	18.78	2.09	62.60		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการใช้ กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย สูงกว่าก่อนการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย ($\bar{x} = 18.78$, S.D.=2.09) คิดเป็นร้อยละ 62.60 ซึ่งผลต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเท่ากับ 8.61 คิดเป็นร้อยละ

28.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการใช้กลวิธีการอ่านของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย

ตารางที่ 2 ระดับการปฏิบัติการใช้กลวิธีการอ่านของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย

กลวิธีการอ่าน	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. กลวิธีสำรวจบทอ่านเชิงบริบท (Previewing in Context Strategy)	3.90	0.87	มาก	4.43	0.60	มาก
2. กลวิธีเดาความหมายของคำศัพท์ที่อยู่ในบริบท (Guessing Words in Context Strategy)	3.05	1.16	ปานกลาง	4.20	0.70	มาก
3. กลวิธีระบุใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน (Identifying Main Idea Strategy)	3.45	0.98	ปานกลาง	4.28	0.70	มาก
4. กลวิธีอนุมานความในบริบท (Making Inference in Context Strategy)	3.40	1.01	ปานกลาง	4.31	0.71	มาก
5. กลวิธีระบุข้อความเป็นข้อเท็จจริงและข้อความเป็นความคิดเห็น (Identifying Facts and Opinion Strategy)	3.45	1.03	ปานกลาง	4.33	0.69	มาก
6. กลวิธีระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียน (Identifying Author's Purpose Strategy)	3.47	1.02	ปานกลาง	4.34	0.68	มาก
7. กลวิธีระบุและประเมินข้อโต้แย้งของบทอ่าน (Identifying and Evaluating an Argument Strategy)	3.35	1.05	ปานกลาง	4.31	0.69	มาก

จากตารางที่ 2 หลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย ระดับการปฏิบัติการใช้กลวิธีการอ่านในภาพรวมสูงกว่าก่อนการใช้กลวิธีการอ่านในทุกกลวิธี เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายกลวิธีพบว่า กลวิธีสำรวจบทอ่านเชิงบริบท (Previewing in Context Strategy) มีระดับการปฏิบัติสูงสุด หลังเรียน ($\bar{x}=4.43$, S.D.=0.60) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x}=3.90$, S.D.=0.60) รองลงมาคือ กลวิธีระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียน (Identifying Author's

Purpose Strategy) หลังเรียน ($\bar{x}=4.34$, S.D.=0.68) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x}=3.47$, S.D.=1.02) และกลวิธีระบุข้อความเป็นข้อเท็จจริงและข้อความเป็นความคิดเห็น (Identifying Facts and Opinion Strategy) หลังเรียน ($\bar{x}=4.33$, S.D.=0.69) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x}=3.45$, S.D.=1.03) ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกลวิธีการอ่านที่หลากหลาย

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้			
1. นักศึกษาทราบและเข้าใจจุดมุ่งหมายในการอ่านแต่ละครั้ง	4.53	0.50	มากที่สุด
2. นักศึกษามีการทบทวนและเชื่อมโยงความรู้เดิมเพื่อให้เข้าใจบทอ่านมากขึ้น	4.44	0.60	มาก
3. นักศึกษาได้ทำกิจกรรมการอ่านที่หลากหลาย	4.53	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
4. นักศึกษามีโอกาสได้ฝึกการใช้กลวิธีการอ่านพร้อมกับเพื่อนร่วมชั้น	4.47	0.50	มาก
5. นักศึกษาเข้าใจและรับการฝึกปฏิบัติการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย	4.47	0.55	มาก
6. นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านกับเพื่อนร่วมชั้นอย่างมีเหตุผล	4.56	0.50	มากที่สุด
7. นักศึกษาได้รับบทอ่านที่มีความเหมาะสมและมีความน่าสนใจ	4.50	0.55	มาก
8. นักศึกษาสามารถปรึกษาหรือสอบถามผู้สอนในขณะที่มีการเรียนการสอน	4.50	0.50	มาก
รวม	4.02	0.52	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากบทอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย			
9. นักศึกษาสามารถคิด วิเคราะห์บทอ่านได้ตรงประเด็น	4.44	0.55	มาก
10. นักศึกษาเข้าใจและระบุกลวิธีการอ่านของตนเองได้	4.39	0.59	มาก
11. นักศึกษาเข้าใจกลวิธีสำรวจบทอ่านเชิงบริบทมากขึ้น	4.53	0.55	มากที่สุด
12. นักศึกษาเข้าใจกลวิธีเดาความหมายของคำศัพท์ที่อยู่ในบริบทมากขึ้น	4.50	0.55	มาก
13. นักศึกษาเข้าใจกลวิธีระบุใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านมากขึ้น	4.56	0.50	มากที่สุด
14. นักศึกษาเข้าใจกลวิธีอนุมานความในบริบทมากขึ้น	4.42	0.60	มาก
15. นักศึกษาเข้าใจกลวิธีระบุข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อความที่เป็นความคิดเห็นมากขึ้น	4.53	0.50	มากที่สุด
16. นักศึกษาเข้าใจกลวิธีระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียน มากขึ้น	4.50	0.55	มาก
17. นักศึกษาเข้าใจกลวิธีระบุและประเมินข้อโต้แย้งของบทอ่านมากขึ้น	4.42	0.55	มาก
18. นักศึกษาสามารถสะท้อนพัฒนาการอ่านของตนเองได้	4.44	0.55	มาก
19. นักศึกษามีความมั่นใจในการใช้กลวิธีการอ่านด้วยตนเองมากขึ้น	4.40	0.60	มาก
20. นักศึกษาสามารถนำกลวิธีการอ่านไปใช้ในการเรียนระดับที่สูงขึ้นได้	4.47	0.50	มาก
21. นักศึกษาสามารถใช้กลวิธีการอ่าน จนเกิดทักษะและมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	4.44	0.60	มาก
รวม	4.46	0.56	มาก

จากตารางที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านกับเพื่อนร่วมชั้นอย่างมีเหตุผล มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ นักศึกษาได้ทำกิจกรรมการอ่านที่หลากหลาย มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.50) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากบทอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย ในภาพรวม มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า นักศึกษาเข้าใจกลวิธีระบุใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านมากขึ้น มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ นักศึกษาเข้าใจกลวิธีระบุข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อความที่เป็นความคิดเห็นมากขึ้น มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.50) และนักศึกษเข้าใจกลวิธีสำรวจบทอ่านเชิงบริบทมากขึ้น มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย พบว่า คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลายสูงกว่าก่อนการใช้กลวิธีการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ระดับการปฏิบัติการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลายของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย พบว่า ระดับการปฏิบัติการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลายหลังการใช้กลวิธีการอ่านสูงกว่าก่อนการใช้กลวิธีการอ่านทุกกลวิธี

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกลวิธีการอ่านที่หลากหลาย พบว่าด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีความคิดเห็นในระดับมาก ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากบทอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย มีความคิดเห็นในระดับมาก เช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลายสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

1. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย พบว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาหลังใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย สูงกว่าก่อนการใช้กลวิธีการอ่านอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Li (2010), Kadir, Subki, Jamal, & Ismai (2014) ที่พบว่า ผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจแนวคิดของทักษะการอ่าน กลยุทธ์การอ่าน ซึ่งผู้สอนต้องนำมาใช้สอนในวิชา การอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนนำมาใช้ในการอ่าน และนำเทคนิคการอ่านไปใช้ศึกษา ทั้งนี้ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้เรียนควรมี ได้แก่ 1) สามารถระบุใจความสำคัญของเรื่อง 2) สามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์โดยอาศัยบริบทของเรื่อง 3) รู้ถึงวัตถุประสงค์ของผู้เรียน 4) สามารถแยกข้อความที่เป็นความคิดเห็นและข้อความที่เป็นจริงได้ 5) ระบุข้อความที่มีอคติของผู้เขียนที่มีต่อบทอ่าน เป็นต้น อีกทั้งขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอน 1) ขั้นใช้กลยุทธ์ก่อนการอ่าน 2) ขั้นใช้กลยุทธ์ขณะอ่าน 3) ขั้นใช้กลยุทธ์หลังการอ่าน ผู้สอนต้องส่งเสริมทักษะด้านพุทธิปัญญา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์และบอกกลวิธีการอ่านที่ช่วยให้ตนเองมีพัฒนาการอ่านที่ดีขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์กลวิธีการอ่านเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้ 1) กลวิธีสำรวจบทอ่านเชิงบริบท 2) กลวิธีเดาความหมายของคำศัพท์ที่อยู่ในบริบท 3) กลวิธีระบุใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 4) กลวิธีอนุมานความในบริบท 5) กลวิธีระบุข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อความที่เป็นความคิดเห็น 6) กลวิธีระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียน 7) กลวิธีระบุและประเมินข้อโต้แย้งของบทอ่าน ทั้งนี้ผู้สอนยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สอบถามข้อสงสัยในขณะที่ฝึกปฏิบัติการอ่าน รวมถึงผู้เรียนยังได้แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นการวิเคราะห์ข้อความในบทอ่านจากการเชื่อมโยง

ประสบการณ์เดิมร่วมกันช่วยให้การอ่านมีความเข้าใจในเชิงบริบทได้มากยิ่งขึ้น

2. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการใช้กลวิธีการอ่านของนักศึกษา ก่อนและหลังการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย พบว่า ระดับการปฏิบัติการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลายหลังการใช้กลวิธีการอ่านในภาพรวมสูงกว่าก่อนการใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลายในทุกกลวิธี สอดคล้องกับ Khabiri & Pakzad (2012); Paramita Dharmayanti, Tantra, & Artini (2013); Sattar & Salehi (2014) ที่พบว่า การที่ผู้เรียนจะเกิดทักษะการอ่านและมีความสามารถในการใช้กลวิธีการอ่านนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกฝนซ้ำ ๆ และต้องฝึกใช้กลวิธีการอย่างต่อเนื่องซึ่งใช้เวลาค่อนข้างนานเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้กลวิธีการอ่านอย่างคล่องแคล่วและสามารถเลือกใช้กลวิธีการอ่านได้อย่างอัตโนมัติ ทั้งนี้ผู้สอนไม่ควรมียุทธวิธีการสอนกลวิธีการอ่านเพียงกลวิธีเดียว ควรมีการนำหลาย ๆ กลวิธีมาบูรณาการในการสอนในแต่ละครั้ง และกำหนดการสอนที่ให้เวลามากพอต่อการฝึกฝนของผู้เรียนรวมทั้งผู้สอนควรมีบทอ่านที่มีความหลากหลายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้กลวิธีการอ่าน ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบบทเรียนโดยมีแผนการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวมเป็นเวลา 24 ชั่วโมง ซึ่งมีความเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการใช้กลวิธีการอ่านแบบซ้ำ ๆ จนเกิดทักษะที่สามารถเลือกกลวิธีการอ่านได้เหมาะสมกับตนเอง อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาดา พูลศักดิ์วรสาร (2555) กำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการอ่านเป็นเวลาทั้งหมด 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 90 นาที และนิธิตา สุทะพันธ์ (2561) ที่ออกแบบบทเรียนให้ผู้เรียนฝึกใช้กลวิธีการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นระยะเวลา 16 สัปดาห์ ผลวิจัยพบว่าผู้เรียนสามารถใช้กลวิธีการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่สูงขึ้น

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกลวิธีการอ่านที่หลากหลาย ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม มีความคิดเห็นในระดับมาก และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากบทอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย ในภาพรวม มีความคิดเห็นในระดับมาก เช่นกัน Nunan (2001); Joyce, Weil,

and Calhoun (2009); Salisbury University (2015) มีความคิดเห็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ การสอนการอ่านที่มีประสิทธิภาพผู้สอนต้องให้อิสระกับผู้เรียนในการฝึกฝนและคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้เรียนแต่ละบุคคลทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนมุมมองเชิงสร้างสรรค์ซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนมีมุมมองที่ต่างไปจากเดิมหากผู้อ่านฝึกฝนการมองบทอ่านด้วยเหตุผลและความเข้าใจบริบทของเนื้อเรื่องซึ่งเป็นการท้าทายต่อความเชื่อและคุณค่าของผู้เรียนแต่ละบุคคล ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันในขณะที่ทำการฝึกการอ่านซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เรียนที่อยู่ในระดับมากที่สุดในระดับเกี่ยวกับนักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านกับเพื่อนร่วมชั้นอย่างมีเหตุผลและนักศึกษาได้ทำกิจกรรมอย่างหลากหลายซึ่งทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเปลี่ยนแปลงมุมมองของตนเองเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยควรนำไปใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านในผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ เช่น นักเรียน นักศึกษา เพื่อส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2. ผู้สอนสามารถนำขั้นตอนการสอนกลวิธีการอ่านที่หลากหลายไปใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ ได้ อีกทั้งสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาและระยะเวลาที่สอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. ผู้สอนสามารถนำบทอ่านที่มีหัวข้อเหมือนกันแต่นำมาจากเว็บไซต์ที่ต่างกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือ และการมีอคติของผู้เขียนที่มีต่อบทอ่านนั้น เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลายในกลุ่มผู้เรียนอื่น ๆ

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำกลวิธีการอ่าน

ที่หลากหลาย ไปพัฒนาการอ่านเพื่อการคิดเชิงสร้างสรรค์ การอ่านเพื่อการคิดแก้ปัญหาหรือการอ่านเพื่อการวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- นิธิมา สุระพันธ์. (2561). การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษธุรกิจอย่างมีวิจารณญาณแบบเน้นภาระงาน ร่วมกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการใช้ กลวิธีการอ่านสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). วิจัยทางการศึกษา. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี คณะครุศาสตร์. (2562). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562. (อัดสำเนา).
- วิจารณ์ พานิช. (2556). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. สืบค้นจาก https://www.scbfoundation.com/media_knowledge/unknown/292/5466
- วิภาดา พูลศักดิ์วรสาร. (2555). การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเน้นภาระงานโดยใช้กลวิธีอภิปัญญาสำหรับผู้ใหญ่ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- วิรัช จัตุวัตร. (2543). การสอนอ่านภาษาอังกฤษ. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต พระราชวังสนามจันทร์.
- Abdullah, K. (1998). Critical reading skills: Some notes for teachers. *REACT National Institute of Education (Singapore)*, 1998(1), 32–36
- Almasi, J. F. (2003). *Teaching strategies processes in reading* (f. b. M. Pressley Ed.). New York: The Guilford Press.
- Education First (EF). (2021). *EF English proficiency index*. Retrieved from https://www.ef.co.th/assetscdn/WIBI_wq6RdJvcD9bc8RMd/cefcom-epi-site/reports/2021/ef-epi-2021-english.pdf
- Fadel, C. (2008). *21st century skills: How can you prepare students for the new global economy?*. Retrieved from <https://www.oecd.org/site/educeri21st /40756908.pdf>
- Grabe, W. (2009). *Reading in a second language*. UK: Cambridge University Press.
- Groarke, L. & Tindale, C. W. (2004). *Good reasoning matters': A constructive approach to critical thinking*. Toronto; New York: Oxford University Press.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2009). *Models of teaching*. (8th ed.). New York: Allyn & Bacon.
- Kadir, N. A., Subki, R. N., Jamal, F. H. A., & Ism, J. (2014). The importance of teaching critical reading skills in Malaysian reading classroom. In *The 2014 WEI International Academic Conference Proceedings* (p. 208–219). May 18–21, 2014. Bali, Indonesia: The West East Institute.
- Kelly, M. (2020). *Bloom's taxonomy questions: Question stems to help apply Bloom's taxonomy*. Retrieved from <https://www.thoughtco.com/blooms-taxonomy-questions-7598>
- Khabiri, M., & Pakzad, M. (2012). The effect of teaching critical reading strategies on EFL learners' vocabulary retention. *The Journal of Teaching Language Skills*, 4(1), 73–106.

- Li, H. (2010). Developing a hierarchical framework of critical reading proficiency. *Chinese Journal of Applied Linguistics*, 33(6), 40–54.
- Luke, A. (2000). Critical literacy in Australia: A matter of context and standpoint. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 43(5), 448–461.
- Nunan, D. (2001). *Second language teaching and learning*. Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press.
- Oliveras, B., Marquez, C. & Sanmarti, N. (2011). The use of newspaper articles as a tool to develop critical thinking in science classes. *International Journal of Science Education*, 35(6), 1–21. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/239797685_The_Use_of_Newspaper_Articles_as_a_Tool_to_Develop_Critical_Thinking_in_Science_Classes
- ParamitaDharmayanti, P. A., Tantra, D.K., & Artini, L., P. (2013). The effect of modifeied collaborative strategic reading and vocabulary mastery on the reading competency of the second semester students of English Education Study Program of Mahasaraswati Denpasar University. *e-Journal Program Pascasarjana Universitas Pendidikan Ganesha Program Studi Pendidikan Bahasa Inggris*, 2013(1). Retrieved from <https://ejournal-pasca.undiksha.ac.id/index.php/jpbi/article/view/685/470>
- Pirozzi, R. (2003). *Critical reading, critical thinking*. (2nd ed.). New York: Longman.
- Raphael, T. E., George, M., Weber, C. M., & Nies, A. (2009). Approaches to teaching reading comprehension. In *Handbook of research on reading comprehension*. New Jersey: Routledge Taylor & Francis Group.
- Salisbury University. (2015). *7 critical reading strategies*. Retrieved from http://www.salisbury.edu/counseling/new/7_
- Sattar, S., & Salehi, H. (2014). The role of teaching reading strategies in enhancing reading comprehension. *International Journal of Current Life Sciences*, 4(11), 10922–10928.
- Wallace, C. (2003). *Critical reading in language education*. New York: Palgrave Macmillan.
- Yu, J. (2015). Analysis of critical reading strategies and its effect on college English reading. *Theory and Practice in Language Studies*, 5(1), 134–138.

อภิสิทธิ์สารในงานเขียนภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจของนักศึกษาไทยที่ใช้
ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ
METADISCOURSE IN BUSINESS ENGLISH WRITING OF
THAI EFL UNDERGRADUATE STUDENTS

สุทธิพงษ์ พิสิฐเสนากุล¹ และ กীরติ วิจักขณะ^{2*}
Suthipong Pisitsenakul¹ and Keerati Wijukkana^{2*}

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ถนนพหลโยธิน 52 หมู่ 7 ต.บ้านกร่าง อ. เมือง จ.ปทุมธานี 12130¹
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตจตุจักร ถนนจตุจักร 264 แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10110²
Rajamangala University of Technology Lanna Phitsanulok, 52 Moo 7 Bankrang, Muang, Phitsanulok 65000¹
Rajamangala University of Technology Rattanakosin Bophit Phimuk Chakkrawat, 264 Chakkrawat Road Chakkrawat, Samphanthawong Bangkok 10100²

*Corresponding author E-mail: Kiratiw@gmail.com

(Received: 5 Sep, 2022; Revised: 25 Dec, 2022; Accepted: 26 Dec, 2022)

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิเคราะห์อภิสิทธิ์สาร โดยมีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์การใช้อภิสิทธิ์สารในงานเขียนภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจของนักศึกษาชาวไทยที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ข้อมูลคืองานเขียนที่ได้จากการเขียนแผนธุรกิจ จำนวน 21 ชิ้น จากนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ 35 คน ในงานเขียนประกอบไปด้วย 2,248 รายการ ที่ได้จากประโยค วลี หัวข้อ และกราฟข้อมูล ซึ่งรวมเป็นจำนวนทั้งหมด 18,975 คำ ข้อมูลทั้งหมดวิเคราะห์โดยใช้โมเดลการวิเคราะห์อภิสิทธิ์สารโดยไฮแลนด์ ซึ่งแบ่งออกเป็นสองหมวดหมู่คือ หมวดหมู่ตัวบ่งชี้ภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์ และหมวดหมู่การใช้ภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์ มีการนำความถี่และอัตราร้อยละมาใช้สำรวจจำนวนและแปลความหมายอภิสิทธิ์สารในแต่ละหมวดหมู่ ผลการวิจัยพบว่าการใช้ตัวบ่งชี้ภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์มากกว่าการใช้ภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์ สำหรับหมวดหมู่ตัวบ่งชี้ภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์พบ Transitions มากที่สุด ตามด้วย Code Glosses, Frame Markers, Endophoric Markers และ Evidentials ตามลำดับ สำหรับหมวดหมู่การใช้ภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์พบ Engagement Markers มากที่สุด ตามด้วย Self-mentions, Hedges, Boosters และ Attitude Markers ตามลำดับ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการใช้อภิสิทธิ์สารกับข้อมูลทั้ง 18,975 คำ พบว่าการใช้อภิสิทธิ์สารเป็นจำนวนน้อยมาก ซึ่งในหมวดหมู่ตัวบ่งชี้ภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์ใช้ร้อยละ 7 ส่วนหมวดหมู่การใช้ภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์พบการใช้เพียงร้อยละ 5 เท่านั้น ดังนั้น จากผลการศึกษาดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่าอภิสิทธิ์สารเป็นสิ่งที่ควรได้รับความสนใจมากขึ้นในชั้นเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศของนักศึกษาชาวไทย

คำสำคัญ: อภิสิทธิ์สาร, การเขียนภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ, ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ, การวิเคราะห์อภิสิทธิ์สาร

¹ อาจารย์ สาขาวิชาภาษาและการสื่อสาร คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์

² อาจารย์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ

ABSTRACT

This study is a discourse analysis that attempts to investigate the use of metadiscourse in the English business writings of Thai EFL undergraduates. Data is the written text of 21 business plans of 35 Thai EFL students from business English program. The writing contains 2,248 items from sentences, phrases, topics, and graphs and a total of 18,975 words were gathered from the entire statement. They were analyzed by applying Hyland's metadiscourse model which divided functions into interactive resources and interactional resources. Frequency and percentage were also used to explore the occurrence of metadiscourse and applied as a tool in interpreting data. The results reveal that interactive resources were used more frequently than interactional resources. For interactive resources, it was found that transitions were applied most often, followed by code glosses, frame markers, endophoric markers, and evidentials. For interactional resources, it was found that engagement markers were applied most often, followed by self-mentions, hedges, boosters, and attitude markers. However, when considering the use of metadiscourse with a total of 18,975 words, it was found that metadiscourse was applied on a small scale in which interactive resources were applied 7 percent and interactional resources were applied only 5 percent. Consequently, the results of the study indeed reflect that metadiscourse needs to be more concerned in Thai EFL classrooms.

KEYWORDS: Metadiscourse, English Business Writing, EFL Students, Discourse Analysis

Introduction

In the 21st century with the digital era, although English takes a major role as a tool for both professional and academic purposes, learning English in Thailand is an EFL context where English is primarily used in the classroom and, in most occasions, is not applied in daily life activities. This factor consequently influences a large number of Thai students learning English difficultly, especially in writing skills as it has shown in various EFL context research about developing learners' writing expertise (Fujioka, 2001; Chaisiri, 2010; Wongwichai and Tachom, 2020; Pongsukvajchakul, 2021). That is because when English is not used as the official language in Thailand, the need or opportunity to use it for the purpose of writing is even more limited or less than listening and speaking, and thereby writing skills are one of the challenging skills for Thai learners. As Wongwichai and Tachom (2020) state that international companies in Thailand have been increasing, and students at the university level must prepare themselves to be successful candidates in applying for a job. Good knowledge of business writing must be required. Khruawan, Khaourai, Sangthakeong, and Chanpermpoonpaul (2021) also insisted that it is essential to improve students' business writing skills since the predictable time of written communication in each company is 30%, accordingly to be successful in professional work could rely on it.

Since Thai EFL students always encounter limitations in English communication and writing skills occupy a prominent place in their job opportunities, facilitators inevitably provide suitable tools for purpose of designing business-related courses. Meanwhile, many scholars affirm that metadiscourse is a beneficial linguistic device for writing. Hyland (2005) claimed that it is a crucial feature of communication for the reason that writers can evaluate audiences' interpretation

and their response to the specific text as well as can construct their argument effectively. The scholar also clarifies that metadiscourse is a self-reflective linguistics expression referring to improving the writing ability of writers in dealing with the imagined audiences of that specific piece of writing. Crismore and Farnsworth (1990) noted that metadiscourse can guide audiences throughout a certain text by assisting them better understand the text including the author's point of view. Crismore, Markkanen, and Steffensen (1993) stated that metadiscourse is the linguistic material that performs in both spoken and written text to achieve linguistic functions, it assists audiences shape, interpreting, and assessing the particular information. Cheng and Steffensen (1996) stated that metadiscourse is closely related to writing quality. They believed that metadiscourse creates that text more cooperative toward audiences and reinforces the ideational, interpersonal, and textual meaning of the writings. Hyland (1998) refers to metadiscourse, based on a view of writing as a social communication between writers and audiences, as a feature of the text that forms discourse, grasping audiences to pay attention and also expressing the writer's viewpoint and their communicative meaning. Moreover, Hyland (2017) stated that metadiscourse is an extensive and useful technical term in the area of discourse analysis and language teaching study and the term become the leading study in academic writing since there are hundreds of articles and postgraduate theses which applied metadiscourse in their studies each year.

The term 'metadiscourse' refers to a discourse that involves not only the sharing information between participants, but also the use of personality and attitudes in both spoken and written language. By describing how people plan themselves in the discourse, metadiscourse also provides a paradigm for comprehending social

interaction (Hyland, 2005).

Formerly, Williams (1981) defined metadiscourse as 'writing about writing' and classifies written metadiscourse into three common forms; 1) hedges and emphatics; 2) sequencers and topicalizer; and 3) narrators and attributors. Crismore (1983) categorized written metadiscourse into two general groups: informational and attitudinal. The first group consists of goals, pre-plans, postplans, and topicalizers. The second group consists of saliency, emphatics, hedges, and evaluatives. Vande Kopple (1985) called metadiscourse 'discourse about discourse' or communication about communication and characterized it into seven types. The first four types

are textual and the other three are interpersonal.

Subsequently, the classification of metadiscourse has been modified and proposed by Hyland and Tse (2004), and Hyland (2005), and the model is widely applied as the acknowledged source by numerous studies until now. Hyland reappraised the model of metadiscourse based on what Thompson (2001) called interactive resources and interactional resources where interactive resources are functional for guiding audiences throughout the text while interactional resources are functional for engaging audiences into the writer's perspective. The detail of the metadiscourse schema is shown in table 1 below.

Table 1 An Interpersonal model of metadiscourse

Category	Function	Examples
Interactive	Help to guide the reader through the text	Resources
Transitions	Express relations between main clauses	In addition; but; thus; and
Frame markers	Refer to discourse acts, sequences, or stages	Finally; to conclude; my purpose is
Endophoric markers	Refer to information in other part of the text	Note above; see fig; in section 2
Evidentials	Refer to information from other texts	According to X; Z states
Code glosses	Elaborate propositional meanings	Namely; e.g.; such as; in other words
Interactional	Involve the reader in the text	Resources
Hedges	Withhold commitment and open dialogue	Might; perhaps; possible; about
Boosters	Emphasizes certainty or close dialogue	In fact; definitely; it is clear that
Attitude markers	Express writer's attitude to proposition	Unfortunately; I agree; surprisingly
Self-mentions	Explicit reference to author (s)	I; we; my; me; our
Engagement markers	Explicitly build relationship with reader	Consider; note; you can see that

Source: Hyland, 2005

Although research on metadiscourse has usually been completed in many academic areas, this part will focus on the studies with ESL/EFL students and divide the discussion into (1) studies that investigate metadiscourse in written texts and (2) studies that report students' improvement after being trained with metadiscourse. Furthermore, most studies

are categorized into the first gathering as follows;

Intaraprawat and Steffensen (1995) believed that propositional ideas and metadiscourse are the two main aspects of writing discourse. They investigate the use of metadiscourse by 12 ESL university students in written texts; four undergraduates and eight graduates. They were requested to write a persuasive

essay. The study compared the good and bad essay writings and the results of the study found that metadiscourse is frequently used in good essay writings in a high rank. From the findings, poor-ability writers did not aware of what they were writing, they did not shape their thoughts to audiences, and they applied metadiscourse in a limited way while good-ability writers conveyed various kinds of metadiscourse in their writings.

Hyland (2004) conducted a study with L2 writers to examine metadiscourse markers in the texts. 240 doctoral and master theses were examined to find the effectiveness of the markers in the texts and he conclusively concluded that the use of metadiscourse can make the text more reliable, consistent, and trustworthy.

Simin and Tavangar (2009) focused on knowledge and the use of metadiscourse in Iranian EFL writing. Ninety Iranian EFL students participated in the study and were divided into three groups based on their proficiency in the English language. Data were gathered from assignments and argumentative essays. The results show the positive effect on the use of metadiscourse as the more proficient learners are in the second language, the more they use metadiscourse devices.

Tajeddin and Alemi (2012) investigated interactional metadiscourse markers usage in 168 comments made by 28 engineering university students utilizing an educational forum presented in the course of general English. Their comments in the discussion period were analyzed to determine their use of five metadiscourse based on Hyland's (2004) interactional metadiscourse model. The result showed a high-frequency use of metadiscourse markers by EFL female learners more than males. However, there was a slight difference; in this sense, gender did not play an important role in the use of interactional metadiscourse markers. Although male and female

learners used all types of interactional metadiscourse, there was a variety of the way they used it.

Hong and Cao (2014) investigate young EFL learners from China, Spain, and Poland with descriptive and augmentative essays. The study applied both qualitative and quantitative studies. The analyses of the study found that there are significant differences among the three groups of EFL learners in using metadiscourse, especially in using boosters, attitude markers, self-mentions, and engagement markers. The results also found the difference between descriptive essays and argumentative essays in using hedges and self-mentions.

Alyousef (2015) studied metadiscourse markers usage in three multimodal management reports conducted by 10 international accounting undergraduate students. Hyland and Tse's model and Hyland's model were employed for the multimodal analysis of metadiscourse markers in business finance texts. His findings revealed a great frequency of interactive and interactional markers in the orthographic texts in comparison to implicit interactive markers shortage and a great frequency of implicit interactional markers in the tables and graphs.

In addition, the study which reported students' improvement after being instructed about metadiscourse was as follows;

Taghizadeh and Tajabadi (2013) examined metadiscourse and 32 male Iranian students majoring in Mechanical Engineering. The pretest and posttest of writing were applied as an instrument of the study. The results showed that the instruction on metadiscourse was efficient in assisting students' writing tests.

The prior research showed noteworthy shreds of evidence that metadiscourse plays a vital role in writing, especially persuasive and argumentative written text. Though research in metadiscourse

looks plentiful, the issue that is specifically related to business writing, especially with Thai EFL students seems inadequate. Therefore, we hope that the current study would be a part to enable further enhancement of EFL writing instruction, particularly in business writing communication courses.

Objectives of the Study

This study attempts to explore the use of metadiscourse both interactive resources and interactional resources in the business writings of Thai EFL undergraduates as follows:

1. To analyze the use of metadiscourse in business writings of Thai EFL undergraduate students.
2. To demonstrate the extent to which both interactional and interactive metadiscourse are used in business writings of Thai EFL undergraduate students

Methodology

Sample

This study is a discourse analysis in which the data is the written text of 21 business plans of Thai EFL students. The business plans were proposed by 35 Business English major students who enrolled in the English for Business Project Writing course at Rajamangala University of Technology Rattanakosin Bophit Phimuk Chakkrawat. Hence, the sample in the study is business plans which are written by students working in small groups organized by simple random sampling method. Each group proposed the business plan as a final project of the class. Here are the example compositions of the assignment which consist of three main parts as follows;

1) Introduction

In this part, students have to design their plan into three topics:

- 1.1) Executive Summary
- 1.2) Company Description

1.3) Products / Service Description

2) Value Proposition

In this part, students have to focus their plan on two topics;

2.1) Market Evaluation

2.2) Value Proposal

3) Business Model

In this part, students have to explain their plan to six topics;

3.1) Operations

3.2) Marketing

3.3) Sales Strategy

3.4) Growth Plan

3.5) Management and Staffing

3.6) Financial Summary

The plan contains 2,248 discourse items (sentences, phrases, topics, and graphs). The average length of each plan is eight pages. The total words of the entire statement were 18,975.

Research Instrument

The metadiscourse scheme by Hyland (2005) was applied in the study. There are two main categories of metadiscourse; interactive resources and interactional resources. The dimension of interactive resources concerns on writer's awareness and provides the way to form and create a text to respond to the particular audience and set out the argument to cooperatively build the writer's constructive interpretation. There are five sub-categories in this resource which are transitions, frame markers, endophoric markers, evidentials, and code glosses.

On the other hand, interactional resources concern the way writers conduct interaction by commenting on their communicative message. The purpose of this resource is to clarify the writer's point of view and to involve readers by allowing them to respond to the unfolding text. There are five

sub-categories in this resource which are hedges, boosters, attitude markers, engagement markers, and self-mentions.

Accordingly, the table of metadiscourse analysis based on Hyland (2005) model was established and the data was collected in order to verify the accuracy of data analysis as follows;

Table 2 Example of table of metadiscourse analysis in business English writing of Thai EFL students

No	Statements	Category of metadiscourse									
		Interactive resources					Interactional resources				
		Transitions	Frame markers	Endophoric markers	Evidentials	Code glosses	Hedges	Boosters	Attitude markers	Engagement markers	Self-mentions
1.	The target customer is <u>quite</u> specific.	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–
2.	<u>We also</u> sell via <u>our</u> online store.	–	1	–	–	–	–	–	–	–	2
3.	The budget is 20,190 THB.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Total (%)										

For example statements in table 2, ‘quite’ in the first statement is hedges since it conveys the writer’s reluctance to the present propositional expression. Moreover, ‘we’ and ‘our’ in the second statement are self-mentions because they show the degree of the writer’s presence in terms of the first person pronoun and possessive adjective while ‘also’ is transitions since it adds a positive agreeing indication to the thought. Finally, there are no metadiscourse markers in the last statement.

Data Analysis

To interpret the data, frequency and percentage are applied to explore the occurrence of interactive and interactional metadiscourse and as the structure of the business plan is dissimilar from other types of texts together with discourse analysis is not emphasized only on a sentence-based level, but also every piece of writing would be collected as data. Subsequently, data would be gathered from different items as follows;

1. A completed sentence is a group of words that expresses an idea through a statement, question, or exclamation. It begins with a capital letter and finishes with a period, a question, or an exclamation mark. Here are some examples;

1) The target audience is teenagers, especially those who want a suitable atmosphere for photography.

2) We will be the only vegetarian fast-food shop in the market.

2. Phrases, with or without a period are gathered as data. Here are some examples;

1) Today’s most popular health trends

2) Sold in a variety of formats.

3. Titles or topics are also considered as a part of the data. Here are some examples;

1) The cost of raw material and the cost of a machine

2) Daily material problem

Results of the study

The results of the study were provided into two parts according to the two primary objectives of the study: (1) to analyze the use of the metadiscourse in business writings of Thai EFL undergraduate students and (2) to demonstrate the extent to which both interactive and interactional metadiscourse were applied.

This section presented an analysis of the use of metadiscourse in response to the first objective as follows:

Interactive resources category refers to assisting audiences throughout the text. There are five subcategories which are transitions, frame markers, endophoric markers, evidentials, and code glosses.

Transitions are principally conjunctions and adverbial phrases which assist audiences to interpret the logical connection of writers between steps in an argument. They also show the semantic and pragmatic relationship in the text or discourse. Examples:

(1) As the business grows, the roasted duck will be advertised to the target audiences, and brunch expansion to various locations in Bangkok and other provinces.

(2) Walk-in customers and online customers (such as Facebook, line, and webpage).

Frame markers are referred to as text boundaries or element schematic text organization. They are used to sequence, label text stages, reveal discourse aims, and signify topic shifts. Examples:

(3) The first strategy focuses on attracting novice internet users.

(4) Lastly, it is also suitable for customers of all ages and whose daily routine lives hurriedly.

Endophoric markers are referred to the other parts of the text and make supplementary material noticeable and offered the reader in claiming the writer's communication. Examples:

(5) See the market analysis and table below for more specifics.

(6) Example of packaging and modern appearance of the product.

Evidentials are presented with similar functions (of endophoric markers) by demonstrating the textual material initiated outside the present text. Examples:

(7) THE BEST COLA COMPANY is a beverage retailer, manufacturer, and marketer of non-alcoholic beverage concentrates.

(8) Accountable for cleaning the restaurant facility according to (their own) scheduled time.

Code glosses provided supplementary information by rewording in another way to certify the writer's intentional implications. Examples:

(9) New trend for teenagers; that is, less sugar consumption.

(10) Whether, it is the main social media; for instance, Facebook, or Instagram.

Interactional resources category involves audiences in the interaction of the text by grasping the audience's attention to the writer's point of view. There are five subcategories which are hedges, boosters, attitude markers, self-mentions, and engagement markers.

Hedges are markers that show the writer's hesitancy in the decision to the current propositional text. Examples:

(11) The atmosphere may not be suitable for the new generation.

(12) Selling at a low price will be able to attract many customers, therefore, our profit will be possible.

Boosters allow the writer's confidence and highlight the concentration of the propositional text. Examples:

(13) The cost of renting a place *always* increases.

(14) The competition is cutting prices, most entrepreneurs think that this will bring customers to the shop, but *in fact*, cutting costs is not going to help reduce service quality.

Attitude markers reveal the writer's concerns which convey astonishment, requirement, understanding, and other stances to the certain text. Examples:

(15) Season is an *important* factor for vegetable growth.

(16) 150 cups of coffee are *expected* to be sold on a daily basis, representing 54,750 cups/year.

Engagement markers focus on keeping the audience's attention and involve them as discourse

participants. Examples:

(17) *Do not* match the quantity used in production.

(18) Entrepreneurs who are interested in doing business, *need to* be people who like to learn all the time, whether they are looking for more books or studies.

Self-mentions indicate the level of writer presence in the text in terms of the occurrence of first-person pronouns and possessive adjectives. Examples:

(19) *We* will hire people that are qualified, honest, customer-centric and ready to work and to help us build a profitable business.

(20) *We* also sell via *our* online store (delivery).

The following section was in response to the second objective to illustrate the proportion of interactive and interactional metadiscourse;

Table 3 Frequency of Occurrence of Interactive and Interactional Metadiscourse in Thai EFL Business Writings.

Type of Metadiscourse	Frequency	Percentage
Interactive resource	1,347	57.69
Interactional resource	988	42.31
Total	2,335	100

As shown in Table 3, 2,335 metadiscourse 988 instances were interactional resources, which equals were found in Thai EFL writings, 1,347 instances were 42.31 percent. interactive resources, which equals 57.69 percent.

Table 4 Frequency of Occurrence of Subcategories of Interactive Resource of Metadiscourse

Interactive Resource	Frequency	Percentage
Transition	697	51.74
Frame markers	197	14.63
Endophoric markers	28	2.08
Evidentials	20	1.48
Code glosses	408	30.07
Total	1,347	100

As shown in Table 4, 1,347 interactive resources were found in Thai EFL business writings, and transitions (such as *and*, *but*, or *thus*) were found in 697 instances or 51.74 percent. Code glosses (as *namely* / *e.g.* / *such as*) were in second place which was 408 instances, or 30.07 percent. Frame markers (for example; *finally* or *to conclude*) were found in 197 instances which equals 14.63 percent.

Endophoric markers (such as *noted above or see fig.*) *according to / x stated that*) were rarely used with were 28 instances or 2.08 percent. Evidentials (such as *was / were*) were 20 instances or 1.48 percent.

Table 5 Frequency of Occurrence of Subcategories of Interactional Resource of Metadiscourse

Interactional resources	Frequency	Percentage
Hedges	129	13.06
Boosters	90	9.11
Attitude markers	53	5.36
Engagement markers	540	54.66
Self-mentions	176	17.81
Total	988	100

As shown in Table 5, 988 interactive resources were found in Thai EFL business writings, and engagement markers (such as *consider or note that*) were found in 540 instances or 54.66 percent. Self-mentions (*I/we/my/our*) were 176 instances, or 17.81 percent. Hedges (such as *might or perhaps*) were 129 instances or 13.06 percent. Boosters (as *in fact* or *definitely*) were found in 90 instances or 9.11 percent. Finally, attitude makers (as *I agree / surprisingly*) were 53 instances or 5.36 percent. Nevertheless, the proportion of interactive and interactional metadiscourse compared to the total number of words (18,975) in Thai EFL writing showed in figure 1.

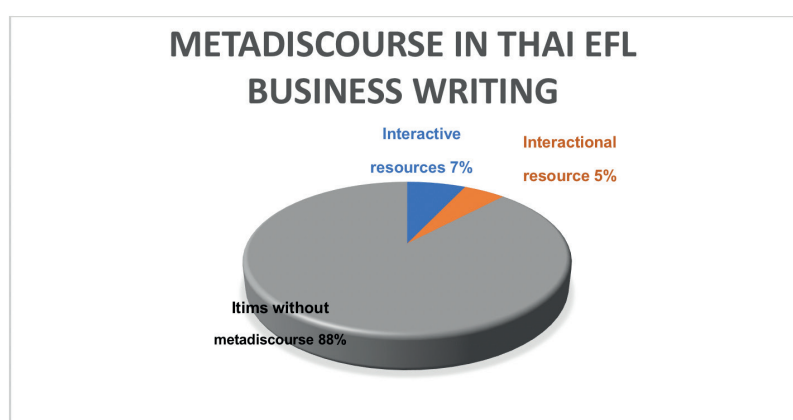

Figure 1 The proportion of metadiscourse in Thai EFL business writing

In accordance with the proportion of interactive and interactional metadiscourse compared to the total number of 18,975 words, it is overwhelmingly that the greatest majority of the written text of business writings are items without metadiscourse (more than 80 percent). Whilst, a small percentage of interactive and interactional metadiscourse are found in the text; that is to say, 7 percent and 5 percent were found respectively. For subcategories of interactive resources, transitions were found at 3.67 percent, frame markers at 1.04 percent, endophoric markers at 0.15 percent, evidential at 0.10 percent, and code glosses at 2.15%. For subcategories of interactional resources, hedges were found at 0.68 percent, boosters at 0.47 percent, attitude markers at 0.28 percent, engagement markers at 2.85 percent, and self-mentions at 0.93 percent.

Conclusion

The current study aims to (1) analyze the use of metadiscourse in business writings of Thai EFL undergraduate students and (2) demonstrate the extent to which both interactional and interactive metadiscourse are used in business writings of Thai EFL undergraduate students.

From the investigation of 18,975 words, it was found that interactive resources were frequently applied more than interactional resources. In terms of interactive resources, transitions were applied in the first rank, followed by code glosses, frame markers, endophoric markers, and evidentials. In terms of interactional resources, engagement markers were found in the first rank, followed by self-mentions, hedges, boosters, and attitude markers. In addition, metadiscourse was employed at 12 percent compared to the whole discourse in which interactive resources were applied at 7 percent and interactional resources were applied at 5 percent.

Discussion

Concerning the two key objectives of the study, metadiscourse was analyzed with Thai EFL business English writing to explore the frequency and percentage of interactive and interactional resources.

From the results of the study, of the two categories of metadiscourse, interactive resources were used more frequently than interactional resources. With the characteristics of the business plan that attempted to describe their products or services, the function of interactive resources that conventionally guides audiences through the text or make them comprehend the writer's intentions were preferred over interactional resources that functions to involve audiences in the text by notifying them to writer's point of views.

Under interactive resources, it was found that transitions were applied most often, followed by

code glosses, frame markers, endophoric markers, and evidentials which were rarely applied in the discourse. Similar to the study of Hyland (1999 & 2004), transitions were frequently applied in written discourse. As transitions were mostly connectors and conjunctions, they are also effective devices in writing. Code glosses were used in the second place, it helped readers trace information implicitly. Frame markers were also found in the third rank, their functions indicated the text structure and ordered the content to make discourse clear to audiences. However, from the results, endophoric markers and evidentials were infrequently used, which may reflect that students did not prefer to mention information both inside or outside of their present text. It somehow reflects the information retrieval skills of students.

Under interactional resources, it was found that engagement markers were applied most often, followed by self-mentions, hedges, boosters, and attitude markers which were rarely applied in the current discourse. Engagement markers were preferred mostly which indicated that these Thai EFL students preferred to build a relationship with their audiences. Self-mentions were in the second place, they referred to the degree of writer explicitly appears in the text. Concerning the results, engagement markers (you) and self-mentions (I) can reflect that writers favored constructing a connection with their audiences. Hedges were found in the third rank which reflects that writers preferred not to promise themselves to the text. Nonetheless, the results of the study were exceptionally inconsistent with Hyland (2005) that hedges were used mostly and self-mentions were rarely used in academic text. Boosters and attitude markers were in the fourth and latter ranks, respectively. Boosters were used to indicate the writer's confidence in the text and attitude markers were used to point out the writer's attitude regarding the certain text such

as astonishment, obligation, or understanding. Although the results showed that Thai EFL students preferred to build relationships with their audiences, it also indeed reflects that they did not prefer to express their certainty or attitude to the propositional text.

When considering the use of metadiscourse with a total of 18,975 words of the entire statement, it was found that metadiscourse was applied on a small scale. Interactive resources were applied 7 percent and interactional resources were applied only 5 percent while items without metadiscourse were 88 percent which was genuinely high. The finding can be correlated to the argument that metadiscourse resources were constructive devices for writing. As prior research shows the positive results of metadiscourse and effective writing, Intaraprawat and Steffensen (1995) found that good essay writing is related to the frequency of metadiscourse occurrence. Furthermore, Crismore, Markkanen, and Steffensen (1993) stated that it assists writers to facilitate the reader to comprehend and systematize text more effectively. Accordingly, the results of the study undeniably reflect that Thai EFL classrooms need to be more concerned about metadiscourse resources as indicated by Taghizadeh and Tajabadi (2013), teaching about metadiscourse would effectively enhance students' writing ability. To cognize and practice metadiscourse successfully, Hyland (2005) suggested that students must persistently experience differentiated real-world language which did not focus only on the formal writing discourse, but understand the use of context to transfer the meaning they intend.

To sum up, the current study is a discourse analysis that focuses on the use of metadiscourse functions to illustrate the phenomena of language use in the authentic text of Thai EFL students. Therefore, the student's English proficiency as part of

an experimental study or action research is not directly investigated in the study.

However, the study attempts to show that metadiscourse is an essential writing device since it acknowledges audiences to gain a better comprehension of the writer's communication and their points of view. Subsequently, EFL students can benefit from learning about metadiscourse. In English writing class, teachers may both implicitly and explicitly introduce metadiscourse to students.

Besides, some features of interactive resources (such as transitions, frame markers, or code glosses) should be taught first since it is more understandable and most students are already familiar with them. Interactional resources seem more complicated than interactive resources since they concern on writer's standpoints and thoughts in writing interaction, hence; they can be introduced to more advanced students. Thus, the level of the English language background of students is one of the key factors that teachers should be concerned about in teaching metadiscourse to EFL students.

Recommendations

Recommendations for EFL Classroom

This research focuses on the importance of metadiscourse; nonetheless, the results of the study show the insignificant of metadiscourse implication among Thai undergraduate students. On the other hand, the results of the study would be beneficial for EFL teachers in designing business communication courses in order to enhance students' writing skills by employing interactive and interactional resources in their classroom.

Recommendations for further study

Comparable study may be investigated metadiscourse functions in other business discourse such as e-mail, business negotiation, or meetings.

Extensive study in an EFL classroom to identify students' difficulties in using metadiscourse to examine metadiscourse functions for pedagogical and investigate the resources needed to be taught purposes are also positively stimulating for researchers to improve students' writing ability in the classroom in the educational area. Further research should seek and real-world situations correspondingly.

References

- Alyousef, H.F. (2015). An investigation of metadiscourse features in international postgraduate business students' texts: The use of interactive and interactional markers in tertiary multimodal finance texts. *SAGE Open*, 5(4), 1–10.
- Crismore, A. (1983). *Metadiscourse: What it is and how it is used in school and non-school social science texts*. Urbana-Champaign: University of Illinois.
- Crismore, A., & Farnsworth, R. (1990). Metadiscourse in popular and professional science discourse. In W. Nash (ed.), *The writing scholar: Studies in academic discourse*. (pp. 118–136). Newbury Park (CA): SAGE.
- Crismore, A., Markkanen, R., & Steffensen, M. (1993). Metadiscourse in persuasive writing: A study of texts written by American and Finnish University students. *Written Communication*, 10(1), 39–71.
- Chaisiri, T. (2010). Implementing a genre pedagogy to the teaching of writing in a university context in Thailand. *Language Education in Asia*, 1(1), 181–199.
- Cheng, X., & Steffenson, M. (1996). Metadiscourse: A technique for improving student writing. *Research in the Teaching of English*, 30(20), 149–181.
- Fujioka, M. (2001). Asian students' English writing experience. In *PAC3 at JALT 2001 Conference Proceedings International Conference Centre Kitakyushu Japan* (pp. 185 –194). 22–25 November, 2001. Tokyo: The Japan Association for Language Teaching. Retrieved from <https://jalt-publications.org/archive/proceedings/2001/185.pdf>
- Hong, H., & Cao, F. (2014). Interactional metadiscourse in young EFL learner writing. *International Journal of Corpus Linguistics*, 19(2), 201–224.
- Hyland, K. (1998). Persuasion and context: The pragmatics of academic metadiscourse. *Journal of Pragmatics*, 30, 437–455.
- Hyland, K. (1999). Talking to students: Metadiscourse in introductory textbooks. *English for Specific Purposes*, 18(1), 3–26.
- Hyland, K. (2004). Disciplinary interactions: Metadiscourse in L2 post graduate writing. *Journal of Second Language Writing*, 13, 133–151.
- Hyland, K. (2005). *Metadiscourse*. London: Continuum.
- Hyland, K. (2017). Metadiscourse: What is it and where is it going?. *Journal of Pragmatics*, 113, 16–29.
- Hyland, K., & Tse, P. (2004). Metadiscourse in academic writing: A reappraisal. *Applied Linguistics*, 25(2), 156–177.
- Intaraprawat, P., & Steffensen, M. (1995). The use of metadiscourse in good and poor ESL essays. *Journal of Second Language Writing*, 6(2), 183–206.

- Khruawan, M., Khaourai, P., Sangthakeong, A., & Chanpermpoonpaul, S. (2021). English business email writing problems of 4th year logistics and supply chain management students of the Faculty of Business Administration at Huachiew Chalermprakiet University. *Liberal Arts Review*, 16(1), 59–69.
- Pongsukvajchakul, P. (2021). Language learning strategies used in English writing by Thai undergraduate students. *International Journal of Education*, 9(2), 54–59.
- Simin, S., & Tavangar, M. (2009). Metadiscourse knowledge and use in Iranian EFL writing. *Asian EFL Journal*, 11(1), 230–255.
- Taghizadeh, M., & Tajabadi, F. (2013). Metadiscourse in essay writing: An EFL case. *International Research Journal of Applied and Basic Science*, 4(7), 1658–1662.
- Tajeddin, Z., & Alemi, M. (2012). L2 learners' use of metadiscourse markers in online discussion forums. *Issue in Language Teaching*, 1(1), 93–122.
- Thompson, G. (2001). Interaction in academic writing: Learning to argue with the reader. *Applied Linguistics*, 22(1), 58–78.
- Vande Kopple, W. (1985). Some explanatory discourse on metadiscourse. *Collage Composition and Communication*, 36, 82–93.
- Williams, J. (1981). *Style: Ten lessons in clarify and grace*. Boston: Scott Foresman.
- Wongwichai, K., & Tachom, K. (2020). Students' English business writing skills development through intercultural emails. *Journal of SaengKhomKham Buddhist Studies*, 6(2), 193–208.

ข้อผิดพลาดสำคัญที่เกิดจากการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาไทย CRITICAL ERRORS IN TRANSLATING ENGLISH TO THAI AMONG THAI STUDENTS

สมหมาย โชติรัตน์^{1*}

Sommai Chotirat^{1*}

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 160 หมู่ที่ 4 ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000¹

Songkhla Rajabhat University, 160 M.4 Kaoroochang Muang Songkhla, 90000¹

*Corresponding author E-mail: sommai.ch@skru.ac.th

(Received: 6 Apr, 2022; Revised: 7 Nov, 2022; Accepted: 10 Nov, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อผิดพลาดสำคัญที่เกิดขึ้นในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และ 2) ศึกษาความถี่ของการเกิดข้อผิดพลาดแต่ละชนิดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ซึ่งกลุ่มประชากรของการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษเพื่องานบริการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 32 คน โดยมีเครื่องมือในการเก็บข้อมูลวิจัย คือ แบบทดสอบการแปลประโยคภาษาอังกฤษจำนวน 15 ประโยค จากผลการวิจัยพบว่า ข้อผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่เกิดขึ้นประกอบด้วย 3 ประเภท คือ ไวยากรณ์และโครงสร้าง คำศัพท์และสำนวน และการขาดความรู้รอบตัวในเรื่องที่จะแปล ซึ่งความถี่ของข้อผิดพลาดด้านคำศัพท์และสำนวนเกิดขึ้นมากที่สุด และเมื่อพิจารณาลักษณะของข้อผิดพลาดด้านคำศัพท์และสำนวน พบว่า ข้อผิดพลาดในการแปลคำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัยเกิดขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อผิดพลาดในการแปลสำนวน และข้อผิดพลาดในการแปลคำกริยาเกิดขึ้นน้อยที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถนำไปสู่การปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนการแปลในปัจจุบัน ที่ควรมุ่งเน้นการสื่อความหมายที่ถูกต้องมากกว่ารักษาโครงสร้างของภาษาต้นฉบับ

คำสำคัญ: ข้อผิดพลาดสำคัญ, การแปล, ภาษาต้นฉบับ

¹ อาจารย์ หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจบริการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ABSTRACT

The objectives of study are to figure out critical errors occurred during English to Thai translation and to study the frequency of each error type. The participants of study are 32 third-year students majoring in English for Service Sectors at Songkhla Rajabhat University. The research instrument used in the study is the translation test that consisted of 15 English sentences. The findings revealed that there were three types of critical errors made by students including sentence structures, vocabulary and idioms, and the lack of background knowledge which the errors of vocabulary and idioms were most frequently occurred. Moreover, translating word with several meanings is mainly occurred in this part followed by idiom and phrasal verbs respectively. These findings can lead to the change of teaching method in translating class that should mainly transmit the equivalent meaning rather than maintain the structure of source language.

KEYWORDS: Critical Errors, Translation, Source Language

บทนำ

ภาษาอังกฤษถูกใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดข้อมูล องค์ความรู้ ทางด้านวิทยาศาสตร์ การแพทย์ เทคโนโลยี หรือวิทยาการในด้านต่าง ๆ ไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลก โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาที่มีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศนั้น จำเป็นต้องมีการกระบวนการในการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ มาเป็นภาษาทางการของตนเองเสียก่อนจึงสามารถถ่ายทอดไปยังสังคมโดยรวมได้ ซึ่งกระบวนการหนึ่งที่ใช้ในการถ่ายทอดองค์ความรู้เหล่านี้คือ “การแปล”

Catford (1965) ได้นิยามการแปลไว้ว่า การแปล หมายถึง การแทนที่สารในภาษาใดภาษาหนึ่ง (ภาษาต้นฉบับ) โดยใช้สารของภาษาเป้าหมายที่มีความหมายเท่าเทียมกัน ในขณะที่ Nida (1963) ได้อธิบายความหมายและลักษณะการแปลว่า การแปล คือ การถ่ายทอดความหมายของข้อความจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง โดยยังคงรักษารูปแบบของข้อความไว้ได้ตรงตามต้นฉบับ ซึ่งสอดคล้องกับคำนิยามจาก Newmark (1995, p. 5) ผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลชาวอังกฤษ ซึ่งได้ขยายความคำนิยามการแปลที่เน้นการถ่ายสื่อความหมายระหว่างสองภาษาไว้ว่า การแปล คือ การถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งให้ตรงตามความหมายของผู้เขียนเสมือนกับสามารถบอกสิ่งที่อยู่ในภาษาหนึ่งให้อยู่ในอีกภาษาหนึ่งให้ได้ความหมายอย่างเดียวกัน จากที่กล่าวมาคำนิยามของการแปลส่วนใหญ่จะเน้นในการถ่ายทอดความหมายที่แท้จริงจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง โดยความหมายที่ถ่ายทอดนั้นจะต้องเป็นความหมายเดียวกัน วัตถุประสงค์เดียวกันกับต้นฉบับ ด้วยเหตุนี้ ปริมา มัลลิกะมาส (2556, น. 22) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนแปลและภาษาศาสตร์จึงได้สรุปนิยามของการแปลไว้อย่างกระชับว่า การแปล หมายถึง การถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับไปยังภาษาแปล

จากคำนิยามของการแปลจะสังเกตได้อย่างชัดเจนว่า การแปลเป็นกระบวนการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาและการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง ซึ่งการใช้ภาษามักจะควบคู่กับ

วัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตของเจ้าของภาษานั้น ๆ ด้วย ผู้แปลจึงจำเป็นต้องมีความรอบรู้ทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม และหลักการใช้ภาษาเป็นอย่างดี จึงจะสามารถถ่ายทอดเนื้อหาสาระของบทแปลได้อย่างถูกต้อง และชัดเจน แต่หากผู้แปลไม่มีภูมิความรู้ ผู้แปลจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และเป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอย่างหนึ่งของการเป็นผู้แปลที่ดี

ความเชี่ยวชาญด้านโครงสร้างภาษาถือเป็นอีกหนึ่งคุณสมบัติเบื้องต้นที่ผู้แปลจะต้องมีและให้ความสำคัญ เพราะโครงสร้างภาษาไม่ได้แสดงถึงความหมายเท่านั้น แต่อาจจะแสดงถึงช่วงเวลา ผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ หรือรายละเอียดอื่น ๆ ของเหตุการณ์ ซึ่งหากไม่เข้าใจหลักการใช้ภาษา ก็จะทำให้การถ่ายทอดความหมายผิดพลาดหรือบิดเบือนได้ ปัญหาด้านโครงสร้างหรือไวยากรณ์ในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาไทยนั้น ถือเป็นปัญหาที่ค่อนข้างหลากหลาย และเป็นปัญหาลำดับต้น ๆ ที่มักจะเกิดขึ้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ อาจเกิดจากหลายปัจจัย เช่น เกิดจากความคุ้นชินในการใช้ภาษาที่หนึ่งของผู้แปล และการขาดความรู้ความเข้าใจด้านไวยากรณ์ของภาษาใดภาษาหนึ่ง หรือทั้งสองภาษา ทั้งนี้ปัญหาที่พบเห็นได้บ่อยนั้นมีตั้งแต่ระดับประโยค ตลอดจนระดับคำ ซึ่งปัญหาในระดับประโยคนั้นมักเกี่ยวกับการแปลกาล (Tenses) และการแปลประโยคกรรมวาจก (Passive Voice) และปัญหาไวยากรณ์ในระดับคำที่พบบ่อย ๆ เช่น การแปลคำสรรพนาม (Pronouns) การแปลคำเชื่อม (Connectors) และการแปลประธานที่ไร้ความหมาย (Dummy Subject) เป็นต้น จะเห็นได้ว่าไวยากรณ์สามารถบ่งบอกได้ถึงกริยา ผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ หรือช่วงเวลาของการกระทำ นักวิชาการด้านการแปลจึงมีแนวคิดตรงกันว่า หากผู้แปลขาดความรู้ความเข้าใจด้านไวยากรณ์ ก็อาจทำให้การถ่ายทอดบทแปลมีความคลาดเคลื่อน ไม่ชัดเจน หรืออาจจะเป็นการสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นได้ (ทิพา เทพอัทรพงศ์, 2544; ศศิกร สุรมณี, 2555; สัณณวี สายบัว, 2540; เสรี สมชอบ, 2542)

การลดข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยและภาษาไทยเป็น

ภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทย โดยเฉพาะกับนักศึกษา สาขาภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจบริการ ซึ่งเป็นหลักสูตร ที่มุ่งเสริมสร้างทักษะการแปลเพื่อให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยในการ ติดต่อสื่อสาร และประสานงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากประสบการณ์การสอนของผู้วิจัยในรายวิชาการ แปลที่ผ่านมา พบว่านักศึกษาที่เรียนรายวิชาการแปล มักประสบปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดบทแปลหรือ ข้อความที่ผิดความหมายไปจากต้นฉบับ ซึ่งทำให้ การสื่อสารเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน และส่งผล เสียด้านอื่น ๆ ตามมา เช่น ความขัดแย้ง หรือการโต้เถียง เป็นต้น ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการด้านการแปลได้ให้ข้อสังเกตว่า สาเหตุเบื้องต้นที่ทำให้ผู้เรียนถ่ายทอดบทแปลหรือ ข้อความที่ผิดความหมายไปจากต้นฉบับนั้น อาจเกิดจาก ความแตกต่างในด้านวัฒนธรรมการใช้ภาษา โครงสร้าง ภาษา และการเลือกความหมายของคำศัพท์ (ดวงตา สุพล, 2545)

จากความสำคัญในการถ่ายทอดบทแปล และประเด็นปัญหาในการแปลที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลาย ตามเหตุและปัจจัยของผู้แปล จึงเป็นที่มาของการศึกษา ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการแปลภาษาอังกฤษเป็น ภาษาไทย รวมถึงความถี่ของข้อผิดพลาดใดที่เกิดขึ้นจาก การแปลแบบทดสอบของนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษ เพื่อธุรกิจบริการ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้นี้จะนำไปสู่การ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาการแปล ที่มีความสอดคล้องกับกลุ่มผู้เรียนแปล หรือเป็นแนวทาง ในการพัฒนาศักยภาพด้านการแปลของผู้เรียนให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาข้อผิดพลาดสำคัญที่เกิดขึ้นในการ แปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย
2. ศึกษาความถี่ของการเกิดข้อผิดพลาด แต่ละชนิดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบ ผสมผสาน (Mixed Method Research) เนื่องจากมีการ นำเสนอผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกิดจากการแจกแจง ความถี่ของข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์ คู่ขนานกับ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่อธิบายลักษณะการ เกิดข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์ที่เกิดจากการแปลภาษา อังกฤษเป็นภาษาไทย

ประชากร

ประชากรของงานวิจัยนี้ได้แก่ นักศึกษาสาขา วิชาเอกภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจบริการชั้นปีที่ 3 จำนวน 32 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการแปลเบื้องต้น ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 และกลุ่มประชากร ไม่มีประสบการณ์การเรียนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการ แปลมาก่อน ซึ่งไม่มีความแตกต่างด้านความสามารถ ในการแปล ดังนั้นร้อยละ 100 ของประชากรทั้งหมด จึงมีคุณสมบัติที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการ ทำวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบทดสอบ การแปลประโยคภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย จำนวนทั้งสิ้น 32 ชุด โดยแต่ละชุดข้อสอบมี 15 ประโยค ประกอบด้วย ประโยคบอกเล่าที่มีโครงสร้างประโยครูปแบบประโยค ความเดียว ประโยคความรวมและประโยคความซ้อน ประโยคคำถาม และประโยคขอร้อง

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาแบบทดสอบการแปล ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยขึ้นตามวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งโครงสร้างและรูปแบบของประโยคมีหลักคิดมาจาก ตำรา เอกสาร แนวคิด/ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มประชากรตามที่หนดไว้

จากนั้นได้ ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบ ทดสอบ โดยการนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาศาสตร์ และภาษาศาสตร์ประยุกต์ จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการ ตรวจสอบ พัฒนา และแก้ไขแบบทดสอบให้มีความ สมบูรณ์ นำไปสู่การตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง

ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) โดยผลการตรวจสอบพบว่า ประโยคทั้ง 15 ประโยค มีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 0.67 จากนั้นจึงนำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 คาบเรียนที่ 9 ของรายวิชาการแปลเบื้องต้น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในหลักการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ โดยกำหนดให้กลุ่มประชากรทำแบบทดสอบการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจำนวน 15 ประโยค ภายในเวลา 90 นาที ซึ่งกลุ่มประชากรสามารถใช้พจนานุกรมโดยไม่กำหนดจำนวนเล่ม แต่ไม่อนุญาตให้ใช้พจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์หรือพจนานุกรมออนไลน์ในระหว่างที่ทำแบบทดสอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นการจัดประเภทของข้อผิดพลาดและใช้อธิบายปรากฏการณ์ของการเกิดข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปล

ตารางที่ 1 ความถี่ของข้อผิดพลาดแต่ละประเภท

ลำดับที่	ประเภทของข้อผิดพลาด	ความถี่	ร้อยละ
1	ข้อผิดพลาดที่เกี่ยวกับคำศัพท์และสำนวน	171	65.52
2	ข้อผิดพลาดที่เกี่ยวกับไวยากรณ์และโครงสร้าง	87	33.33
3	ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้รอบตัวในเรื่องที่แปล	3	1.15
	รวม	261	100

นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ลักษณะของข้อผิดพลาดในแต่ละประเภทพบว่า ข้อผิดพลาดที่เกี่ยวกับคำศัพท์และสำนวนเกิดจากการแปลคำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัย โดยมีค่าความถี่ 149 ครั้ง และการแปลสำนวนมีค่าความถี่ 22 ครั้ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 83.7 และ 12.3 ตามลำดับ ในขณะที่ลักษณะของข้อผิดพลาดที่เกี่ยวกับไวยากรณ์และโครงสร้างนั้นเกิดจากการแปลกาล (Tense) การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก (Passive Voice) การแปลประโยคที่มีโครงสร้าง to be + adj. และการแปลคำกริยา (Phrasal Verb) ซึ่งข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลกาล มีค่าความถี่ 39 ครั้ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

2. ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้แจกแจงความถี่และร้อยละของข้อผิดพลาดแต่ละประเภทที่เกิดขึ้นจากการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ข้อผิดพลาดที่ปรากฏในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยมีทั้งหมด 3 ประเภท คือ ข้อผิดพลาดที่เกี่ยวกับไวยากรณ์และโครงสร้าง ข้อผิดพลาดที่เกี่ยวกับคำศัพท์และสำนวน และข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้รอบตัวในเรื่องที่แปล และเมื่อวิเคราะห์ความถี่รวมของข้อผิดพลาดแต่ละประเภทพบว่า ข้อผิดพลาดที่เกี่ยวกับคำศัพท์และสำนวนมีความถี่สูงสุด โดยมีค่าความถี่รวม 171 ครั้ง รองลงมาคือ ข้อผิดพลาดที่เกี่ยวกับไวยากรณ์และโครงสร้าง ซึ่งมีค่าความถี่รวม 87 ครั้ง และข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้รอบตัวในเรื่องที่แปลมีค่าความถี่น้อยที่สุด คือ 3 ครั้ง (ดังที่แสดงในตารางที่ 1)

ละ 14.94 การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก มีค่าความถี่ 34 ครั้ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 13.03 และข้อผิดพลาดที่มีค่าความถี่เท่ากัน 7 ครั้ง คือ การแปลประโยคที่มีโครงสร้าง to be + adj. และการแปลคำกริยา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 2.68 ทั้งนี้ลักษณะของข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้รอบตัวในเรื่องที่แปลมีค่าความถี่น้อยที่สุด คือ 3 ครั้ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 1.15 โดยเกิดจากผู้แปลใช้วิธีการแปลแบบตรงตัวจึงทำให้การแปลความหมายไม่ถูกต้องตามความหมายในต้นฉบับ (ดังที่แสดงในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ความถี่ของลักษณะของข้อผิดพลาด

ประเภทข้อผิดพลาด	ลักษณะข้อผิดพลาด	ความถี่	ร้อยละ
คำศัพท์และสำนวน	คำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัย	149	57.09
	การแปลสำนวน	22	8.43
ไวยากรณ์และโครงสร้าง	การแปลกาล	39	14.94
	การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก	34	13.03
	การแปลประโยคที่มีโครงสร้าง to be + adj.	7	2.68
	การแปลคำกริยาคุณุ์	7	2.68
การขาดความรู้รอบตัวในเรื่องที่แปล	การแปลแบบตรงตัว	3	1.15
	รวม	261	100

ลักษณะข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เป็นการอธิบายปรากฏการณ์ลักษณะการเกิดข้อผิดพลาดด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยมีการใช้ รหัสย่อที่สื่อความหมาย เช่น

(IT4) ย่อมาจาก Item 4 หรือประโยคข้อที่ 4

(S9) ย่อมาจาก Student 9 หรือนักศึกษาคนที่ 9

1. ลักษณะข้อผิดพลาดด้านคำศัพท์และสำนวน พบว่านักศึกษามีข้อผิดพลาดในการแปลคำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัย และการแปลสำนวน โดยสามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1.1 คำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัย เป็นลักษณะหนึ่งที่คำศัพท์ในภาษาอังกฤษหนึ่งคำมักจะมีหลายความหมาย ทั้งนี้เนื่องจากคำศัพท์หนึ่งคำสามารถเป็นได้ทั้งคำนาม คำกริยา และคำคุณศัพท์ ขึ้นอยู่กับว่าคำศัพท์นั้นทำหน้าที่อะไรในประโยค ดังนั้นการเลือกความหมายที่ถูกต้องและเหมาะสมผู้แปลจะต้องดูบริบท (Context) ของทั้งประโยค เพื่อใช้เป็นเหตุผลประกอบในการเลือกความหมายที่เหมาะสมที่สุดสำหรับแต่ละประโยคได้ ดังนั้นการเกิดข้อผิดพลาดลักษณะนี้มักเกิดจากความสับสนในการเลือกความหมายที่ถูกต้อง ซึ่งอาจจะเกิดจากการขาดการศึกษาบริบท และขาดความตระหนักในด้านชนิดของคำ เช่น

(IT4) What lesson did you draw from the accident?

การแปลที่ถูกต้อง คุณได้รับบทเรียนอะไรบ้างจากอุบัติเหตุครั้งนี้

การแปลที่ผิดพลาด

(S6) อะไรคือบทเรียนของคุณบรรยายจากส่วนประกอบนี้

(S9) อะไรคือบทเรียนที่ดึงดูดคุณจากอุบัติเหตุครั้งนี้

(S10) บทเรียนอะไรทำให้คุณวาดภาพจากอุบัติเหตุนี้

สาเหตุของการแปลผิดพลาดมาจากคำว่า “draw” สามารถทำหน้าที่ได้ทั้งคำนาม และคำกริยา ซึ่งหากเป็นคำนามจะมีความหมายว่า “สิ่งดึงดูด หรือสิ่งที่ลุ่มออกมา” แต่หากเป็นคำกริยาจะมีความหมายว่า “ถอน ดึงดูดความสนใจ วาด ร่างเอกสาร ได้รับ” เป็นต้น ซึ่งจากประโยคนี้นี้คำว่า “draw” ทำหน้าที่เป็นคำกริยาของประโยค และหากพิจารณาบริบทแวดล้อมของประโยคนี้นี้จะมีความเกี่ยวข้องกับบทเรียนและอุบัติเหตุ ดังนั้นการแปลความหมายของคำว่า “draw” ที่เหมาะสมที่สุดในประโยคนี้นี้จึงควรแปลว่า “ได้รับ” แต่จะสังเกตได้ว่าข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นนี้เกิดจากนักศึกษาขาดการตีความบริบทอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากเลือกแปลความหมายของคำว่า “draw” ว่า “บรรยาย” “ดึงดูด” หรือ “วาด” ซึ่งเป็นความหมายตรงตัวและไม่มีความสอดคล้องกับบริบทแวดล้อมในประโยคนี้นี้

1.2 การแปลสำนวน จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีข้อผิดพลาดในการแปลเทียบเคียงสำนวนของภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยโดยนักศึกษาเลือกที่จะแปลแบบตรงตัว จึงทำให้การถ่ายทอดความหมายผิดเพี้ยนไปจากต้นฉบับ เช่น แปลสำนวน “I was wondering” ว่า “ฉันรู้สึกประหลาดใจ” ซึ่งแท้จริงแล้วควรแปลว่า “ฉันอยากรู้ว่า....”

(IT5) I was wondering whether you would like to the party.

การแปลที่ถูกต้อง ฉันอยากรู้ว่าคุณอยากไปร่วมงานเลี้ยงไหม

การแปลที่ผิดพลาด

(S1) ฉันรู้สึกประหลาดใจที่คุณต้องการจัดงานเลี้ยง

(S4) ฉันรู้สึกประหลาดใจที่คุณจะไปงานปาร์ตี้

(S5) ฉันกำลังรู้สึกสงสัยคุณต้องการงานเลี้ยงหรือไม่

(S10) ฉันน่าประหลาดใจหรือไม่เธออยากไปงานฉลอง

2. ลักษณะข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์ และโครงสร้าง พบว่านักศึกษามีความผิดพลาดในการแปลกาล การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก การแปลประโยคที่มีโครงสร้าง to be + adj. และการแปลคำกริยาคุณดังนี้

2.1 การแปลกาล (Tense) คำกริยาของภาษาอังกฤษนอกจากจะเป็นคำที่บ่งบอกถึงการกระทำแล้วยังเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงเวลาที่เกิดขึ้นด้วย ดังนั้นคำกริยาของภาษาอังกฤษจะมีการเปลี่ยนรูปคำกริยาไปตามกาลเวลาที่เกิดขึ้น ซึ่งมีความแตกต่างจากภาษาไทยเนื่องจากคำกริยาในภาษาไทยนั้นไม่มีการเปลี่ยนรูปไปตามกาลเวลาเหมือนภาษาอังกฤษ ดังนั้นนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศจึงเกิดความสับสนหรือขาดความเข้าใจในเรื่องของการถ่ายทอดความหมายที่แสดงถึงกาลเวลาที่ถูกต้องของประโยคต้นฉบับ เช่น นักศึกษาขาดความเข้าใจในเรื่องของความหมายประโยคปัจจุบันกาลสมบูรณ์ (Present Perfect Tense) และเกิดความสับสนในการถ่ายทอดความหมายที่แสดงถึงประโยคปัจจุบันกาลสมบูรณ์ (Present Perfect Tense) กับ ประโยคอดีตกาล (Past Tense) หรือ ประโยคอดีตกาล (Past Tense) กับประโยคอนาคตกาล (Future Tense) เช่น

(IT14) My father has stopped smoking for six months.

การแปลที่ถูกต้อง พ่อของฉันได้เลิกสูบบุหรี่เป็นเวลา 6 เดือนแล้ว

การแปลที่ผิดพลาด

(S15) พ่อของฉันหยุดสูบบุหรี่เมื่อ 6 เดือนที่แล้ว

(IT4) What lessons did you draw from this accident?

การแปลที่ถูกต้อง คุณได้รับบทเรียนอะไรบ้างจากอุบัติเหตุครั้งนี้

การแปลที่ผิดพลาด

(S5) บทเรียนอะไรที่คุณจะได้จากอุบัติเหตุครั้งนี้

2.2 การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก (Passive Voice) เป็นอีกหนึ่งโครงสร้างที่มักจะสร้างความสับสนให้กับนักศึกษาในการเรียนการแปลโดยเฉพาะการแปลอังกฤษเป็นภาษาไทย เนื่องจากโครงสร้างประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจกในภาษาอังกฤษนั้นนอกจากจะนิยมใช้เพื่อเน้นประธานของประโยคเป็นผู้ถูกกระทำทั้งเชิงบวกและเชิงลบแล้ว ยังเป็นโครงสร้างที่ทำให้การใช้ภาษาอังกฤษมีความสละสลวยมากขึ้นด้วย แต่ในภาษาไทยนั้นมักจะใช้โครงสร้างประโยคที่มีประธานเป็นผู้กระทำการเอง (Active Voice) และจะใช้โครงสร้างประโยคกริยาเป็นกรรมวาจก (Passive Voice) กับประโยคที่มีความหมายเชิงลบ โดยใช้คำว่า “ถูก...” หรือ “โดน...” หรือหากเป็นประโยคที่มีความหมายเชิงบวกก็มักจะใช้คำว่า “ได้รับ...” ควบคู่กับคำกริยา ทั้งนี้ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจกของนักศึกษา เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในด้านโครงสร้างประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก และการขาดความเข้าใจในการถ่ายทอดความหมายประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจกเป็นภาษาไทย และเป็นเหตุให้นักศึกษาแปลความหมายของประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจกแบบตรงตัว เช่น

(IT7) A computer is found in most homes today.

การแปลที่ถูกต้อง ทุกวันนี้จะพบคอมพิวเตอร์อยู่ในบ้านแทบทุกหลัง

การแปลที่ผิดพลาด

(S6) คอมพิวเตอร์ คือ การค้นพบที่อยู่อาศัยในวันนี้

(S14) คอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง คือ ที่สืบค้นข้อมูลที่ดีที่สุดในบ้าน

(S21) คอมพิวเตอร์ 1 เครื่องค้นพบบ้านจำนวนมากที่สุดในวันนี้

2.3 การแปลประโยคที่มีโครงสร้าง to be + adj. ซึ่งผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า คำคุณศัพท์ที่มักจะสร้างความสับสนให้กับผู้แปลมากที่สุดคือ คำคุณศัพท์

ที่อยู่ในรูปคำกริยา participle โดยมี 2 รูปแบบ คือ present participle (คำกริยาที่อยู่ในรูป -ing) และ past participle (คำกริยาที่อยู่ในรูป V3) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “คุณกริยา” ซึ่งหากคำคุณศัพท์รูปแบบนี้อยู่ด้านหน้าคำนามหรือด้านหลัง verb to be ก็จะทำหน้าที่เป็นคำคุณศัพท์ทันที โดย present participle จะมีความหมายว่า น่า..... และ past participle จะมีความหมายว่า รู้สึก..... ทั้งนี้ลักษณะข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากนักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในด้านโครงสร้างประโยค to be + adj. ที่มี present participle และ past participle ที่ทำหน้าที่เสมือนคำคุณศัพท์ โดยจะแปลประโยคที่มีโครงสร้าง to be + adj. (present participle) ของคำว่า “is challenging” ซึ่งควรแปลว่า “น่าท้าทาย” เป็น “กำลังท้าทาย” ตามโครงสร้าง to be + present participle (progressive tense) เช่น

(IT12) The match in Milan is challenging for amateurs.

การแปลที่ถูกต้อง การแข่งขันในมิลานเป็นสิ่งที่น่าท้าทายมือสมัครเล่น

การแปลที่ผิดพลาด

(S4) การแข่งขันในมิลานกำลังท้าทายมือสมัครเล่น

(S5) คู่ผู้เข้าแข่งขันในมิลานกำลังท้าทายมือสมัครเล่น

2.4 การแปลคำกริยา (Phrasal Verb)

คือ กลุ่มคำกริยาที่ประกอบด้วย คำกริยา (Verb) และ คำบุพบท (Preposition) ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วความหมายมักจะเปลี่ยนไปจากเดิม เช่น “give” แปลว่า “ให้” แต่เมื่อใช้คู่กับคำบุพบท “up” เป็น “give up” จะแปลว่า “เลิก” การเกิดข้อผิดพลาดลักษณะนี้มักเกิดจากการที่นักศึกษาแปลความหมายของคำกริยาและคำบุพบทแยกกัน จึงทำให้เกิดการแปลแบบตรงตัว เช่น การแปลกริยาวลี “recover from” ว่า “พบกันอีก” “กลับมา” หรือ “กลับมาเป็นเหมือนเดิม” ซึ่งแท้จริงแล้วควรแปลว่า “ฟื้นตัวจาก....” เช่น

(IT1) Hopefully, my close friend will recover from the flu in time for her wedding.

การแปลที่ถูกต้อง หวังว่าเพื่อนสนิทของฉันจะหายจากไข้หวัดใหญ่ทันงานแต่งงานของเธอ

การแปลที่ผิดพลาด

(S4) คาดว่าเพื่อนที่สนิทของฉันจะพบกันอีกในตอน งานแต่งงานของเธอ

(S5) ความหวังเพื่อนของฉันจะกลับมาทันเวลาสำหรับงานแต่งงานของเธอ

(S21) ด้วยความหวังเพื่อนสนิทของฉันจะกลับมาเป็นเหมือนเดิมจากไข้หวัดใหญ่ในครั้งนั้นเพื่อพิธีสมรสของเธอ

3. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้รอบตัวในเรื่องที่จะแปล จากผลการวิจัยพบว่า จำนวนความถี่และคำร้อยละของการเกิดข้อผิดพลาดประเภทนี้มีจำนวนน้อยที่สุด โดยมีค่าความถี่เพียง 3 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 1.15 เท่านั้น ทั้งนี้ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การเกิดข้อผิดพลาดลักษณะนี้จะเกิดขึ้นในประโยคหรือข้อความที่มีคำศัพท์เฉพาะทาง (Technical Terms) ที่ผู้แปลจะต้องวิเคราะห์และทำความเข้าใจบริบทของต้นฉบับให้ชัดเจนว่าเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร เพื่อสามารถค้นหาความหมายของคำศัพท์เฉพาะทางดังกล่าวในภาษาแปลได้อย่างถูกต้อง และเทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับมากที่สุด เช่น

(IT10) The Royal Crematorium was visited by thousands of tourists each year.

การแปลที่ถูกต้อง นักท่องเที่ยวเข้าชมพระเมรุมาศหลายพันคนในแต่ละปี

การแปลที่ผิดพลาด

(S12) ที่เผาศพของกษัตริย์ได้ถูกเยี่ยมชมจากนักท่องเที่ยวเป็นพันในแต่ละปี

(S16) เตาเผาษัตริย์ถูกเยี่ยมชมโดยนักท่องเที่ยว 1,000 คน ทุกๆ ปี

(S20) ที่เผาศพราชินีได้รับการเยี่ยมชมโดยจากนักท่องเที่ยวเป็นพันคนในแต่ละปี

หากผู้แปลวิเคราะห์ประโยคต้นฉบับข้างต้น (IT10) จะพบว่า บริบทของประโยคนี้มีความเกี่ยวข้องกับสถานที่ท่องเที่ยว เนื่องจากในประโยคปรากฏคำว่า “visited” ที่มาจากคำกริยา “to visit” แปลว่า “เที่ยวชม” และคำว่า “tourists” แปลว่า “นักท่องเที่ยว” ยิ่งไปกว่านั้น สถานที่นี้จะต้องเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้อง

กับพระบรมวงศานุวงศ์ เนื่องจากในประโยคปรากฏ คำคุณศัพท์คำว่า “Royal” ซึ่งแปลว่า “เกี่ยวกับราชวงศ์” ดังนั้นคำว่า “The Royal Crematorium” ในประโยคนี้ จึงควรแปลว่า “พระเมรุมาศ”

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ข้อผิดพลาดสำคัญที่เกิดขึ้นในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ของนักศึกษาไทยสามารถจำแนกได้ 3 ประเภท คือ 1) ข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง 2) ด้านคำศัพท์ และสำนวน และ 3) ด้านการขาดความรู้รอบตัวในเรื่องที่แปล เมื่อศึกษาความถี่ของการเกิดข้อผิดพลาดแต่ละชนิดพบว่า ข้อผิดพลาดด้านคำศัพท์และสำนวนมีค่าความถี่รวมสูงสุด ซึ่งมีค่าความถี่ 171 ครั้ง รองลงมา คือ ข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง ซึ่งมีค่าความถี่ 87 ครั้ง และลำดับสุดท้ายคือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้รอบตัวในเรื่องที่แปล ซึ่งมีค่าความถี่ 3 ครั้ง

นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ลักษณะของ ข้อผิดพลาดในแต่ละประเภทพบว่า ข้อผิดพลาดที่เกี่ยวกับ คำศัพท์และสำนวนเกิดจากการแปลคำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัยและการแปลสำนวน โดยมีค่าความถี่ 149 ครั้ง (83.7%) และ 22 ครั้ง (12.3%) ตามลำดับ ในขณะที่ลักษณะของข้อผิดพลาดที่เกี่ยวกับไวยากรณ์และโครงสร้างนั้นเกิดจากการแปลกาล (Tense) การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก (Passive Voice) การแปลประโยคที่มีโครงสร้าง to be + adj. และการแปลคำกริยาคู่ (Phrasal Verb) โดยมีค่าถี่ 39 ครั้ง (44.83%) 34 ครั้ง (39.08%) 7 ครั้ง (8.05%) และ 7 ครั้ง (8.05%) ตามลำดับ ทั้งนี้ลักษณะของ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้รอบตัวในเรื่องที่แปลมีค่าความถี่น้อยที่สุด คือ 3 ครั้ง โดยคิดเป็นร้อยละ 1.15 จากข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นทั้งหมด

การอภิปรายผลการวิจัย

จากศึกษาข้อผิดพลาดสำคัญที่เกิดขึ้นในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยพบว่า ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นมากที่สุดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย คือ ข้อผิดพลาดด้านคำศัพท์และสำนวน ซึ่งมีความขัดแย้งกับผลการวิจัยของ พรชัย วิริยะกิจและ วรินทร์ แดนดี (2558) ที่ค้นพบว่าข้อผิดพลาดด้าน คำศัพท์และสำนวนเป็นข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นน้อยกว่า ข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง เนื่องจากผู้แปล มีความคุ้นชินกับโครงสร้างภาษาแปลมากกว่าโครงสร้าง ภาษาต้นฉบับ ดังนั้นโครงสร้างภาษาแปลจึงมีอิทธิพล ต่อผู้แปลโดยตรง และการที่เกิดข้อผิดพลาดด้านคำศัพท์ และสำนวนมากที่สุดนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้แปลอาจมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องโครงสร้างภาษา แต่ขาดความรู้ ความเข้าใจในด้านวัฒนธรรมของการใช้ภาษาต้นฉบับ ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดด้านคำศัพท์ และสำนวนพบว่า ผู้แปลมีข้อผิดพลาดด้านการแปล คำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ จามรี ศิริรัฐนิคม (2548) และจิตสุดา ละของผล (2561) ดังที่ระบุว่าคำภาษาอังกฤษ 1 คำ มักจะมีหลาย ความหมายและหลายหน้าที่ (Function) ดังนั้นข้อผิดพลาด ลักษณะนี้เกิดจากผู้แปลขาดการพิจารณาบริบท (Context) โดยรวมของประโยคว่าควรเลือกใช้ความหมายใดจึงจะ สื่อความหมายที่ถูกต้องหรือเทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับ ได้มากที่สุด ประกอบกับการไม่คำนึงถึงหน้าที่ของคำ ที่ใช้ในประโยค ซึ่งผู้แปลส่วนใหญ่จึงเลือกใช้ความหมายที่ตนเองคุ้นชิน จึงไม่สามารถถ่ายทอดความหมาย ที่เทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับได้ ในส่วนของข้อผิดพลาด ด้านการแปลสำนวนนั้นเกิดจากผู้แปลไม่เข้าใจว่าวลี ในภาษาต้นฉบับนั้นเป็นสำนวน และสำนวนดังกล่าวใช้ใน สถานการณ์ใด จึงทำให้ผู้แปลใช้วิธีแปลแบบตรงตัว ซึ่งสอดคล้องกับ สุพรรณิ อาศัยราช, ทศนีย์ จันติยะ และจิราภรณ์ กาแก้ว (2560) ที่ค้นพบว่า หากผู้แปล

ขาดความรู้ความเข้าใจด้านวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในสังคมของผู้เขียน ผู้แปลจะเลือกใช้วิธีการแปลแบบตรงตัว แทนที่จะต้องแปลไปตามเอกลักษณ์หรือวัฒนธรรมของภาษาแปล ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้ความหมายในภาษาแปลคลาดเคลื่อนไปจากภาษาต้นฉบับ

เมื่อพิจารณาข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และโครงสร้างพบว่า ลักษณะข้อผิดพลาดเกิดจากการแปลกาล (Tense) และการแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก (Passive Voice) ซึ่งสอดคล้องกับ พรชัย วิริยะกิจ และวรินทร์ แดนดี (2558) ที่ให้ข้อสังเกตว่าข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลกาล และการแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจกนั้น เบื้องต้นเกิดจากผู้แปลขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างประโยคในภาษาต้นฉบับ ประกอบกับภาษาไทยไม่มีรูปแบบการใช้กาล รวมทั้งรูปแบบประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจกหรือประธานเป็นผู้ถูกกระทำก็ไม่มีที่นิยมใช้ในวัฒนธรรมของภาษาไทย จึงทำให้การถ่ายทอดบทแปลไม่สะท้อนถึงสถานการณ์หรือเวลาที่เกิดเหตุการณ์ได้เทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับ ยิ่งไปกว่านั้นวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยมีความแตกต่างจากภาษาอังกฤษ จึงทำให้ผู้แปลเกิดความสับสนและขาดความเป็นธรรมชาติในการถ่ายทอดความหมาย เนื่องจากผู้แปลยังคงไว้ซึ่งโครงสร้างของภาษาต้นฉบับ (ภัทรา ปินทะแพทย์, 2565) สำหรับข้อผิดพลาดในการแปลประโยคที่มีโครงสร้าง to be + adj. ซึ่งเป็นโครงสร้างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับโครงสร้างประโยค Present Continuous Tense และ Passive Voice นั้น สาเหตุหลักเกิดจากผู้แปลขาดความตระหนัก และขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของ Present Participle และ Past Participle ที่ทำหน้าที่เสมือนคำคุณศัพท์ได้ จึงทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการถ่ายทอดความหมายในภาษาไทย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการค้นพบและวิเคราะห์ลักษณะการเกิดข้อผิดพลาดต่าง ๆ ในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยครั้งนี้ สามารถเป็นแนวทางให้ผู้สอนการแปลกำหนดประเด็นการสอนการแปลอังกฤษเป็นภาษาไทยและภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษให้นักศึกษา โดยเฉพาะการแปลโครงสร้างประโยค และการใช้สำนวนในภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่มีความแตกต่างกัน และความสำคัญของการศึกษาหาความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ก่อนทำการแปล ซึ่งนำไปสู่การผลิตสื่อการเรียนการสอนวิชาการแปล หรือวางแผนการทำกิจกรรมการแปล ในการเสริมสร้างทักษะความรู้ให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนแปลในการเสริมสร้างความตระหนักในการเรียนการแปล หรือการลดข้อผิดพลาดและความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการใช้ทักษะการแปลในชีวิตประจำวัน อีกทั้งสามารถเป็นแนวทางหรือข้อควรระวังให้แก่ผู้แปลมือใหม่ เพื่อพัฒนาไปสู่ผู้แปลมืออาชีพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยระดับประโยคเท่านั้น ซึ่งถึงแม้ว่าชนิดและเนื้อหาของประโยคจะมีความหลากหลาย แต่มีบริบทที่จำกัดเพียงระดับประโยค ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยอาจจะศึกษาการแปลในระดับย่อหน้าที่มีบริบทมากขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นส่วนช่วยให้ผู้แปลเกิดการเรียนรู้หรือลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้การแปลระดับย่อหน้าในปัจจุบัน ผู้แปลมักจะนิยมใช้โปรแกรมช่วยแปล ซึ่งถือเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ทำให้สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของผลงานแปล รวมทั้งแสดงถึงความสามารถด้านการใช้ภาษาต้นฉบับและภาษาแปลของผู้แปลได้อย่างกว้างขวางอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- จามรี ศิริรัฐนิคม. (2548). *การพัฒนาทักษะการแปลของนิสิตที่เรียนวิชาการแปลเบื้องต้น*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จิตสุตา ละอองผล. (2561). การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดและปัญหาในการแปลพาดหัวข่าวภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย. *Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 11(3), 383-400.
- ดวงตา สุพล. (2545). *กลวิธีและทฤษฎีการแปล*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพา เทพอัศรพงศ์. (2544). *การแปลเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีมา มัลลิกะมาส. (2556). *การแปลกับการสอนภาษาอังกฤษ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรชัย พรวิริยะกิจ และวรินทร์ แดนดี. (2558). ข้อผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก*, 4(2), 16-24.
- พิมพ์พันธุ์ เวสสะโกศล. (2546). การศึกษาสำรวจคุณสมบัติของนักแปล. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์*, 3(1), 79-94.
- ภัทรา ปิณฑะแพทย์. (2565). ปัญหาการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย:กรณีศึกษานิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 6(1), 208-229.
- ศศิกร สุรมณี. (2555). *การแปลเบื้องต้น*. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สัญญาวิ สายบัว. (2540). *หลักการแปล*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพรรณิ อาศัยราช, ทศนีย์ จันติยะ และจิราภรณ์ กาแก้ว. (2560). ปัญหาและกลวิธีการแปลบทความทางการศึกษาจาก ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา. *วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนา มนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 1(1), 71-85.
- เสรี สมชอบ. (2542). *การแปลเบื้องต้น*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- Baker, M. (1992). *In other words: A coursebook on translation*. London & New York: Routledge.
- Bell, R. T. (1991). *Translation and translating: Theory and practice*. London: Longman.
- Catford, J. C. (1965). *A linguistic theory of translation: An essay on applied linguistics*. London: Oxford University Press.
- Charles, R. T. (1969). The identification of participants in a narrative. *The Bible Translator*, 20(3), 1-6.
- Meetham, A. R. & Hudson, R. A. (1972). *Encyclopedia in linguistics, information, and control*. Oxford: Pergamon.
- Newmark, P. (1995). *A textbook of translation*. London: Phonenix ELT.
- Nida, E. H. (1963). *Toward a science of translating*. New York: E. J. Brill.

กลยุทธ์การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและความสามารถในการปรับตัวทางวิชาการ
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชาวจีนและชาวไทยที่ใช้ภาษาอังกฤษ
ในบริบทการเรียนการสอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยไทย
INTERCULTURAL COMMUNICATION STRATEGIES AND ACADEMIC ADAPTATION
COMPETENCE OF CHINESE AND THAI UNDERGRADUATE STUDENTS USING
ENGLISH IN A THAI UNIVERSITY ONLINE INSTRUCTION CONTEXT

กรรณิการ์ คันทมาศ^{1*}, คมกฤษ ตาชม², พณินทรา ธีรานนท์³ และ สุกัญญา เกาะวิวัฒนากุล⁴
Kannikar Kantamas^{1*}, Khomkrit Tachom², Phanintra Teeranont³ and Sukanya Kaowiwattanakul⁴

มหาวิทยาลัยพะเยา, 19, ต. แม่กา อ.เมืองพะเยา จ.พะเยา 56000^{1,2,3,4}

University of Phayao, 19 Moo 2, Maeka Sub-district, Muang District, Phayao Province, 56000^{1,2,3,4}

*Corresponding author E-mail: Kantamas.kannikar2022@gmail.com

(Received: 26 Apr, 2022; Revised: 27 Dec, 2022; Accepted: 27 Dec, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชาวจีนและชาวไทยที่ใช้ภาษาอังกฤษในบริบทการเรียนการสอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยไทย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้างออนไลน์ และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ชาวไทย จำนวน 40 คน และชาวจีน จำนวน 40 คน สาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในระหว่างปีการศึกษา 2564 โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีชาวจีนใช้กลยุทธ์การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทยในกำกับของรัฐบาลด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่นักศึกษาระดับปริญญาตรีชาวไทยใช้กลยุทธ์การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยไทย ด้านความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสามารถในการปรับตัวทางวิชาการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชาวจีนและชาวไทยทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเรียนภาษาอังกฤษในบริบทการเรียนการสอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยไทย พบว่า ทั้งสองกลุ่มสามารถปรับตัวทางวิชาการทั้งก่อน ระหว่าง และหลังภาษาอังกฤษในบริบทการเรียนการสอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยไทย เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างชาวจีนและชาวไทย และส่วนการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลเชิงลึกสำหรับการศึกษาเพิ่มเติมและโครงการฝึกอบรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ทั้งคู่สนทนาวาชาจีนและชาวไทยเข้าใจกระบวนการปรับตัวทางวิชาการ และค้นพบวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการความไม่ตรงกันระหว่างวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่ใช้ภาษาไทย

คำสำคัญ: กลยุทธ์การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม, ความสามารถในการปรับตัวเชิงวิชาการ, การสอนภาษาอังกฤษ, การเรียนการสอนออนไลน์

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์

^{2,4} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ฝ่ายวิจัย.

ABSTRACT

This research is a mixed method research, the purpose of this dissertation aimed to scrutinize intercultural communication strategies (ICS) and academic adaptation competence (AAC) of Chinese and Thai undergraduate students using English as an online instruction (EIO) when encountering their intercultural communication problems in a Thai university online instruction context. The instruments were both online semi-structured questionnaires and online in-depth interviews were conducted with 40 fourth-year Thai and 40 fourth-year Chinese undergraduate students majoring in English Studies at the Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat in 2021 academic year, selected by the purposive sampling technique. The quantitative data were systematically analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation (S.D.), and the qualitative data with its content analysis were also summarized and categorized in themes. Results of the study revealed that the Chinese undergraduate students' intercultural communication strategies (ICS) related to their knowledge were seldom used in a moderate level; otherwise, intercultural communication strategies (ICS) related to the Thai undergraduate students' critical cultural awareness were seldom used in a moderate level. In terms of the Chinese and Thai undergraduate students' academic adaptation competence before, during, and after studying in the Thai public higher educational institution, it showed that both of them could adapt themselves academically and socially before, during, and after studying in a public Thai higher educational institution. Also, this study will be an insightful resource for any further studies and training programs to help both Chinese and Thai interlocutors understand their self-academic adaptation process and discover an appropriate means to handle the mismatch between cultures occurred in the Thai-speaking academic environment.

KEYWORDS: Intercultural Communication Strategies; Academic Adaptation Competence (ICC), Teaching English, and Online Instruction Context

Introduction

Overseas study programs have been all facilitated for strategic schemes for internationalizing higher educational institutions; moreover, international academic collaborations with different host universities are encouraged for the mobility of students' and academic staff's perception on their better intercultural understandings together with their developments of new intercultural competences, as well as their socio-cultural awareness and intercultural adaptation. Most importantly, different overseas study programs, which have become more popular for the new incoming numbers of undergraduate students coming from both ASEAN neighboring countries and China P.R., can be selected for the international students' educational opportunities and interests in studying different Thai and international programs in the Thai friendly-educational environment (Songsathaphorn, Chen & Ruangjanases, 2014; Ota, 2016, and Office of the Higher Education Commission, 2018).

Intercultural communication is a situation in which people from different cultures communicate (Phithakphongphan, 2020 and Croucher, Sommer & Rahmani, 2015). Otherwise, communication and pronunciation from different cultures are more complicated than the same culture. However, effective intercultural communication requires communication strategies rather than communication under the same culture (Euamornvanich, 2017). In the Thai higher education context, Nomnian (2014) and Inkaew (2016) asserted that the important role of intercultural communication strategies and socio-cultural awareness plays within their long-term study and living in the host culture context, which potentially equip and prepare them through their studying experiences in a Thai-speaking context. Accordingly, Chomsky (1965) and Canale & Swain (1980) also confirmed that

the speaker's communicative competence occurred in social interaction has been resulted in his/her knowledge and understanding of language directly leading to effective communication and self-adaptation.

Furthermore, communicative competence is a very important factor that influences on the same cultural or cross-cultural communication for a more effective communication (Euamornvanich, 2016; Suwanasom, 2019; Rastegar & Gohari, 2016). As a consequence, the sojourners' communicative competences were all resulted from their effective communication so that the speaker's intercultural communication strategies were all associated with multicultural and multilingual contexts in order to handle language barriers across cultures should be all integrated for more effective intercultural communication (Nomnian & Jhaiyanuntana, 2018 and Wutthisarnwattana, 2021).

Not surprisingly, online instruction context would offer many benefits and merits for various educational stakeholders. The benefits of online instruction context include the opportunity for global learning, cost-effectiveness, convenience, provision of educational opportunities for learners and instructors, and improvement of students' higher-order thinking. In addition, several scholars of language teaching have pointed out that the use of the Internet and online tools would increase EFL students' autonomy and facilitate their learning (Dashtestani, 2014; Heath, Kari & Sihan (2022). Moreover, Stoian, Farcas, Dragomir & Gherhes (2022) evidenced that teaching and learning through online instruction context can support students' several preferences, such as the use of online educational platforms to access resources and take tests, teachers' support with electronic educational resources or the easier and individualized communication with teachers, as well as peer connectivity in common projects.

In this regard, the comparative analysis of English pronunciation proficiency influencing their effective intercultural communication strategies and academic adaptation competence in English employed among both Chinese and Thai undergraduate students when encountering their intercultural communication barriers occurred in a Thai university online instruction context, according to the objective of this dissertation based on the mixed-research methodology, should be firstly scrutinized for their better intercultural awareness as well as their efficient English language improvements in a Thai-speaking academic context in order to increase their cultural awareness and better understandings of English intercultural communication strategies, and academic adaptation competence, as well as to be an proactive solution for intercultural communication and self-adaption competence occurred during the COVID-19 pandemic phenomena when interacting English as a main language used in the Thai-speaking academic context.

Objective of the Study

To scrutinize of intercultural communication strategies and academic adaptation competence employed among Chinese and Thai university students using English as an online instruction context in a Thai university online instruction context

Research Questions

What kind of effective English intercultural communication strategies (ICS) are frequently used by Chinese and Thai undergraduate students in a Thai university online instruction context, and their academic adaptation competence when encountering their English intercultural communication problems in a Thai university online instruction context?

Methodology

1. Population and Participants

The population in this research were 280 (200 Thai and 80 Chinese) undergraduate students majoring in English Studies at the Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University, Chiang Rai, Thailand.

Participants:

The participants of this research were 40 fourth-year out of the 200 Thai and 40 fourth-year out of the 80 Chinese undergraduate students were randomly selected for an individual interview with the purposive sampling technique studying in English Studies program, Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University, Chiang Rai, Thailand.

In terms of collecting both the quantitative data taken from the two sampling groups' online open-ended questionnaires related to their use of English intercultural communication strategies, and the qualitative data obtained from online in-depth interviews related to their use of academic adaptation competence, both of these 40 fourth-year Thai and 40 fourth-year Chinese undergraduate students majoring in English Studies at the Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University in 2021 academic year used as the two sampling groups (Chiang Rai Rajabhat University, 2019). Thailand were all used in this study.

Research instruments

There were two different sets of Online open-ended questionnaires related to the use of English intercultural communication strategies in a Thai university online instruction context conceptualized and online in-depth interviews related to the use of academic adaptation competence conceptualized related to the fourth-year Chinese and fourth-year Thai undergraduate students' via the Google Form.

Research instrument construction

1. Online open-ended questionnaires related to the use of English intercultural communication strategies in a Thai university online instruction context conceptualized and re-adapted by Byram's ICC model (1997) and, with evaluating the IOC of more than 0.05, were all approved by three dissertation advisors together with four language and linguistics-specialized experts and an educational research and statistics-specialized expert in order to recheck its accuracy, content validity, as well as language in use.

2. Online in-depth interviews related to the use of academic adaptation competence conceptualized and re-adapted by Kim's cross-cultural adaptation (2017), with evaluating the IOC of more than 0.05, were all approved by three dissertation advisors together with four language and linguistics-specialized experts and an educational research and statistics-specialized expert in order to recheck its accuracy, content validity, as well as language in use.

Data Collection Procedures

1. Documents and related studies on the use of English intercultural communication strategies (ICS) and academic adaptation competence employed among Chinese and Thai undergraduate students when encountering their intercultural communication problems in a Thai university online instruction context were all reviewed;

2. These online open-ended questionnaires and in-depth interviews were all re-adapted, and presented with dissertation advisors in order to re-check its accuracy, content validity, and language in use; moreover, these instruments drawn for this study were all approved by 4 language and linguistics-specialized experts, as well as 1 educational research and statistics-

specialized expert evaluating with the IOC evaluation checklists of more than 0.50;

3. These approved online open-ended questionnaires and online in-depth interviews tried out with 30 different participants used as a non-sampling group were all validated with the Cronbach's alpha coefficient with its reliability of 0.80, which could be implicated for data collection;

4. These approved online open-ended questionnaires were sent via the internet by using the Google Form; otherwise, online in-depth interviews were all given via the internet by using Google Meet Program. Also, the date and timelines for submitting them to the researcher, as well as interviewing by face-to-face with the two sampling groups were all informed.

Data Analysis Procedures

The quantitative data taken from these online open-ended questionnaires related to the use of intercultural communication strategies occurred in a Thai university online instruction context were statistically analyzed through using its frequency, percentage, mean, and standard deviation (S.D.). On the other hands, the qualitative data obtained from online in-depth interviews related to the use of academic adaptation competence, with its content analysis, were all identified and categorized in themes as detailed in the insightful results of the study below.

This framework (Figure 1) is on the use of effective intercultural communication strategies encountered by Chinese and Thai university students using English online instruction context resulted from their Intercultural Communicative Competence (ICC) and Academic Adaptation Competence (ACC) (Phithakphongphan, 2020; Euamornvanich, 2016; Suwanasom, 2019; Nomnian & Jhaiyanuntana, 2018).

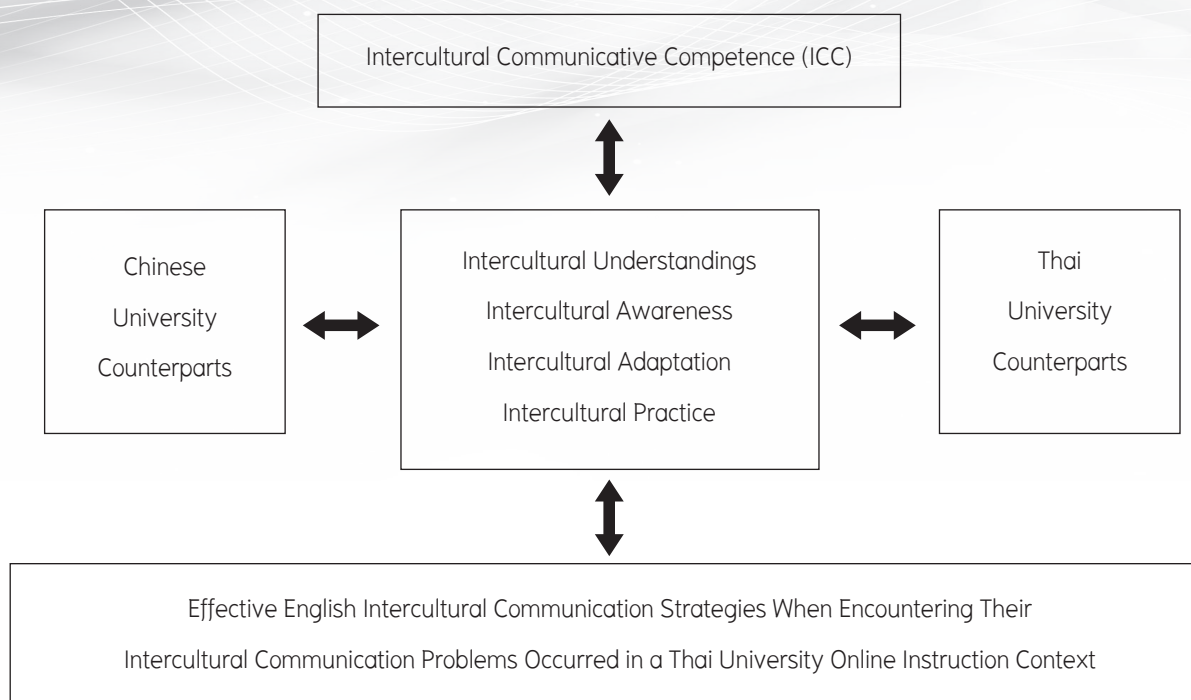

Figure 1 Conceptual Framework

Results of the Study

Table 1 The overall frequency of the Chinese and Thai undergraduate students' use of ICS when interacting EOI

Types of Intercultural Communication Strategies (ICS)	Chinese Undergraduate Students			Thai Undergraduate Students		
	$\bar{x}$	S.D	Level	$\bar{x}$	S.D	Level
1) Knowledge	3.54	0.78	High	3.19	0.82	Moderate
2) Skills to interpret and relate	2.90	0.81	Moderate	2.92	0.65	Moderate
3) Skills to discover and interact	2.81	0.70	Moderate	2.93	0.63	Moderate
4) Attitudes	3.09	0.78	Moderate	3.05	0.74	Moderate
5) Critical cultural awareness	3.46	0.56	Moderate	3.36	0.55	Moderate
Total	3.16	0.73	Moderate	3.09	0.68	Moderate

1. The overall use of English intercultural communication strategies (ICS) taken from online open-ended questionnaires was summarized as detailed in Table 1 below.

Table 1 the overall frequency of the Chinese and Thai undergraduate students' use of ICS when interacting English with both selected Chinese and Thai university students in a Thai university online instruction context.

From this table, it shows the overall frequency of the Chinese and Thai undergraduate students' use of ICS when interacting EOI, with its mean ($\bar{x}$) of 3.16 and its significant difference (S.D.) of 0.73, was rated at a moderate level. In terms of the use of English intercultural communication strategies (ICS), their knowledge ($\bar{x}$ = 3.54, S.D. = 0.78) was rated at a high level, followed by their critical cultural awareness ($\bar{x}$ = 3.46, S.D. = 0.56), and their skills

to discover and interact ($\bar{x}$ = 2.81, S.D. = 0.70). On the other hands, the Thai undergraduate students, with its mean ($\bar{x}$) of 3.09 and its Significant

Difference (S.D.) of 0.68, was rated at a moderate level. In terms of the use of English intercultural communication strategies (ICS), their critical cultural awareness ($\bar{x}$ = 3.36, S.D. = 0.55) was rated at a moderate level, followed by their knowledge ($\bar{x}$ = 3.19, S.D. = 0.82), and their skills to interpret ($\bar{x}$ = 2.92, S.D. = 0.65). In overall, the most remarkable result to emerge from the data is that not only the Chinese undergraduate students' knowledge in English with Thai counterparts, but also the Thai undergraduate students' critical cultural awareness while interacting English with Chinese counterparts in a Thai university online instruction context were seldom used in a moderate level.

2. The insightful information obtained from 10 major selected online in-depth interview questions related to the use of academic adaptation competence before, during, and after studying in English Studies program in a Thai university online instruction context compared with both of these selected participants were all summarized and categorized into three major aspects:

2.1 Use of academic adaptation competence in English before studying in a Thai university online instruction context

Before studying in a Thai university online instruction context, Most Chinese undergraduate students not only practiced communicating English, Thai, and northern Thai Lanna languages and cultures with Thai intimate friends, classmates, and acquainted Thais, but they also took their study on English, Thai, and northern Thai Lanna languages courses or lessons from different social media. Also, the university's Thai buddy project was also provided. Otherwise, most Thai undergraduate students mostly used familiar

words or useful expressions when interacting with Chinese counterparts, providing more details for Chinese counterparts when not understanding and difficulties in speaking clearly and loudly with Chinese counterparts, as well as attempting to practice pronouncing the Chinese mandarin accents, as well as learning Chinese mandarin useful expressions.

2.2 Use of academic adaptation competence in English during studying in a Thai university online instruction context

During studying in a Thai university online instruction context, most Chinese undergraduate students could deal with influences on different teaching schedules and styles from China together with their lecturers' no punctuality with unclear detailed lectures, as well as their less interpersonal interaction with advisors. On the other hands, most Thai undergraduate students could get acquainted with cooking the Chinese counterparts' own food under unpermitted conditions, speaking politely and properly in several places, as well as making friends with their Thai counterparts.

2.3 Use of academic adaptation competence in English after studying in a Thai university online instruction context

After studying in a Thai university online instruction context, Most Chinese undergraduate students learned their correct manners to use to communicate English with both Chinese and Thai classmates, as well as Thai counterparts in different real-life situations, adjusting themselves by behaving appropriately with Thai and Chinese counterparts and their family.

More profoundly, they not only talked with Thai friends about their country's history or lifestyle habits in English, but also speaking slowly down when communicating with Thai friends together with knowing how to deal English with Thai counterparts by avoiding

wicked conducts and talking about sensitive issues, and knowing how to impress Thai counterparts directly affected the Chinese undergraduate students' better adjustment after interacting with Thais using English in the Thai academic context were frequently used. On the contrary, most Thai undergraduate students were able to know what Chinese counterparts need, to assume what Chinese counterparts want, to understand what Chinese counterparts need, to interpret what Chinese counterparts want, to know how to respond to the Chinese counterparts' body language appropriately, to know what to do when facing with Chinese people's experiences in emergency situations, as well as having a positive view of Chinese people from different cultures.

Conclusion

In this research, both students' intercultural communication strategies (ICS) were seldom used in a moderate level and both students could adapt themselves academically and socially before, during, and after studying in a public Thai higher educational institution. Therefore, this study will be an insightful resource for any further studies.

Discussion

1. Use of English intercultural communication strategies (ICS) encountered

The most remarkable result to emerge from the data is that not only the Chinese undergraduate students' knowledge in English with Thai counterparts, but also the Thai undergraduate students' critical cultural awareness while interacting English with Chinese counterparts in a Thai university online instruction context were seldom used in a moderate level. According to the results, most Chinese undergraduate students using their knowledge may be because the formation and development of intercultural communication

competence (ICC) of Chinese counterparts, as well as their application of cultural values influencing the thinking mode and language impression of individuals in China PR. were all resulted from their apprehensiveness of historical knowledge, religious knowledge, educational system and political situations. Nevertheless, Chinese university students kept silent and passive in their learning in the academic context. On the other hands, the latter using their critical cultural awareness may be due to the Chinese counterparts' comprehensiveness of their intercultural communicative competence (ICC) together with intercultural awareness directly affecting their respect and politeness that were essential to their better personal self-cultivation on intercultural communication capability. In line with the study of Cheng, Song & Huang (2018), it was also noted that recognizing the knowledge of social communication etiquettes, taboos, social customs, daily habits, as well as engaging in social activities from two different cultures not only could assist to their effective and well-planned pedagogical management, as well as to provide their better improvements for intercultural communicative competence (ICC) in a Thai university online instruction context, but also they could establish their psychological adaptation flexible in effective intercultural communication.

2. Use of academic adaptation competence taken from on-line in-depth interviews was all discussed in themes as follows.

2.1 Use of academic adaptation competence in English before studying in a Thai university online instruction context

Most Chinese undergraduate students not only practiced communicating English, Thai, and northern Thai Lanna languages and cultures with Thai intimate friends, classmates, and acquainted Thais, but also they took their study on English,

Thai, and northern Thai Lanna languages courses or lessons from different social media. Also, the university's Thai buddy project was also provided. Otherwise, most Thai undergraduate students mostly used familiar words or useful expressions when interacting with Chinese counterparts. Specifically, they provided more details for Chinese counterparts when they do not understand and they also had to speak clearly and loudly with Chinese counterparts. Also, they attempted to practice pronouncing the Chinese mandarin accents, as well as Chinese mandarin useful expressions. In this regard, this was because both of them showed effective coping strategies directly leading to their self-effort before using English as an online instruction in a Thai university online instruction context; moreover, these strategies appeared to have many individual aspects based on their personal backgrounds, social and psychological characteristics in order to better English improvements, as well as to build their self-confidence more increasingly. Like the study of Wang (2018), it was also insisted that all the difficulties they encountered with were needed to solve their problems by themselves due to their individual, personal efforts. It was, therefore, insisted that their continued effort and persistence could help them to overcome difficulties in language learning.

2.2 Use of academic adaptation competence in English during studying in a Thai university online instruction context

Most Chinese undergraduate students could deal with influences on different teaching schedules and styles from China together with their lecturers' no punctuality with unclear detailed lectures, as well as their less interpersonal interaction with advisors. On the other hands, most Thai undergraduate students could get acquainted with cooking the Chinese counterparts' own food under unpermitted conditions,

speaking politely and properly in several places, as well as making friends with their Thai counterparts. According to the 2nd hypothesis of this study, this was because most Chinese students' multicultural misunderstandings were all driven by their interdisciplinary knowledge along with different language learning and lifestyles, their self-development in values, their attitudes and global perspectives, inadequate numbers of education resources and job opportunities in China, increased recruitments by foreign institutions, beliefs of studying international universities leading to highly-qualified educational developments, educational values, escape from an unpleasant learning environment, as well as social, peer, and family pressures. On the other hands, most Thai undergraduate students actually faced with cooking own food under unpermitted conditions of Chinese counterparts, speaking louder in several places, as well as not making friends with Thai counterparts. This was due to the Thai students' unfamiliarity of Chinese socio-cultural differences together with not accompanying with their considerable stress, and no involvement in both confrontation and adaptation to unfamiliar physical and psychological changes of Chinese counterparts staying in a Thai-speaking academic context. In accordance with the study of Niemets et al. (2018), it was claimed that the international students' confrontation on cultural shocks, learning shocks, language shocks, and role shocks was resulted in their particular stress; moreover, Kim and Park (2017) also generalized that coping with interlocutors' assimilation, adaptation, biculturalism, and multiculturalism must be acquired for their successful cross-cultural skills to a new country and a new campus culture in order to handle many different and unexpected problems.

2.3 Use of academic adaptation competence in English after studying in a Thai university online instruction context

Learning the correct manners to use to communicate English with the Chinese and Thai classmates, as well as Thai counterparts in different real-life situations, adjusting themselves by behaving appropriately with Thai and Chinese counterparts and their family, talking with Thai friends about their country's history or lifestyle habits, speaking slowly down when communicating with Thai friends, knowing how to deal English with Thai counterparts by avoiding wicked conducts and talking about sensitive issues, and knowing how to impress Thai counterparts directly affected the Chinese undergraduate students' better adjustment after interacting with Thais using English in the Thai academic context. With references to the study of Songsirisak (2018) and Wutthisarnwattana (2021), it claimed that the Chinese students lacked knowledge and interest in Thai culture. Thai and English language barriers are also found to contribute significantly to the cross-cultural adaptation barrier, particularly in social support and life change. Moreover, their cultural differences together with different ways of cultural communication and interpretation, as well as inadequate knowledge of both Thai and English language and cultural aspects, and cultural competence were all encountered with their cultural barriers and self-adjustment.

On the contrary, most Thai undergraduate students were able to know what Chinese counterparts need, to assume what Chinese counterparts want, to understand what Chinese counterparts need, to interpret Chinese counterparts want, to know how to respond to the Chinese counterparts' body language appropriately, to know what to do when facing with Chinese people's experiences in emergency situations, as well as having a positive view of Chinese people from different cultures. In line with

the study of Ladaval (2018) it was asserted that those Thai students were all stipulated to socialize with both local and international friends to increase their cultural awareness, as well as to gain more knowledge in terms of communication, socio-cultural adaptation and psychological well-beings.

Recommendations

Recommendations for Application

In order to deal with intercultural communication barriers, as well as to explore possible solutions for organizing training programs served for both Chinese and Thai university students for their socio-cultural and intercultural communication excellences before studying English in a Thai-speaking academic settings, the major purpose of training is not only to prepare both of them for their better intercultural understandings along with their intercultural awareness, intercultural adaptation, as well as their intercultural practices, but also to enhance the Chinese and Thai university students' appreciation of their own culture as well as understanding other cultures. Also, it is, however, anticipated that this study will be an insightful resource for any further studies and training programs to help the interlocutors understand their self-academic adaptation process and discover an appropriate means to handle the mismatch between cultures occurred in different Thai-speaking academic settings.

Recommendations for further study

1. Further studies could be conducted with other groups studying different study programs in different higher educational institutions or universities in different oversea countries such as the use of effective English intercultural communication strategies and cross-cultural adaptation competence by Chinese postgraduate students majoring in tourism and hospitality management (International Program)

in ASEAN and ASIAN countries. Another possibility would be a comparative study of other university students in higher educational institutions or universities of different overseas countries.

2. A further study might be conducted through using other taxonomies such as high context cultures, low context cultures, indulgence vs. restraint, intercultural communicative competence (ICC), intercultural competence, intercultural comprehensiveness, intercultural sensitivity, intercultural communication strategies, as well as cross-cultural adaptation, and academic adjustments in higher educational institutions or universities of different overseas countries.

3. A further study might be conducted through using other factors (such as cultural schemata, norms,

and values, etc.) affecting the use of intercultural communication strategies and academic adjustments in educational institutions or universities of different overseas countries.

4. A study should be conducted as a study of the use of intercultural communication strategies and academic adaptation before, during, and after studying in a Thai public higher educational institution in order to explore whether trainings in intercultural communication strategies and academic adaptation affect the best solutions for Chinese and Thai students' effective English communication and intercultural competences in different educational institutions/universities of different overseas countries or not.

References

- Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*, 1(1), 1–47.
- Cheng, Y., Song, L., & Huang, L. (2018). *The belt & road initiative in the global arena, Chinese and European perspectives*. Singapore: Palgrave Macmillan.
- Chiang Rai Rajabhat University (CRRU.) (2019). *Self-assessment report: SAR*. Chiang Rai: Chiang Rai Rajabhat University.
- Chomsky, N. (1965). *Aspects of the theory of syntax*. Cambridge, MA: MIT Press Chulalongkorn.
- Croucher, S. M., Sommier, M., & Rahmani, D. (2015). Intercultural communication: Where we've been, where we're going, issues we face. *Communication Research and Practice*, 1(1), 71–87.
- Dashtestani, R. (2014). English as a foreign language—teachers' perspectives on implementing online instruction in the Iranian EFL context. *Research in Learning Technology*, 22, 1–15. <https://doi.org/10.3402/rlt.v22.20142>
- Euamornvanich, P. (2016). Intercultural communication problems and adjustment between foreign instructors and Thai students at Rajabhat Universities in Bangkok. *Dhonburi Rajabhat University Journal*, 10(2), 78–92.
- Euamornvanich, P. (2017). Communication under the dimension of cultural diversity based on the concept of Geert Hofstede communication through multi-cultural dimensions of Geert Hans de Wit & Philip G. Altbach, (2021). Internationalization in higher education: global trends and recommendations for its future. *Policy Reviews in Higher Education*, 5(20), 1–19.
- Heath, R., Kari, S., & Sihan, Z. (2022). Global English medium instruction: Perspectives at the crossroads of Global Englishes and EMI. *Asian Englishes*, 24(2), 160–172. DOI: 10.1080/13488678.2022.2056794

- Inkaew, M. (2016). An analysis of intercultural communicative competence: Hotel front office personnel in Bangkok. *PASAA*, 51(1), 185–214.
- Kim, Y. Y., & Park, E. C. (2017). Theory reflections: Cross-cultural adaption theory. *International Journal of Intercultural Relations*, (13), 25–29.
- Ladaval, S. (2018). Acculturation problems of Thai master's degree students in the United Kingdom. *Journal of Alternative Perspectives in the Social Sciences*, 9(3), 332–340.
- Niemets, K., Sehida, K., Niemets, L., Krainyukov, O., Telebienieva, I., & Kobylín, P. (2018). Some issues of the formation and implementation of the development strategies of Ukraine's regions taking into account European experience. In *Proceedings of the 32nd International Business Information Management Association Conference (IBIMA)*. 15–16 November 2018, Seville, Spain. Retrieved from <https://ibima.org/accepted-paper/formation-and-implementation-of-the-development-strategies-of-ukraines-regions-in-the-aspect-of-eurointegration/>
- Nomnian, S. (2014). Thai entrepreneurs' needs of English language learning materials for the raft service business in Kanchanaburi province. *Humanities Journal*, 21(2), 243– 275.
- Nomnian, S. & Jhaiyanuntana, J. (2018). Chinese overseas students' perspectives on benefits and limitations of English language learning and teaching between China and Thailand. *Arab World English Journal*, 9(59), 204–235.
- Office of the Higher Education Commission (OHEC). (2018). *Manual for the internal quality assurance for higher education institutions*. Bangkok: Prigwhan Graphic Co., Ltd.
- Ota, H. (2016). Internationalization of higher education: Trends and challenges: Featured articles: Internationalization of higher education: A response to globalization. *Journal of International Education*, 22, 1–9.
- Phithakphongphan, T. (2020). *The role of intercultural awareness in intercultural communication: A case study of English student trainees at a Thai airport*. (Doctoral thesis, York St John University).
- Rastegar, M., & Gohari, S. M. (2016). Communication strategies, attitude, and oral output of EFL learners: A study of relations. *Open Journal of Modern Linguistics*, 6(5), 401–419.
- Stoian, C. E., Farcas, M. A., Dragomir, G. M., & Gherhes, V. (2022). Transition from online to face-to-face education after COVID-19: The benefits of online education from students' perspective. *Sustainability*, 14, 12812. <https://doi.org/10.3390/su141912812>
- Songsirisak, P. (2018). Cross-cultural adaptation of Chinese students: Problems and solutions. *Journal of Education Research, Srinakharinwirot University*, 13(2), 222–234.
- Songsathaphorn, P., Chen, C., and Ruangkanjanases, A. (2014). A study of factors influencing Chinese students' satisfaction toward Thai universities. *Journal of Economics, Business and Management*, 2(2), 105–111.
- Suwanasom, T. (2019). A study on intercultural strategies in English as a lingua franca communication of Naresuan University graduate students. *Journal of Liberal Arts Prince of Songkhla University*, 11(1), 307–333.
- Wang, L. (2018). *Exploring models of improving Chinese students' intercultural communication competence (ICC) based on their experiences in English-speaking countries*. (Master's thesis, University of Victoria).
- Wutthisarnwattana, T. (2021). Intercultural communication strategies and self-adaptation of Chinese students in a Thai public university: A case study of Chiang Rai Rajabhat University. *Kasalongkham Research Journal*, 15(2), 51–72.

รูปแบบการพัฒนาเยาวชนมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน:
กรณีศึกษาชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
A MODEL FOR DEVELOPING YOUNG TOUR GUIDES TO PROMOTE CULTURAL
TOURISM: A CASE STUDY OF NONG PA KRANG MUNICIPALITY,
MUANG, CHIANG MAI

สุชนานฎ ลิदानุรักษ์^{1*}

Suchanart Sitanurak^{1*}

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300¹

Chiang Mai Rajabhat University, Chang Puak Road, Chang Puak Sub-district, Muang District, Chiang Mai Province 50300¹

*Corresponding author E-mail: suchanart_sit@cmru.ac.th

(Received: 11 Apr, 2022; Revised: 12 Dec, 2022; Accepted: 12 Dec, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทของชุมชนเทศบาลหนองป่าครั่ง 2) สร้างหลักสูตรฝึกอบรม และ 3) สร้างรูปแบบการพัฒนาเยาวชนมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูในสถาบันการศึกษา และประชาชนในชุมชน จำนวน 50 คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน และเยาวชนในชุมชน จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบสอบถามความต้องการรูปแบบกิจกรรม แบบทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษ แบบสอบถามความสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และแบบประเมินผลหลักสูตรการฝึกอบรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า 1) บริบทของชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง ประกอบด้วยภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย แต่ขาดการนำเสนอชุมชนให้เป็นที่รับรู้ ควรมี “มัคคุเทศก์” ในการนำเสนอองค์ความรู้ของชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ประกอบด้วยแผนการฝึกอบรม จำนวน 5 หัวข้อ ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ หลักการมัคคุเทศก์ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การฝึกภาคสนาม และกิจกรรมบทบาทสมมติ 3) รูปแบบการพัฒนาเยาวชนมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน ประกอบด้วย 7 กระบวนการ ได้แก่ (1) การศึกษาความต้องการ บริบทชุมชน และศักยภาพของชุมชน (2) การสำรวจแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว (3) การทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษ ความต้องการรูปแบบกิจกรรม และความสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ (4) การจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม (5) การฝึกอบรมเยาวชนมัคคุเทศก์ชุมชน (6) การฝึกปฏิบัติและลงพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน และ (7) การจัดการแข่งขันบทบาทสมมติภาษาอังกฤษ เพื่อการเตรียมการเป็นมัคคุเทศก์ที่ดี สามารถให้ข้อมูลกับชาวไทยและชาวต่างชาติได้

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, เยาวมัคคุเทศก์, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to study the background of the community 2) to design a training curriculum for the purpose of developing young tour guides and finally 3) to design and present the model by applying qualitative and quantitative research methods. The data were collected from documents, interviews as well as through participants' observations, and tests were conducted before and after the training.

It was discovered that 1) there was a variety of cultural inheritance in the community, however, it has not yet received the recognition and publicity. Therefore, the recommendation is to further develop and train young tour guides with good knowledge and understanding of their communities. 2) a training curriculum was developed to enhance English communication in 5 topics; group relationship activities, principles for tourist guides, English for communication, field trip training, and role play scenarios conducted by experts in English, culture and tourism. The experiment in this model was conducted with 30 people over five days. The tools to evaluate the model comprised of an interview form regarding the challenges and needs for tour guides in the area; a survey pertaining to the needs for relevant activities; a test of English as well as a survey to determine the needs to develop the English abilities of the participants. After the training, it appeared that the participants' skills had significantly increased. 3) there are 7 processes of a model for developing young tourist guides; studying backgrounds and needs of the community, surveying local wisdom and tourist attractions, doing pre-test and post-test for English proficiency, setting a training curriculum, organizing the training course, practicing and visiting the cultural tourist attractions, and setting English role-play contest for excellent young tourist guides to work for the community.

KEYWORDS: A Model for Developing, Young Tour Guides, Cultural Tourism

บทนำ

ปัจจุบันกระแสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงและความร่ำรวยทางวัฒนธรรมประเทศหนึ่ง นอกจากนี้จะเป็นประเทศที่เก่าแก่ และมีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ยังมีขนบธรรมเนียมประเพณี และศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ สืบทอดมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่อดีต ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นทุนทางวัฒนธรรม (Culture Capital) ที่ถูกนำมาเป็นทุนทางการท่องเที่ยว ดังจะเห็นได้จากการดำเนินงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยววิถีไทย โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้กล่าวว่า ไทยจำเป็นต้องสร้างจุดขายโดยดึงดูดเชิงที่มีอยู่มาใช้ นั่นคือการเน้นย้ำว่าประเทศไทยเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์วิถีไทย (Thainess) มีความโดดเด่นในแง่ประวัติศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ นำไปสู่บรรยากาศการเดินทางท่องเที่ยวที่สนุกสนาน และเบิกบานใจ รวมถึงการเปิดประสบการณ์ใหม่ๆ ของชาวต่างชาติ ทั้งนักท่องเที่ยวกลุ่มเดินทางซ้ำ (Re-visit) และกลุ่มที่ไม่เคยรู้จักประเทศไทย (First Visit) (สุธัมมะ ธรรมศักดิ์, นพพร วงศ์วิวัฒน์ และนัฐพงษ์ จำปาเกิดทรัพย์, 2558) รวมถึงยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560 ยังได้คาดการณ์ว่าแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศของไทยในอีก 15 ปี ข้างหน้าจะขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากข้อมูลในปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 24.7 ล้านคน จะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็น 45 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2563 และเพิ่มเป็น 67 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2573 ซึ่งการคาดการณ์ดังกล่าวเป็นไปตามแนวโน้มที่ควรจะเป็น และภายใต้สมมติฐานว่าสถานการณ์การท่องเที่ยวไทยอยู่ในภาวะปกติ ไม่มีเหตุการณ์หรือวิกฤตการณ์ใด ๆ ที่ส่งผลกระทบทั้งโดยตรงและทางอ้อม (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และชุมชนในการเตรียมความพร้อมรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะปลูกฝังให้เยาวชนให้ ความสนใจในวิถี และอัตลักษณ์ความเป็นไทยอีกด้วย ทั้งนี้ การท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรมในชุมชน เป็นอีกแนวทางหนึ่งของการสร้างทรัพยากรทางวัฒนธรรมในชุมชนให้มีคุณค่า และมูลค่า อันเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน

อย่างไรก็ตาม จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวทั้งในระดับประเทศ และระดับนานาชาติ เนื่องจากเป็นเมืองที่มีภูมิทัศน์ที่งดงาม ศิลปกรรม วรรณคดีวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณี มีเอกลักษณ์เฉพาะของชาวล้านนา มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีร้านอาหาร โรงแรม บูติก รีสอร์ท และโฮมสเตย์ที่มีชื่อเสียงเป็นจำนวนมาก จึงเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทำให้เชียงใหม่กลายเป็นเมืองท่องเที่ยวสำคัญระดับโลก โดยในปี พ.ศ. 2560 จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับรางวัล “World’s Best Cities” เมืองน่าท่องเที่ยว อันดับ 3 ของโลก จากการจัดอันดับของนิตยสาร Travel and Leisure และรางวัล “Asia Best Cities” อันดับหนึ่งของเอเชีย จากการจัดอันดับของนิตยสาร Travel and Leisure (จังหวัดเชียงใหม่, 2562) ซึ่งในปี พ.ศ. 2563 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 564,763 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565) แต่จากการสำรวจเพื่อจัดอันดับของสถาบันการศึกษาระดับโลก Education First (EF) ประจำปี ค.ศ. 2021 พบว่าจากประเทศที่สำรวจทั้งหมด 112 ประเทศ ทักษะความสามารถทางด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ หรือ English Proficiency Index ของไทยอยู่ที่อันดับ 100 ซึ่งถูกจัดให้อยู่ในท้ายตารางทั้งระดับอาเซียนและระดับโลก (ไทยรัฐออนไลน์, 2564) จะเห็นได้ว่าการที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติต่างภาษาเข้ามาเป็นจำนวนมาก การใช้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษานานาชาติในการสื่อสารจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งแต่กลับพบว่าคนไทยส่วนใหญ่ยังไม่สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้

ชุมชนหนองป่าครั่ง เป็นชุมชนหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ และเป็นเครือข่ายด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่มีองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนา เป็นชุมชนที่มีข้อมูลอันทรงคุณค่า มีอัตลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจากเดิมพื้นที่ตำบลหนองป่าครั่ง

ไม่มีแหล่งท่องเที่ยว เทศบาลตำบลหนองป่าครั่งจึงได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในชุมชน เช่น การจัดงานประเพณีต่าง ๆ การจัดตั้งศูนย์นวดแผนไทย การจัดศูนย์โฮมทอยเพื่อเป็นสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ของใช้ของที่ระลึกสำหรับผู้เดินทางมาท่องเที่ยว (สำนักปลัดเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง, 2561) และจากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเบื้องต้นเพื่อใช้ประกอบในการหาประเด็นการวิจัย พบว่า ชุมชนยังไม่มีผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชนให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ หากมีการพัฒนาคนในชุมชนให้สามารถนำเสนอข้อมูลอันทรงคุณค่าของชุมชน เพื่อถ่ายทอดให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ และสามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้ จะเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไปได้ ซึ่งการที่จะพัฒนาคนในชุมชนให้สามารถนำเสนอข้อมูลของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรมีหลักสูตรในการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ แก่คนในชุมชน ซึ่งหัวใจของการฝึกอบรมจะต้องมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม (2) แนวทางการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรม หรือที่เรียกว่าหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และความจำเป็นของการฝึกอบรม และ (3) โครงการบริหารงานฝึกอบรมที่รัดกุมและละเอียดครบถ้วน (ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 6 จังหวัดนครราชสีมา, ม.ป.ป.) ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของสยาม ชูติมา, สมเกียรติ อินทสิงห์, นิธิดา อติภักดิ์ และสุนีย์ เงินยวง (2565) ที่พบว่า หลังการทดลองใช้หลักสูตรนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยรวมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ร้อยละ 73.16 และทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ ร้อยละ 63.03 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่า หากมีการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำมาใช้ในการอบรมหรือพัฒนาทักษะของคนในชุมชน จะส่งผลให้คนในชุมชนมีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น และสามารถนำเสนอข้อมูลของชุมชนให้แก่นักท่องเที่ยวได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาบริบทชุมชน รวมถึงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อนำมาพัฒนา “รูปแบบการพัฒนาชุมชมมรดกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรมในชุมชน” โดยมุ่งประเด็นสำคัญในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพในมิติด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน เพื่อให้ได้รูปแบบการสร้างมรดกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนเทศบาลหนองป่าครั่ง
2. เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาชุมชมมรดกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน
3. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาชุมชมมรดกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารชุมชน ครูในสถาบันการศึกษาในชุมชน และประชาชนในชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง จำนวน 7,244 คน (เทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง จังหวัดเชียงใหม่, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารชุมชน ครูในสถาบันการศึกษาในชุมชน และประชาชนในชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดหัวข้อและประเด็นที่ต้องการศึกษา
2. สร้างแนวคำถามให้ได้ข้อมูลครอบคลุมตามประเด็นที่กำหนดไว้
3. จัดทำ “ร่าง” แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จำนวน 1 คน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมตามประเด็นที่ต้องการศึกษา

4. ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. ดำเนินการจัดทำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณวุฒิครู

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ เยาวชนในชุมชน ซึ่งเป็นนักเรียนและนักศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ และได้รับทุนการศึกษาจากชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง จำนวน 120 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยว ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรม และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เยาวชนในชุมชน ซึ่งเป็นนักเรียนและนักศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ และได้รับทุนการศึกษาจากชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากเยาวชนที่สมัครใจเข้าร่วมการพัฒนาเพื่อเป็นคุณวุฒิครู จำนวน 30 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยว จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรม จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษ จำนวน 2 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสอบถามความต้องการรูปแบบกิจกรรม
2. แบบทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษ
3. แบบสอบถามความสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
4. หลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาคุณวุฒิครู
5. แบบประเมินหลักสูตรการฝึกอบรม

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อนำมากำหนดหัวข้อและประเด็นที่ต้องการศึกษา

2. สร้างแนวคำถามให้ได้ข้อมูลครอบคลุมตามประเด็นที่กำหนดไว้

3. จัดทำ “ร่าง” แบบสอบถามความต้องการรูปแบบกิจกรรม แบบทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษ แบบสอบถามความสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และแบบประเมินหลักสูตรการฝึกอบรม ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมตามประเด็นที่ต้องการศึกษา

4. ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามความต้องการรูปแบบกิจกรรม แบบทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษ แบบสอบถามความสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และแบบประเมินหลักสูตรการฝึกอบรม ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

6. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาบริบทชุมชน การสอบถามความต้องการรูปแบบกิจกรรม การทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษ การสอบถามความสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มาดำเนินการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t (t-test)

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณวุฒิครู เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารชุมชน ครูในสถาบันการศึกษาในชุมชน และประชาชนในชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารชุมชน ครูในสถาบันการศึกษาในชุมชน และประชาชนในชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง จำนวน 30 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึก

การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดหัวข้อและประเด็นที่ต้องการศึกษา

2. สร้างแนวคำถามให้ได้ข้อมูลครอบคลุมตามประเด็นที่กำหนดไว้

3. จัดทำ “ร่าง” แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จำนวน 1 คน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมตามประเด็นที่ต้องการศึกษา

4. ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. ดำเนินการจัดทำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. บริบทของชุมชนเทศบาลหนองป่าครั่ง

ชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง มีมรดกทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม อาทิ ศูนย์สมุนไพรเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง วัดบวรคกรน้อย ศูนย์นวดแผนไทย และศูนย์ OTOP เทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง ทั้งนี้จากการศึกษาประวัติศาสตร์และความเป็นมา พบว่า ชุมชนเทศบาลหนองป่าครั่ง อยู่ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 1 กิโลเมตร ซึ่งในอดีตพื้นที่ในบริเวณนี้ มีสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นหนองน้ำที่มีขนาดกว้างใหญ่ โดยรอบบริเวณหนองน้ำมีต้นไม้ใหญ่ คือ ต้นฉำฉา หรือ ต้นจามจุรี ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเป็นที่มาของการสร้างรายได้ให้กับชุมชน คือ การเลี้ยงกุ้ง โดยจะนำกุ้งมาปล่อยไว้บนต้นฉำฉา ซึ่งเป็นที่มาของชื่อตำบลหนองป่าครั่ง โดยประชากรส่วนใหญ่ของชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง เป็นชาวไทยพื้นเมือง และกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ อาทิ ชาวจีน ไทยยวนพื้นถิ่นสูง เป็นต้น ที่อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ด้วยการดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองรวมถึงการเข้าร่วมประเพณีและเทศกาลของชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยมีพระพุทธศาสนาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิต จากการที่ชุมชนเทศบาล

ตำบลหนองป่าครั่งเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้เมืองที่มีสถานะกึ่งเมืองกึ่งชนบท จึงนำมาซึ่งอาชีพที่หลากหลายในชุมชน และจากความหลากหลายนี้ จึงทำให้ชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง เป็นพื้นที่ที่อุดมไปด้วยทุนทางวัฒนธรรม และเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในการเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการรักษาไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมได้อย่างยาวนานและต่อเนื่องเป็น “สังคมแห่งภูมิปัญญา” จึงทำให้ชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง เป็นชุมชนที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่ แต่ขาดซึ่งการนำเสนอชุมชนให้เป็นที่รับรู้ของนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการสรุปผลสนทนากลุ่มของประชาชนในชุมชนเทศบาลหนองป่าครั่งที่ว่า ชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง ควรจะมี “มัคคุเทศก์” ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ที่มีความรู้และความเข้าใจในชุมชนตนเองเป็นอย่างดี และเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนอย่างยั่งยืน ควรจะต้องเริ่มต้นจากสถานศึกษาในโรงเรียน และเยาวชน ซึ่งเป็นต้นกล้าของชุมชน ให้มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนของตน และเยาวชนเหล่านี้จะเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำเสนอและเผยแพร่เรื่องราวของชุมชน ตลอดจนของดีในชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนได้รับรู้ อีกทั้งเผยแพร่องค์ความรู้ของชุมชนซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพชนได้สร้างสรรค์ สืบส่ง และสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ให้เป็นที่รับรู้อย่างแพร่หลายแก่คนนอกพื้นที่ เพื่อให้เข้ามาเยี่ยมชมชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง อันจะนำไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่ต่อไป

2. หลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ โดยได้ทำการศึกษาข้อมูลต่างๆ เพื่อประกอบการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ดังนี้

2.1 ความต้องการรูปแบบกิจกรรมการพัฒนายุวมัคคุเทศก์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจความต้องการรูปแบบกิจกรรมการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ความต้องการรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาวุฒิคฤศร

รูปแบบกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. การเล่นเกม	28	93.3
2. การร้องเพลง	29	96.7
3. การศึกษานอกสถานที่	28	93.3
4. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน	24	80.0
5. การฝึกประสบการณ์ในพื้นที่จริง	28	93.3
6. การแสดงบทบาทสมมติ	27	90.0
7. การบรรยายโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา	26	86.7
8. การตอบคำถามชิงรางวัล	25	83.3
9. การแข่งขันการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม	24	80.0

จากตารางที่ 1 การสำรวจความต้องการรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาวุฒิคฤศร พบว่า เยาวชนมีความต้องการรูปแบบกิจกรรม ทั้งหมด 9 กิจกรรมตามลำดับ ได้แก่ การร้องเพลง คิดเป็นร้อยละ 96.7 การเล่นเกม การศึกษานอกสถานที่ และการฝึกประสบการณ์ในพื้นที่จริง ร้อยละ 93.3 เท่ากัน การแสดงบทบาทสมมติ ร้อยละ 90.0 การบรรยายโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา ร้อยละ 86.7 การตอบคำถามชิงรางวัล ร้อยละ 83.3 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน และการแข่งขันการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม ร้อยละ 80.0 เท่ากัน

2.2 การทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษของเยาวชนก่อนการฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษของเยาวชนก่อนการจัดทำหลักสูตรการพัฒนาวุฒิคฤศร เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน โดยใช้แบบทดสอบ จำนวน 15 ข้อ เพื่อนำผลที่ได้ไปจัดทำหลักสูตร พบว่า เยาวชน สามารถตอบข้อทดสอบได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ โดยได้คะแนนเกินครึ่ง จำนวน 12 ข้อ และมีเพียง 3 ข้อ ที่มีคะแนนต่ำกว่าครึ่ง แสดงให้เห็นว่า เยาวชนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสนทนาพื้นฐาน รวมถึงสามารถแนะนำของดีในชุมชนเทศบาลหนองป่าครั่งให้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้ในระดับสื่อสารระหว่างกันได้

2.3 ความสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอบถามความสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ความต้องการรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาวุฒิคฤศร

หัวข้อที่สนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน	ร้อยละ
การทักทายและแนะนำตัว	20	66.7
การสอบถามราคา / ต่อบรรจุราคา	24	80.0
การบอกเวลา วันที่ / ตัวเลข	18	60.0
การแก้ปัญหาต่าง ๆ	28	93.3
การจองห้องพัก	23	76.7
การบอกทิศทาง	27	90.0
การสั่งอาหาร	26	86.7
การรับโทรศัพท์	17	56.7
การบรรยายสถานที่ท่องเที่ยว	30	100.0

จากตารางที่ 2 การสอบถามความสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ พบว่า เยาวชนสนใจเรียนรู้ภาษาอังกฤษในหัวข้อ การบรรยายสถานที่ท่องเที่ยวสูงสุด ร้อยละ 100.0 รองลงมา ได้แก่ การแก้ปัญหาต่าง ๆ ร้อยละ 93.3 การบอกทิศทาง ร้อยละ 90.0 การสั่งอาหาร ร้อยละ 86.7 การสอบถามราคา/ต่อรองราคา ร้อยละ 80.0 การจองห้องพัก ร้อยละ 76.7 การทักทายและแนะนำตัว ร้อยละ 66.7 การบอกเวลา วันที่ ตัวเลข ร้อยละ 60.0 และการรับโทรศัพท์ ร้อยละ 56.7 ตามลำดับ

2.4 การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศูนย์มัคคุเทศก์ และการทดลองใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาบริบทชุมชน ความต้องการรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาศูนย์มัคคุเทศก์ ความรู้ภาษาอังกฤษ และความสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มาดำเนินการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศูนย์มัคคุเทศก์ ซึ่งประกอบไปด้วยแผนการฝึกอบรม จำนวน 5 หัวข้อ ดังนี้

หัวข้อที่ 1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างกัน ระยะเวลา 2 ชั่วโมง

หัวข้อที่ 2 หลักการมััคคุเทศก์และภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ระยะเวลา 6 ชั่วโมง

หัวข้อที่ 3 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ระยะเวลา 6 ชั่วโมง

หัวข้อที่ 4 การฝึกภาคสนาม ระยะเวลา 6 ชั่วโมง

หัวข้อที่ 5 กิจกรรมบทบาทสมมติ ระยะเวลา 6 ชั่วโมง

จากนั้นนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มเยาวชน เป็นเวลา 5 วัน โดยแบ่งการฝึกอบรมออกเป็นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการฝึกอบรมแต่ละหัวข้อ และได้มีการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษ หลังจากเข้ารับการฝึกอบรมแล้ว

2.5 การทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษของเยาวชนหลังการฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษของเยาวชนหลังการฝึกอบรม โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนการจัดทำหลักสูตรการพัฒนาศูนย์มัคคุเทศก์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบทดสอบภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่เป็นบทสนทนาในเนื้อหาเกี่ยวกับการแนะนำตนเอง การสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว การแนะนำสถานที่ ผลิตภัณฑ์ การเดินทาง อาหาร ของชุมชน เวลาการให้บริการ และราคา เป็นต้น พบว่า ความรู้ของเยาวชนที่ได้ทำการทดสอบหลังการฝึกอบรม สามารถตอบข้อทดสอบถูก โดยมีคะแนนเกินครึ่ง ทั้ง 15 ข้อ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากการทดสอบก่อนการฝึกอบรมที่สามารถตอบข้อทดสอบถูก โดยมีคะแนนเกินครึ่ง เพียง 12 ข้อ แสดงให้เห็นว่า เยาวชนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากเข้ารับการฝึกอบรม สามารถสื่อสาร พร้อมให้ข้อมูลชุมชนแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้เป็นอย่างดี เมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบความรู้ ก่อน - หลัง การฝึกอบรม สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความรู้ภาษาอังกฤษก่อน-หลังการฝึกอบรม

การเปรียบเทียบความรู้ภาษาอังกฤษก่อน - หลังการฝึกอบรม	การอบรม	จำนวน (คน)	$\bar{x}$	S.D.	t	p-value
ความรู้ภาษาอังกฤษ	ก่อนอบรม	30	20.33	7.72	4.095	0.01*
	หลังอบรม	30	26.40	3.76		

* < 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า หลังจากได้รับการฝึกอบรม เยาวชนมีความรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.6 ประเมินผลหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศูนย์มัคคุเทศก์

ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยว

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรม และผู้เชี่ยวชาญทาง เพื่อพัฒนายุวมัคคุเทศก์ ในด้านเนื้อหาสาระ วิทยากร และด้านภาษาอังกฤษ ด้านละจำนวน 2 คน และเยาวชน รูปแบบกิจกรรม สรุปได้ดังนี้
จำนวน 30 คน ดำเนินการประเมินผลหลักสูตรการฝึกอบรม

ตารางที่ 4 การประเมินผลหลักสูตรการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์

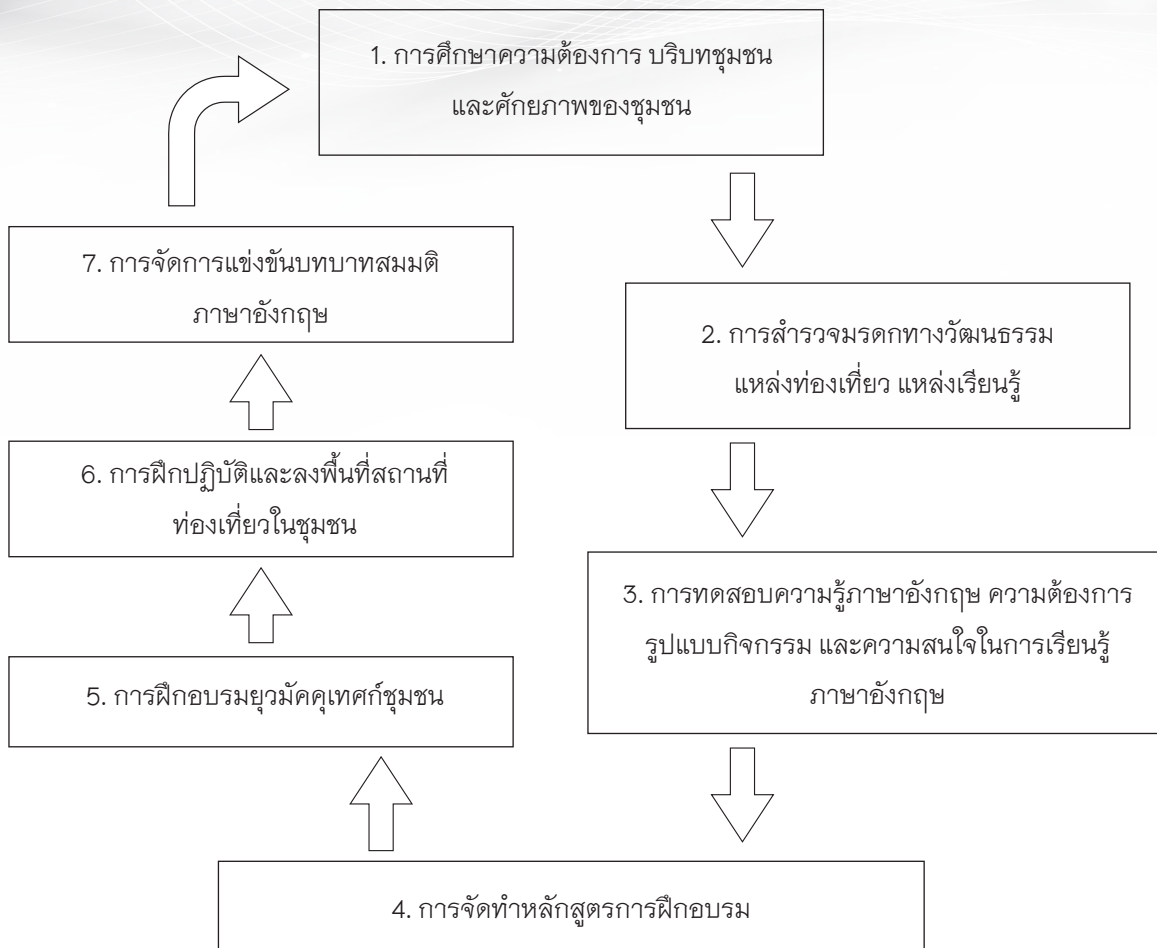
รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ			เยาวชน		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความหมาย	$\bar{x}$	S.D.	แปลความหมาย
หัวข้อที่ 1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างกัน						
- เนื้อหา	4.33	0.71	มาก	3.66	0.88	มาก
- วิทยากร	4.33	0.60	มาก	4.20	0.66	มาก
- รูปแบบกิจกรรม	3.80	0.66	มาก	3.80	0.84	มาก
หัวข้อที่ 2 หลักการมััคคุเทศก์ และภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร						
- เนื้อหา	4.10	0.84	มาก	3.56	0.89	มาก
- วิทยากร	4.27	0.69	มาก	4.03	0.71	มาก
- รูปแบบกิจกรรม	4.26	0.63	มาก	3.96	0.76	มาก
หัวข้อที่ 3 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร						
- เนื้อหา	3.63	0.92	มาก	3.36	0.92	ปานกลาง
- วิทยากร	4.23	0.62	มาก	4.10	0.54	มาก
- รูปแบบกิจกรรม	3.93	0.78	มาก	4.26	0.73	มาก
หัวข้อที่ 4 การลงพื้นที่ : วัตถุประสงค์น้อย						
- เนื้อหา	3.63	0.99	มาก	3.63	0.99	มาก
- วิทยากร	3.96	0.80	มาก	4.23	0.67	มาก
- รูปแบบกิจกรรม	4.23	0.67	มาก	3.96	0.80	มาก
หัวข้อที่ 5 การลงพื้นที่ : ศูนย์นวัตกรรมไทย และศูนย์ OTOP						
- เนื้อหา	3.96	0.76	มาก	3.63	0.92	มาก
- วิทยากร	4.03	0.71	มาก	4.23	0.62	มาก
- รูปแบบกิจกรรม	3.50	0.89	ปานกลาง	3.93	0.78	มาก
หัวข้อที่ 6 กิจกรรมบทบาทสมมติ						
- เนื้อหา	3.66	0.88	มาก	4.26	0.69	มาก
- วิทยากร	4.20	0.66	มาก	4.26	0.63	มาก
- รูปแบบกิจกรรม	4.20	0.84	มาก	4.10	0.84	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและเยาวชนเห็นว่า เนื้อหา วิทยากร และรูปแบบกิจกรรมการอบรมในทุกหัวข้อส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. การสร้างรูปแบบการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน

3.1 รูปแบบการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างรูปแบบการพัฒนายุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนหนองป่าครั่ง ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน

3.2 การประเมินผลรูปแบบการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์ชุมชนตำบลหนองป่าครั่ง

การประเมินผลรูปแบบการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ ชุมชนตำบลหนองป่าครั่ง ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วย ผู้บริหารชุมชน เทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง ครูในสถานศึกษาในพื้นที่ และประชาชนชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง สรุปผลการสนทนากลุ่ม ดังนี้

รูปแบบการพัฒนายุวมัคคุเทศก์นี้ มีจุดเด่นที่สำคัญ คือ ก่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในชุมชน คือ ผู้นำชุมชน ครู เจ้าของกิจการ เจ้าของวาสนาประชาชน และเยาวชนในชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างผู้นำเสนอ (ยุวมัคคุเทศก์) ในการนำชุมชนออกสู่สังคมด้วยการบอกเล่าเรื่องราว

ของชุมชนผ่านนักท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การสร้างมูลค่าให้กับชุมชน ด้วยการขายผลิตภัณฑ์และบริการให้กับผู้มาเที่ยว และทำให้เกิดการบอกเล่าเรื่องราวของชุมชน ประวัติความเป็นมา มรดกทางวัฒนธรรม ฯลฯ ให้กับเยาวชนเจ้าของชุมชนอันก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง และจะนำไปสู่การอนุรักษ์ สืบสาน และสร้างคุณค่าให้กับชุมชนต่อไป นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจ ด้วยทำให้ชุมชนมีรายได้จากการขายสินค้าและบริการ รวมถึงเยาวชนยังได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และก่อให้เกิดอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ระหว่างเรียน อันจะนำไปสู่การสร้างอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองได้ต่อไปในอนาคต อีกทั้งก่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชนในการรักษาไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน และสมาชิกในชุมชนสามารถ

ทำงานในชุมชน ไม่ต้องเดินทางไปทำงานไกล และไม่ต้อง แยกจากครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีความสุข อันจะนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง นอกจากนี้ได้เสนอให้มีการพัฒนาคู่มือ การฝึกอบรม ด้วยการเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งผลิตสินค้าในชุมชน รวมถึงการนำผู้เข้าฝึกอบรม ลงพื้นที่พูดคุยกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นบุคลากร ผู้มีความรู้ของชุมชน ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระหว่างกัน อันจะเป็นการเชื่อมคนสองวัยเข้าด้วยกัน เพราะปัจจุบันความแตกต่างระหว่างวัยนำไปสู่ความห่างเหิน ด้วยมองว่าวัยที่แตกต่างกันจะทำให้พูดคุยกันไม่รู้เรื่อง รวมถึงการเพิ่มระยะเวลาในการอบรม โดยเฉพาะ การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพราะภาษาอังกฤษ จะเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้จากผู้ส่งสาร (ยุวมัคคุเทศก์) ไปยังผู้รับสาร (นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ)

สรุปผลการวิจัย

1. บริบทของชุมชนเทศบาลหนองป่าครั่ง

ชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง เป็นชุมชน ที่มีภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และเป็นชุมชน ที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของจังหวัดเชียงใหม่ แต่ยังขาดการนำเสนอชุมชนให้เป็นที่รับรู้ของนักท่องเที่ยว จึงควรมี “มัคคุเทศก์” ในการนำเสนอ มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งผู้นำเสนอควรเป็น คนในพื้นที่ที่มีความรู้และความเข้าใจในชุมชนของตนเอง เป็นอย่างดี และเพื่อให้เกิดการพัฒนาเพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนอย่างยั่งยืน

2. หลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม โดยมีการศึกษาบริบทของชุมชน ความต้องการรูปแบบ กิจกรรมการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ ความสนใจในการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ และมีการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษ ทั้งก่อนและหลังการเข้ารับการอบรม ทำให้ได้หลักสูตร การอบรมที่ประกอบไปด้วยแผนการฝึกอบรม จำนวน 5 หัวข้อ ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ หลักการมัคคุเทศก์ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การฝึกภาคสนามและ กิจกรรมบทบาทสมมติ สำหรับใช้ในการฝึกอบรม ยุวมัคคุเทศก์ อีกทั้งได้มีการประเมินหลักสูตรการ

ฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญและเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรม

3. รูปแบบการพัฒนายุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาตาม วัตถุประสงค์ข้อ 1 และ 2 มาสร้างรูปแบบการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วย 7 กระบวนการ ได้แก่ (1) การศึกษาความต้องการ บริบทชุมชน และศักยภาพ ของชุมชน (2) การสำรวจแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว (3) การทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษ ความต้องการรูปแบบกิจกรรม และความสนใจในการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ (4) การจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม (5) การฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์ชุมชน (6) การฝึกปฏิบัติ และลงพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน และ (7) การจัดการ แข่งขันบทบาทสมมติภาษาอังกฤษ เพื่อการเตรียม การเป็นมัคคุเทศก์ที่ดี สามารถถ่ายทอดเรื่องราวของ ชุมชนให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดความ ภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง และจะนำไปสู่การอนุรักษ์ สืบสาน และสร้างคุณค่าให้กับชุมชนต่อไป

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาบริบทของชุมชนเทศบาลตำบล หนองป่าครั่ง พบว่า ชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยมีมรดกทางวัฒนธรรม ที่หลากหลาย แต่ยังขาดซึ่งการนำเสนอชุมชนให้เป็นที่รับรู้ของคนทั่วไปที่มาเยือนถึงพื้นที่ ฉะนั้นจึงควรมี “มัคคุเทศก์” ในชุมชนเพื่อเผยแพร่ความรู้ของชุมชน ที่เป็นองค์ความรู้ของบรรพชนให้เป็นที่แพร่หลาย แก่คนนอกพื้นที่ ดังที่พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 (2551, น. 2) ได้กำหนดความ หมายของคำว่า มัคคุเทศก์ ว่าหมายถึง ผู้ให้บริการ เป็นปกติธุระในการนำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ โดยให้บริการเกี่ยวกับคำแนะนำและความรู้ด้านต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่า มัคคุเทศก์มีความสำคัญ ในการแนะนำสิ่งที่ควรปฏิบัติ และไม่ควรปฏิบัติ ในการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงดูแล อำนวย

ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และผลิตเพลนระหว่างการท่องเที่ยว ซึ่งจากผลการวิจัยของ สุวิภา จำปาวัลย์ และธัญญา พรหมบุรมย์ (2558) ที่พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวน้อย เนื่องจากขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยว และเข้าใจว่าเป็นหน้าที่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ชุมชนไม่เห็นความสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม ดังนั้น การสร้างมัคคุเทศก์เพื่อนำเสนอชุมชนให้เป็นที่รับรู้ของนักท่องเที่ยว จึงควรให้คนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนให้แพร่หลาย และทำให้เกิดความภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง อีกทั้งจากผลการวิจัยของ วิเชียร อินทรสมพันธ์, ศศิภัฏษณา เย็นเอง, ธนภัทร จันทรเจริญ, สิริกร โตสดี และทิตยา สิทธิโสภาสกุล (2562) ที่ได้มีการลงพื้นที่เพื่อสืบค้นข้อมูลเชิงลึกและนำมาเป็นประเด็นปัญหาการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ พบว่า มีประเด็นสำคัญที่ชุมชนต้องการประเด็นหนึ่งซึ่งเป็นพื้นฐานในการสร้างความยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจของชุมชน คือ การสร้างการรับรู้คุณค่าทางวัฒนธรรม ประเพณีให้แก่เด็กและเยาวชน โดยต้องการให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด รับรู้คุณค่าและสืบสานภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้คงอยู่ตลอดไป ดังนั้น การปลูกฝังให้เยาวชนมีความสนใจในวิถีและอัตลักษณ์ของชุมชน รวมถึงส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน จะเป็นแนวทางหนึ่งของการสร้างทรัพยากรทางวัฒนธรรมในชุมชนให้มีคุณค่าและมูลค่า อีกทั้งจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ยั่งยืนต่อไป

2. การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเยาวชนมัคคุเทศก์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง จากการประเมินกลุ่มเยาวชนที่มีความสนใจในการเป็นเยาวชนมัคคุเทศก์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนพบว่า หลังจากได้รับการฝึกอบรมใน 5 หัวข้อ ได้แก่

(1) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (2) หลักการมัคคุเทศก์ (3) ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (4) การฝึกภาคสนาม และ (5) กิจกรรมบทบาทสมมุติ ทำให้ความรู้ภาษาอังกฤษของเยาวชนมัคคุเทศก์มีการพัฒนาเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์สันต์ ดันหยง, จันทิมา แสงเลิศอุทัย และวิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย (2554) ที่ได้พัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์ท้องถิ่นสำหรับสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 9 หัวข้อ ได้แก่ (1) ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวต่อท้องถิ่น (2) หลักการมัคคุเทศก์ (3) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว (4) การต้อนรับนักท่องเที่ยวและการเป็นเจ้าบ้านที่ดี (5) ศิลปะการพูดสำหรับมัคคุเทศก์ (6) แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น (7) วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น (8) การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม และ (9) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนพบว่า คะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการฝึกอบรมนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 18.76 และหลังการฝึกอบรมนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 22.24 (จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน) และนักเรียนที่เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ส่วนนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการจากนักเรียนที่ได้ลงมือทดลองปฏิบัติงานจริงมีความพึงพอใจในบุคลิกภาพ มารยาท และความสามารถในการพูดในระดับมากที่สุด รวมถึงงานวิจัยของพลอยระดา ภูมิ, วรวัฒน์ ทิพจ้อย และณัฏฐนันท์ สุวรรณวงศ์ (2559) ที่พบว่า ผลการประเมินความรู้และทักษะหลังการเข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์การประเมินความรู้และทักษะการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นในระดับมาก โดยมีผู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน 23 คน ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 8 คน อีกทั้งงานวิจัยของพรเทพ เจริญชนทด และวิภาวดี ทวี (2564) ที่พบว่า เยาวชนมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และมัคคุเทศก์ ก่อนเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับคุณภาพปานกลาง และเมื่อทำการทดสอบหลังการเข้าร่วมโครงการ เยาวชนมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และมัคคุเทศก์เพิ่มขึ้น โดยอยู่ในระดับคุณภาพดี จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการจัดอบรมตามหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้น จะทำให้มัคคุเทศก์ได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

เพิ่มมากขึ้นซึ่งจะส่งผลให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเป็นมัคคุเทศก์เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนให้เป็นที่รู้จักได้มากยิ่งขึ้น สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาเที่ยวซ้ำได้

3. รูปแบบการพัฒนาเยาวชนมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน ประกอบด้วย 7 กระบวนการ ได้แก่ (1) การศึกษาความต้องการ บริบทชุมชน และศักยภาพของชุมชน (2) การสำรวจมรดกทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว แหล่งเรียนรู้ (3) การทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษ ความต้องการรูปแบบกิจกรรมและความสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ (4) การจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม (5) การฝึกอบรมเยาวชนมัคคุเทศก์ชุมชน (6) การฝึกปฏิบัติและลงพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน และ (7) การจัดการแข่งขันบทบาทสมมุติภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2559) ที่พบว่า รูปแบบการเรียนรู้เพื่อการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 กระบวนการ ได้แก่ (1) บริบทและศักยภาพชุมชนในท้องถิ่น (2) การพัฒนาเยาวชนมัคคุเทศก์ท้องถิ่น (3) การสำรวจ (4) การฝึกอบรม และ (5) การฝึกปฏิบัติ นำเที่ยว จะเห็นได้ว่ามีกระบวนการสำคัญในการสร้างรูปแบบการพัฒนาเยาวชนมัคคุเทศก์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ การศึกษาบริบทชุมชน การสำรวจ การฝึกอบรม และการฝึกปฏิบัติ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ จะเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนมัคคุเทศก์มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดเรื่องราวของชุมชนได้ รวมทั้งยังได้รับการฝึกฝน เพื่อเตรียมการเป็นเยาวชนมัคคุเทศก์ที่ดีต่อไป

อีกทั้ง การประเมินผลรูปแบบการพัฒนาเยาวชนมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน ผู้เชี่ยวชาญได้มีความคิดเห็นว่า เนื้อหาสาระวิชาการ และรูปแบบกิจกรรม มีความเหมาะสมในระดับมาก และได้เสนอแนะเพิ่มเติมให้เพิ่มระยะเวลาในการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้มีเวลาในการฝึกปฏิบัติ การในพื้นที่จริง และฝึกปฏิบัติด้วยการเป็นเยาวชนมัคคุเทศก์ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้ได้รับประสบการณ์แท้จริงของการเป็นเยาวชนมัคคุเทศก์ และควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ / แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ให้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องพอ หลากหลาย และครอบคลุมในทุกด้าน เพื่อให้สามารถอธิบาย และตอบคำถามของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจ และกลับมาท่องเที่ยวในชุมชนอีกครั้ง รวมถึงบอกเล่าความประทับใจให้กับคนรอบข้างได้รับรู้ อันจะนำมาสู่การสร้างรายได้แก่ชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรนำรูปแบบการพัฒนาเยาวชนมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน ไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาเยาวชนมัคคุเทศก์ในชุมชนอื่น ๆ ที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนามัคคุเทศก์ผู้สูงวัย เพื่อให้ชุมชนมีมัคคุเทศก์ที่หลากหลายช่วงวัย และสามารถช่วยกันผลักดันให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 – 2560. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). สรุปสถานการณ์พักรม จำนวนผู้เยี่ยมเยือน และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน เดือนมกราคม – ธันวาคม 2564. สืบค้นจาก <https://www.mots.go.th/news/category/630>
- จังหวัดเชียงใหม่. (2562). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ. สืบค้นจาก <https://www.chiangmai.go.th/managing/public/D2/2D11Sep2019090618.pdf>
- จุฑาทิพย์ สุทธิเทพ. (2559). การพัฒนายุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นของเยาวชน ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2564). ทักษะภาษาอังกฤษของคนไทยอยู่อันดับ 100 จาก 112 ประเทศ และต่ำที่สุดในอาเซียน. สืบค้นจาก <https://plus.thairath.co.th/topic/speak/100737>
- สำนักปลัดเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง. (2561). แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2561–2565. เชียงใหม่: เทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง.
- พงษ์สันต์ ดันหยง, จันทิมา แสงเลิศอุทัย และวิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย. (2554). การพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์ท้องถิ่นสำหรับสถานศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 6(2), 68–90.
- พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551. (2551, 6 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 29ก, หน้า 2.
- พรเทพ เจริญขุนทด และวิภาวดี ทวี. (2564). ประสิทธิผลการจัดโครงการพัฒนาทักษะมัคคุเทศก์ภาษาจีน. วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 14(1), 43–64.
- พลอยระดา ภูมิ, วรวัฒน์ ทิพจ้อย และณัฐนันท์ สุวรรณวงค์. (2559). การเสริมสร้างศักยภาพมัคคุเทศก์ท้องถิ่นในพื้นที่ชุมชนหนองหานกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต, 4(2), 249–260.
- วิเชียร อินทรสมพันธ์, ศศิกันญา เียนเอง, ธนภัทร จันทรเจริญ, สิริกร โตสติ, และทิตยา สิทธิโสภาสกุล. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุ้มผาง จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 13(1), 155–166.
- ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 6 จังหวัดนครราชสีมา. (ม.ป.ป.). กระบวนการจัดการความรู้ เรื่อง การสร้างหลักสูตรและการทำงานด้านการจัดอบรม. สืบค้นจาก https://cttc.cpd.go.th/cttc6/images/KM/62/pdf_9372788262_2019-08-30_135634.pdf
- สยาม ชูติมา, สมเกียรติ อินทสิงห์, นิธิดา อติภักธนันท์ และสุนีย์ เงินยวง. (2565). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการสอนที่เน้นเนื้อหาพร้อมกับประเด็นสาระในท้องถิ่น สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. วารสารบัณฑิตวิจัย, 13(1), 91–105.
- สุธัมมะ ธรรมศักดิ์, นพพร วงศ์วิวัฒน์, และนัฐพงศ์ จำปาเกิดทรัพย์. (2558). การท่องเที่ยวที่ทั่วถึงและยั่งยืน. วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 52(1), 2–7.
- สุวิภา จำปาวัลย์ และธัญญา พรหมบุรมย์. (2558). แนวทางการพัฒนาศักยภาพและการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในตำบลบ้านเรือน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต, 3(1), 5–16.

พื้นที่ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมวัดศรีจันทร์ บ้านนาอ้อ อำเภอเมือง
จังหวัดเลย กับการจัดการแหล่งเรียนรู้และการท่องเที่ยวของชุมชน
HISTORICAL AREA AND CULTURE OF SI CHAN TEMPLE, NA AOR VILLAGE,
MUEANG DISTRICT, LOEI PROVINCE: THE MANAGEMENT OF LEARNING
SOURCES AND COMMUNITY TOURISM

ไทยโรจน์ พวงมณี^{1*}, ณศิริ ศิริพริมา² คชสิทธิ์ เจริญสุข³ และ พชรมณ ใจงามดี⁴
Thairoj Phoungmanee^{1*}, Nasiriy Sriryparimar² Kotchasi Charoensuk³ and Pacharamon Jaingamdee⁴

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 234 ถ.เลยเชียงคาน ต.เมือง อ.เมือง จ.เลย 42000^{1, 2, 3, 4}
Loei Rajabhat University, 234 Loei – Chiang Khan Road, Mueang Subdistrict, Mueang District, Loei Province 42000^{1, 2, 3, 4}

*Corresponding author E-mail: thai-roj@hotmail.com

(Received: 8 May, 2022; Revised: 23 Dec, 2022; Accepted: 23 Dec, 2022)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทพื้นที่ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมวัดศรีจันทร์ บ้านนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย และ 2) ศึกษาการจัดการพื้นที่การเรียนรู้และพื้นที่การท่องเที่ยววัดศรีจันทร์ บ้านนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย สมาชิกกลุ่มการจัดการท่องเที่ยว นักวิชาการวัฒนธรรม เจ้าอาวาส ประชาชนชุมชน ตัวแทนชาวบ้าน ผู้ประกอบการที่พัก ผู้สื่อสารทางวัฒนธรรม อาจารย์ ตัวแทนเทศบาลตำบลนาอ้อ จำนวน 20 คน มีวิธีการเลือกแบบเจาะจง ใช้แบบสัมภาษณ์ และประเด็นสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) พื้นที่ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของวัดศรีจันทร์ถูกสร้างขึ้นมาพร้อมกับหมู่บ้านนาอ้อ ราวปี พ.ศ. 2236 และมีการพัฒนาตามช่วงเวลาที่มาพร้อมวัดอุทกทางวัฒนธรรมที่อยู่ในวัดประกอบด้วยบ้านไทเลย พิพิธภัณฑสถาน และสวนฝรั่ง และ 2) การจัดการพื้นที่การเรียนรู้และพื้นที่การท่องเที่ยว มีรายละเอียดดังนี้ (1) การสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน วัด และเทศบาลตำบลนาอ้อ (2) การวางระเบียบและเงื่อนไขการเข้าพื้นที่ (3) การดำเนินการจัดการพื้นที่การเรียนรู้ภายในวัดเป็นพื้นที่เปิดเพื่อการเรียนรู้บ้านไทเลยและสวนฝรั่ง และพื้นที่ปิดเพื่อการเรียนรู้พิพิธภัณฑสถาน และ (4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับการขับเคลื่อนและการพัฒนา

คำสำคัญ: พื้นที่ทางประวัติศาสตร์, พื้นที่ทางวัฒนธรรม, การจัดการแหล่งเรียนรู้, การท่องเที่ยวชุมชน, วัดศรีจันทร์

¹ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

² อาจารย์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the historical area and cultural context of Si Chan Temple, Na Aor Village, Mueang District, Loei Province; and 2) study the management of learning sources and tourism area at Si Chan Temple, Na Aor Village, Mueang District, Loei Province. The target group consisted of 20 informants, including members of the tourism management group, cultural academic scholars, the abbot of Si Chan Temple, community scholars, representatives of the villagers, homestay entrepreneurs, interpreters, teachers, and representatives of Na Aor Sub-district Municipality, all obtained by the purposive sampling method. The data was collected through interviews and focus group discussions. Content analysis was implemented for data analysis. The outcomes were as follows: 1) the historical and cultural area of Si Chan Temple was built along with Na Aor Village around 1693 and developed over time with the cultural objects contained in the temple, including Ban Thai Loei, the museum, and the antique French lavatory; and 2) the details of the management for learning and tourism area were as follows: (1) creating cooperation between the Na Aor Community, Si Chan Temple, and Na Aor Sub-district Municipality; (2) setting up rules and conditions for visiting the area; (3) organizing the temple's learning spaces, which were divided into an open area for studying Ban Thai Loei and the antique French lavatory, and a closed location for museum learning; and (4) exchange of knowledge for development and moving forward.

KEYWORDS: Historical Area, Culture Area, Management of Learning Sources, Community Tourism, Si Chan Temple

บทนำ

บ้านนาอ้อเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลยที่หน่วยงานการท่องเที่ยวและหน่วยงานการศึกษาเข้าไปส่งเสริมพัฒนาและจัดการให้เป็นหมู่บ้านการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมอันเนื่องจากการมีประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการล่าอาณานิคมของประเทศฝรั่งเศส ในแถบลุ่มแม่น้ำโขงที่เชื่อมโยงมาสู่พื้นที่จังหวัดเลย และบ้านนาอ้อยังมีงานบุญประเพณีบุญข้าวจีที่จัดช่วงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี อันมีที่มาจากเรื่องราวพุทธประวัติตอนที่นางปทุมณฑาสีให้ทานข้าวจีกับพระพุทธเจ้าจนได้บรรลุโสดาปัตติผลเป็นอริยบุคคล (พระครูสิทธิธรรมาภรณ์ (สุวัฒน์ อภิวิฑูฒโน/เชิดพานิชย์, 2556) วัดศรีจันทร์สร้างขึ้นพร้อมกับการตั้งหมู่บ้านนาอ้อราวปี พ.ศ. 2236 เพื่อใช้เป็นพื้นที่ทำกิจกรรมทางศาสนาของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน และใช้เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านที่เข้ามาตั้งหลักแหล่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยในระยะแรกนั้นวัดยังไม่มีพระสงฆ์เข้ามาจำพรรษา จนกระทั่งมีพระธุดงค์นามว่า “เจ้าหัวเมืองขวา” มาปักกลดบริเวณนอกหมู่บ้านและได้นำคัมภีร์ไบลานที่จารด้วยอักษรธรรมและอักษรไทยน้อยมาด้วย ชาวบ้านเห็นเป็นโอกาสที่จะมีพระประจำวัดศรีจันทร์จึงอาราธนาอานิสงค์ท่านมาจำพรรษาหลังจากนั้นมาจึงเริ่มมีพระสงฆ์บวชเรียนมากขึ้น ท่านจึงกวาดขันวินัยของพระสงฆ์และสามเณรที่บวชใหม่ โดยท่านใช้หนังสือผูกที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา และนิทานชาดกมาเผยแพร่ให้กับชาวบ้านด้วย และท่านยังให้พระสงฆ์และเณรทำการจารคัมภีร์ไบลานเพิ่ม จึงทำให้ต้องสร้างหีบพระธรรมสำหรับเก็บคัมภีร์ไบลานขึ้นมา (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2558)

พื้นที่วัดศรีจันทร์ยังคงเคยเป็นพื้นที่การตั้งค่ายของทหารฝรั่งเศส โดยมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กล่าวว่า เมื่อปี พ.ศ. 2436 ทหารฝรั่งเศสได้เดินทางจากบ้านท่านาจวน เพื่อเข้ามายึดเมืองเลย ทำให้เกิดการปะทะกันระหว่างชาวบ้านกับทหารฝรั่งเศส จึงเกิดวีรกรรมชาวบ้านนาอ้อต่อสู้กับทหารฝรั่งเศสขึ้น (องค์การ

บริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2562) ดังนั้นความเป็นประวัติศาสตร์ย่อมส่งผลต่อบัจจุบันที่พื้นที่บ้านนาอ้อและวัดศรีจันทร์มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ จำนวนชาวบ้านและความเป็นเมืองเริ่มมีมากขึ้น ทั้งนี้เป็นผลพวงมาจากการพัฒนาประเทศ เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว โดยวัดศรีจันทร์ถือว่าเป็นจุดสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวชุมชนที่มีนักท่องเที่ยว สถาบันการศึกษาในและนอกพื้นที่หน่วยงานการท่องเที่ยวได้เข้ามาพัฒนาการท่องเที่ยวและท่องเที่ยวเรียนรู้ความเป็นประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่บ้านนาอ้ออย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเจ้าอาวาสวัดได้เห็นคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนจึงนำบ้านไทเลยที่เป็นบ้านเก่าทรงปั้นหย่าที่มีรูปแบบเฉพาะ ซึ่งกำลังจะหายไปจากชุมชนมาทำเป็นกุฏิพระด้วยการขอรับบริจาคและการรับซื้อบ้านเก่าจากชาวบ้าน โดยท่านมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของบ้านนาอ้อให้คงอยู่ต่อไป นอกจากนี้เจ้าอาวาสยังมีการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ให้เป็นสถานที่การเรียนรู้ โดยใช้ชื่อว่า “พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติวัดศรีจันทร์ อนุสรณ์วิจารณ์สังขกิจ” ตามชื่ออดีตเจ้าอาวาส มีการจัดแสดงวัตถุทางวัฒนธรรมให้เป็นหมวดหมู่และติดป้ายให้ความรู้แก่ผู้เข้ามาชมโดยจัดแสดงอยู่บนกุฏิหลังเก่าของอดีตเจ้าอาวาส (พระครูวิจารณ์สังขกิจ) ที่เป็นอาคารแบบเรือนพื้นถิ่น โดยจัดแสดงโบราณวัตถุ เช่น พระพุทธรูปเก่าข้าวของเครื่องใช้ของคนในชุมชน และคัมภีร์ไบลานบรรจุในหีบพระธรรม จำนวน 6 หลัง (สมัย วรรณอุดร, 2559) จึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของบ้านนาอ้อที่เป็นตัวแทนด้านทักษะความรู้ของคนและความเป็นตัวตนของพื้นที่ โดยชุมชนมีการถ่ายทอดข้อมูลความรู้ผ่านการฝึกอบรมจากเทศบาลและหน่วยงานการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องจึงกล่าวได้ว่าวัดศรีจันทร์เป็นพื้นที่มีปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ร่วมกันกับคนในชุมชนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ และผู้เกี่ยวข้องยังได้ร่วมกันค้นหาอัตลักษณ์ของความเป็นพื้นที่เฉพาะของวัดอย่างต่อเนื่อง (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2559) สำหรับพื้นที่การเรียนรู้และท่องเที่ยวในวัดเป็นพื้นที่รวมความรู้ที่พร้อมให้ผู้สนใจ

เข้าไปสัมผัสและศึกษาหาความรู้จากวัตถุทางวัฒนธรรม ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม หัตถกรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี การพัฒนาวัดเป็นพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องต้องเน้นการมีส่วนร่วมของวัดและชุมชนให้เข้ามาร่วมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาให้ก้าวหน้า (พระครูสุนทรธรรมาภรณ์ สุจิตโต (ชาลีคลี), 2565) โดยเฉพาะกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวชุมชนที่ใช้วัดเป็นฐานการเรียนรู้และการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องต้องใช้ความรู้และทักษะการบริหารจัดการวัดและชุมชนเพื่อให้เห็นคุณค่าของการพัฒนาวัดร่วมกัน โดยหลักการบริหารจัดการวัดสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวมีดังนี้ 1) การจัดการกำลังคน 2) การจัดการงบประมาณ 3) การจัดการวัสดุที่ใช้ดำเนินการ 4) การจัดการปัจจัยด้านการเงิน การสื่อสารมนุษยสัมพันธ์ และองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม (โสทรินทร์ โชคดีวัฒน์, 2565)

วัดศรีจันทร์จึงเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรม เฉพาะที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของบ้านนาอ้อได้เป็นอย่างดีและชัดเจน ซึ่งชาวบ้านในชุมชนสามารถนำอัตลักษณ์เฉพาะของวัดมาพัฒนาให้เป็นพื้นที่การจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้และการสร้างรายได้ (สมัย วรรณอุดร, 2559) วัดยังเป็นพื้นที่หล่อหลอมความเชื่อ ความสามัคคี และการอบรมขัดเกลาให้คนมีทัศนคติ ความเชื่อและค่านิยมที่ดีในสังคมให้กับคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2559) ดังนั้นการเปลี่ยนผ่านช่วงเวลาจึงทำให้พื้นที่วัดและคนเปลี่ยนไป เช่นเดียวกับวัตถุทางวัฒนธรรมย่อมเสื่อมโทรม ขาดการจัดการ ปรากฏที่ท้องถื่นอายุมากขึ้นและล้มหายตายจากไป วัดและชุมชนขาดการประสานความร่วมมือกัน คนรุ่นใหม่ไม่เห็นความสำคัญของวัดกับการเป็นแหล่งเรียนรู้และการท่องเที่ยวชุมชน เนื่องจากเห็นว่าการท่องเที่ยวยังไม่สามารถสร้างรายได้ให้เห็นอย่างชัดเจน เช่นงานวิจัยของพระอธิการจรัส อภินิโท (สิงห์น้อย) (2562) ที่พบว่าวัดมีถาวรวัตถุที่สวยงามที่สร้างขึ้นมาเพื่อโน้มนำใจพุทธศาสนิกชนให้เห็นถึงความจริง ความดีและความงาม จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีอัตลักษณ์จากทุนวัฒนธรรมทางพุทธศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ปัญหาคือ

วัดขาดการบริหารจัดการที่เป็นระบบและขาดบุคลากรให้บริการ งานวิจัยของพระแมนรัตน์ จตุตมโล, พระสมุทรวิชโรภณ และพระครูวาทิตวโรดม (2562) และพระครูจริยาภิราม อคฺคจิตฺโต (รัศมี) (2564) ให้ข้อเสนอแนะว่าภาครัฐควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน การแสวงหางบประมาณ การติดต่อผู้เชี่ยวชาญมาเป็นที่ปรึกษาด้านวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการพัฒนาที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการสร้างพื้นที่และโอกาสให้คนในชุมชนได้แสดงออกถึงศักยภาพและรากเหง้าทางวัฒนธรรมของตนเอง จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการวัดศรีจันทร์ของชุมชนและผู้เกี่ยวข้องสำหรับการเป็นแหล่งเรียนรู้ และการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและศิลปกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างวัด ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมวัดศรีจันทร์ บ้านนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาการจัดการพื้นที่การเรียนรู้และพื้นที่ท่องเที่ยววัดศรีจันทร์ บ้านนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการลงพื้นที่ค้นหาประเด็นปัญหาการวิจัย ด้วยการสนทนากลุ่ม และการศึกษาเอกสาร
2. ขั้นการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่และการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
3. ขั้นการสร้างเครื่องมือและการกำหนดประเด็นคำถาม
4. ขั้นการตรวจสอบเครื่องมือและวิธีการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหาของประเด็นคำถามจากแบบสัมภาษณ์และประเด็นการสนทนากลุ่ม

5. ขั้นการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการ
ใช้เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม
 โดยมีการประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการ
 เพื่อนัดหมายวันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

6. ขั้นการจัดระเบียบข้อมูล นำข้อมูลที่เก็บรวบรวม
 มาจากเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายมาจัดระเบียบ
 ให้เป็นหมวดหมู่ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

7. ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์
 เนื้อหา (Content Analysis)

8. ขั้นการคืนข้อมูลและการตรวจสอบความ
 ถูกต้องของข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้าจากผู้ให้ข้อมูล
 วิธีการเก็บข้อมูลและแหล่งข้อมูล

9. ขั้นการสรุป และการเขียนรายงานการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 จำนวน 20 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง
 ประกอบด้วย เจ้าอาวาส นักวิชาการวัฒนธรรม สมาชิก
 กลุ่มการจัดการท่องเที่ยว ตัวแทนเทศบาลตำบลนาอ้อ
 ประชาชน ชุมชน ตัวแทนชาวบ้าน ผู้สื่อสารทางวัฒนธรรม
 ผู้ประกอบการที่พัก และอาจารย์ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์
 ในการพิจารณากลุ่มเป้าหมายให้ข้อมูลดังนี้ 1) เป็นผู้
 มีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
 2) เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการเรียนรู้และการท่องเที่ยว
 ของชุมชน 3) เคยเข้าร่วมกิจกรรมของวัดและชุมชน
 และ 4) เคยเป็นผู้ให้ข้อมูลหรือเป็นผู้สื่อสารทางวัฒนธรรม
 ของชุมชน

เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือและวิธีการในการดำเนิน
 กิจกรรมวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เก็บรวบรวม
 ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของพื้นที่วัด ประวัติศาสตร์ของวัด
 องค์ประกอบที่เป็นทรัพยากรการเรียนรู้และทรัพยากร
 การท่องเที่ยวภายในวัด

2. การสนทนากลุ่ม เก็บรวบรวมประเด็น
 วัดทางวัฒนธรรม เช่น บ้านไทเลย พิพิธภัณฑสถาน
 สลัวฝรั่งเศส โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นหลักเพื่อการ
 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น ความเป็นมา บทบาทและ
 ความสำคัญ คุณลักษณะที่แสดงถึงความเป็นชุมชน

การเรียนรู้และการท่องเที่ยว

3. การประชุม เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ
 การเป็นพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยวและการจัดการ
 ของผู้เกี่ยวข้อง

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ
 มีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
 วัดและการจัดการพื้นที่เป็นแหล่งเรียนรู้และการท่องเที่ยว

2. กำหนดประเด็นและร่างประเด็นคำถาม
 ของแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างและประเด็น
 การสนทนากลุ่ม

3. การตรวจสอบแบบสัมภาษณ์และประเด็น
 การสนทนากลุ่มด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเลือก
 จากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว วัฒนธรรมและ
 ศิลปกรรม จำนวน 3 คน และนำผลจากข้อเสนอแนะที่ได้
 มาปรับปรุงแก้ไข

4. ทดลองใช้เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา
 ของข้อคำถาม จากนั้นจึงไปทดลองใช้กับชาวบ้านในพื้นที่
 จำนวน 5 คน แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงคุณภาพ
 ของแบบสัมภาษณ์และประเด็นการสนทนากลุ่ม ก่อนนำไป
 เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมภาคสนาม
 ร่วมกับการศึกษาเอกสารมาจัดระเบียบข้อมูลและ
 กำหนดประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยยึดตามแนวทาง
 วัตถุประสงค์ของการดำเนินการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูล
 ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. บริบทพื้นที่ทางประวัติศาสตร์และ
 วัฒนธรรมวัดศรีจันทร์

1.1 บริบทพื้นที่วัดศรีจันทร์

วัดศรีจันทร์เป็นวัดแห่งแรกของบ้านนาอ้อ
 สร้างขึ้นราวปี พ.ศ. 2236 ระยะเวลาตั้งวัดศรีจันทร์นั้น
 ยังไม่มีพระสงฆ์มาจำพรรษา จนกระทั่งมีพระธุดงค์นามว่า
 “เจ้าหัวเมืองขว” มาปักกลดนอกหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงได้
 อาราธนานิมนต์มาจำพรรษา และท่านได้เผยแผ่ความรู้

หลักคำสอนทางพุทธศาสนา เทศนาธรรมด้วยนิทานชาดกพื้นบ้าน รวมถึงกวดขันพระสงฆ์สามเณรราชใหม่ให้ฝึกอ่านฝึกจารคัมภีร์ใบลานอย่างเคร่งครัด (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2558) นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้นำการสร้างอุโบสถ (ภาพที่ 1) และศาลาการเปรียญสำหรับ

ใช้ในกิจกรรมของพระสงฆ์ด้วย เมื่อสร้างแล้วเสร็จท่านจึงลาญาติโยมกลับไปจำพรรษาที่จังหวัดนครพนม ต่อมาได้มีพระอริยสงฆ์นามว่า “เจ้าหัวพ่องรางคำ” เดินทางมาจากจังหวัดมุกดาหารผ่านมา ชาวบ้านจึงได้อาราธนานิมนต์ให้อยู่จำพรรษา ท่านจึงรับนิมนต์โดยช่วงที่จำพรรษา ท่านได้หาช่างฝีมือจากภาคเหนือเพื่อมาบูรณปฏิสังขรณ์อุโบสถ

ภาพที่ 1 อุโบสถวัดศรีจันทร์ ด้านในประดิษฐานพระเจ้า 5 พระองค์และภาพจิตรกรรมฝาผนัง
ที่มา: ศษลี้ห์ เจริญสุข, 2565

หลังจากที่เจ้าหัวพ่องรางคำได้จำพรรษามาระยะหนึ่งจึงได้ลาญาติโยมกลับไปภูมิลำเนาเดิม ทำให้วัดศรีจันทร์ไม่มีพระประจำวัด ชาวบ้านจึงได้ทำการอาราธนานิมนต์พระครูพา (พระครูวิจารณ์สังฆกิจ) มาเป็นเจ้าอาวาสวัดศรีจันทร์ ซึ่งท่านเป็นผู้ทรงภูมิความรู้แตกฉานด้านปริยัติธรรม สามารถอ่านเขียนได้ทั้งภาษาโบราณและภาษาไทยสมัยใหม่ มีความรู้ด้านวิทยาคมท่านจึงเป็นที่พึ่งและยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบ้านนาอ้อและชุมชนใกล้เคียงได้ และท่านยังเป็นผู้อุปถัมภ์คนยากไร้ให้มีโอกาสได้เรียนรู้ในระดับสูงขึ้น มีการสอนพระสงฆ์ด้านปริยัติธรรม การเขียนตัวอักษร และได้บันทึกความรู้ลงใบลาน (สุจินต์ เพชรดี, 2543) ภายในอุโบสถได้ประดิษฐานกลุ่มพระพุทธรูปปูนปั้นจำนวน 5 องค์ ชาวบ้านเรียกว่า “พระเจ้า 5 พระองค์” โดยพระประธานของอุโบสถ

เป็นองค์ที่อยู่ตรงกลางมีขนาดใหญ่ ปางมารวิชัย พระวรกายทาด้วยสีทอง พระเกศ พระรัศมี สังขาริ และรัตประคตประดับด้วยลวดลายปูนปั้นทาสีทอง ส่วนพระพุทธรูปอีก 4 องค์ ประดิษฐานแนวเดียวกับพระประธานข้างละ 2 องค์ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยเช่นกัน แต่ละองค์มีขนาดหน้าตักกว้างเท่ากัน พุทธลักษณะคล้ายคลึงกัน พระวรกายพระเกศ พระรัศมี สังขาริ และรัตประคตทาด้วยสีทองโดยมีลวดลายปูนปั้นประดับบริเวณสังขาริ และรัตประคตด้วย นอกจากนี้ยังประดับด้วยกระจกและกระเบื้องสีเหลี่ยมขนาดเล็กแต่ถูกทาหีบด้วยสีทองทุกองค์ ส่วนพระพักตร์ของพระพุทธรูปแต่ละองค์นั้นจะแตกต่างกันเล็กน้อย เนื่องจากการถูกซ่อมแซมพร้อมกับการสร้างอุโบสถ (ภาพที่ 2) (ธีระวัฒน์ แสนคำ, 2555)

ภาพที่ 2 บริเวณด้านในอุโบสถที่ประดิษฐานพระเจ้า 5 พระองค์ เป็นพระพุทธรูปรูปแบบพื้นถิ่น
ที่มา: ศษลี้ห์ เจริญสุข, 2565

1.2 บริบทพื้นที่ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ชาวบ้านนาอ้อเข้ามาตั้งถิ่นฐานเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2236 เพราะเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ตลอด อาณาบริเวณโดยรอบเป็นหนองวังซอน (หนองน้ำใหญ่) ที่มีชุงตายเป็นลักษณะแห้งและล่อยเป็นแพ) ผู้นำชุมชนจึงได้ ลงมติตั้งชื่อบ้านใหม่ว่า “บ้านวังซอน” และมีผู้ย้ายถิ่นฐาน เข้ามาเรื่อย ๆ ส่งผลทำให้ชุมชนมีการขยายตัวออกไป เนื่องจากพื้นที่มีคนและครอบครัวมาอยู่เพิ่มขึ้น ต่อมา ได้เกิดโรคไข้ทรพิษระบาดมากในหมู่บ้านวังซอน ชาวบ้าน บางส่วนได้ตัดสินใจอพยพลงมาเรื่อย ๆ จนได้มาพบ บริเวณที่ราบลุ่มมีหนองน้ำขนาดใหญ่ที่มีป่าอ้อขึ้น อย่างหนาแน่นโดยรอบ พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความ อุดมสมบูรณ์จึงลงความเห็นว่าเป็นบริเวณนี้มีความเหมาะ สมที่ชาวบ้านจะลงหลักปักฐาน ชาวบ้านจึงได้ร่วมกัน แผลวถางป่าและบุกเบิกที่ดินโดยรอบหนองอ้อให้กลายเป็น ไร่นา จากนั้นจึงทำการปลูกพืชเพื่อการยังชีพด้วย พร้อมกันนี้ชาวบ้านได้มีมติร่วมกันที่จะตั้งชื่อบ้านใหม่นี้ว่า “บ้านนาอ้อ”

บ้านนาอ้อจึงเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ จากการ ศึกษาพบมีอายุกว่า 450 ปี ชาวบ้านมีเชื้อสายชาวลาว อพยพมาจากแขวงหลวงพระบางเวียงจันทน์ สปป.ลาว มีวิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีการ สืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีจากบรรพบุรุษ จากการ ที่ชุมชนมีอายุกว่า 450 ปี จึงมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ เกิดขึ้นและเล่าสืบต่อกันมาเป็นหลักฐานสำคัญในการ เชื่อมโยงองค์ความรู้จากการบอกเล่าเหตุการณ์ดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีหลักฐานทางโบราณคดีคือ “วัดห้วยห่าว” สร้างขึ้นสมัยพระโพธิสารราช (พระบิดาของพระไชย เชษฐาธิราช) ราวปี พ.ศ. 2105 จุลศักราช 924 ที่ปัจจุบัน

หลงเหลือซากปรักหักพัง โดยมีกรมศิลปากรเข้ามาดูแล (สุจินต์ เพชรดี, 2543) นอกจากนี้บ้านนาอ้อยังมีงานประเพณี บุญข้าวจีที่จัดประจำปีในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ สำหรับ ทรัพยากรการเรียนรู้ที่อยู่ในวัดศรีจันทร์ ประกอบด้วย

1.2.1 บ้านไทเลย มีลักษณะเป็นเรือน พื้นถิ่นทรงปั้นหยาขนาดใหญ่ยกพื้นสูง มีชานหรือระเบียง ยื่นออกไปทางด้านหน้าเรือน มีเรือนครัวที่แยกออกจาก เรือนหลัก โดยการใช้พื้นที่ของชานเป็นส่วนเชื่อมตัวเรือน ครัวกับเรือนหลักไว้ด้วยกัน หลังคาเรือนมุงด้วยหญ้าคา หรือไม้แป้นเกล็ด ฝาเรือนทำจากไม้เป็นแผ่น ๆ เรียกว่า “ไม้แป้น” ส่วนเสาเรือนนั้นทำจากไม้เนื้อแข็งเป็นต้นกลม หรือบางหลังเสาเรือนทำขึ้นจากอิฐก่อขึ้นมาเป็นเสาใหญ่ บันใดทำจากไม้พาดไว้ตรงชานบ้าน ส่วนเรือนครัวนั้น เสาทำจากไม้เนื้อแข็ง ฝาเรือนครัวทำจากไม้ไผ่สับเป็นแผ่น เรียกว่า “ไม้ฟาก” ส่วนหลังคามุงด้วยหญ้าคาที่มีอยู่มาก ในพื้นที่

บ้านไทเลยที่ปรากฏอยู่ในวัดศรีจันทร์นั้น เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันได้เห็นคุณค่าในภูมิปัญญาท้องถิ่น และการเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน เนื่องจาก ชาวบ้านทำการรื้อและขายให้กับคนนอกและผู้ประกอบการ รีสอร์ทที่แสวงหาบ้านเก่าเพื่อนำไปปรับและพัฒนา ให้เป็นเรือนพักสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างอัตลักษณ์ และให้ ความรู้สึกถึงการพักบ้านโบราณเมืองเลย เจ้าอาวาสจึงได้ไปติดต่อขอรับบริจาคและซื้อมาจาก ชาวบ้าน จากนั้นจึงทำการรื้อถอนและย้ายเข้ามาสร้างอยู่ ในพื้นที่วัด มีเป้าหมายเพื่อการอนุรักษ์บ้านเก่าให้คงอยู่ และการใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ รวมถึงการจำลองบรรยากาศ แบบดั้งเดิมของชุมชนบ้านนาอ้อเอาไว้ ปัจจุบันวัดศรีจันทร์ มีบ้านไทเลยทรงปั้นหยาจำนวน 10 หลังใช้เป็นกุฏิสำหรับ พระสงฆ์และเณร (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 บ้านไทเลย มีอายุระหว่าง 80-100 ปี ที่เจ้าอาวาสต้องการอนุรักษ์โดยนำมาทำเป็นกุฏิพระสงฆ์ ที่มา: คชสิทธิ์ เจริญสุข, 2565

1.2.2 พิพิธภัณฑสถานจักรพรรดิ

ก่อตั้งขึ้นโดยพระครูประจักษ์จันทโชติ (สนธปภสโร) เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 มีชาวบ้านร่วมมือกันสร้างเพื่อการสืบทอดเจตนารมณ์ของพระครูวิจารณ์สังฆกิจ หรือหลวงปู่พา บุตรธรรมที่มรณภาพในปี พ.ศ. 2518 ระหว่างมีชีวิตอยู่พระครูประจักษ์ จันทโชติได้รวบรวมสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านนาอ้อมาไว้ในกุฏิของท่าน เมื่อท่านใกล้มรณภาพก็ได้สั่งเสียให้

นำข้าวของเครื่องใช้ไปจัดแสดงด้วย ด้วยเกรงว่าลูกหลานบ้านนาอ้อจะไม่มีสิ่งที่เป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมไว้ศึกษา ในเวลาต่อมาเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันก็ได้นำสิ่งของที่พระครูเก็บไว้มารวมกับข้าวของใหม่ที่ท่านหาเพิ่มเติมและชาวบ้านได้บริจาคเข้ามา ทำการจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานจักรพรรดิเพื่อการเรียนรู้และการท่องเที่ยวที่เป็นระบบ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), ม.ป.ป.) (ภาพที่ 4-5)

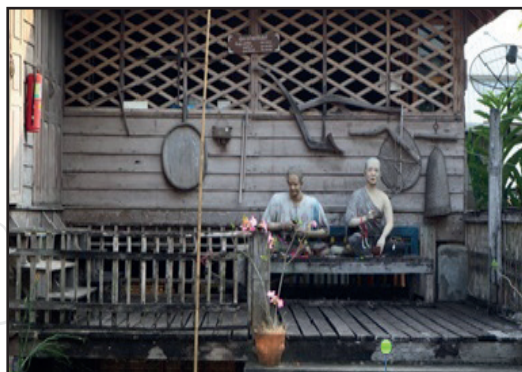

ภาพที่ 4 ศาลาการเปรียญเป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นรูปแบบไทเลย ที่ปรับเป็นพิพิธภัณฑสถานจักรพรรดิพื้นที่แสดงวัตถุทางวัฒนธรรมบ้านนาอ้อ

ที่มา: ศษลห้ เจริญสุข, 2565

สำหรับพระครูวิจารณ์สังฆกิจ (พ.ศ. 2428-2522) นั้นเป็นคนบ้านปากหมาก ตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีความแตกฉานวิชาความรู้และภาษาขอม ลาว อักษรไทยกลาง และยังสามารถวาดภาพสัตว์ พระครูวิจารณ์สังฆกิจเป็นเจ้าอาวาสวัดศรีจันทร์นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2457 และดำรงตำแหน่งเจ้าคณะเมืองเลยระหว่างเป็นเจ้าอาวาสได้ทำการสร้างศาลาการเปรียญ ซ่อมแซมอุโบสถ สร้างพระประธาน สร้างเจดีย์องค์ใหญ่ มีความเข้มงวดในระเบียบวินัยของพระสงฆ์เป็นอย่างมาก

และท่านยังริเริ่มตั้งโรงเรียนวัดเพื่อสอนภาษาไทยกลางด้วย และมีการสร้างพิพิธภัณฑสถานขึ้น โดยใช้กุฏิเดิมของพระครูวิจารณ์สังฆกิจเป็นอาคารจัดแสดง ภายใต้การสนับสนุนจากสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย กรมศิลปากรและสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยได้อัญเชิญนามของท่านมาตั้งเป็นชื่อพิพิธภัณฑสถานเพื่อเป็นอนุสรณ์รำลึกถึงคุณงามความดีของท่าน อันแสดงให้เห็นว่าชาวบ้านนาอ้อให้ความสำคัญและความศรัทธาต่อท่านเป็นอันมาก (มิวเซียมไทยแลนด์, 2563)

ภาพที่ 5 ทางเข้าพิพิธภัณฑสถานจักรพรรดิ

ที่มา: ศษลห้ เจริญสุข, 2565

สำหรับอาคารพิพิธภัณฑ์นั้น เป็นเรือนไม้พื้นดิน ยกใต้ถุนสูง แบ่งการจัดแสดงเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ส่วนทางเข้าด้านหน้า มีหุ่นปูนปั้นตายายนั่งอยู่บนแคร่ แสดงท่าทางเหลาตอกและสานหวด ด้านหลังประดับตกแต่งด้วยงานหัตถกรรมและเครื่องมือทางการเกษตรกรรม ส่วนที่ 2 พื้นที่ส่วนหน้าด้านในจัดแสดงตู้พระธรรม ฮางฮตน้ำรูปนาครตรงกลางวางแกะสลักเป็นรูปนกหัสติลิงค์ ส่วนพื้นที่ด้านในเรือนประดิษฐานรูปหล่อพระครูวิจารณ์สังฆกิจ เครื่องอัฐบริขาร ภาพถ่ายและประวัติของท่าน พระพุทธรูปเก่า คัมภีร์ใบลาน สมุดไทย เงินโบราณ อุปกรณ์หรือเครื่องมือใช้ดักจับสัตว์น้ำและสัตว์บก เครื่องจักสาน เครื่องปั้นดินเผา ผ้าทอพื้นบ้าน เตาหัด ตาซัง ตะเกียง ถาดใส่อาหารสังกะสี ชามตราไก่ และเครื่องดนตรีหมอลำไทเลย ส่วนผนังด้านหนึ่งของห้องนั้นได้นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวิวัฒนาการ

บ้านนาอ้อที่ต่อสู้กับทหารฝรั่งเศสในช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 ส่วนที่ 3 ชั้นล่างใต้ถุนเรือนเป็นพื้นที่เปิดโล่ง จัดแสดงข้าวของเครื่องใช้พื้นบ้าน เช่น เครื่องมือทอผ้า เครื่องจักสาน เครื่องปั้นดินเผา ตู้ไม้เก่าที่ใช้เก็บข้าวของเครื่องใช้ที่มีผู้บริจาคให้กับพิพิธภัณฑ์

1.2.3 ส้วมฝรั่งเศส เป็นอาคารก่อ

ด้วยอิฐดินเผาและฉาบด้วยปูนพื้นบ้าน มีผนังปิดล้อมทั้ง 3 ด้าน ด้านหน้าเป็นประตูภายในเจาะเป็นช่องว่างสำหรับการขับถ่าย (ภาพที่ 6-7) การปรากฏตัวของส้วมฝรั่งเศสส่งผลทำให้ชุมชนมีเรื่องราวประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตนเอง กล่าวคือ ในช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 ประมาณปี พ.ศ. 2414 ฝรั่งเศส นำโดยนายยังมาร์กส์ปีแอร์ ได้เข้ายึดดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงไว้เกือบทั้งหมดรวมทั้งเมืองเชียงคานเก่า คือ เมืองสาคะคาม ที่ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามเมืองเชียงคานปัจจุบัน

ภาพที่ 6 ลักษณะของส้วมฝรั่งเศสด้านนอก

ที่มา: คชสิทธิ์ เจริญสุข, 2565

ภาพที่ 7 ลักษณะของช่องด้านในส้วมฝรั่งเศส

ที่มา: คชสิทธิ์ เจริญสุข, 2565

จากเอกสารข้อมูลประวัติศาสตร์เมืองเลย ของกระทรวงมหาดไทยกล่าวว่า ฝรั่งเศสได้เข้ามายึดเมืองเชียงคานเมื่อราวปี พ.ศ. 2436 หลังจากฝรั่งเศสยึดเมืองเชียงคานได้แล้ว ชาวเมืองเชียงคานเกิดความไม่พอใจ เพราะด้วยนิสัยรักอิสระเสรีและรักความเป็นไทย จึงพร้อมใจกันอพยพข้ามมาตั้งเมืองใหม่ที่ฝั่งขวาแม่น้ำโขง เยื้องกับเมืองเดิมไปทางเหนือเล็กน้อย เมืองที่ตั้งขึ้นใหม่เรียกว่า “เมืองใหม่เชียงคาน” คือที่ตั้งอำเภอเชียงคาน ปัจจุบัน สำหรับชาวบ้านที่อพยพข้ามมานั้นถือว่าไม่มีใครบังคับ ทุกคนข้ามมาด้วยความเต็มใจเพราะไม่พอใจที่จะอยู่ภายใต้การปกครองของคนต่างชาติ โดยผู้คนที่อพยพมาครั้งนั้นมีประมาณ 4 ใน 5 ของเมืองเชียงคานเดิม สำหรับหัวหน้าผู้อพยพคือ พระอนุพินาศเจ้าเมืองเชียงคาน ต่อมาฝรั่งเศสได้นำทหารฝรั่งเศสที่เป็นหัวหมู่จำนวน 12 นาย พร้อมด้วยทหารลาวและญวนจำนวนหนึ่งต่อแพข้ามแม่น้ำโขงมายังเมืองเชียงคานใหม่ที่ขึ้นตรงต่อไทยเพื่อเข้ายึดเมืองเลย พร้อมกับเผชิญหน้าพระยาศรีวรราชดาตเจ้าเมืองเชียงคานใหม่ โดยทหารฝรั่งเศสขู่บังคับให้ท่านยกเมืองเชียงคานให้ แต่เจ้าเมืองโหวตตัวท่านให้รองเจ้าเมืองรับหน้าแทนไปก่อน ส่วนเจ้าเมืองนั้นได้เดินทางไปขอกำลังทหารจากค่ายประจักษ์ศิลปาคมให้มาช่วยปราบทหารฝรั่งเศส โดยรองเจ้าเมืองใช้กลอุบายแนะนำให้ฝรั่งเศสยึดเมืองเลยก่อน ถ้ายึดเมืองเลยได้แล้วทางเมืองเชียงคานก็จะไม่มีปัญหาต่อกองทัพฝรั่งเศส (จิระพันธ์ โชติวัฒนานุสรณ์, ธนกร เคารมย์ และสุเมธรัตน์ คุณะทวงษ์, 2557)

จากนั้นฝรั่งเศสได้เดินทางเข้ายึดเมืองเลย ระหว่างทางได้พบอินทจักร์ เป็นนายฮ้อยค้าควายชาวบ้านนาอ้อ ทหารฝรั่งเศสเห็นจึงได้ร้องตระโกนไล่เสียงดังซักถามแกมขู่บังคับ โดยมีสามแปลเป็นไทยความว่า “เจ้าเดินทางรูก้าเข้ามาดินแดนของฝรั่งเศสโดยไม่ได้รับอนุญาต” จากนั้นจึงวางแผนให้ดู ปรากฏว่าแผนที่แปลคลุมเข้ามาในเขตประเทศไทยหลายหมู่บ้าน รวมทั้งบ้านนาอ้อ บ้านก้างปลา บ้านนาบอน และบ้านหัวฝาย จึงทำให้อินทจักร์ยอมจำนนโดยง่าย จากนั้นทหารฝรั่งเศสได้เกลี้ยกล่อมให้อินทจักร์พาเข้าไปในหมู่บ้านเพื่อโน้มน้าวให้ชาวบ้านสมัครใจมาเป็นพวกตนโดยกล่าวว่า “ถ้าชาวบ้านนาอ้อยินยอมมาเข้าร่วมกับฝรั่งเศส ฝรั่งเศสจะตั้ง

บ้านนาอ้อขึ้นเป็นนครหงส์” (จิระพันธ์ โชติวัฒนานุสรณ์ และคนอื่น ๆ, 2557) จากนั้นกองทหารฝรั่งเศสก็เดินทางเข้าสู่บ้านนาอ้อและตั้งค่ายที่วัดศรีชมชื่นระหว่างนั้นก็ได้จ้างชาวบ้านเป็นสายลับและเกลี้ยกล่อมชาวบ้านคนอื่น ๆ ให้เข้ามารวมมือกับกองทหารฝรั่งเศสเดินทางเข้ายึดเมืองเลยด้วยกัน โดยมีชาวบ้านบางรายหลงเชื่อ แต่ก็มีชาวบ้านส่วนใหญ่ที่ไม่เอาด้วยพร้อมทั้งหาทางส่งข่าวสารที่ทหารฝรั่งเศสจะเข้ามายึดเมืองเลยไปบอกเจ้าราชบุตรที่เมืองเลยให้มาช่วย ไม่กี่วันเจ้าราชบุตรก็ได้ส่งกำลังทหารมาที่บ้านนาอ้อโดยชาวบ้านได้ร่วมกันต่อสู้กับกองทหารฝรั่งเศสอย่างสุดกำลัง ทำให้ทหารฝรั่งเศสแตกกระเจิงหนีไปตั้งค่ายใหม่อยู่ที่บ้านโพน (สุจินต์ เพชรดี, 2543) สำหรับช่วงเวลานั้นกองทหารฝรั่งเศสได้ตั้งค่ายอยู่ที่วัดศรีจันทร์โดยใช้ศาลาการเปรียญเป็นศูนย์บัญชาการ และได้มีการสร้างส้วมขึ้นเพื่อใช้ในค่ายทหาร สำหรับกองทหารฝรั่งเศสที่เดินทางเข้ายึดเมืองเลยนั้นแยกออกเป็นสองกอง โดยทหารกองแรกมีตำแหน่งระดับหัวหน้าตั้งค่ายอยู่ที่วัดศรีจันทร์ ส่วนทหารกองสองคือทหารญวนและทหารลาวที่ติดตามมาใช้พื้นที่วัดศรีชมชื่นเป็นที่ตั้งค่ายพักแรม (จิระพันธ์ โชติวัฒนานุสรณ์และคนอื่น ๆ, 2557)

จากการที่กองทหารฝรั่งเศสหนีตายจากการโจมตีของทหารเมืองเลยและชาวบ้านนาอ้อ ทำให้กองทหารฝรั่งเศสย้ายไปตั้งค่ายใหม่ที่บ้านโพนเพื่อแก้แค้น ต่อมาชาวบ้านนาอ้อและทหารจากเมืองเลยได้เข้ามาสมทบโจมตีไล่ล่าทหารฝรั่งเศส จนทำให้ฝ่ายฝรั่งเศสเสียชีวิตและหนีตายไป ส่วนฝ่ายไทยมีทหารตายหนึ่งคน ชื่อทหารปลื้มเป็นทหารค่ายประจักษ์ศิลปาคม เสียชีวิตขณะบุกบังเกอร์กองทหารฝรั่งเศส อย่างไรก็ตามการที่ทหารปลื้มเสียชีวิตจากการต่อสู้กับฝรั่งเศส ทำให้เจ้าราชบุตรไม่พอใจเป็นอย่างมาก จึงประกาศเอาผิดกับชาวบ้านนาอ้อที่เข้าข้างฝรั่งเศส ทำให้ชาวบ้านนาอ้อเสียใจและรีบแจ้งข่าวร้ายต่อ ๆ กัน (จิระพันธ์ โชติวัฒนานุสรณ์ และคนอื่น ๆ, 2557) ชาวบ้านนาอ้อจึงอพยพหนีตายข้ามแม่น้ำโขงไปอยู่ที่เมืองสาคูและหมู่บ้านตากแดดที่อยู่ตรงข้ามกับเมืองเชียงคานใหม่ เป็นระยะเวลาเกือบ 7 ปี จึงมีการประกาศนิโทษกรรมและรับรองว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ โดยผู้อพยพส่วนใหญ่ได้เดินทางกลับมาที่บ้านนาอ้อ

แต่ชาวบ้านบางส่วนก็ได้ใช้ชีวิตอยู่ที่เมืองसानะคามต่อไป (สุจินต์ เพชรดี, 2543) แม้ว่าการกวาดล้างกองทหารฝรั่งเศสจะจบลง แต่เจ้าราชบุตรหัวหน้าหน่วยปราบปรามของไทยก็ไม่ได้ประมาท จึงได้ทำการปรับพื้นที่สร้างค่ายคูหอรบ มีการปลูกหอดคอยด้วยไม้ไผ่ทั้ง 4 ทิศ และจัดเวรยามทำการลาดตระเวนเป็นประจำโดยให้มีการตีเกราะแจ้งเวลาด้วย ต่อมาบริเวณนี้ได้ตั้งเป็นหมู่บ้านชื่อ “บ้านโพนคาย”

2. การจัดการพื้นที่การเรียนรู้และพื้นที่ท่องเที่ยววัดศรีจันทร์

2.1 พื้นที่การเรียนรู้ของวัดศรีจันทร์

เป็นพื้นที่คาบเกี่ยวกับประวัติศาสตร์บ้านนาอ้อ และยังมีวัตถุทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงเข้ากับประวัติศาสตร์ การเข้ามาล่าอาณานิคมของฝรั่งเศส เช่น ลัทธิฝรั่งเศส เช่นเดียวกับพระครูวิจารณ์สังฆกิจการ อดีตเจ้าอาวาส วัดศรีจันทร์เห็นความสำคัญของวัตถุทางวัฒนธรรมที่ถูกผลิตสร้างขึ้นในวัดและชุมชน เช่น เครื่องปั้นดินเผา ตะเกียงโบราณ บ้านไทเลย และอื่น ๆ จึงได้เก็บรวบรวมไว้เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับคนในชุมชนบ้านนาอ้อ ในสภาพภาคหน้า ปัจจุบันวัดศรีจันทร์สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่การเรียนรู้และพื้นที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่เหมาะสมและสามารถสร้างประโยชน์จากพื้นที่วัดได้อย่างมีคุณค่าได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “...วัดศรีจันทร์ถูกใช้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน และนักท่องเที่ยวมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีขาดระบบการจัดการที่ชัดเจน..” และ “..หน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริมยังขาดเอกภาพการพัฒนา แต่ทุกหน่วยงานมีเป้าหมายร่วมกันคือการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์...” (นัยนา อรรถจนาทร, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2564) ส่วนการเป็นพื้นที่การเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมนั้นมาจากเงื่อนไขดังนี้

2.1.1 พระครูวิจารณ์สังฆกิจได้มองเห็น

ความสำคัญของวัตถุทางวัฒนธรรมบ้านนาอ้อ จึงได้มีการสะสมไว้ที่วัดศรีจันทร์ โดยใช้ศาลาการเปรียญเป็นพื้นที่เก็บรวบรวมไว้ และมีการวางแผนการจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน

2.1.2 ชาวบ้านเห็นความสำคัญ และคุณค่า

วัดศรีจันทร์ในฐานะเป็นวัดแรกของหมู่บ้านที่มีประวัติศาสตร์ จึงให้ความร่วมมือกับวัดและเทศบาลตำบลนาอ้อช่วยพัฒนาและอนุรักษ์วัฒนธรรมที่มีอยู่ภายในวัดและในหมู่บ้านเพื่อการเป็นพื้นที่เรียนรู้ และการท่องเที่ยว

2.1.3 เทศบาลตำบลนาอ้อเห็นความสำคัญ

จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ส่งเสริมและอนุรักษ์ วัฒนธรรมบ้านนาอ้อเพื่อนำมาสู่การจัดการแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวสำหรับคนในจังหวัดเลยและคนนอกพื้นที่

2.1.4 สถาบันการศึกษาในและนอกพื้นที่

เห็นคุณค่าของประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเฉพาะพื้นที่ จึงได้เข้ามาจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาและต่อยอด วัฒนธรรมไปสู่การสร้างคุณค่าและมูลค่าขึ้น

2.1.5 หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น

สำนักงานวัฒนธรรม และสำนักงานพัฒนาชุมชน เห็นคุณค่าของสถาปัตยกรรม วัฒนธรรม วิถีชีวิต จึงเข้ามาพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาสัมผัสกับคุณค่าของประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ

2.1.6 สถาบันการศึกษาทุกระดับในพื้นที่

บ้านนาอ้อมีความต้องการให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนและผู้สนใจด้านประวัติศาสตร์ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านการเมือง และด้านการปกครอง

2.2 การเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของวัดศรีจันทร์

เป็นผลมาจากการเห็นคุณค่าของคนในชุมชนและภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จึงได้มีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อนำผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปสู่การจัดการพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นระบบ ดังคำกล่าวที่ว่า “..ชุมชนบ้านนาอ้อมีปราชญ์ท้องถิ่นอยู่หลายคนที่สามารถเล่าเรื่องวัดศรีจันทร์ ประวัติศาสตร์ชุมชนและวัฒนธรรมที่อยู่ในหมู่บ้าน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ถ้ามีการร่วมกันสืบค้น วิเคราะห์ และสร้างเป็นองค์ความรู้ วัดศรีจันทร์จะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญโดยภาครัฐที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว และวัฒนธรรมต้องเข้ามาจัดการหนุนเสริมร่วมกับชุมชน

และเทศบาลตำบลนาอ้อ...” (สัมฤทธิ์ สุภามา, สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2564) ส่วนเงื่อนไขการเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวมีดังนี้

2.2.1 การมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม โดยเจ้าอาวาสและคนในชุมชนร่วมกันพัฒนาให้วัดศรีจันทร์เป็นพื้นที่การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมทางศาสนา เมื่อญาติโยมเข้ามาฟังเทศน์ฟังธรรมหรือเข้ามาทำบุญ ซึ่งมีการเรียนรู้พระธรรมคำสอนผ่านการสัมผัสทางการเห็นหรือการสนทนาธรรมกับพระสงฆ์

2.2.2 การอนุรักษ์ด้วยการเก็บสะสม และดูแลรักษาข้าวของเครื่องใช้และถาวรวัตถุในวัด เช่น บ้านไทเลย พิพิธภัณฑสถาน และอุโบสถเป็นอย่างดี จึงมีสภาพความแข็งแรง ทนทาน และมีความเป็นระเบียบสวยงามจึงมีความเหมาะสมที่จะเป็นพื้นที่การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวของชุมชน

2.2.3 การสร้างเครือข่ายคนในชุมชน ให้เข้ามาทำบุญ มาเรียนรู้ผ่านการสัมผัสและการพูดคุยกัน เพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจ จนนำไปสู่การชื่นชม การเห็นคุณค่า การตระหนักรู้ และการอนุรักษ์ ส่วนท้ายสุดของการสร้างเครือข่ายคือการให้ลูกหลานที่เป็นคนรุ่นปัจจุบันได้ระลึกถึงสิ่งที่คนรุ่นปู่ย่าตายายได้สั่งสมไว้ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของบ้านนาอ้อ โดยอาจนำสิ่งที่ตั้งมาไปประยุกต์และต่อยอดได้อย่างมีความหมาย

2.2.4 การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษาที่เข้ามาดำเนินการจัดกิจกรรมภายในวัด เช่นการนำวัดมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อการสร้างการเรียนรู้และการสร้างรายได้ให้กับชุมชน หรือการพัฒนาผู้สื่อสารทางวัฒนธรรมหรือการเข้ามาจัดการพิพิธภัณฑสถานโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ และการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้สนใจที่ได้เข้ามาเรียนรู้และนักท่องเที่ยวต่อไป

2.2.5 การเปิดพื้นที่ภายในวัดทำให้ชุมชนและนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้อย่างอิสระ โดยไม่ต้องผ่านผู้สื่อสารทางวัฒนธรรมที่มีการดำเนินการพัฒนาไว้ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถดูในส่วนของพื้นที่บ้านไทเลยที่เป็นภูมิพระสงฆ์ และจิตรกรรมฝาผนังในอุโบสถ

2.2.6 การสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการ ร่วมจัดการพื้นที่ให้เป็นประโยชน์กับชุมชนผ่านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยเป็นผู้ประสานกับบุคคลภายในและภายนอก

2.3 การจัดการพื้นที่วัดศรีจันทร์เพื่อการเรียนรู้และการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม โดยเครือข่ายวัด ชุมชน และเทศบาลตำบลนาอ้อ มีการจัดการพื้นที่วัดศรีจันทร์ร่วมกัน ทั้งการใช้บ้านไทเลย พิพิธภัณฑสถาน และส้วมฝรั่งเศส รวมถึงศาลาการเปรียญ อุโบสถ ภาพจิตรกรรมฝาผนัง และพระธาตุให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยว ดังคำกล่าวที่ว่า “..การจัดการพื้นที่วัดศรีจันทร์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และการท่องเที่ยวต้องมีการสร้างความร่วมมือกับวัด คนในชุมชน และหน่วยงานรัฐ ติดต่อ นักวิชาการในสถาบันการศึกษาให้มาเป็นพี่ปรึกษา และช่วยดำเนินการเพื่อให้ชุมชนได้พัฒนาพื้นที่ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง จนชุมชนสามารถดำเนินการเองต่อไปได้..” (กระถิ่น พุทธิมาตย์, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2564) มีรายละเอียดของการจัดการพื้นที่วัดศรีจันทร์ดังนี้

2.3.1 การสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน วัด และเทศบาลตำบลนาอ้อสร้างความร่วมมือพัฒนาวัดให้เป็นพื้นที่ทางการเรียนรู้ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่กลุ่มที่เข้าร่วม เช่น วัดมีบทบาทเป็นเจ้าของพื้นที่ ส่วนเทศบาลตำบลนาอ้อ มีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนจัดกิจกรรมการช่วยเหลือดูแลการพัฒนาและอนุรักษ์รักษาให้พื้นที่หมู่บ้านนาอ้อและวัดศรีจันทร์มีความสะอาดและเอื้อต่อการเข้ามาปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา เรียนรู้ ท่องเที่ยว และการเป็นผู้สื่อสารทางวัฒนธรรม

2.3.2 การวางระเบียบ กฎเกณฑ์และเงื่อนไขการเข้าพื้นที่เพื่อการเรียนรู้และการท่องเที่ยว เพราะเป็นพื้นที่เฉพาะ เนื่องจากพิพิธภัณฑสถานจัดแสดงวัตถุทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและมีค่าจำนวนมาก อาจเสี่ยงต่อการสูญหาย ดังนั้นนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจเข้าชมจึงต้องประสานงานกับกลุ่มผู้รับผิดชอบก่อน และนัดหมายวันและเวลาเข้าชมก่อนเดินทางมาท่องเที่ยว

2.3.3 การดำเนินการจัดการแบ่งพื้นที่ เป็น 2 ลักษณะคือ 1) พื้นที่เปิดที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้บ้านไทเลและลัทธิฝรั่งเศสด้วยตนเอง และ 2) พื้นที่ปิดภายในอาคารส่วนที่เป็นพิพิธภัณฑ์ต้องประสานกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวชุมชนก่อนการเข้าชม

2.3.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้พื้นที่วัดศรีจันทร์เป็นพื้นที่ประชุม สนทนาเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนและพัฒนา โดยต้องมีผู้นำการขับเคลื่อนที่มีศักยภาพ เสียสละเวลา สามารถเป็นที่พึ่งพิงและพร้อมที่จะช่วยชุมชนจัดกิจกรรมการพัฒนาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ทั้งการแสวงหางบประมาณ เครือข่ายความร่วมมือ กิจกรรมการเรียนรู้และการท่องเที่ยวตามปฏิทิน 12 เดือน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษา ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยการประสานงานกับเจ้าอาวาสวัดศรีจันทร์ ผู้นำชุมชนและกลุ่มเป้าหมาย ผลการศึกษาพบว่า

1. วัดศรีจันทร์เป็นวัดที่อยู่ในเขตพื้นที่บ้านนาอ้อเป็นวัดแรกของหมู่บ้านและเป็นวัดที่มีประวัติศาสตร์ จึงเกิดความร่วมมือของคนในชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ เข้าไปพัฒนาและอนุรักษ์วัฒนธรรมที่อยู่ภายในวัด และในหมู่บ้านเพื่อการเรียนรู้และการท่องเที่ยว โดยถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชื่อมโยงกับการล่าอาณานิคมของประเทศฝรั่งเศสในอดีตที่มีการบุกยึดดินแดนมายังพื้นที่เชียงคาน และมีการวางแผนทำการยึดตัวเมืองเลย โดยใช้พื้นที่บ้านนาอ้อเป็นพื้นที่ในการตั้งค่ายตั้งปรากฏหลักฐานจากวัตถุทางวัฒนธรรมที่หลงเหลืออยู่อย่างลัทธิฝรั่งเศสที่มีอยู่ 2 ห้อง นอกจากนี้ยังมีพิพิธภัณฑ์วิจารณ์สังขกิจที่เก็บรวบรวมวัตถุทางวัฒนธรรมนำมาจัดแสดงด้วย และเจ้าอาวาสได้รวบรวมบ้านไทเลที่เป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นมาปลูกสร้างไว้ในวัดโดยใช้เป็นกุฏิพระสงฆ์และเณร จึงทำให้พื้นที่วัดศรีจันทร์เป็นพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยได้

2. การจัดการพื้นที่การเรียนรู้และพื้นที่การท่องเที่ยววัดศรีจันทร์ บ้านนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย นั้นต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนให้เข้ามา

ระดมความคิดเห็น โดยรายละเอียดของการดำเนินการมีดังนี้ การสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน วัด และเทศบาลตำบลนาอ้อ การวางระเบียบ กฎเกณฑ์ และเงื่อนไขการเข้าพื้นที่ของกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว การดำเนินการจัดการแบ่งเป็นพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยว และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสู่การขับเคลื่อนและการพัฒนาต่อไป

การอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายดังนี้

1. พื้นที่ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม วัดศรีจันทร์ บ้านนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย ที่มีทั้งวัตถุทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และที่จับต้องไม่ได้ โดยตัวพื้นที่วัดถือว่าเป็นพื้นที่อันศักดิ์สิทธิ์สำหรับพระสงฆ์ และคนในชุมชนประกอบพิธีกรรมร่วมกัน อันเป็นการช่วยสืบสานพุทธศาสนาให้คงอยู่ต่อไป โดยที่วัดแต่ละวัดจะมีประวัติความเป็นมาที่แตกต่างกัน โดยวัดที่มีประวัติศาสตร์อย่างวัดศรีจันทร์บ้านนาอ้อ ถือว่าเป็นวัดที่มีเรื่องราวเชื่อมโยงเข้ากับการต่อสู้และการเข้ามายึดเมืองเลยให้เป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส และยังมี การสะสมวัตถุ ข้าวของเครื่องใช้และสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ในช่วงเวลาต่อมา ทำให้องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในวัดมีความหลากหลายที่ผสมผสานทั้งวิถีชีวิต ความเชื่อ ศิลปกรรม วัฒนธรรมและกฎหมายท้องถิ่นในพื้นที่เดียวกัน ดังนั้นการนำพื้นที่วัดมาสู่การจัดการเป็นพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้ามาชมจะส่งผลทำให้มีการแพร่กระจายองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไปในวงกว้าง อันจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจในวิถีชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่นที่แตกต่างไปจากตนเอง ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยให้เป็นคนที่มีความตระหนักรู้ มีความรู้รัก และห่วงใยในรากเหง้าของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมคนบ้านนาอ้อและของประเทศไทยมากขึ้น ดังที่ กิตติศักดิ์ แสงทอง, พุทธิพล ศชรินทร์, ทศนีย์ ศรีราม, ญัฐกานา สาทิพจันทร์ และสุธาริณี บุญกิจ (2564) กล่าวว่า การเข้าไปเรียนรู้และท่องเที่ยวในพื้นที่วัดนั้นสามารถสร้างการเรียนรู้และรับรู้คุณค่าที่เชื่อมโยงกับชุมชน ช่วยให้มีความภาคภูมิใจในฐานะเจ้าของพื้นที่

ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันอยู่
อย่างหลากหลาย

อย่างไรก็ดีวัดศรีจันทร์ถือว่าเป็นทรัพยากร
การท่องเที่ยวที่สะท้อนอารยธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน
อันเป็นพื้นที่รวบรวมข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม
ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม และยังเชื่อมโยงความเป็น
มาของชุมชนและการตั้งถิ่นฐานอีกด้วย และวัดยังเป็น
สถานที่ทำบุญเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาโดยตรง รวมถึงงานมงคลและงานอวมงคลของชาวบ้าน (พระ
จำนงค์มโห, ยุภาพร ยุภาศ และภักดี โพธิ์สิงห์, 2563)
โดยเฉพาะวัดศรีจันทร์นั้นเป็นวัดที่มีแนวคิดการอนุรักษ์
และพัฒนาให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยว
ผ่านทรัพยากรที่มีอยู่ในวัด เช่น พิพิธภัณฑ์ บ้านไทย
และสวนฝรั่งที่วัดและชุมชนร่วมกันนำมาเป็นพื้นที่
การแสดงวัตถุสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
บ้านนาอ้อ จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเรียนรู้
ตลอดชีวิตที่คนสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ ที่ผ่านมานั้น
มีนักเรียน นักศึกษาและนักท่องเที่ยวที่สนใจเข้าไปเรียนรู้
และสัมผัสคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
อย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้เข้าใจและเรียนรู้ได้ว่าบ้านไทย
นั้นในอดีตเป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก
แต่ปัจจุบันชาวบ้านที่เคยมีบ้านรูปแบบดังกล่าวได้ทำการ
รื้อถอนเพื่อสร้างบ้านรูปแบบใหม่ตามสมัยนิยม เจ้าอาวาส
วัดศรีจันทร์เห็นความสำคัญและคุณค่าของสถาปัตยกรรม
พื้นถิ่นบ้านไทยเลยที่นับวันจะหมดไป จึงได้ติดต่อเพื่อขอ
รับบริจาค และบางหลังทำการซื้อเพื่อนำมาทำกุฏิสำหรับ
พระสงฆ์และเณร นอกจากเป็นการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม
ให้คงอยู่แล้วยังช่วยส่งเสริมบรรยากาศการท่องเที่ยว
ได้อีกด้วย ดังนั้นการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม
ผ่านแนวคิดการอนุรักษ์จึงต้องดำเนินการดังนี้ 1) การใช้
กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันตามหลักวิชาการกรมศิลปากร
ที่ว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถานกำหนดว่า “การอนุรักษ์”
หมายถึง การดูแล รักษา เพื่อให้คงคุณค่าไว้ และให้หมาย
รวมถึงการป้องกัน การรักษา การสงวน การปฏิสังขรณ์
และการบูรณะด้วย และต้องจัดเตรียมแผนแม่บท
การอนุรักษ์ที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน โดยบอกมาตรการ
ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ 2) ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

ช่วยดูแลและรักษามรดกทางวัฒนธรรม 3) การบังคับใช้
การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมด้วยการนำกฎเกณฑ์
ข้อบัญญัติและกฎหมายที่ชุมชนและสังคมกำหนดร่วมกัน
มาคุ้มครอง ป้องกัน และเฝ้าระวังให้การจัดการ
เต็มศักยภาพและมีคุณค่า (พระมหาภักย์ ธิตวิริโย, 2561)

อย่างไรก็ดีวัตถุประสงค์ทางวัฒนธรรมเหล่านี้ย่อมมี
การเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ดังนั้นการทำให้
บ้านไทย พิพิธภัณฑ์ และสวนฝรั่งสามารถคงอยู่
ต่อไปได้ยาวนาน จึงต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม
ของชุมชนเข้ามาร่วมดำเนินการผ่านกิจกรรมดังนี้
1) การค้นคว้าวิจัยสร้างองค์ความรู้ 2) การอนุรักษ์
การฟื้นฟู และการพัฒนา 3) การถ่ายทอดและการ
ส่งเสริมกิจกรรม 4) การเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้
และ 5) การเสริมสร้างศักยภาพของปราชญ์ท้องถิ่น (ทองคำ
ดวงจันทร์ และพระเดชขจร ขนฺติธโร (ภุทิพย์), 2564)

2. การจัดการพื้นที่การเรียนรู้และพื้นที่ท่องเที่ยว
วัดศรีจันทร์ บ้านนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลยนั้น
ผู้เกี่ยวข้องเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวัดชุมชน
และเทศบาลตำบลนาอ้อ ที่เน้นการใช้ทรัพยากรการ
ท่องเที่ยวและองค์ประกอบในพื้นที่วัดศรีจันทร์เป็นพื้นที่
การเรียนรู้และการท่องเที่ยวของคนในพื้นที่และนอกพื้นที่
โดยมีเทศบาลตำบลนาอ้อหนุนเสริม ส่วนวัดศรีจันทร์
เป็นเจ้าของพื้นที่ที่จะช่วยขับเคลื่อนพุทธศาสนาด้านการ
ประกอบพิธีกรรมตามกิจของพระสงฆ์ ส่วนชาวบ้าน
ในชุมชนที่ตั้งเป็นกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวเป็นผู้ดูแลพื้นที่
ของวัดให้มีความเรียบร้อย สวยงาม ส่วนพื้นที่พิพิธภัณฑ์
ให้ดูแลรักษาวัตถุโบราณให้คงอยู่ไม่สูญหาย พร้อมกับการ
เป็นผู้สื่อสารทางวัฒนธรรมในพื้นที่ของวัดศรีจันทร์
ด้วย โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจัดการพื้นที่ทางศาสนา
และถาวรวัตถุที่มีความสำคัญที่ต้องร่วมมือกับชุมชน
หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน
ที่เข้ามาสนับสนุนองค์ความรู้และงบประมาณดำเนินการ
โดยกระบวนการจัดการจะอยู่บนฐานความคิดดังนี้
1) การจัดการแบบภาคีเครือข่ายร่วม และ 2) การจัดการ
แบบสำนึกด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม (พระมหาภักย์
ธิตวิริโย, 2561) นอกจากนี้ยังสามารถใช้แนวคิด

การบริหารจัดการบนฐานการมีส่วนร่วมในการเข้า
มาจัดการพื้นที่วัด ดังนี้ (1) ชุมชนและองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นขับเคลื่อนผลักดันร่วมกัน (2) ชุมชนและ
ภาครัฐสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้เข้าร่วมดำเนินการ
และ (3) ชุมชนขับเคลื่อนร่วมกับวัด ชาวบ้านและ
นักวิชาการในพื้นที่ (ทองคำ ดวงจันทร์ และพระเดชขจร
ชุนติโร (ภูทิพย์), 2564) และต้องพัฒนาบุคลากร
ในชุมชนให้มีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพ พร้อมกับ
ร่วมกันกำหนดแผนงานกิจกรรมการท่องเที่ยว (ปรีดา
พลสิน, 2555)

สำหรับรายละเอียดการจัดการพื้นที่ทาง
ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมวัดศรีจันทร์เพื่อการเรียนรู้
และการท่องเที่ยวที่ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ วัด เทศบาล
ตำบลนาอ้อ สถาบันการศึกษา ผู้นำชุมชน คนในชุมชน
หน่วยงานการท่องเที่ยว หน่วยงานด้านวัฒนธรรม
ต้องดำเนินการร่วมกันผ่านแนวคิดดังนี้ (1) การจัดการ
พื้นที่แบบร่วมมือร่วมใจกันโดยเน้นชุมชนเป็นฐาน
(2) การทำให้วัดอุทยานวัฒนธรรมเป็นวาระนโยบาย
ของท้องถิ่นที่ทุกฝ่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วม (3) การสร้าง
และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชนถึงนิทรรศการถาวร
เพื่อช่วยให้วัดอุทยานวัฒนธรรมมีชีวิต (4) การจัดกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
อย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภายในและภายนอก
(5) การจัดตั้งกลุ่มกองทุนวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา
อย่างยั่งยืนโดยคนในชุมชน และมีที่ปรึกษาเป็นนักวิชาการ
ในท้องถิ่นหรือในสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ และ
(6) การปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณรอบวัดให้สวยงาม
เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัดอุทยาน
วัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับศาสนาและวัฒนธรรมบ้านนาอ้อ
(สุนทรชัย ขอบยศ, 2562) ส่วนการสร้างความร่วมมือ
จัดการพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์
นั้น ควรเน้นการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมโดยมีภาครัฐ
เอกชนและคนในชุมชนเข้าร่วมเป็นหลัก ได้แก่ ผู้นำศาสนา
ผู้นำชุมชน ผู้บริหารการศึกษา ครูอาจารย์ นักเรียน และ
ประชาชนท้องถิ่น โดยต้องเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการจัดการ
และการพัฒนาดังนี้ 1) กำหนดแผนงานพัฒนาชุมชน
ด้านศิลปะและวัฒนธรรม และร่วมปฏิบัติการติดตาม

และประเมินผล 2) สืบค้นองค์ความรู้ใหม่ร่วมกับ
ชุมชน วัด และภาครัฐ เพื่อสร้างความรู้และการใช้
ทรัพยากรสาธารณะให้เกิดประโยชน์สูงสุดร่วมกัน และ
3) การค้นหาและพัฒนาคนด้านวัฒนธรรมให้เข้าถึง
ข้อมูลและวัฒนธรรมชุมชน (ปรีดา พลสิน, 2555)
จากการประชุมสืบข้อมูลพบว่าชุมชนมีการกำหนด
ประเด็นการจัดการและการพัฒนาวัดศรีจันทร์ที่ชัดเจน
เช่น การตั้งกลุ่มและคณะกรรมการบริหารจัดการวัด
และการท่องเที่ยว กิจกรรมการพัฒนา เช่นการประชุม
สร้างความเข้าใจกับชุมชน การดูแลวัดอุทยานวัฒนธรรม
การพัฒนาผู้สื่อสารทางวัฒนธรรมเพื่อการต้อนรับ
นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กลุ่มการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ใช้
วัดศรีจันทร์เป็นแหล่งเรียนรู้และการท่องเที่ยวต้อง
ร่วมสร้างองค์ความรู้ประเด็นที่สัมพันธ์กับเรื่องราว
บ้านนาอ้อด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
มีการค้นหาและบันทึกองค์ความรู้เก่าและใหม่อย่าง
เป็นระบบและต่อเนื่อง แสวงหานักวิชาการท้องถิ่น
และนักวิชาการในสถาบันการศึกษาเข้ามาเป็นที่ปรึกษา
เพื่อการหนุนเสริมความรู้และการเรียนรู้ของบุคลากร
สำหรับนำไปพัฒนาวัดศรีจันทร์และบ้านนาอ้อให้เป็นพื้นที่
เรียนรู้และการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ และมีการเชื่อมโยง
เส้นทางการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียง
เช่นพื้นที่ตำบลเมือง พื้นที่ตำบลศรีสองรักด้วย

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงาน
ภาครัฐต้องเข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินพื้นที่วัด
และจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการท่องเที่ยวในพื้นที่
ในช่วงวันสำคัญทางพุทธศาสนา หรือวันที่สำคัญ
ของประเพณีสิบสองเดือนของชุมชน และประวัติศาสตร์
วัดศรีจันทร์ เช่น การจัดกิจกรรมทำบุญวันสำคัญ
ทางพุทธศาสนา การจัดสัมนานา การตอบปัญหา
การวาดภาพพระบายสี และกิจกรรมการพัฒนาวัด
เชิงอนุรักษ์เพื่อให้วัดศรีจันทร์และพื้นที่หมู่บ้านนาอ้อ
เป็นพื้นที่ทางการท่องเที่ยวแบบมีชีวิตสามารถเข้ามา
เรียนรู้และท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเรื่องการพัฒนาและสร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม และวัฒนธรรมพื้นที่บ้านนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลยสู่การขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

2. ควรมีการวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพพื้นที่

บุคลากรและพิพิธภัณฑ์รูปแบบมีชีวิตสำหรับการยกระดับบ้านนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลยให้เป็นหมู่บ้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสุขภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ แสงทอง, พุทธิมล ศรัทธิน, ทศนีย์ ศรีราม, ญัญญิกา สาทิพจันทร์ และสุธารินี บุญกิจ. (2564). ประวัติศาสตร์ชุมชน: วัดสำโรงจากการบอกเล่า. *วารสารศิลปศาสตร์*, 12(2), 553-570.
- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2559). *วัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญา*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- คชสิทธิ์ เจริญสุข. (2565). *ภาพถ่ายประกอบบทความวิจัย*. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- จีระพันธ์ โชติวัฒนานุสรณ์, ธนกร เคาหามย์ และสมุสรรัตน์ คุณทะวงษ์. (2557). *การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น: บ้านนาอ้อ ตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย*. สืบค้นจาก <http://jeerapanne.blogspot.com>
- ทองคำ ดวงจันทร์ และพระเดชขจร ขนติธโร (ภูทิพย์). (2564). การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำโขง. *Journal of Modern Learning Development*, 6(2), 44-58.
- ธีระวัฒน์ แสนคำ. (2555). ชุมชนโบราณบ้านนาอ้อ: พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนโบราณสำคัญในลุ่มแม่น้ำเลย. *วารสารพื้นถิ่นโขงชีมูล*, 2(2), 45-69.
- พระครูจริยาภิราม อคฺคจิตฺโต (รัศมี). (2564). แนวทางการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดลพบุรี. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(1), 122-140.
- พระครูสิทธิธรรมมาภรณ์ (สุวัฒน์ อภิวิฑูโร/เชิดพานิชย์). (2556). *การศึกษาหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในประเพณีบุญข้าวเจี๋ย และข้าวแดงของชาวเทศบาล ตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พระครูสุนทรธรรมมาร สัจจิตโต (ชาลีคลี). (2565). วัด: แหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญของสังคมไทย. *วารสารพุทธอาเซียนศึกษา*, 7(1), 53-74.
- พระจำนงค์มโฬ, ยุภาพร ยุภาศ และภักดี โพธิ์สิงห์. (2563). วัดกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวบนเส้นทางลุ่มน้ำโขง. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(5), 159-170.
- พระมหาอภัย ธิตวิริโย. (2561). มรดกวัฒนธรรมในฐานะศาสนสถานและศาสนวัตถุ: วิถีปฏิบัติและการจัดการ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์*, 6(2), 553-570.
- พระแมนรัตน์ จตุตมโล, พระสมุทรวชิโรโสภณ และพระครูวาทีวรวัฒน์. (2562). การพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรม*, 2(2), 24-33.
- พระอธิการจรัส อภินนุโท (สิงห์น้อย). (2562). การบริหารจัดการวัดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดลำพูน. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 12(1), 161-171.
- ปรีดา พูนสิน. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนวัดโสมนัส. *วารสารวิจัยและพัฒนา*, 4(1), 55-70.
- มิวเซียมไทยแลนด์. (2563). *พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์จังหวัดจันทบุรี วัดศรีจันทร์ อนุสรณ์วิจารณ์สังคม*. สืบค้นจาก <https://www.museumthailand.com/th/museum/Prapaschantarachoti-Museum-Wat-Sri-Chan>
- สมัย วรรณอุดร. (2559). *คัมภีร์โบราณกับกระบวนการสร้างสรรค์เรียนรู้ชุมชน ด้านเอกสารโบราณวัดศรีจันทร์ ชุมชนบ้านนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (ม.ป.ป.). *วิถีชุมชนสร้างเศรษฐกิจฐานราก: ท่องเที่ยวชุมชน*.
กรุงเทพฯ: จู๊ช อีพ มีเดีย แอนด์ คอมมิวนิเคชั่น.
- สุจินต์ เพชรดี. (2543). 300 ปีแห่งการตั้งถิ่นฐานบ้านนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย (2236-2543). เลย: ม.ป.พ.
- สุนทรชัย ขอบยศ. (2562). แนวทางในการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมโดยความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ในท้องถิ่น:
กรณีศึกษาการจัดการสิมและฮูปแต้ม ตำบลดงบัง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารการเมือง*
การปกครอง, 9(3), 55-70.
- โสทรินทร์ โชคดีวัฒน์. (2565). รูปแบบการจัดการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในพุทธศาสนสถาน. *วารสาร มจร*
กาญจนปริทรรศน์, 2(3), 176-186.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2558). *เรื่องเล่าชาวนาอ้อ:
พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนนาอ้อและวิถีวัฒนธรรมชุมชนนาอ้อ*. เลย: เมืองเลยการพิมพ์.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2562). *ดินแดนแห่งวัฒนธรรม*
ล้านช้าง “ชุมชนนาอ้อ”. สืบค้นจาก <https://tis.dasta.or.th/dastatravel/loei-chumchon-naa-or>

การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ
โดยการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน

DEVELOPING THE POTENTIAL OF SUSTAINABLE COMMUNITY-BASED
TOURIST ATTRACTIONS BY COMMUNITY PARTICIPATION
AROUND SI THEP HISTORICAL PARK

สุนทรีย์ รอดดิษฐ์^{1*}

Suntaree Roddit^{1*}

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 83 หมู่ 11 ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000¹

Phetchabun Rajabhat University, 83 Moo 11. Saraburi-Lomsak Road, Sadiang, Mueang, Phetchabun, 67000¹

*Corresponding author E-mail: suntaree.r@pcru.ac.th

(Received: 13 Jul, 2022; Revised: 13 Dec, 2022; Accepted: 17 Dec, 2022)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการ 1) ศึกษาประวัติ วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ 2) ศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ และ 3) ศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพโดยชุมชนอย่างยั่งยืน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ชาวบ้านในชุมชน จำนวน 48 คน ผู้แทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 16 คน ผู้นำชุมชนจำนวน 32 คน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 4 คน นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว จำนวน 4 คน และนักท่องเที่ยว จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์ การระดมสมอง และการสนทนากลุ่ม แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนตำบลศรีเทพมีประชากรที่เป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่เดิมและมีการอพยพมาจากทางภาคอีสาน มีสำเนียงการพูดทั้งภาษาไทย และภาษาอีสาน เนื่องจากมีแม่น้ำป่าสักไหลผ่าน ชุมชนส่วนใหญ่จึงมีวิถีชีวิตเกี่ยวข้องกับสายน้ำ การทำการเกษตร ไร่ นา สวนผสม การจับปลา การแปรรูปปลา การจักสานไม้ไผ่ การทอเสื่อกก มีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ คือ พิธีบวงสรวงเจ้าพ่อศรีเทพ การเล่นนางสุม การเล่นผีนางควาย

ชุมชนตำบลศรีเทพมีทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีศักยภาพมาก ทั้งกิจกรรมประเพณี ศาสนสถาน ทรัพยากรท่องเที่ยวทางด้านภูมิปัญญา อาหารประจำถิ่น และแหล่งจำหน่ายสินค้าชุมชน การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพจะต้องพิจารณาถึงศักยภาพความดึงดูดใจ ศักยภาพการรองรับการบริหารจัดการ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ติดตาม ประเมินผลจากการวางแผนพัฒนา ก็จะเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ยั่งยืนได้

คำสำคัญ: ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวชุมชน, การท่องเที่ยวยั่งยืน

¹ อาจารย์ สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ

ABSTRACT

This research were to 1) study history, culture and community way of life around Si Thep Historical Park, 2) study potential of tourist attraction through community participation around Si Thep Historical Park, and 3) study sustainable development of tourism around Si Thep Historical Park. This was a qualitative research. The population consisted of 48 villagers, 16 representatives of community enterprise groups, 32 community leaders, 4 government officials, 4 tour specialists, and 50 tourists. Research tools were semi-structures interview questions, brainstorming, and focus group discussion. The data was analyzed by content analysis.

The research found that Si Thep Community consisted of native residents and immigrants from the Northeast. There were both Thai accent and I-san accent. Because of Pa Sak River running through the community, most of them therefore had a way of life related to the river: agriculture, mixed farming, fishing, local fish processing, bamboo weaving, and reed mat weaving. The unique cultural traditions were sacrifice traditions to worship Lord Si Thep, Nang Summ folk games, and Nang Khway folk games.

So, Si Thep Community had its high potential of cultural tourism resources which were culture and tradition, religious places, local wisdom resources, local food, and community products shops. Hence, developing the potential of tourist attractions around Si Thep Historical Park should be considered to attractiveness, capabilities for tourism, and tourism management. The community should participate in all planning, monitoring, and decision-making in the development of sustainable community-based tourism.

KEYWORDS: Potential of Tourist Attraction, Community-based Tourism, Sustainable Tourism

บทนำ

จากกิจกรรมอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับมรดกโลก ณ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีเป้าหมายในการยกระดับอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพให้เป็นแหล่งมรดกโลกเพื่อปกป้องรักษาให้คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล และให้มีการดำรงอยู่ในการเป็นต้นทุนการเรียนรู้อันสำคัญของมนุษยชาติ ประกอบกับการทรงคุณค่าด้านวัฒนธรรม คุณค่าด้านเศรษฐกิจของชาติ และมวลมนุษยชาติ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพทางด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ มีพื้นที่ตั้งอยู่ในการปกครองของ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพเป็นหนึ่งในสิบแห่งของจำนวนอุทยานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2527 โดยกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ซึ่งเป็นพระบิดาแห่งวิชาประวัติศาสตร์และโบราณคดีไทยได้ให้ใช้ชื่อเมือง “ศรีเทพ” ในปี พ.ศ. 2447 เมื่อคราวเสด็จตรวจราชการที่เพชรบูรณ์ ขณะนั้นท่านดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพนับเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญแห่งหนึ่งมีอารยธรรมความเจริญรุ่งเรืองมากกว่า 800 ปี มีร่องรอยอารยธรรมทวารวดี และเขมรต่อกันมา บ้านเมืองศรีเทพถูกทิ้งร้างไปจากการสันนิษฐานของนักประวัติศาสตร์ว่าเมืองศรีเทพมีโรคระบาดร้ายแรง หรืออีกนัยหนึ่งอาจเนื่องมาจากการเกิดภาวะภัยแล้ง ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 18-19 หรือทั้งสองปัจจัย เป็นช่วงก่อนที่วัฒนธรรมสุโขทัยและอยุธยาจะเจริญรุ่งเรืองขึ้นมาแทนที่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำป่าสัก และมีการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน (กรมศิลปากร, 2563)

ในการสำรวจพื้นที่เบื้องต้น ตำบลศรีเทพ มี 16 หมู่บ้าน มี 4 หมู่บ้านที่ตั้งอยู่รอบเมืองศรีเทพ คือ บ้านศรีเทพน้อยมีอายุมากกว่าหมู่บ้านอื่น บ้านสระปรือ บ้านปึงนาจาน และบ้านหลักเมือง ประชากรส่วนใหญ่

อพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชุมชนตำบลศรีเทพ มีประวัติศาสตร์มายาวนานซึ่งในปี พ.ศ. 2447 สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้เสด็จตรวจราชการมณฑลเพชรบูรณ์และพระองค์ทรงตั้งพระทัยที่จะสืบหาเมืองโบราณที่ชื่อว่า “เมืองศรีเทพ” (กรมศิลปากร, 2550) จะเห็นได้ว่าศรีเทพมีจุดแข็งและมีโอกาสจะเป็นต้นทุนการเรียนรู้ของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตลอดจนคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพอันส่งผลต่อความมั่นคงของมนุษยชาติในกรณีที่เป็นแหล่งมรดกโลก นอกจากนี้ แหล่งมรดกโลกยังเป็นส่วนหนึ่งของกลไกในการเพิ่มและพัฒนาชีวิตผ่านการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตามกรอบมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวออสเตอร์เลีย Dickman (1996) ได้กล่าวไว้ว่าต้องประกอบไปด้วย (5As) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) ที่พัก (Accommodation) และกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) เพื่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสามารถรองรับนักท่องเที่ยว สร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำ สอดคล้องกับ กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย (2559) พบว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นด้านศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนโดยรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักผ่อน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการเสริมอื่น ๆ โดยเฉพาะทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตชุมชนที่น่าสนใจ

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในปี พ.ศ. 2563 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 1,445,446 คน ปี พ.ศ. 2564 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 867,895 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565) และคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเมื่อสถานการณ์เบาบางลง จึงนับเป็นโอกาส

ทางการท่องเที่ยวของอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ และแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนโดยรอบที่จะเป็นตัวเลือกให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง หากมีการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวก็จะสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยว มีการพัฒนาสังคมในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น

การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ โดยการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2550) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมว่าเมืองคัมภีร์ 3 ด้าน คือ ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ จะทำให้ชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดที่สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนด้วยการนำเสนอบริการทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมวิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม กิจกรรมการดำเนินชีวิตที่เป็นอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ทั้งนี้จะก่อให้เกิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านสังคมค่อนข้างมาก ข้อจำกัดของชุมชนยังขาดความเชื่อมโยงความร่วมมือในการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่ดูแลในพื้นที่ ชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพมีโอกาสทางการท่องเที่ยวที่ดีคือ มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ได้เปรียบ มีทัศนียภาพที่สวยงาม มีภูมิอากาศเย็น มีความหลากหลายของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ตามองค์ประกอบของคุณค่าแหล่งท่องเที่ยว ปรีดี ไซตช่วง (2560) ได้กล่าวว่า หากมีการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนซึ่งชุมชนเองก็มีความต้องการที่จะพัฒนาเป็นทุน มีการประสานเชื่อมโยงผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ก็จะทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพโดยการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ สร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้ชุมชนมีรายได้และมีส่วนทำจากการจ้างงานด้านการ

ท่องเที่ยวมากขึ้น มีการรักษาลิงแวดล้อมทางการท่องเที่ยว ควบคู่กับการรักษาคุณค่าวัฒนธรรมแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยว สร้างความร่วมมือกำหนดแผนการพัฒนากิจการท่องเที่ยวในชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติ วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ
2. เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ
3. เพื่อศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยนี้แบ่งการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาประวัติ วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ เป็นการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมโดยรอบชุมชนอันเป็นเอกลักษณ์ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ศึกษาเอกสารทางวิชาการ และข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แล้วนำมาเขียนรายงานการวิเคราะห์ร่วมกัน
2. การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ผู้วิจัยได้จัดการประชุมและอบรมเชิงปฏิบัติการ มีกิจกรรมการระดมสมองเพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน จากนั้นได้จัดการสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ศึกษาวิเคราะห์ร่วมกับเอกสารทางวิชาการและข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จากนั้นได้จัดโครงการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพโดยการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวแล้วเชิญนักท่องเที่ยวอาสาสมัครนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวแล้วแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

เมื่อได้ข้อมูลด้านศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพแล้วจัดกิจกรรมการระดมสมองกับผู้นำชุมชน นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจกับชุมชนมีการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ

3. ศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพโดยชุมชนอย่างยั่งยืนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกรมการท่องเที่ยว ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ

ประชากร

การกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งตามวัตถุประสงค์การวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประวัติ วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ โดยการสัมภาษณ์ประชาชนในชุมชนที่เป็นผู้สูงอายุ และมีทะเบียนบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนมานานกว่า 30 ปี จำนวน 48 คน และผู้นำชุมชนในตำบลศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 16 หมู่บ้าน จำนวน 16 คน

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาศักยภาพและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ประกอบด้วยผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และนักท่องเที่ยวอาสาสมัครที่เดินทางมาท่องเที่ยวในตำบลศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังต่อไปนี้

2.1 ผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน ของตำบลศรีเทพ ประกอบด้วย กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน จาก 16 หมู่บ้าน จำนวน 32 คน โดยเป็นผู้นำการประสานงานสร้างเครือข่ายให้ข้อมูลในการดำเนินงานวิจัย

2.2 เจ้าหน้าที่ของรัฐ ประกอบด้วย พัฒนาชุมชนตำบลศรีเทพ และเจ้าหน้าที่จากการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 คน

2.3 นักวิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ทางด้านการท่องเที่ยว ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน เพื่อเป็นผู้แนะนำเสนอแนะการดำเนินการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว และเพื่อความเที่ยงตรงของการดำเนินงานวิจัย

2.4 ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจาก 16 หมู่บ้าน คือ ผู้นำกลุ่ม จากหมู่บ้านที่มีวิสาหกิจชุมชน จำนวน 16 คน

2.5 นักท่องเที่ยวอาสาสมัครจำนวน 50 คน

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีเครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ข้อมูลด้านประวัติ วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน รวมถึงข้อมูลบริบทเชิงพื้นที่การท่องเที่ยววิถีชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ

2. การประชุมและอบรมเชิงปฏิบัติการมีกิจกรรมการระดมสมอง การสนทนากลุ่ม กับผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว โดยมีการสร้างความเข้าใจ การอบรมให้ความรู้ รวบรวมความรู้จากนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว และการแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนในตำบลศรีเทพ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างด้วยการศึกษาเกี่ยวกับบริบทของตำบลศรีเทพจากเอกสารทางวิชาการ ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ แล้วแยกหมวดหมู่ที่ต้องการศึกษา สร้างคำถามเป็นแนวทางที่จะสัมภาษณ์ ดำเนินการตรวจสอบ แก้ไข และให้ความเห็นแบบสัมภาษณ์เพื่อความสมบูรณ์โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน จากทางด้านการจัดการท่องเที่ยว ด้านบริหารจัดการ และด้านนิเทศศาสตร์ แล้วนำมาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะให้มีการสื่อความหมายที่ชัดเจนตรงตามประเด็นของวัตถุประสงค์การวิจัยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การระดมสมอง เป็นกิจกรรมการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ดำเนินการตั้งพิธีกรเพื่อกระตุ้นให้เกิดการแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน กำหนดหัวข้อในการระดมสมองเป็นหัวข้อที่เจาะจงไม่กว้างจนเกินไปเพื่อให้ได้ความคิด

มามากที่สุด ฝ่ายบันทึกข้อมูลต้องจดทุกข้อเสนอแนะ นำข้อมูลมาสรุปผลจากการระดมสมองให้ได้แนวทางที่ดีที่สุด จากนั้นดำเนินการติดตามผลเพื่อประเมินและหาแนวทางพัฒนาหรือแก้ไข แล้วนำแนวคิดที่ได้ไปดำเนินการต่อ

การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อ สร้างคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้เหมาะสมเพื่อศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว มีผู้ดำเนินการสนทนา และผู้จัดบันทึกสร้างแบบคำถามเป็นแนวทางในการสนทนา ดำเนินการสนทนากลุ่มกับผู้นำชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และผู้สนใจ แล้วสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการมีส่วนร่วมกับชุมชนใช้ระยะเวลาตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2563 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลในประเด็นการศึกษาประวัติ วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ใช้วิธีตรวจสอบแบบสามเส้าเพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับมีความน่าเชื่อถือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารทางวิชาการ การสัมภาษณ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาจำแนกหมวดหมู่ ตีความ สร้างข้อสรุป และนำเสนอด้วยวิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์

2. การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ผู้วิจัยได้ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนค้นหาความเป็นมา กิจกรรมประเพณีวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์ของตำบลศรีเทพ ดำเนินการอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในตำบลศรีเทพ จากนั้นได้ทำกิจกรรมการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้ได้แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน จากการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวอาสาสมัครมาทดสอบกิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยวแล้วนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะการท่องเที่ยวมาวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน

3. การศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกรมการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลด้านประวัติ วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ นำมาวิเคราะห์เนื้อหาจัดเป็นหมวดหมู่ในแต่ละด้านเพื่อค้นหาอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยววิถีชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ

2. ข้อมูลที่ได้จากการประชุมและอบรมเชิงปฏิบัติการ การระดมสมอง การสนทนากลุ่ม กับผู้นำชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้วิจัยได้สร้างความเข้าใจกับชุมชน มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน จากนั้นดำเนินการระดมสมอง การสนทนากลุ่มเพื่อกำหนดแหล่งท่องเที่ยว แล้วอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในตำบลศรีเทพ เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้ได้แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

3. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาศักยภาพโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยว มีการรวบรวมประเด็นเนื้อหาและจัดหมวดหมู่ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละด้านเพื่อการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลมาสรุปประเด็นสำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกรมการท่องเที่ยว ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ

ผลการวิจัย

1. จากการศึกษาประวัติ วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพของหมู่บ้านจำนวน 16 หมู่บ้าน ในตำบลศรีเทพ นั้น ในด้านของประวัติความเป็นมาของการตั้งถิ่นฐานของชาวบ้านแต่ละหมู่บ้านมีทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดั้งเดิม และมีผู้ที่อพยพ

มาจากแหล่งอื่น จากคำบอกเล่าของชาวบ้านโดยส่วนใหญ่ เดินทางมาอยู่อาศัยจากพื้นที่ทางภาคอีสานจึงมีสำเนียงการพูดทั้งภาษาไทยภาคกลาง และภาษาอีสานผสมกัน เนื่องจากมีผู้คนเดินทางติดต่อค้าขาย ประกอบกับนักวิชาการเชื่อว่าเมืองศรีเทพน่าจะเป็นเมืองศูนย์กลางการค้าที่สำคัญในภูมิภาคนี้ โดยเป็นเมืองที่เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างเมืองโบราณในลุ่มน้ำลพบุรี-ป่าสัก กับเมืองโบราณในที่ราบสูงโคราช เนื่องจากมีแนวเทือกเขากั้นระหว่าง 2 ภูมิภาคนี้ ผู้เดินทางติดต่อค้าขายจึงใช้เมืองศรีเทพเป็นจุดแวะพักสินค้าก่อนที่จะเดินทางข้ามช่องเขา (กรมศิลปากร, 2550) จึงพอจะสรุปได้ว่าผู้คนที่มาอาศัยอยู่อาจจะเห็นว่ามีแหล่งทรัพยากรอาหาร พื้นที่เหมาะสม จึงได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี่ ด้วยเหตุที่มีแม่น้ำป่าสักไหลผ่านตำบลศรีเทพ จึงทำให้มีวิถีชีวิตที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการทำการเกษตร ชาวบ้านจึงมีอาชีพทำนา ทำไร่ การทำสวนผสม การแปรรูปปลาเป็นการทำปลาร้า การทำปลาแดดเดียวในชุมชน

ส่วนวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนตำบลศรีเทพนั้น มีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อในพิธีกรรมดั้งเดิมโบราณ จนก่อให้เกิดเป็นประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อศรีเทพที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งแต่เดิมชาวบ้านมีความเคารพศรัทธาเจ้าพ่อศรีเทพ ซึ่งเชื่อกันว่าเจ้าพ่อศรีเทพเป็นเจ้าของเมืองศรีเทพโบราณที่มีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ราว 700 ปี ก่อนที่จะถูกทิ้งร้างไปโดยไม่ทราบสาเหตุ และกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับคนรุ่นหลัง (กรมศิลปากร, 2550) เมื่อใครมีเรื่องทุกข์ใจ หรือจะประกอบอาชีพอะไร ที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ ก็จะมาขอพรเจ้าพ่อศรีเทพให้ค้าขายดี อยู่เย็นเป็นสุข ให้รอดปลอดภัย แต่เดิมมีพิธีบวงสรวงกันเพียงแค่ชาวบ้าน ต่อมาได้มีการจัดให้เป็นประเพณีที่ใหญ่ขึ้น เพราะชาวบ้านมีแรงศรัทธามากขึ้น และมีคนให้ความเคารพนับถือศรัทธากันในวงกว้างขึ้น นอกจากนี้ยังพบกิจกรรมการเล่นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมความเชื่ออีกมาก เช่น การเล่นนางสุม์ การเล่นผีนางควาย การสวดคาถาปลาช่อน เป็นต้น สอดคล้องกับ สถาพร เทียงธรรม (2554) กล่าวว่าประชาชนในท้องถิ่นยังคงเชื่อในเรื่องพลังของสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเทพที่ปกปักรักษาเมืองศรีเทพ เห็นได้จากการเคารพนับถือ “เจ้าพ่อศรีเทพ”

ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นเชื่อว่าเป็นผู้ครองเมืองศรีเทพในอดีต ความเชื่อนี้ได้แพร่ไปสู่ผู้คนภายนอกพื้นที่ด้วยเช่นกันในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี จะมีพิธีบวงสรวงเจ้าพ่อศรีเทพ โดยใช้เครื่องสักการะประกอบด้วยอาหารคาวหวาน ผลไม้ และบายศรีนำมาบวงสรวง นอกจากนี้ยังมีประชาชนหลายกลุ่มที่ให้ความเคารพโบราณสถานภายในเมืองศรีเทพ เนื่องจากเห็นว่าโบราณสถานเหล่านั้นยังคงเป็นศาสนสถาน และยังคงความศักดิ์สิทธิ์ทั้งที่เป็นศาสนานพทุทธและฮินดู และต้องการที่จะประกอบกิจกรรมตามความเชื่ออยู่เสมอ สิ่งเหล่านี้เป็นความรู้สึกที่ยังฝังรากลึกอยู่ในกลุ่มคนที่มีความผูกพันกับเมืองศรีเทพ

สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ชุมชนอีกประการหนึ่งที่พบจากการศึกษาประวัติความเป็นมาของการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของหมู่บ้านในตำบลศรีเทพ จะสังเกตได้ว่าการตั้งชื่อหมู่บ้านนั้นได้ตั้งชื่อมาจากคำบอกเล่าต่อ ๆ กันมาจากผู้อาวุโสในชุมชนว่า บ้านนาตะกรุดที่มีจำนวน 5 หมู่บ้านนั้น บ้างก็แยกออกไปตั้งชื่อใหม่ บ้างก็ยังใช้ชื่อนาตะกรุดเดิมจำนวน 3 หมู่บ้าน จากคำบอกเล่าว่าที่มาของชื่อหมู่บ้านอาจตั้งจากพื้นที่บริเวณหมู่บ้านนาตะกรุดนั้นเป็นพื้นที่นา มีสายน้ำไหลผ่านมาแล้วหยุดอยู่แค่หมู่บ้านนาตะกรุด จึงเรียกหมู่บ้าน “นาตะกรุด” (ตะกรุด ในความหมายของคนในชุมชน หมายถึง หนองน้ำที่มีน้ำเยอะ) หรืออีกนัยหนึ่ง เล่าว่า มีผู้คนมาขุดค้นหาเครื่องรางของขลังหรือของมีค่าในชุมชน ซึ่งเข้าใจว่าบริเวณบ้านนาตะกรุดมีตะกรุดมาก จึงเรียกว่า “บ้านนาตะกรุด” และข้อสังเกตที่พบอีกประการหนึ่งคือ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลศรีเทพมีความผูกพันกับพื้นที่ บรรพบุรุษจึงได้ตั้งชื่อสกุลของตนเองโดยมีคำนำหน้าว่า “ตะกรุด” แล้วตามด้วยคำอื่น ๆ มากกว่า 20 ชื่อสกุล ซึ่งการใช้นามสกุลที่บ่งบอกถึงพื้นที่ที่อาศัยอยู่นั้นจะสร้างความภาคภูมิใจให้กับชาวบ้าน อาจก่อให้เกิดผลดีทางการท่องเที่ยวในด้านประวัติศาสตร์บอกเล่า การอนุรักษ์หวงแหนประวัติศาสตร์ของตน และการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของตนเอง อันนับว่าเป็นจุดแข็งประการหนึ่งอีกด้วย

2. การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยการศึกษาของชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ผู้วิจัยได้จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการทรัพยากรท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชน พบว่าทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชนตำบลศรีเทพไม่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีแต่แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ คือ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐ แต่ชุมชนมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ แยกประเภทได้เป็น

1) ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ ประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อศรีเทพ ที่มีชื่อเสียงของตำบลและระดับจังหวัด ประเพณีนี้จัดในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี ในพิธีการประกอบด้วย ขบวนแห่ข้าวต้มมัดใหญ่ ขบวนแห่ธิดาเจ้าพ่อศรีเทพ การเล่นรำโทนถวายเจ้าพ่อ ศรีเทพ การเล่นนางสุม การเล่นผีนางควาย การละเล่นต่าง ๆ มีเอกลักษณ์ของพิธีการดังนี้

การเล่นรำโทน ใช้สถานที่เล่นเป็นลานกว้าง อาจเป็นลานวัดก็ได้ ช่วงเวลาที่เล่นเป็นเวลากลางคืน อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นประกอบด้วย โทน ปี่ ฆ้อง ผู้เล่นเป็นหนุ่มสาวหรือกลุ่มผู้สูงอายุ วิธีการเล่นแบ่งเป็น ฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ฝ่ายชายจะร้องเพลงพวงมาลัย เมื่อฝ่ายชายร้องเพลงจบ จะชวนฝ่ายหญิงออกรำโทน พอรำไปได้สักพักฝ่ายหญิงจะร้องเพลงพวงมาลัยแก้กลับ พอเพลงจบทั้งสองฝ่ายก็จะชวนกันรำโทน เป็นการละเล่นที่อาจมีการเกี่ยวพาราสี การกระเช้าเข้าแห่ก่อให้เกิดความสนุกสนานรื่นเริง

การเล่นนางสุม สถานที่ใช้ในการละเล่นเป็นลานกว้าง ที่ใดก็ได้ มักนิยมเล่นในเวลากลางคืน ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ โดยมีอุปกรณ์ในการเล่นคือ สุ่ม เครื่องมือจับปลา และต้องมีเครื่องเช่นไห้ว ประกอบด้วย หมาก 4 คำ เทียน 2 เล่ม ชันน้ำ 1 ชัน ผ้าผูกสุ่ม โทน และระหว่างเล่นก็จะมีเสียงโห่ร้องจากผู้เข้าชม และให้ผู้หญิงเล่น

การเล่นผีนางควาย เป็นกิจกรรมตามแบบวิถีชุมชนที่มีการละเล่นสืบทอดกันมายาวนาน โดยการใช้สถานที่เล่นต้องมีบริเวณกว้าง อยู่กลางแจ้ง เวลาที่

เล่นมักจะเล่นในตอนกลางคืน ในช่วงเทศกาลสงกรานต์เท่านั้น สิ่งที่ใช้ในการประกอบการละเล่นคือ หัวกะโหลกกระป๋อง 2 ตัว ไม้หลักดำเสา 2 ต้น ไม้พาดระหว่างเสา 2 ต้น ใช้สำหรับผูกหัวกะโหลกกระป๋อง การละเล่นนี้ต้องมีเครื่องเช่นไห้วประกอบด้วย หมาก พลุ บุหรี่ จำนวน 2 ชุด และเทียน 4 เล่ม จะต้องเตรียมขันใส่น้ำไว้รดหัวกะโหลกกระป๋อง การละเล่นนี้มักนิยมเล่นในหมู่ผู้หญิง

2) ทรัพยากรท่องเที่ยวทางศาสนา มีศาสนสถาน วัดโพธิ์ทอง วัดบึงศรีเทพรัตนาราม

วัดโพธิ์ทอง มีชื่อเดิมว่า วัดอุทุมพร มีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์คือ กำแพงบริเวณประตูทางเข้าวัดที่มีความใหญ่โตอลังการ วัดนี้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2547 บนกำแพงวัดมีรูปปั้นศิลปะขอมได้ทำการปั้นที่เขาพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ พระครูปลัดสุขเกษม สุขเซโม หรือพระอาจารย์ดำ เป็นผู้ไปดูแลและศึกษาแบบ เมื่อปั้นเสร็จจึงได้ทำการเคลื่อนย้ายกำแพงวัดมาที่ตำบลศรีเทพ หมู่ที่ 3 บ้านนาตะกรุด ประตูของกำแพงวัดสามารถเข้าไปได้ข้างในได้ เป็นสถานที่ที่จัดให้มีพิธีกรรมไหว้ครูครอบเศียร วัดโพธิ์ทองเปิดให้นักท่องเที่ยวได้มาสักการะบูชา ดูดวง อาบน้ำมนต์ ขอพร ปลุกเสกพระ แก้มบนส่วนมากจะแก้มบนด้วย ไข่ ประทัด และผลไม้ มีกิจกรรมการสักยันต์โดยช่างผู้เชี่ยวชาญ

วัดบึงศรีเทพรัตนาราม เป็นวัดที่จัดให้เป็นศูนย์เรียนรู้ทางวัฒนธรรม เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน ตั้งอยู่หมู่ที่ 13 บ้านหลักเมือง ในปี พ.ศ. 2552 หน่วยงานของวัฒนธรรมอำเภอแก้วกับวัฒนธรรมจังหวัด ร่วมกับเจ้าอาวาสวัดและชุมชนก่อตั้งเป็นศูนย์วัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน มีพระพุทธรูปอุโบสถ ภายในมีการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน มีทั้งวัตถุโบราณ เครื่องบดยา เครื่องปั้นดินเผา กระเบื้อง กำไลสำริด เครื่องประดับสำริด เครื่องสีข้าว กระบุง ตะกร้า เครื่องจักสานต่าง ๆ ที่ชาวบ้านเคยใช้ในอดีตแล้วนำมาบริจาค ซึ่งได้จัดแสดงไว้ภายในวัด นอกจากนี้ยังมีสระน้ำภายในวัดให้มีการเลี้ยงปลาเป็นเขตอภัยทาน

3) ทรัพยากรทางด้านภูมิปัญญา มีภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มต่าง ๆ เช่น การทอเสื่อกก การจักสาน การทำเครื่องนอน

4) ทรัพยากรทางด้านอาหารประจำถิ่น ซึ่งอาหารประจำท้องถิ่นมีอัตลักษณ์เฉพาะชุมชน เป็นอาหารพื้นบ้านที่มีลักษณะเด่นแตกต่างจากพื้นที่อื่น คือ ขนมข้าวโป่งงาดำ ขนมลูกโคโยนเข้ากอไผ่ แกงอีเหี่ยว แกงหัวเอื้อง

ขนมข้าวโป่งงาดำ ทำจากข้าวนำไปแช่น้ำ หนึ่ง แล้วโขลกให้ละเอียด ส่วนผสมใช้ข้าวเหนียว ไข่ น้ำตาล งา และน้ำมันพืช เมื่อนำส่วนผสมมารวมกันเสร็จแล้ว นำไปหีบให้แบน แล้วเอาไปตากแดดวันเดียว หากนำไป บังบนเตาก็จะคล้ายข้าวเกรียบว่า ในปัจจุบันได้ดัดแปลง ทำไส้ขนมขึ้นมาโดยมีน้ำตาลกับงาและมะพร้าวผสมกัน ในปริมาณแล้วแต่ชอบ จะนำมาขายที่ตลาดนัดวิถี และ ขายให้คนในหมู่บ้านกันเอง ขนมนี้ใช้ให้เจ้าพ่อศรีเทพด้วย

ขนมลูกโคโยนเข้ากอไผ่ มีลักษณะเป็น แผ่นกลม ๆ แบน ๆ เป็นแป้งที่ห่อด้วยไส้มะพร้าวแล้วนำไปทอด มีกลิ่นหอม รสชาติอร่อยนุ่มหวานหอม เนื่องจาก ขนมมีรสชาติอร่อยมากในอดีตชนิดของขนมมีไม่มากนัก ผู้ใหญ่จะเก็บไว้รับประทานเอง แต่เมื่อเด็ก ๆ มาเห็นก็จะ แย่งกัน ผู้ใหญ่ก็เลยโยนขนมเข้ากอไผ่ แล้วเด็ก ๆ ก็จะวิ่ง ไปแย่งกันอย่างสนุกสนาน จึงทำให้เป็นที่มาของชื่อขนม “ลูกโคโยนเข้ากอไผ่” นั่นเอง

แกงอีเหี่ยว เป็นการถนอมอาหารจากหน่อไม้ เนื่องจากหน่อไม้มีผลผลิตเพียงฤดูกาลเดียว ชาวบ้านจึง นำหน่อไม้มาลวกเป็นเส้นแล้วนำมาสับ จากนั้นจึงนำไปนึ่ง แล้วตากแดดให้แห้งจึงเป็นที่มาของคำว่า “อีเหี่ยว” เมื่อจะ นำมาประกอบอาหาร ก็นำหน่อไม้ที่ตากแดดเก็บไว้นั้นมา แช่วน้ำเพื่อรอให้ฟู จากนั้นก็มีวิธีทำเหมือนแกงหน่อไม้ทั่วไป โดยใส่กากหมู ถั่วคั่ว หรือเนื้อสัตว์อื่น ๆ ก็ได้ตามชอบ

แกงหัวเอื้อง หัวเอื้องเป็นต้นมันชนิดหนึ่ง ลำต้นอ่อนสามารถนำมารับประทานได้ มีลักษณะคล้าย หัวโพ หัวข่า แกงคล้ายแกงอีเหี่ยว แต่ไม่ต้องตากแห้ง

5) ตลาดนัดวิถี เป็นแหล่งจำหน่ายสินค้า ชุมชน ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านศรีเทพน้อย เปิดดำเนินการ จำหน่ายสินค้าในวันอาทิตย์ โดยให้ชุมชนในหมู่บ้าน และหมู่บ้านใกล้เคียงนำสินค้าอุปโภคและบริโภคมา จำหน่าย หากพิจารณาตามเกณฑ์พบว่า ตลาดนัดวิถี บ้านศรีเทพน้อยมีสิ่งดึงดูดใจ คือ มีสินค้าชุมชนที่เป็น

ท้องถิ่นเฉพาะ มีการตกแต่งสถานที่ให้สะอาดสวยงาม และทำเป็นจุดเช็คอินเพื่อการท่องเที่ยว การเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยวใช้รถยนต์ รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะ ในการเดินทาง มีเส้นทางเดินรถที่เข้าถึงง่าย มีกิจกรรม การท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในวันสำคัญ มีที่พักภายในตำบล และมีสิ่งอำนวยความสะดวก ตามสมควร

ทรัพยากรท่องเที่ยวข้างต้นจัดเป็นทรัพยากร ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หากแบ่งตามประเภทและ พฤติกรรมนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ของ Smith (2003) ก็จะได้นักท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ที่สนใจในสถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ 1) ประเพณี บวงสรวงเจ้าพ่อศรีเทพ การเล่นรำโทนถวายเจ้าพ่อศรีเทพ การเล่นนางสุม การเล่นผีนางควาย นักท่องเที่ยวที่สนใจ คือกลุ่มนักท่องเที่ยวศิลปะ (Arts Tourist) 2) สถานที่ ท่องเที่ยววัดโพธิ์ทอง วัดบึงศรีเทพรัตนาราม ภูมิปัญญา การทอเสื่อกก การจักสาน การทำเครื่องนอนตลาด นวัตกรรม นักท่องเที่ยวที่สนใจคือกลุ่มนักท่องเที่ยว วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น (Indigenous Cultural Tourist) และ 3) ทรัพยากรทางด้านอาหารประจำถิ่น ขนมข้าวโป่ง งาดำ ขนมลูกโคโยนเข้ากอไผ่ แกงอีเหี่ยว และแกงหัวเอื้อง นักท่องเที่ยวที่สนใจคือกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourist) เหล่านี้เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่เป็น เอกลักษณ์สร้างความสนใจให้นักท่องเที่ยวอันจะก่อให้เกิด การเดินทางมาท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมชุมชนรอบอุทยาน ประวัติศาสตร์ศรีเทพ ก่อให้เกิดประโยชน์ในมุมมอง ทางสังคมและเศรษฐกิจการท่องเที่ยว

เมื่อได้ทรัพยากรท่องเที่ยวที่เหมาะสมแล้ว ผู้วิจัย ได้จัดโครงการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน รอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ มีวัตถุประสงค์เพื่อการ วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนรอบ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพโดยชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการเชิญนักท่องเที่ยวอาสาสมัคร นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว มาทดลองท่องเที่ยว โดยให้ผู้นำชุมชนและชาวบ้านซึ่งเป็นเจ้าของแหล่ง ท่องเที่ยวจัดกิจกรรม นอกจากนี้ได้เชิญปราชญ์ชุมชน มาให้ความรู้ในทรัพยากรท่องเที่ยวของตน ทั้งนี้ได้กำหนด

เส้นทางและกิจกรรมท่องเที่ยว จำนวน 1 วัน มีเส้นทางท่องเที่ยวคือ ชมศูนย์การเรียนรู้บ้านเศรษฐกิจพอเพียง การเดินดูของและซื้อของร้านค้าในตลาดนัดวิถีชิมอาหารพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น สักการะเจ้าพ่อศรีเทพ ณ ศาลเจ้าพ่อศรีเทพ และสักการะหลวงพ่อกินเขียว ณ วัดโพธิ์ทอง จากนั้นให้นักท่องเที่ยวผู้นำชุมชน นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพโดยวิธีการระดมสมอง นักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจมาก ในชุมชนมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวก และมีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวมาก แต่ด้านที่พิกสำหรับนักท่องเที่ยวยังมีไม่เพียงพอแก่ความต้องการของนักท่องเที่ยว

จากข้อมูลแสดงความคิดเห็นด้านศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ผู้วิจัยได้จัดการระดมสมองร่วมกับผู้นำชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความเข้าใจ มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้ได้แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน มีประเด็นรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) จากความคิดเห็นด้านศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจะเห็นได้ว่าในชุมชนมีทรัพยากรท่องเที่ยวทั้งที่เป็นศาสนสถาน คือวัดโพธิ์ทองที่มีความสวยงาม มีซุ้มประตูทางเข้าที่โอ่อ่าอลังการ เป็นสถาปัตยกรรมที่ไม่เหมือนวัดอื่น ๆ ทั่วไป นอกจากนี้ยังมีวัดบึงศรีเทพรัตนาราม ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน มีประเพณีไหว้เจ้าพ่อศรีเทพ การเล่นนางสุม การเล่นผีนางควาย การเล่นรำไท่น มีวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ มีอาหารที่เป็นลักษณะเฉพาะพื้นถิ่นที่ยังไม่พบเห็นที่ใด คือ ขนมลูกโคโยนเข้ากอไผ่ แกงอีเหี่ยว นับว่าเป็นจุดแข็งที่ชุมชนศรีเทพมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีความได้เปรียบทางการท่องเที่ยว

2) ชาวบ้านที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ

เรื่องการท่องเที่ยว ผลกระทบทางการท่องเที่ยว การเป็นเจ้าบ้านที่ดี ไม่มีมีคฤตคติท้องถิ่น และชุมชนยังไม่ได้มีการรวมกลุ่มการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ขาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หากมีการพัฒนาในประเด็นดังกล่าวก็จะส่งเสริมให้มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวได้

3) หากมีการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ นักวิชาการมาช่วยวางแผนโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอันมีจุดแข็งอยู่แล้ว มีการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว จัดตั้งคณะกรรมการให้เป็นชุดคณะทำงาน ติดตามผลการดำเนินงาน ก็จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

ในด้านที่พิกของนักท่องเที่ยวควรจะต้องแสดงให้เห็นศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนควรมีโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม โดยการนำจุดแข็งด้านสิ่งดึงดูดใจทั้งสถานที่ท่องเที่ยว ประเพณีการเล่น และอาหารท้องถิ่น มาช่วยยกระดับให้เป็นไปตามมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ก็จะเป็นจุดแข็งทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเคยมีผู้นำชุมชนได้รับโอกาสให้ไปศึกษาดูงานพื้นที่ข้างเคียงหรืออื่น ๆ เช่น หมู่บ้านโฮมสเตย์เสลียงแห้ง หากมีการพัฒนาต่อยอดจากเดิมก็จะก่อให้เกิดโอกาสการพัฒนาที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มมากยิ่งขึ้น

4) ชุมชนกลุ่มใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน การขาดงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาการท่องเที่ยว และพื้นที่อยู่ห่างไกลจึงอาจส่งผลให้ใช้เวลาเดินทางและใช้งบประมาณในการช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวจากนักวิชาการ

3. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพโดยชุมชนอย่างยั่งยืน สรุปเป็นประเด็นตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกรมการท่องเที่ยว เพื่อให้มีมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

1) ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อศรีเทพ การเล่นรำไท่นถวายเจ้าพ่อศรีเทพ การเล่นนางสุม การเล่นผีนางควายเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมในด้านวิถีชีวิตภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ มีการสืบทอดประเพณี

การเล่นมาเป็นเวลานาน ประเพณีและการเล่น มีความผูกพันต่อชุมชน มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามา สนับสนุนและอนุรักษ์โดยร่วมกับปราชญ์ชาวบ้านทำให้มี เครื่องช่วยในการดำเนินการอนุรักษ์สืบต่อไป

ในด้านศักยภาพทางกายภาพและการจัด กิจกรรม สามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยมี ถนน บ้ายบอกทางที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว สามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงอื่น ๆ ได้ ส่วนกิจกรรมการเล่นยังไม่มี การนำเสนอแก่นักท่องเที่ยวมากนัก ต้องมีการจัดการให้เป็นรูปธรรม มีความหลากหลายให้นักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมการเล่นได้

2) ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวในตำบลศรีเทพมีสาธารณูปโภคที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ มีถนนที่เชื่อมต่อเส้นทางหลักและ เส้นทางรอง ไฟฟ้า น้ำประปา คลื่นสัญญาณโทรศัพท์ จะต้องมีการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวจากหน่วยงาน ภายนอกให้มีการสนับสนุนนโยบาย งบประมาณ และจัด บุคลากรมาอบรมให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน อย่างยั่งยืน

3) ศักยภาพการบริหารจัดการ มีการจัดการ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว มีการจัดการ ด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างชัดเจนมีการแบ่งพื้นที่ สงวน พื้นที่นันทนาการ และพื้นที่พักอาศัย มีการติดตาม การประเมินความเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยวของผู้นำ ชุมชน การจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับ ของคนในชุมชน มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมดั้งเดิม การท่องเที่ยวโดยรอบในตำบลศรีเทพต้องมีการจัดการ ด้านความรู้ การสื่อสารในการให้บริการนักท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งภาษา ต่างชาติในหลายช่องทาง และผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งกำลังเป็นกระแสนิยม จึงจะทำให้มีนักท่องเที่ยวสนใจ เดินทางมาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ชุมชนใน ตำบลศรีเทพมีความกระตือรือร้นในการให้ความร่วมมือ ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ผู้นำชุมชน มีการวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวโดยให้ สมาชิกชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมและจัดตั้งหน่วยงานย่อย

ในการพัฒนาการท่องเที่ยว มีทั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทำอาหาร กลุ่มการทำไร่นาสวนผสม กลุ่มศิลป หัตถกรรม กลุ่มนวดแผนโบราณ ปราชญ์ชาวบ้านซึ่งเป็น กำลังหลักในเรื่องประวัติศาสตร์บอกเล่า ต้องอาศัยการ ถ่ายทอดจากผู้อาวุโส หากนำผู้สูงอายุมาช่วยสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวจะช่วยสร้างสีสันและยกระดับความเชื่อ ถือศรัทธา

มีการกระตุ้นให้ใช้ผลิตภัณฑ์ชุมชนในท้องถิ่น เพื่อสร้างรายได้กระตุ้นเศรษฐกิจท่องเที่ยวชุมชน สังคม มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมถึงการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เช่น ชุมชนมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ จากการตัดไม้ไผ่มาเป็นภาชนะใส่อาหาร แล้วมีการ ปลุกทดแทน เป็นการช่วยสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว ในชุมชน มีแนวทางสร้างสรรค์ในการจัดการขยะ โดยการนำภาชนะกระบอกไม้ไผ่มาทำเป็นกระถางต้นไม้ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านการมีส่วนร่วมของ ชุมชน ต้องส่งเสริมให้มีมัคคุเทศก์ประจำเพื่อความสนุก การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเสริมสร้างบรรยากาศอันเป็น มิตรกับนักท่องเที่ยว จะส่งผลให้การท่องเที่ยวชุมชน มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

สรุปผลการวิจัย

1. ประวัติ วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนโดยรอบ อุทยานประวัติศาสตร์ ศรีเทพจากการสัมภาษณ์ ชาวบ้านในชุมชนสรุปได้ว่ามีประวัติการตั้งรกรากถิ่นฐาน มายาวนานกว่า 800 ปี จึงมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ชุมชนทั้งการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิต การตั้งชื่อสกุล ตามพื้นที่ที่อยู่อาศัย พิธีกรรมการเล่นที่แสดงให้เห็นถึง ความเชื่อถือศรัทธา

2. สรุปการระดมความคิดจากกลุ่มเฉพาะ ตำบล ศรีเทพมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่มี การสืบทอดกันมาแต่โบราณ จึงทำให้ทรัพยากรท่องเที่ยว มีความน่าสนใจมาก

3. การกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวได้ข้อคิดเห็น จากนักท่องเที่ยวอาสาสมัครและนักวิชาการ จากนั้นได้ ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาร่วมกับการระดมความคิด จากชุมชนสรุปว่าทรัพยากรท่องเที่ยวมีจุดแข็งมาก หากพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน

ก็จะมีโอกาสที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ยั่งยืนได้ ซึ่งการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพจะต้องพิจารณาถึงศักยภาพ ความดึงดูดใจ ศักยภาพการรองรับ การบริหารจัดการ ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน มีการติดตาม และประเมินผลจากการวางแผนพัฒนา ก็จะเป็น การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ยั่งยืนได้

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาประวัติ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ชุมชน พบว่ามีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานมาก ชุมชน มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมทั้งการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิต การตั้งชื่อสกุลตามพื้นที่อยู่อาศัย มีพิธีกรรมการเล่นที่แสดงถึงความเชื่อถือและสร้างความศรัทธา ประกอบกับชุมชนตำบลศรีเทพ อำเภอ ศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีผู้นำชุมชนที่มีความรู้ มีวิสัยทัศน์ก้าวหน้า มีความเสียสละ หากเดิมเดิมความรู้ ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างสร้างสรรค์จะก่อให้เกิด ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ซึ่งก็ต้องอาศัยกำลังหลักใน เรื่องประวัติศาสตร์บอกเล่า ต้องอาศัยกำลังการถ่ายทอด จากผู้อาวุโส หากนำผู้สูงอายุมาช่วยสร้างสรรค์การ ท่องเที่ยวจะช่วยสร้างสีสันและยกระดับความเชื่อถือ ศรัทธา การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านการมีส่วนร่วม ของชุมชน ต้องส่งเสริมให้มีภาคีทุกประเภทประจำเพื่อ ความสนุก การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเสริมสร้าง บรรยากาศอันเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว ขั้นตอนการ วางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควรฝึกอบรมคนในพื้นที่ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และคนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วม ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ฝึกอบรมผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ มีแนวคิด และวิธีปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน (กาญจนา แสงลัมสุวรรณ และศรีนยา แสงลัมสุวรรณ, 2555)

2. การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนตำบลศรีเทพมีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เนื่องจากประกอบไปด้วย ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านประเพณีวัฒนธรรม

ศาสนสถาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น อาหารพื้นถิ่น รวมถึง ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะอันเป็นจุดแข็ง ของชุมชน ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวสร้างความน่าสนใจ แก่นักท่องเที่ยวในด้านวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว มีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งด้านที่พัก ร้านอาหาร การเดินทางโดยรถยนต์ที่เข้าถึงง่ายโดยสะดวก ประกอบ กับมีกิจกรรมทางประเพณีพิธีบวงสรวงเจ้าพ่อศรีเทพ ที่เป็นเอกลักษณ์ สอดคล้องกับ Dickman (1996) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวชุมชนประกอบ ไปด้วย สิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึง กิจกรรมการท่องเที่ยว ที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวก และสอดคล้องกับ ปรีดี โชติช่วง (2560) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย แหล่งท่องเที่ยวต้องมี คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการ มีการรักษาสุขภาพสิ่งแวดล้อม มีสิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย มีสภาพการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และปริมาณการท่องเที่ยว จึงจะทำให้นักท่องเที่ยว พึงพอใจ

การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่มีการ พัฒนาร่วมกันโดยชุมชน ผลการสังเคราะห์การวิจัย พบว่าการท่องเที่ยวตามเส้นทางท่องเที่ยวที่กำหนด ประกอบด้วย ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตลาดนัดวิถี ศาสตร์เจ้าพ่อศรีเทพดั้งเดิม และวัดโพธิ์ทอง นั้น ซึ่งใน แต่ละที่ ผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชน ผู้เชี่ยวชาญทางการ ท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ และผู้วิจัย ร่วมมือกันในการ บริหารจัดการตามโครงการต่าง ๆ ได้มีการวางแผนการ ท่องเที่ยว ดำเนินการ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนา ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจะทำให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เติบโตอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ เสกสรรค์ สนวา, สุพัฒน์ ศรีบุตรดี, พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์, และนภัสภรณ์ ภูวตานนท์ ณ มหาสารคาม (2563) กล่าวว่า การมี ส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต้องอาศัยการวางแผน การตัดสินใจ เพื่อพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนตนเองให้สามารถ ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่มากขึ้น

3. การศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดย รอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

ในด้านของการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวร่วมกันของชุมชนตำบลศรีเทพ มีสิ่งที่ต้องพัฒนา เช่น วัดโพธิ์ทอง ซึ่งเป็นศาสนสถานที่มีความโดดเด่นในชุมชน มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีชาวพุทธเข้ามาสักการะบูชา แต่จะต้องมีการพัฒนาเพิ่มเติม จากการประเมินของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวที่ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า ควรมีการพัฒนาสิ่งแวดล้อม วางแผนการจัดการขยะ การลดปริมาณยานพาหนะที่จะเข้าสู่วัด ต้องวางแผนเพื่อสร้างความศรัทธาและกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในวัด และรูปแบบการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน เช่น การบูชาพระด้วยดอกไม้อบายศรีที่ประดิษฐ์ขึ้นจากคนในชุมชน ส่งเสริมให้มีมัดคุเทศก์ท้องถิ่นประจำเพื่อความสนุก การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเสริมสร้างบรรยากาศอันเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว ซึ่ง ประทีป พืชทองกลาง, เพราพิลาส ประสิทธิ์บุรีรักษ์ และ ญาดาวิมินทร์ พืชทองกลาง (2561) กล่าวว่าภายในวัดควรมีการส่งเสริมสถิติ สะอาดด้านกายภาพ สุขสบาย และสัปปายะ คือ การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาต้องยึดหลัก 4 ข้อ คือ 1) ถิ่นที่เป็นที่รื่นรมย์ 2) พื้นที่ตั้งเหมาะสม 3) การคมนาคมสะดวกปลอดภัย และ 4) มากมายกัลยาณมิตร อันจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ

ศิรินนท์ พงษ์นิรันดร์, โอษฐ์ญา บัวธรรม และชัชชญา ยอดสุวรรณ (2559) กล่าวถึงด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการดำเนินการวางแผน การกำหนดแนวปฏิบัติ การติดตามและประเมินผลการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ สอดคล้องกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2563) กล่าวถึง หลักของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนประกอบด้วย 1) การท่องเที่ยวจะต้องสามารถดำรงอยู่ได้ 2) จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ยั่งยืนอย่างสม่ำเสมอ 3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย 4) กิจกรรมการบริการมีกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

การให้บริการอยู่เสมอ และ 5) ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม จะต้องไม่มีหรือมีน้อยที่สุด จึงจะก่อให้เกิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพมีประวัติวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม มีภูมิปัญญาดั้งเดิม มีอาหารพื้นถิ่น ควรมีการส่งเสริมด้านรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่งเสริมด้านประวัติศาสตร์บอกเล่าโดยการจัดบันทึกให้อยู่ร่วมกับชุมชนตลอดไป ผ่านกำลังหลักเป็นผู้นำวิสาหกิจชุมชนก็จะช่วยยกระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนส่งต่อลูกหลานให้อนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ส่งเสริมให้มีมัดคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวอย่างถูกต้อง และสร้างบรรยากาศที่ดีเป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยว

2. ชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพมีศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ผู้นำชุมชนควรพัฒนาการวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวควรมีการจัดตั้งคณะทำงานเป็นองค์กรกลางในชุมชนที่ชัดเจนยั่งยืน ควรให้ประชาชนทุกกลุ่มเพศ วัย รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เข้าร่วมวางแผนดำเนินงานพัฒนา และติดตามผลการประเมินงานการท่องเที่ยวชุมชนร่วมกัน มีศูนย์กลางในการประสานงานให้ความช่วยเหลือ และบริการนักท่องเที่ยว พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม และจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการนำวัดกรรมทางท่องเที่ยวเข้ามาพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ในด้านการประชาสัมพันธ์ การตลาดยุคดิจิทัล

2. ควรศึกษาการพัฒนาแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนศรีเทพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2550). อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ. สืบค้นจาก <https://www.finearts.go.th/chiangmailibrary/view/19182-อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ>
- กรมศิลปากร. (2563). อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ. สืบค้นจาก <https://www.finearts.go.th/main/view/8207-อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. สืบค้นจาก https://mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=12288
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). สรุปสถานการณ์พักแรม จำนวนผู้เยี่ยมเยือน และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน เดือนมกราคม - ธันวาคม 2564. สืบค้นจาก <https://www.mots.go.th/news/category/630>
- กาญจนา แสงลัมสุวรรณ และศรัณยา แสงลัมสุวรรณ. (2555). การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน. *วารสารนักบริหาร*, 32(4), 139-146.
- กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย. (2559). ศักยภาพและแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนลำปาง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*, 9(2), 1-11.
- ประทีป พืชทองหลาง, เพราพิลาส ประสิทธิ์บุรีรักษ์ และญาดาวิมินทร์ พืชทองหลาง. (2561). วัตงาม นามมงคล: แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของวัดนามมงคล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม*, 7(1), 212-242.
- ปรีดี โชติช่วง. (2560). การบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนสู่ความยั่งยืน. ใน *เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตร การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนสู่ความยั่งยืน รุ่นที่ 2 จังหวัดเพชรบูรณ์*, (น. 19) 7-9 กันยายน 2560. กรุงเทพฯ: ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาแห่งคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิรินันท์ พงษ์นิรันดร์, โอชัญญา บัวธรรม และชัชชญา ยอดสุวรรณ. (2559). แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มข.* 9, 1(1), 234-259.
- สถาพร เทียงธรรม. (2554). เมืองศรีเทพ: คุณค่าและความสำคัญทางวัฒนธรรม. *วารสารศิลปวัฒนธรรม เพชรบูรณ์*, 1(2), 66-76.
- สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2550). *คู่มือการประเมินมาตรฐาน คุณภาพทางวัฒนธรรม*. สืบค้นจาก <https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php>
- เสกสรรค์ สนวา, สุพัฒน์ ศรีบุตรดี, พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์ และนภัสสรณ์ ภูวนานนท์ ณ มหาสารคาม. (2563). การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามวิถีชีวิตของคนในชุมชน. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 4(1), 259-276.
- Dickman, S. (1996). *Tourism: An introductory text*. (2nd ed.). Australia: Hodder Education.
- Smith, M. K. (2003). *Issues in cultural tourism studies*. London: Routledge.

ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นในเขตจังหวัดเชียงใหม่
และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

THE STRATEGIES OF CONSERVATIVE AND INHERITABLE LOCAL CULTURE
IN CHIANG MAI PROVINCE AND MAE HONG SON PROVINCE

มนัส สุวรรณ¹, รัชพล สัมพุทธานนท์², ปิยวดี นิลสนธิ^{3*} และ ปัทมา รัตนกมลวรรณ⁴

Manat Suwan¹, Ratchaphon Samphutthanont², Piyawadee Nilsonthi^{3*}, and Patthama Rattanagamonwan⁴

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300^{1, 2, 3, 4}

Chiang Mai Rajabhat University, 202 Chang Puak Road, Chang Puak Sub-district, Mueang District, Chiang Mai Province 50300^{1, 2, 3, 4}

*Corresponding author E-mail: piyawadee_nil@cmru.ac.th

(Received: 6 Apr, 2022; Revised: 8 Nov, 2022; Accepted: 21 Nov, 2022)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาบริบทของวัฒนธรรมพื้นถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเชื่อมโยงและเหตุปัจจัยแห่งความเชื่อมโยง และ (2) เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูลที่จำเป็นรวบรวมได้จากบุคลากรของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดและคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัด รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและนักวิชาการอิสระด้านวัฒนธรรมโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มเฉพาะ และการพบปะสนทนาแบบไม่เป็นทางการเป็นเครื่องมือ ข้อมูลที่รวบรวมได้แยกทำการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของวัฒนธรรมพื้นถิ่นวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนที่สองเป็นข้อมูลจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่มีผลต่อการจัดทำยุทธศาสตร์วิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานกว่า 720 ปี มีวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะหลายอย่างไม่ว่าจะเป็น ภาษา การแต่งกาย การประกอบอาหาร การละเล่นการแสดง ประเพณี และอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมดังกล่าวมีความเสื่อมถอยตามกาลเวลาด้วยเหตุปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกหลายปัจจัย กรณีของยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นของ 2 จังหวัด ประกอบด้วย (1) ยุทธศาสตร์การบูรณาการวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน (2) ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน (3) ยุทธศาสตร์การสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน แต่ละยุทธศาสตร์มีกลยุทธ์สำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินการจำนวน 5, 5 และ 4 กลยุทธ์ตามลำดับ

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์, การอนุรักษ์และสืบสาน, วัฒนธรรมพื้นถิ่น, ความเชื่อมโยง

¹ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

² อาจารย์ ดร. สาขาวิชาภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

³ อาจารย์ สาขาวิชาภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

⁴ อาจารย์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คณะวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

ABSTRACT

The important objectives of this study were (1) to study the context of local culture, especially the deterioration and the causes of the deterioration in Chiang Mai and Mae Hong Son Province and (2) to create the strategies of conservative and inheritable local culture in Chiang Mai Province and Mae Hong Son Province. The needed data was collected from Provincial Cultural Office personnel and Provincial Cultural Council Committee personnel in addition to the local wisdom and the cultural independent scholars. In-depth interview methods, focus group discussion and informal meetings were used as the tools. The collected data was analyzed into two parts. The first part is about the context of local culture which was analyzed by content analysis and the last part consists of the strengths, the weaknesses, the opportunities and the obstacles which were affected to the strategy management which was analyzed by the SWOT Analysis.

The results of the study can be concluded that the history of Chiang Mai and Mae Hong Son province have had for more than 720 years which includes many unique local cultures such as languages, dresses, cooking, plays, performances, traditions and others. However, the culture as mentioned above has deteriorated with time because of many internal and external factors. The appropriate strategies for Conservative and Inheritable Local Culture for both provinces are consisted of (1) the strategy of local culture preservation in Chiang Mai and Mae Hong Son province (2) the strategy of local culture conservation in Chiang Mai and Mae Hong Son province (3) the strategy of local culture inheritance in Chiang Mai and Mae Hong Son province. There are five tactics for the local culture preservative strategy, five tactics for the local culture conservative strategy and four tactics the local culture inheritable strategy, respectively.

KEYWORDS: Strategies, Conserving and Inheriting, Local Culture, Deterioration

บทนำ

“วัฒนธรรม” ซึ่งตรงกับคำที่ใช้ในภาษาอังกฤษ คือ “culture” มีความหมายตามที่บัญญัติไว้ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ว่า “สิ่งที่ทำความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ หรือ วิธีชีวิตของหมู่คณะ” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ความหมายของวัฒนธรรม ในภาษาไทยเมื่อเทียบกับรากศัพท์ในภาษาอังกฤษมิได้มีความหมายแตกต่างกัน เพราะคำว่า “Culture” ที่บัญญัติไว้ใน Cambridge Dictionary ให้ความหมายว่า “วิถีชีวิตขนบธรรมเนียม และความเชื่อเฉพาะของกลุ่มคนในแต่ละช่วงเวลา” (Cambridge Dictionary, 2021) อีกความหมายหนึ่งของวัฒนธรรม คือ “สัญลักษณ์ ภาษา ความเชื่อ คุณค่า และสิ่งประดิษฐ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม” (Pressbook, 2021)

กระทรวงวัฒนธรรมในฐานะหน่วยงานของรัฐบาลซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทั้งหมดของประเทศได้ให้ความหมายของ “วัฒนธรรม” ว่าหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมและยังหมายรวมถึงแบบแผนพฤติกรรมทั้งหมดของสังคมที่สืบทอดมาตั้งแต่อดีต ผ่านการเรียนรู้ คิดค้น ดัดแปลง เพื่อสนองความต้องการและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ โดยมีวิวัฒนาการสืบทอดต่อกันมาอย่างมีแบบแผนเพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองและมั่นคงในสังคม (กระทรวงวัฒนธรรม, 2559)

วัฒนธรรมหรือที่คนทั่วไปรู้จักและเข้าใจอย่างง่าย ๆ ว่าหมายถึง วิธีแห่งการดำเนินชีวิต (Ways of Living) ของมนุษย์มิใช่ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่ได้เกิดจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรม และไม่ได้เกิดจากการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมโดยตรงของมนุษย์ (Not Stemming From) แต่เป็นผลพวงจากกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการปรับตัวของมนุษย์ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (Induced By) อธิบายเป็นตัวอย่างเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น คือ ไม่ใช่เพราะฝนที่ตกลงมาแล้วทำให้คนมีวิถีการดำเนินชีวิตด้วยการเป็นชาวนา แต่เพราะการได้เรียนรู้ว่าในแต่ละปีฝนตกในช่วงเวลาใด เป็นระยะเวลาสั้นเท่าไร และมีปริมาณ

น้ำฝนมากน้อยเพียงไร จากนั้นจึงเรียนรู้ต่อไปโดยการลองผิดลองถูกด้วยการปลูกพืชชนิดต่าง ๆ จนได้แนวปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) คือ การเลือกปลูกพืชที่มีความเหมาะสมที่สุดกับองค์ประกอบของฝน จนกลายเป็นวิธีประจำที่เรียกว่า “อาชีพ” (มนัส สุวรรณ, 2563)

“วัฒนธรรม” มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตของมนุษย์ถึงขั้นมีการอุปมาว่า “ถ้ามนุษย์ไม่มีวัฒนธรรม มนุษย์ก็ไม่ต่างอะไรจากสัตว์อื่นโดยทั่วไป” (จิรพรรณ กาญจนจิตรา, 2553 และทวีศักดิ์ กันไชโย, 2564) นอกเหนือจากการเป็นสิ่งบ่งบอกความแตกต่างระหว่างมนุษย์กับสัตว์อื่นแล้ว วัฒนธรรมยังเป็นสิ่งกำหนดอัตลักษณ์ประจำถิ่นหรือประจำชาติของมนุษย์ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก แต่ละประเทศมีวัฒนธรรมที่บ่งบอกความเป็นชาติของตนเอง เช่น มีภาษาประจำชาติ มีเครื่องแต่งกาย และมีขนบธรรมเนียมประเพณี ธรรมเนียมของประเทศไทย สิ่งบ่งบอกอัตลักษณ์ของความเป็นคนไทย เช่น ภาษาไทย อาหารไทย มวยไทย และการแต่งกายแบบไทย เป็นต้น (สมจันทร์ ศรีปรัชยานนท์ พระครูสิทธิธรรมบัณฑิต, พระมหากริณี ฉัตรแก้ว, สหทัยา วิเศษ และปาณิสรา เทพรักษ์, 2564) ยิ่งไปกว่านี้วัฒนธรรมยังมีความสำคัญในมิติที่เป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจและเป็นสิ่งที่สร้างความรักความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับคนในชาติ เป็นกลไกที่ใช้ในการจัดระเบียบของสังคม และเป็นตัวขับเคลื่อนในการสร้างความเจริญงอกงามด้านจิตใจของมนุษย์ และสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติ

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตและน่าวิตกว่า วัฒนธรรมประจำชาติหลายอย่างของประเทศไทยกำลังประสบกับภาวะเสื่อมถอย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ของเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่หลงใหลและชื่นชมในอารยธรรมความก้าวหน้าแบบตะวันตกจนลืมที่จะให้ความสำคัญและไม่นิยมที่จะยึดปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมและประเพณีที่งดงามที่เป็นรากเหง้าของความเป็นคนไทย กรณีของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็กำลังประสบกับสภาพการณ์ที่ไม่แตกต่างกัน เชียงใหม่และแม่ฮ่องสอนเป็นสองจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน

ที่มีประวัติความเป็นมาค่อนข้างยาวนานอย่างน้อยก็กว่า 720 ปี (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2563 และสำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2563) ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ผู้ครองนครรวมทั้งประชาชนได้มีส่วนช่วยกันสร้างสรรค์วัฒนธรรม “เมือง” ไว้อย่างหลากหลายทั้งภาษาเมือง การแต่งกายแบบเมือง การละเล่น การแสดงแบบเมือง การปลูกสร้างบ้านเรือนแบบเมือง การทำอาหารเมือง และอื่น ๆ (วีระพงษ์ แสง-ชูโต, 2559) ถ้ายังปล่อยให้สภาพการณ์แห่งความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรมเป็นเช่นนี้ต่อไปโดยไม่มีการดูแลรักษาใด ๆ ในการป้องกันการสูญหายในด้านหนึ่ง และการทำนุบำรุงและสืบสานในอีกด้านหนึ่งต่อไปในอนาคตอันไม่ไกลนักคนเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอนอาจไม่มีอะไรหลงเหลือไว้สำหรับให้ลูกหลานภาคภูมิใจในความเป็น “คนเมือง”

ด้วยความตระหนักในเรื่องดังกล่าว คณะผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีเป้าหมายและปรัชญาชัดเจนในการตอบสนองพระราชปณิธานของในหลวงรัชกาลที่ 9 และรัชกาลที่ 10 ในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความยั่งยืน จึงมีความคิดและความตั้งใจที่จะหาแนวทางหรือมาตรการในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นล้านนาให้คงอยู่สืบไปตราบนานเท่านาน สมเป็นมรดกที่ล้ำค่าที่บรรพบุรุษได้มอบไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนในมิติของความคงอยู่ ความเสื่อมถอย และเหตุปัจจัยแห่งความเสื่อมถอย
2. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์บริบทดังกล่าวสำหรับเป็นแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ได้กำหนดกลุ่มประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่างเหมือนการศึกษาวิจัยโดยทั่วไป

แต่ได้ใช้วิธีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายจากกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความเกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นอย่างดี สามารถให้ข้อมูลที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยจนสามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นได้กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวประกอบด้วย

- 1) บุคลากรของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 6 คน
- 2) กรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 10 คน
- 3) ประชาชน/ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 20 คน
- 4) นักวิชาการอิสระที่สนใจและได้ทำการศึกษาค้นคว้าสารคดีด้านวัฒนธรรมล้านนา จำนวน 4 คน

นอกเหนือจากกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวแล้วในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยยังได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนอีก จำนวน 250 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานความรู้ด้านวัฒนธรรม ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายนี้ได้กำหนดจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ณ พื้นที่บริการวิชาการจังหวัดเชียงใหม่และวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนในช่วงเวลาที่กำลังทำการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบนำสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview guide) การศึกษานี้ใช้เก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริบทของวัฒนธรรมพื้นถิ่นจากนักวิชาการอิสระซึ่งมีความสนใจและมีภูมิรู้ด้านวัฒนธรรมพื้นถิ่นล้านนา
2. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของเยาวชน เพื่อเป็นการยืนยันสมมติฐานและความคิดเกี่ยวกับความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรมว่าส่วนหนึ่งเกิดจากเยาวชนคนรุ่นใหม่ขาดความตระหนักในรากเหง้าของตนเอง
3. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับผู้ที่มีความรู้เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนรวมถึงประชาชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ทราบจุดแข็ง

จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่สามารถส่งผลต่อการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่น

4. การพบปะสนทนาแบบไม่เป็นทางการกับนักวิชาการและผู้รู้ในท้องถิ่นเพื่อให้ได้ข้อมูลด้านวัฒนธรรมพื้นถิ่นเพิ่มเติมนอกเหนือจากเครื่องมือประเภทอื่นทั้งนี้เพื่อให้การจัดทำยุทธศาสตร์มีความเหมาะสมมากที่สุด

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องส่วนหนึ่งและการพบปะสนทนากับผู้รู้อีกส่วนหนึ่งจากนั้นทำการประมวลและกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบริบทของวัฒนธรรมและความเสื่อมถอยของวัฒนธรรมพื้นถิ่นเป็นแบบนำสัมภาษณ์ กรณีของแบบทดสอบความรู้เรื่องวัฒนธรรมของเยาวชน ได้นำแบบทดสอบของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต (ศูนย์การเรียนรู้การสอนอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 2563) จำนวน 10 ข้อ มาปรับใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การรวบรวมข้อมูลที่เป็นสำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่น เช่น ความคงอยู่ ความเสื่อมถอย และเหตุปัจจัยแห่งความเสื่อมถอย เก็บรวบรวมจากนักวิชาการอิสระด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 4 คน และการพบปะสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับผู้รู้ จำนวน 20 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ใช้แบบทดสอบกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 2 ครั้ง ครั้งแรกเป็นการสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมโดยรวมจากนักศึกษาจำนวน 250 คน และครั้งที่ 2 ได้ทำการทดสอบความรู้ด้านวัฒนธรรมจากนักศึกษากลุ่มเดียวกันโดยผู้สมัครใจทำการทดสอบจำนวน 173 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการจัดทำยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นดำเนินการผ่านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับผู้ที่มีความรู้เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวน

2 ครั้ง ครั้งแรกจัดสนทนากลุ่มเฉพาะร่วมกับบุคลากรของสำนักงานวัฒนธรรมและกรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ มีผู้เข้าร่วมจำนวน 16 คน ครั้งที่ 2 จัดสนทนากลุ่มเฉพาะร่วมกับบุคลากรของสำนักงานวัฒนธรรมและกรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมทั้งปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีผู้เข้าร่วมจำนวน 20 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. บริบทวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.1 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกการสนทนากลุ่มเฉพาะ และการพบปะสนทนาจากกลุ่มเป้าหมายนำมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปความเชิงพรรณนา

1.2 คะแนนทดสอบความรู้เรื่องวัฒนธรรมของเยาวชน วิเคราะห์ด้วยด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การจัดทำยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 จัดลำดับความสำคัญของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคและนำเฉพาะส่วนของข้อมูลดังกล่าวที่พิจารณาแล้วจากการระดมความคิดเห็นผ่านการสนทนากลุ่มเฉพาะของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่น่าจะมีผลต่อการกำหนดยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นเข้าตาราง SWOT

2.2 ทำการวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่น

2.3 นำยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 ไปนำเสนอต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นของทั้งจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อรับการวิพากษ์และข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ เพื่อความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นที่ยอมรับ

2.4 ปรับปรุงแก้ไขยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ภายหลังการนำเสนอตามข้อวิพากษ์และ/หรือข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

1. บริบทด้านวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.1 ความเป็นมาและการคงอยู่

วัฒนธรรมหลาย ๆ อย่าง เช่น ภาษา การประกอบอาหาร การแต่งกาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี เป็นต้น ยังคงอยู่ แต่คงอยู่แบบหลวม ๆ หมายความว่าคงอยู่แบบดั้งเดิมในชุมชนเก่าแก่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนชนบทที่ยังไม่ถูกรุกรานด้วยความทันสมัยและความเจริญรูปแบบใหม่ คงอยู่ในหมู่ของผู้สูงอายุซึ่งเป็นคนรุ่นเก่าคงอยู่เฉพาะงานเทศกาลและ/หรืองานปอย (ประเพณี) ของท้องถิ่น กรณีของสังคมเมืองพบว่าวัฒนธรรมพื้นถิ่นมีการสืบทอดและยึดปฏิบัติแบบพอให้รู้ ไม่ใคร่ให้ความสำคัญของความเป็นรากเหง้าที่แท้จริง

1.2 ความเสื่อมถอย

กรณีของวัฒนธรรมซึ่งรวมไปถึงธรรมเนียม ประเพณีพื้นถิ่นที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่และของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (จริงแล้วสามารถกล่าวโดยรวมว่า วัฒนธรรมของชาติ) กำลังเสื่อมถอย ข้อมูลเชิงประจักษ์จากหลายแหล่ง ทั้งที่เป็นประสบการณ์ตรงจากการสังเกต การสนทนากลุ่มเฉพาะกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพื้นถิ่น รวมถึงลดจนการเสวนากับคนทั่วไป ทำให้สามารถอุปมาอุปไมยได้ว่าสถานการณ์เป็นเช่นนั้นจริง ตัวอย่างที่สามารถยกมาประกอบอธิบายเพื่อให้รับรู้และเข้าใจได้ เช่น ภาษาเมืองหรือที่เรียกว่า “คำเมือง” มีการใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันน้อยลงจนถึงขนาดต้องมีมาตรการบังคับให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานใช้ภาษาเมืองในการเรียนการสอน การแต่งกายพื้นถิ่นแบบเมืองหาได้ยากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมเมือง พบบ้างเฉพาะในช่วงเทศกาลงานบุญและงานประเพณี ทำนองเดียวกับการละเล่นและการแสดงหลาย ๆ อย่าง ที่พบว่ามีน้อยลงหรือไม่ก็มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเป็นเชิงประยุกต์มากกว่าเป็นแบบดั้งเดิม

1.3 เหตุปัจจัยแห่งความเสื่อมถอย

เหตุปัจจัยแห่งการเสื่อมถอยของวัฒนธรรมพื้นถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนคง

ไม่แตกต่างไปจากจังหวัดอื่น ๆ ของประเทศ กล่าวคือ มีหลากหลายเหตุปัจจัยทั้งที่เป็นปัจจัยภายในสังคม/ชุมชน และปัจจัยที่มาจากภายนอกสังคม/ชุมชน เหตุปัจจัยดังกล่าวสามารถแจกแจงและขยายความพอสังเขปได้ดังต่อไปนี้

1.3.1 เหตุปัจจัยภายใน

1) โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยน

เริ่มต้นตั้งแต่สถาบันครอบครัวที่เปลี่ยนจากครอบครัวขยายที่หลายครอบครัว (ครอบครัวของบุตรหรือบุตรที่แต่งงานแล้ว) อยู่รวมกันภายใต้ครัวเรือนเดียวกัน ไปสู่ครอบครัวที่บุตรหรือบุตรที่แต่งงานแล้วแยกออกไปตั้งครัวเรือนใหม่ กอปรกับการต้องดิ้นรนทำงานเพื่อรายได้และความอยู่รอดของครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์กันน้อยลง พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย มีโอกาสได้อยู่กับลูก-หลานและอบรมสั่งสอนลูกสั่งสอนหลานน้อยลง

2) ความตระหนักในความสำคัญ

ของวัฒนธรรมประเพณีของคนในสังคม/ชุมชนลดลง การที่คนส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาเพื่อทำมาหาเลี้ยงชีพ ด้วยการทำงาน ทำให้ความใส่ใจในเรื่องวัฒนธรรมพื้นถิ่นลดน้อยถอยลง ไม่ใคร่ใส่ใจในวิถีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมที่มีมาแต่สมัยบรรพกาล ไม่ว่าจะเป็นภาษา การแต่งกาย การละเล่นการแสดง หรือแม้แต่การประกอบอาหารพื้นถิ่นถูกลดความสำคัญลง ธรรมเนียมประเพณีพื้นถิ่นหลายอย่างในหลายพื้นที่ถูกละเลยและจางหายไป หรือถ้ายังคงมีการปฏิบัติอยู่รูปแบบก็อาจปรับเปลี่ยนไปโดยถือความสะดวกและความ “พอเป็นพิธี” ไม่ให้ความสำคัญเชิงคุณค่าเหมือนแต่ก่อน

3) การรับรู้ (Perception) และการนึกคิด (Conception) ของคนรุ่นใหม่เปลี่ยนไป

เยาวชนคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่มีชีวิตที่เกี่ยวข้องพันอยู่กับความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุและเทคโนโลยีสมัยใหม่ คนเหล่านี้จะไม่ใส่ใจกับวัฒนธรรมพื้นถิ่น พวกเขาจะรับรู้เพียงว่าวัฒนธรรมดั้งเดิมเป็นสิ่งที่ล้าสมัยไม่ส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงาม นอกเหนือไปจากนี้คือ เยาวชนคนรุ่นใหม่จะนึกและคิดไปว่าความเจริญทางวัตถุเท่านั้นที่จะทำให้พวกเขาสามารถอยู่รอดปลอดภัยในสังคมได้

4) การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

ทางกายภาพในท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นเหตุปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเสื่อมถอยทางวัฒนธรรมได้ การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศและการเกิดพิบัติภัยธรรมชาติประเภทต่าง ๆ ล้วนมีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไปในทางลบการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศอาจทำให้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูกของท้องถิ่นเปลี่ยนไปจากเดิม เช่น เปลี่ยนแปลงพืชที่ปลูก และ/หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปลูก การเกิดพิบัติภัยบ่อยครั้งในพื้นที่สามารถทำให้วิถีการดำเนินชีวิต เช่น การแต่งกาย การประกอบอาหาร และการละเล่น การแสดงเปลี่ยนแปลงไป และ/หรือละเลิกไปไม่มีการปฏิบัติ

1.3.2 เหตุปัจจัยภายนอก

1) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

สิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันปัจจุบันไม่จำเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศ วัสดุอุปกรณ์เพื่อการสื่อสารที่ทันสมัย สะดวกรวดเร็ว และเข้าถึงได้อย่างกว้างขวาง ล้วนเป็นเหตุปัจจัยทำให้เกิดความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรมทั้งสิ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ สังคมปัจจุบันสมาชิกในครอบครัวไม่มีโอกาสได้พูดคุยกันโดยตรงบ่อยนัก หรือพูดกันก็ไม่ค่อยรู้เรื่องเหมือนพูดคนละภาษา ความสัมพันธ์ที่ห่างเหินกันเช่นนี้ทำให้วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมไม่สามารถตกทอดไปยังชนชั้นลูกหรือหลานได้ เยาวชนคนรุ่นใหม่เหล่านี้จะมองวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมซึ่งสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยบรรพกาลเป็นสิ่งที่ล้าสมัยเป็นของเก่าของโบราณ

2) การหลั่งไหลเข้ามาของ

อารยธรรมต่างชาติ วัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีคุณค่าของพื้นถิ่นและของชาติกำลังถูกกลืนโดยวัฒนธรรมของต่างชาติที่หลั่งไหลถ่ายเทเข้ามา ด้วยเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งของชาติตะวันตกในทวีปยุโรปและของชาติอเมริกันที่สามารถรับได้ทันทีโดยไม่ต้องมีการปลูกฝังเหมือนวัฒนธรรมพื้นถิ่นและวัฒนธรรมไทย เช่น การทานอาหารแบบจานด่วน (Fast Food) การแต่งกายตามสมัยนิยม (Fashion) ความนิยมชมชอบในวัตถุ เป็นต้นเหล่านี้ล้วนมีส่วนทำให้วัฒนธรรมพื้นถิ่นและวัฒนธรรมของชาติเกิดความเสื่อมถอย

3) ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม

นโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศโดยลดความสำคัญของภาคเกษตรลงแล้วไปเพิ่มความสำคัญกับภาคอุตสาหกรรมและบริการ มีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคมไทย คนจำนวนไม่น้อยในชนบทอพยพเข้าสู่เมืองเพื่อหาโอกาสการทำงาน แรงงานภาคเกษตรลดลง สมาชิกในครอบครัวและในชุมชนเริ่มมีความห่างเหินกันมากขึ้น ในขณะที่สถาบันอุตสาหกรรมฟูเฟื่อง แต่สถาบันครอบครัวและสถาบันศาสนากลับเสื่อมถอย

4) นโยบายด้านการพัฒนาของ

รัฐบาล การพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจตามนโยบายของรัฐบาลที่ไม่เหมาะสมกับบริบทภูมิกายภาพและภูมิสังคมของท้องถิ่นกลับกลายเป็นกลไกที่ทำให้เกิดการเสื่อมถอยทางวัฒนธรรม ในมุมมองหนึ่งการพัฒนาของรัฐทำให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ประชาชนได้รับความสะดวกสบายกับสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่รัฐจัดให้ ในอีกมุมมองหนึ่งความสะดวกสบายที่ประชาชนได้รับจากโครงการพัฒนาของรัฐกลับทำให้ประชาชนหลงใหลในวัตถุ วัฒนธรรมทางความคิดและการดำรงชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ต้องทำงานมากขึ้น ห่างไกลกับสมาชิกในครอบครัวมากขึ้น แก่งแย่งแข่งขันและเห็นแก่ตัวกันมากขึ้น วัฒนธรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลกันซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของคนไทยจางหายไป

อนึ่ง เพื่อเป็นการยืนยันให้เห็นว่าการรับรู้และการนึกคิดของเยาวชนคนรุ่นใหม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมมีความแตกต่างไปจากบรรพบุรุษของเขาค่อนข้างเด่นชัด การศึกษานี้ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นและทดสอบความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของเยาวชนที่เป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษากลุ่มหนึ่งจำนวน 2 ครั้ง ครั้งแรกเป็นการสำรวจความคิดเห็นและความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมโดยให้ตอบคำถามแบบปลายเปิด ซึ่งสร้างแบบสำรวจออนไลน์ (Google Form) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 6 ข้อ คือ วัฒนธรรมคืออะไร วัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างไร อะไรคือสาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการเสื่อมถอยของวัฒนธรรม ท่านอยากให้วัฒนธรรมพื้นถิ่นของท่านยังคงอยู่หรือ

ไม่ ถ้าท่านอยากให้วัฒนธรรมพื้นถิ่นยังคงอยู่ท่านคิดว่าควรทำอะไร และข้อสุดท้าย ความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่น จากจำนวนนักศึกษาที่ตอบข้อคำถามดังกล่าว 250 คน ได้คำตอบที่สะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนไม่มีความเชื่อมั่นในความคิดเห็นและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนเองเลย ยืนยันได้จากคำตอบที่เหมือนกันหรือคล้ายกันเกือบทุกคนซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาไม่ได้ตอบจากความรู้อะไรหรือความเข้าใจของตนเอง แต่เป็นการสืบค้นมาจากอินเทอร์เน็ต

ครั้งที่ 2 เป็นการทดสอบความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมจากนักศึกษากลุ่มเดิมโดยใช้แบบทดสอบความรู้วัฒนธรรมระดับมัธยมศึกษาแบบมีตัวเลือกให้ตอบจำนวน 10 ข้อ เนื้อหาที่ถามในแบบทดสอบคล้ายกับเนื้อหาที่ใช้ทำการสำรวจในครั้งที่ 1 เมื่อทำการวิเคราะห์ผลคะแนนการทดสอบยิ่งสะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมอย่างน่าวิตก จากนักศึกษาที่ตอบแบบทดสอบจำนวน 173 คน คะแนนสูงสุดที่นักศึกษาทำได้คือ 6 คะแนน ซึ่งมีนักศึกษาได้เท่ากันเพียง 2 คน ที่น่าวิตกมากไปกว่านี้คือ มีนักศึกษาจำนวน 3 คนที่ตอบผิดทุกข้อ มีผู้ได้คะแนน 1 คะแนนจำนวน 10 คน ได้คะแนน 2 คะแนน จำนวน 32 คน ได้คะแนน 3 คะแนน จำนวน 51 คน ได้คะแนน 4 คะแนนจำนวน 55 คน และได้คะแนน 5 คะแนน จำนวน 20 คน คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบความรู้เรื่องวัฒนธรรมครั้งนี้คือ 3.54 คะแนนจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน แม้จะอนุมานไม่ได้โดยรวมว่าความเสื่อมถอยของวัฒนธรรมเกิดขึ้นกับเยาวชนคนรุ่นใหม่ แต่ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมของเยาวชนจากการศึกษานี้ก็พอจะตอบได้ว่าสมมติฐานดังกล่าวมีส่วนที่เป็นความจริง

2. การจัดทำยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การดำเนินการในการจัดทำยุทธศาสตร์ตามขั้นตอนที่กล่าวแล้วข้างต้น ส่งผลให้ได้ยุทธศาสตร์ในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 3 ยุทธศาสตร์ และ 14 กลยุทธ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การทำนุบำรุงวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ยุทธศาสตร์การทำนุบำรุงวัฒนธรรมเปรียบเสมือนเป็นกรอบในการวางรากฐานสำหรับการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นต่อไป การวิเคราะห์ปัจจัยทั้งที่เป็นปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวางทำให้ได้กลยุทธ์เพื่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมพื้นถิ่นจำนวน 5 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การดูแลเอาใจใส่ปราชญ์/ภูมิปัญญาพื้นถิ่น

การดูแลเอาใจใส่ปราชญ์/ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุขและพอเพียงตามอัตภาพเพื่อท่านเหล่านี้จักได้เป็นต้นแบบของผู้ที่ทรงคุณค่าเชิงวัฒนธรรมพื้นถิ่น หน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดต้องมีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้

กลยุทธ์ที่ 2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันครอบครัว (บ้าน) วัด และโรงเรียน (บวร)

การดูแลเอาใจใส่วัฒนธรรมให้คงอยู่เพื่อเป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิตที่ดีที่เหมาะสม กลยุทธ์ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันหลัก 3 สถาบันที่มีความผูกพันกับคนไทยและวิถีไทยมากที่สุดได้แก่ ครอบครัว วัด และโรงเรียน

กลยุทธ์ที่ 3 การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับวัฒนธรรมพื้นถิ่น

ถ้าเปรียบวัฒนธรรมของชาติตะวันตกจากประเทศในทวีปยุโรปและอเมริกาและจากชาติตะวันออกด้วยตนเอง เช่น จีน ญี่ปุ่น เกาหลี เป็นต้น เป็นเสมือนเชื้อไวรัส (Virus) ที่เข้ามาบ่อนทำลายวัฒนธรรมไทย จำเป็นอยู่เองที่เราต้องสร้างสารปฏิชีวนะ (Antibiotic) เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันไม่ให้เชื้อนั้นเข้ามาทำลายเราได้โดยง่าย การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับวัฒนธรรมพื้นถิ่นสำหรับการศึกษานี้เสนอให้ดำเนินการ 2 แนวทาง คือ (1) แนวทาง “หนามยอก ต้องเอาหนามบ่ง” นี้หมายความว่า วัฒนธรรมชาติอื่นที่ถูกเผยแพร่สู่เยาวชนผ่านสื่อดิจิทัลเป็นหลัก หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลด้านวัฒนธรรมต้องประสานความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันอุดมศึกษา สถาบันสื่อ ในการใช้วัฒนธรรมไทย/

พื้นถิ่นเป็น“พลังนุ่ม”(Soft Power) แทรกซึมและเผยแพร่เข้าไปยังชาติที่ส่งวัฒนธรรมเข้ามาแพร่กระจายให้กับเยาวชนในประเทศของเรา วัฒนธรรมที่เป็น “พลังนุ่ม” ของไทยมีจำนวนไม่น้อยที่สามารถใช้เป็นสารปฏิชีวนะทางวัฒนธรรมได้ เช่น อาหารไทย มวยไทย มารยาทไทย เป็นต้น แนวทางที่ (2) คือ การสร้างเนื้อหา (Contents) ทางวัฒนธรรมเผยแพร่ในแพลตฟอร์มต่าง ๆ ของสื่อสังคม (Social Media) ที่เป็นที่นิยมของเยาวชนและสามารถเข้าถึงได้ง่าย กระทรวงวัฒนธรรมต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้หากต้องการให้วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมพื้นถิ่นยังคงอยู่อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 4 การสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการทำนุบำรุงวัฒนธรรมพื้นถิ่นจากหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ

หน่วยราชการทุกระดับตั้งแต่ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นต้องปรับกระบวนการคิดกลับไปให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมให้มากขึ้น ต้องปรับเพิ่มงบประมาณเพื่อการทำนุบำรุงเพื่อการอนุรักษ์และเพื่อการสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นให้มากขึ้นให้เหมาะสมและเพียงพอ กลยุทธ์นี้พุ่งเป้าไปที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลที่ต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อกิจกรรมด้านวัฒนธรรมให้มากขึ้น

กลยุทธ์ที่ 5 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมพื้นถิ่น

เพื่อให้สามารถธำรงวัฒนธรรมพื้นถิ่นให้คงอยู่สืบไป การสร้างเครือข่ายทางวัฒนธรรมถือว่าเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่น่าจะช่วยให้เป็นไปอย่างดี การดำเนินการสามารถทำได้ด้วยการอาศัยความร่วมมือระหว่างวัฒนธรรมจังหวัดกับสภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ และสภาวัฒนธรรมตำบลเพื่อเป็นองค์กรกลางในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การอนุรักษ์ในที่นี้หมายถึงการรักษาไว้ให้คงเดิม เมื่อกล่าวถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่นจึงหมายถึงการรักษาวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่เป็นรากเหง้า

ที่แท้จริงที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ไว้ให้ ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนสำหรับการศึกษานี้ขอเสนอเป็นแนวทางการดำเนินการไว้เป็น 5 กลยุทธ์ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างความตระหนักและจิตสำนึกด้านวัฒนธรรมให้กับเยาวชน

การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับวัฒนธรรมพื้นถิ่นสามารถทำได้ด้วยกลยุทธ์การสร้างความตระหนักและจิตสำนึกด้านวัฒนธรรมให้กับเยาวชน การสร้างความตระหนัก หมายถึง การสร้างเสริมสนับสนุนให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้และลึกซึ้งในคุณค่าของวัฒนธรรม จิตสำนึก หมายถึง ความรับผิดชอบในการดูแลรักษาวัฒนธรรมพื้นถิ่นอันเป็นรากเหง้าของชีวิตที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ไว้ให้รวมความ คือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมพื้นถิ่นอย่างลึกซึ้งจนถึงขั้นเกิดความรักความภาคภูมิใจ มีความผูกพัน และรู้สึกหวงแหน การดำเนินการตามกลยุทธ์นี้สามารถทำได้โดยผ่านกระบวนการฝึกอบรม การมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมทุกรูปแบบ และการสร้างจิตอาสาด้วยความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรม ครอบครัว วัด และสถาบันการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2 การนำเสนอผลผลิตทางวัฒนธรรม (Cultural Products) ในทุกโอกาสที่อำนวย

การอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่นกรณีนี้เสนอแนะว่าองค์กรและ/หรือหน่วยงานทุกภาคส่วนในจังหวัดต้องส่งเสริมและสนับสนุนการนำเสนอผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นทุกโอกาสที่อำนวยทั้งในรูปของการจัดแสดงและ/หรือการจัดจำหน่าย การดำเนินการตามกลยุทธ์ดังกล่าวไม่ได้เกิดประโยชน์เฉพาะการเผยแพร่อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นการสนับสนุนการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่นด้วยทางหนึ่งด้วยการส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนท้องถิ่นที่มีทักษะความชำนาญหรือที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมีจิตสำนึกในการสร้างผลผลิตทางวัฒนธรรมไว้ให้คงเดิม

กลยุทธ์ที่ 3 การรณรงค์ให้รักษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมเดิมในการจัดงาน (Events)

เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่นให้คงรากเหง้าเดิมไว้ สมควรที่ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของจังหวัดควรจะต้องกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติ ด้วยการ (1) รณรงค์ให้ผู้รับจ้างจัดงาน (Organizers) ที่ต้องมีการนำเสนอสาระทางวัฒนธรรมพื้นถิ่น ตระหนักในความเป็นแก่นแท้ของวัฒนธรรมพื้นถิ่นนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดการนำเสนอต้องผิดเพี้ยนไปจากรากฐานเดิม (2) การนำเสนอสาระทางวัฒนธรรมในการจัดงาน รณรงค์ให้ใช้บริการของกลุ่มหรือชมรมวัฒนธรรมในพื้นที่ และ (3) ออกระเบียบ/มาตรการสำหรับการนำเสนอสาระทางวัฒนธรรมในการจัดงานอื่น ๆ ที่ต้องมีวัฒนธรรมพื้นถิ่นเข้าไปเกี่ยวข้อง ไม่ให้ผิดเพี้ยนไปจากรากฐานเดิม โดยให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดและสภาวัฒนธรรมจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจกำกับและดูแล

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างศูนย์เรียนรู้และพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมพื้นถิ่น

ด้วยความสำคัญหลายประการของวัฒนธรรม ดังที่ได้กล่าวแล้ว เมื่อผนวกเข้ากับอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งของการอนุรักษ์และสืบสาน คือ การไม่มีการจัดบันทึกและ/หรือเก็บรักษาไว้อย่างเป็นกิจลักษณะ ทำให้การศึกษานี้เห็นความจำเป็นที่ต้องมีกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการสร้างศูนย์เรียนรู้และพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมพื้นถิ่นโดยมีสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบหลัก โดยประสานขอความร่วมมือจากสภาวัฒนธรรมของจังหวัดทุกระดับ สถาบันอุดมศึกษา กลุ่ม/ชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรม

กลยุทธ์ที่ 5 การสร้างและการประชาสัมพันธ์แบรนด์วัฒนธรรมพื้นถิ่นให้กับสังคมภายนอก

พิจารณาจากจุดอ่อนของวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่าและเป็นที่รู้จักในวงแคบเฉพาะพื้นถิ่นหรืออย่างมากก็ภายในเขตจังหวัด ผนวกเข้ากับโอกาสที่ทั้งสองจังหวัดมีผู้คนจากภายนอกทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวพักผ่อนช้อปปิ้งเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นใกล้เคียง กลยุทธ์หนึ่งที่น่าจะ

ช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่นได้ คือ การสร้างและการประชาสัมพันธ์แบรนด์วัฒนธรรมพื้นถิ่นสู่สังคมภายนอก การดำเนินการตามกลยุทธ์นี้สามารถเริ่มต้นได้ตั้งแต่ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมในการสร้างและ/หรือนำเสนอผลงานด้านวัฒนธรรมไปจนถึงระดับกลุ่ม ชมรม หรือสมาคม ทั้งนี้ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมภายในจังหวัด และภาคประชาสังคมในจังหวัดต้องให้การสนับสนุน แผนงาน/โครงการที่เสนอแนะเพื่อนำสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน

เป้าหมายหลักของยุทธศาสตร์การสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่น คือ ความต้องการให้วัฒนธรรมพื้นถิ่นในเขตจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับการสืบทอดอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่ดีที่เหมาะสมสำหรับคนในยุคต่อไป แนวทางการสืบสานประกอบด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างเสริมและสนับสนุนการจัดทำ “ชุดความรู้เรื่องวัฒนธรรมพื้นถิ่น”

จุดอ่อนที่สำคัญประการหนึ่งของวัฒนธรรม คือ เป็นสิ่งที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจากรุ่นบรรพบุรุษตั้งแต่สมัยบรรพกาล อีกทั้งวัฒนธรรมบางอย่างเป็นนามธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความเชื่อ ทำให้ไม่มีการจดบันทึกหรือเก็บไว้เป็นหลักฐาน ด้วยเหตุดังกล่าวหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบวัฒนธรรมโดยตรงคือ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดต้องประสานความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น กรณีของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนหลายแห่งซึ่งสามารถให้ความร่วมมือทางวิชาการที่หลากหลายในการจัดทำ “ชุดความรู้เรื่องวัฒนธรรมพื้นถิ่น” ชุดความรู้เรื่องวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่จะจัดทำตามกลยุทธ์นี้ไม่จำกัดเฉพาะว่าต้องเป็นเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ แต่หมายรวมถึงสื่อวิทัศน์ แอปพลิเคชัน แบบจำลอง และสื่อดิจิทัล

กลยุทธ์ที่ 2 การสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่น

วัฒนธรรมก็คล้ายกับอีกหลายสิ่งหลายอย่าง กล่าวคือ ถ้าห่างเหินหรือปล่อยละไว้โดยไม่ใส่ใจ

ไม่ช้าไม่นานก็เสื่อมถอย เพื่อให้วัฒนธรรมยังคงอยู่ และได้รับการสืบทอดต่อไป จำเป็นต้องมีกลยุทธ์การจัดกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นในรูปแบบของแผนงาน/โครงการ เช่น (1) โครงการเยาวชนต้นแบบด้านวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ (เช่น ด้านดนตรี การขับชอ การแสดง และการใช้ภาษาถิ่น เป็นต้น) เพื่อยกย่องและเชิดชูให้เป็นตัวอย่างของการรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรมสำหรับเยาวชนทั่วไป (2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกอำเภอจัดกิจกรรม “ลานวัฒนธรรม” อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง (3) กำหนดปฏิทินวัฒนธรรมของจังหวัดด้วยการกำหนดการจัดกิจกรรมประจำเดือนทุกเดือน และ (4) โครงการประกวดผลงานวัฒนธรรมพื้นถิ่นประจำปีของจังหวัด (เช่น ประกวดการตีกลองสะบัดชัย การฟ้อน การประกอบอาหาร การแต่งกาย และอื่น ๆ)

กลยุทธ์ที่ 3 การแปลง “คุณค่าทางวัฒนธรรม” ให้เป็น “มูลค่าทางเศรษฐกิจ”

กลยุทธ์หนึ่งจะช่วยสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นให้สืบทอดอยู่ต่อไปได้คือ การแปลงคุณค่าทางวัฒนธรรมให้เป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยที่อัตลักษณ์เดิมยังคงอยู่ การดำเนินการตามกลยุทธ์นี้สามารถดำเนินการได้ในรูปแบบของแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ได้แก่ (1) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการรักษาคุณค่าความเป็นของแท้และดั้งเดิมของวัฒนธรรมพื้นถิ่น (Authentic & Traditional) (2) ศึกษาเพื่อหาแนวทางในการแปลงคุณค่าทางวัฒนธรรมให้เป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจ (เช่น การนำผลผลิตทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้มาทำเป็นของที่ระลึกเพื่อจำหน่าย การแปลงอาหารพื้นเมืองเป็นอาหารสำเร็จรูป การให้บริการการฟ้อน/การละเล่นพื้นถิ่นในการจัดงานหรืองานพิธี เป็นต้น) (3) การใช้ส่วนประสมทางการตลาด (Market Mix) ในการสร้างมูลค่าให้กับวัฒนธรรมพื้นถิ่น (เช่น ให้ผู้ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในวงการต่าง ๆ เป็นต้นแบบในการแต่งกายด้วยผ้าทอพื้นถิ่น การขอความร่วมมือภาคส่วนการแสดงในการใช้วัฒนธรรมพื้นถิ่นประกอบตามโอกาส) และ (4) การรณรงค์การจัดแสดงและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างจังหวัดและระหว่างภาค (เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมพื้นถิ่นได้เปิดตัวและจำหน่ายผลิตภัณฑ์)

กลยุทธ์ที่ 4 การปรับเปลี่ยนบนพื้นฐาน “วัฒนธรรมร่วมสมัย”

การที่จะให้มนุษย์ในปัจจุบันยึดติดกับวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมช่วงเวลานั้นในอดีตโดยไม่เปลี่ยนแปลงย่อมเป็นไปได้ยาก การจะอยู่รอดได้อย่างดีในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจำเป็นต้องปรับตัวอย่างเหมาะสมให้เข้ากันได้กับสิ่งแวดล้อมใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้รากเหง้าของวัฒนธรรมเดิมยังคงสภาพอยู่ได้อย่างดี การปรับเปลี่ยนบนพื้นฐานของ “วัฒนธรรมร่วมสมัย” ดังกล่าวไม่ควรยึดติดกับการปรับเปลี่ยนโดยรับวัฒนธรรมภายนอกที่เป็นวัฒนธรรมสมัยใหม่เข้ามาผสมกับวัฒนธรรมพื้นถิ่นเท่านั้น แต่ต้องให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนในทางกลับกันด้วย

สรุปผลการวิจัย

1. ประเด็นบริบทด้านวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนในมิติของความคงอยู่ ความเสื่อมถอย และเหตุปัจจัยแห่งความเสื่อมถอย

เชียงใหม่และแม่ฮ่องสอนเป็นสองจังหวัดในอาณาจักรล้านนาที่มีวัฒนธรรมซึ่งบ่งบอกความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์เฉพาะหลายอย่างทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าวิตกว่าวัฒนธรรมดังที่กล่าวกำลังประสบกับปัญหาความเสื่อมถอยด้วยเหตุปัจจัยหลายประการทั้งเหตุปัจจัยภายใน เช่น โครงสร้างทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง และเยาวชนขาดความตระหนักและจิตสำนึกด้านวัฒนธรรม และเหตุปัจจัยภายนอก เช่น ความเจริญทางวัตถุ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ

2. ประเด็นยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ด้วยคุณค่า ความสำคัญ ผมนึกเข้ากับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำเป็นที่หน่วยงานและ/หรือองค์กรที่รับผิดชอบต้องหามาตรการในการอนุรักษ์และสืบสาน เพื่อให้เป็นมรดกสำหรับลูกหลานสืบต่อไป การศึกษานี้จึงได้ศึกษาเพื่อแสวงหามาตรการ

ในการสร้างความคงอยู่ให้กับวัฒนธรรมพื้นถิ่นโดยอาศัยกระบวนการวิจัย การดำเนินการผ่านกระบวนการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคโดยอาศัยข้อมูลที่รวบรวมได้ สามารถจัดทำเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญได้ 3 ยุทธศาสตร์ 14 กลยุทธ์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 การทำนุบำรุงวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน 5 กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน 5 กลยุทธ์ และ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน 4 กลยุทธ์

อภิปรายผลการศึกษาวิจัย

พิจารณาโดยธรรมชาติหรือโดยเนื้อแท้แล้ว วัฒนธรรมคือรากเหง้าที่สะท้อนให้เห็นและเข้าใจในวิถีการดำรงชีวิตของคนในแต่ละท้องถิ่นแต่ละพื้นที่ จนกลายเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันไป สิ่งหนึ่งที่ต้องเข้าใจและต้องตระหนักด้วยเช่นกัน คือ วัฒนธรรมมิใช่สิ่งที่สามารถถ่ายทอดได้ทางพันธุกรรม แต่เป็นสิ่งที่เกิดจากการปรับตัวของชนในแต่ละท้องถิ่นให้เข้ากับสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมทางสังคม ความเป็นจริงอย่างหนึ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้ คือ สิ่งแวดล้อมทั้งสองประเภทดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ช้าบ้าง เร็วบ้างตามแต่กรณี ด้วยเหตุเช่นนี้ การจะห้ามไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมที่เป็นรากเหง้าดั้งเดิมเลย ย่อมเป็นไปได้

กรณีของจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะของวัฒนธรรมล้านนาก็คล้ายกับจังหวัดอื่น ๆ ของประเทศกล่าวคือ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางถดถอยของวัฒนธรรมพื้นถิ่นค่อนข้างเด่นชัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมที่มีความอ่อนไหวและเปราะบาง เช่น การแต่งกาย การกินอาหาร และการใช้ชีวิตประจำวัน ที่น่าวิตกเป็นอย่างยิ่งคือ ความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรมในหมู่เยาวชน ชนในกลุ่มนี้ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมจนนำไปสู่การขาดความตระหนักและจิตสำนึกที่ดีที่มีต่อการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่น ครั้นจะตำหนิเยาวชน

เพียงอย่างเดียวก็ดูไม่เป็นการยุติธรรมนัก คงต้องพิจารณาเหตุปัจจัยอื่นประกอบด้วย ที่สำคัญ คือ (1) มาตรการในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมโดยภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น สำนักงานวัฒนธรรมระดับต่าง ๆ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม เช่น สถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ และ (2) การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเหตุปัจจัยภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญก้าวหน้าและล้ำสมัยด้านเทคโนโลยี เหตุปัจจัยนี้มีส่วนสำคัญยิ่งในการทำให้เยาวชนคนรุ่นใหม่หลงใหลในวัตถุจนหลงลืมคุณค่าทางวัฒนธรรม

ผลการทดสอบความรู้ด้านวัฒนธรรมของเยาวชนคนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นผลจากการศึกษานี้ พบว่ากับงานวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางวัฒนธรรมนักศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0” ของ นิติยา มณีวงศ์ (2561) และรายงาน “สถานการณ์และปัญหาของเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น” โดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษาเพื่อเด็กและผู้มีความต้องการพิเศษ (2556) ทำให้เกิดความวิตกและกังวลว่าถ้ายังไม่มียุทธศาสตร์และ/หรือกลยุทธ์ในการอนุรักษ์และสืบสานที่เหมาะสม อัตลักษณ์แห่งความเป็นชาติและเป็นพื้นถิ่นคงจะสูญสิ้นไป ครั้นจะใช้แนวทางการอนุรักษ์สืบสานแบบดั้งเดิมที่ทำกันตามบทบาทและหน้าที่แต่ขาดความตระหนักและจิตสำนึกคงได้ผลช้า รังแต่จะทำให้วัฒนธรรมพื้นถิ่นเสื่อมถอยไปเรื่อย ๆ ครั้นจะปล่อยละเลยโดยไม่ใส่ใจให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ปฏิบัติอย่างไรก็ได้ตามอำเภอใจ ก็อาจไม่มีอะไรหลงเหลือเป็นวัฒนธรรมรากเหง้าให้เราเห็นการอนุรักษ์ตามแนวทางที่เสนอจากผลการศึกษานี้ซึ่งเป็นแนวทางสายกลาง โดยใช้รูปแบบและลักษณะวิธีการที่เหมาะสมกับบริบทของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่พลิกผัน น่าจะทำให้การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นเกิดประสิทธิผลอย่างน้อยที่สุดวัฒนธรรมรากเหง้ายังคงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

การอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นบนพื้นฐานทางสายกลางซึ่งเป็นมาตรการที่ไม่เข้มงวดเกินไป และในขณะเดียวกันก็ไม่หย่อนยานจนเกินไป น่าจะเป็นมาตรการที่เกิดผลในทางบวกและสมควรแก่การนำไปสู่การปฏิบัติ กลยุทธ์ที่การศึกษานี้คิดว่าน่าจะรับนำไป

การปฏิบัติได้ทันทีโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านวัฒนธรรม คือ (1) การปรับเปลี่ยนคุณค่าทางวัฒนธรรมให้เป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจ (2) การสร้างภูมิคุ้มกันความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรมด้วยการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกในกลุ่มของเยาวชน (3) การใช้วัฒนธรรมพื้นถิ่นและวัฒนธรรมของชาติเป็นซอฟต์แวร์ในการต่อสู้กับวัฒนธรรมภายนอกที่แทรกซึมเข้ามาในสังคมไทย (4) การใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมระบบออนไลน์ในการเผยแพร่สาระทางวัฒนธรรม (Cultural Contents) เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มของเยาวชนให้มากที่สุด และ (5) การยอมรับแนวคิด “วัฒนธรรมร่วมสมัย” โดยให้มีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมดั้งเดิมได้ตามความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม

ไม้ผลชนิดหนึ่งเคยออกดอกออกผลมากมายและเป็นที่นิยมบริโภคของคนทั่วไป วันดีคืนดี สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกเปลี่ยนไป เช่น ดินเริ่มเสื่อมคุณภาพ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิไม่เป็นปกติ ความนิยมในการบริโภคลดลง และราคาตกต่ำ ถ้าไม่มีการปรับเปลี่ยนอะไรเลยทั้งวิธีการปลูก การดูแลรักษา หรือการหาพันธุ์ที่ดี ที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง เกษตรกรผู้ปลูกคงอยู่อย่างลำบาก ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงดังกล่าว ถ้าเกษตรกรใช้วิธีการติดตามต่อกิ่ง หรือเสียบกิ่งโดยใช้รากเหง้าเดิมซึ่งคุ้นชินกับสภาพของท้องถิ่นดี แล้วนำเอากิ่งพันธุ์ที่สามารถให้ผลผลิตที่ดีกว่าและเป็นที่นิยมในการบริโภคของคนทั่วไปมากกว่ามาเสียบต่อ น่าจะเป็นหนทางแห่งความอยู่รอด ทั้งไม้ผลที่ปลูกและเกษตรกรผู้ปลูกชนิดนี้ แนวทางการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นเพื่อให้คงอยู่ต่อไปได้น่าเสนอจากผลการศึกษาที่ถกกันนั้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดและจริงจังในเชิงปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นให้คงอยู่

2. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดต้องพิจารณาและให้ความสำคัญกับการนำยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ไปปฏิบัติโดยจัดทำเป็นแผนงานหรือโครงการเพื่อของบประมาณสนับสนุนประจำปีจากรัฐบาล

3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแสดงบทบาทมากขึ้นในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์สำหรับการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นเฉพาะรายประเภทควรได้รับความสำคัญเป็นกรณีพิเศษ เช่น ภาษาถิ่น ขนบธรรมเนียมและประเพณีพื้นถิ่น และหัตถกรรมพื้นถิ่น เป็นต้น

2. กลยุทธ์การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นในประเด็นการแปลงคุณค่าทางวัฒนธรรมเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจ การปรับเปลี่ยน “วัฒนธรรมร่วมสมัย” รวมตลอดจนการพัฒนาสาระด้านวัฒนธรรม (Cultural Contents) ในระบบสื่อออนไลน์เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ น่าจะได้มีการนำไปพิจารณาศึกษาวิจัยในเชิงรายละเอียด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2559). *วัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญา*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977).
- จิรพรรณ กาญจนจิตร. (2553). *สังคมวิทยาประยุกต์ในโครงการพัฒนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทวีศักดิ์ กันโยโซ. (2564). *มนุษย์กับวัฒนธรรม*. สืบค้นจาก www.satit.up.ac.th/BBC07/AroundTheWorld/anth/21.htm
- นิตยา มณีวงศ์. (2561). พฤติกรรมทางวัฒนธรรมนักศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารสารสนเทศ*, 17(2), 1–8.
- มนัส สุวรรณ. (2563). นิเวศวัฒนธรรม: ธรรมชาติเหนือมนุษย์ หรือ มนุษย์เหนือธรรมชาติ. ใน *ที่ประชุมราชบัณฑิตและภาคีสมาชิก*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วิระพงษ์ แสง-ชูโต. (2559). *ปรัชญาวิทยาศาสตร์ในภูมิปัญญาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: ภิรมย์กิจการพิมพ์.
- ศูนย์การเรียนรู้การสอนอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. (2563). *แบบทดสอบความรู้เรื่องวิถีชีวิตบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษาเพื่อเด็กและผู้มีความต้องการพิเศษ. (2556). *สถานการณ์และปัญหาของเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมจันทร์ ศรีปรัชยานนท์, พระครูสิริธรรมบัณฑิต, พระมหาภิรติ ฉัตรแก้ว, สหทยา วิเศษ, และปาณิสรา เทพรักษ์. (2564). ศึกษาวิเคราะห์อัตลักษณ์แห่งมรดกทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในล้านนา. *วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ*, 6(2), 287–305.
- สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่. (2563). *บรรยายสรุปจังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นจาก <https://www.chiangmai.go.th/managing/public/D8/8D17Jan2022133138.pdf>
- สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน. (2563). *สรุปรายงานประจำปี จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2563*. สืบค้นจาก <https://new.maehongson.go.th/wp-content/uploads/2021/11/annualreport2020-1.pdf>
- สุนิษา สุทิน และภัทรศิลป์ สุกันธิ์. (2563). การศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านศิลปะการแสดงเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสาร Buddhist Education and Research*, 6(2), 87–102.
- Cambridge Dictionary. (2021). *Culture*. Retrieved from <https://dictionary.cambridge.org/English/culture>
- Pressbooks. (2021). *Introduction to sociology: Understanding and changing the social world: The elements of culture*. Retrieved from <https://pressbooks.howardcc.edu/soci101/chapter/3-2-the-elements-of-culture/>

จริยธรรมการตีพิมพ์บทความเพื่อเผยแพร่ในวารสารพิษเนศวรสาร

บทบาหน้าที่ของผู้นิพนธ์

1. เขียนบทความให้มีความสมบูรณ์ ถูกต้องและเป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในวารสาร
2. รับรองว่าผลงานที่ส่งมานั้นเป็นผลงานใหม่ที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน หรืออยู่ในระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น (ไม่ว่าจะเป็นภาษาใด ๆ)
3. หากมีการนำผลงานของผู้อื่นมาใช้ในผลงานของตนเอง ผู้นิพนธ์ต้องอ้างอิงผลงานดังกล่าวรวมทั้งต้องระบุไว้ในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความให้ถูกต้อง
4. บทความที่เกี่ยวกับการวิจัยในมนุษย์ควรผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน (ถ้ามี) โดยผู้นิพนธ์ต้องแนบหลักฐานการรับรองจากคณะกรรมการฯ มาพร้อมบทความที่ส่งให้กับกองบรรณาธิการ
5. ต้องรับรองว่าข้อมูลทั้งหมดในบทความไม่มีการละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญา
6. ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการถือเป็นกรรมสิทธิ์ของวารสาร ห้ามผู้นิพนธ์นำข้อความทั้งหมดหรือบางส่วนไปพิมพ์ซ้ำ ยกเว้นจะได้รับอนุญาตจากกองบรรณาธิการวารสาร

บทบาหน้าที่ของบรรณาธิการ

1. จัดหากองบรรณาธิการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่กำหนดตามนโยบายของวารสาร รวมทั้งเปิดเผยชื่อและสังกัดที่ถูกต้องของกองบรรณาธิการในเว็บไซต์ของวารสาร
2. ให้ข้อมูลการติดต่อที่ถูกต้องของวารสารในเว็บไซต์ของวารสาร
3. ให้ข้อมูลแก่ผู้นิพนธ์บทความและผู้ประเมินบทความเกี่ยวกับขั้นตอนการส่งบทความ และค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้นิพนธ์บทความอย่างชัดเจน

4. คัดเลือก กลั่นกรอง และพิจารณาคุณภาพของบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร โดยพิจารณาจากความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร
5. ไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์บทความและผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ในทุกกรณี
6. ตีพิมพ์เผยแพร่บทความที่ผ่านกระบวนการประเมินจากผู้ประเมินบทความแล้วเท่านั้น
7. ตรวจสอบและปฏิเสธการตีพิมพ์บทความที่เคยเผยแพร่ที่อื่นมาแล้ว
8. ไม่ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความโดยใช้เหตุผลและความรู้สึกส่วนตัว
9. ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์บทความ ผู้ประเมินบทความและกองบรรณาธิการ
10. ตรวจสอบการคัดลอกผลงานทางวิชาการของผู้อื่นในบทความอย่างเคร่งครัด หากพบการคัดลอกผลงานดังกล่าวจะต้องหยุดกระบวนการประเมินบทความและติดต่อผู้นิพนธ์บทความหลักเพื่อขอคำชี้แจง
11. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร รวมทั้งชี้แจงการแก้ไขและการถอนบทความเมื่อจำเป็น
12. ตรวจสอบบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ต้องไม่ละเมิดกฎหมายและทรัพย์สินทางปัญญา
13. ตรวจสอบขั้นตอนการประเมินบทความของวารสารให้เป็นความลับ มีความเป็นธรรม ปราศจากอคติ และตรงตามเวลาที่กำหนด
14. ดำเนินการออกวารสารให้ตรงตามเวลาที่กำหนด
15. ต้องจัดการและแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดการละเมิดทางจริยธรรมของบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอย่างถูกต้องและเป็นธรรม

บทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความแก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องในระหว่างการประเมินบทความ

2. ปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ เมื่อพิจารณาว่าผู้ประเมินอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์บทความ เช่น เป็นผู้ร่วมโครงการ หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ หรือเหตุผลอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระภายหลังจากได้รับบทความจากกองบรรณาธิการ

3. ประเมินบทความในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญด้านเนื้อหาในบทความ คุณภาพของการวิเคราะห์ข้อมูลและความเข้มข้นของผลงาน

4. ประเมินบทความบนพื้นฐานความเป็นจริงตามหลักวิชาการ เป็นกลาง ไม่มีอคติและตรงตามเวลาที่กำหนด

5. หากมีข้อสงสัยว่าข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความมีความเหมือนหรือซ้ำซ้อนกับผลงานอื่น ๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที

คำแนะนำในการส่งบทความ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารพิษเนศวร์สาร

พิษเนศวร์สาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีกำหนดออกเผยแพร่เป็นราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ) คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) และ ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) วัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้แก่ สาขาภาษาและภาษาศาสตร์ วรรณกรรมและทฤษฎีวรรณกรรม รวมถึงการพัฒนาสังคม

ผลงานทางวิชาการที่ลงพิมพ์ใน “พิษเนศวร์สาร” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ แยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. บทความวิจัย (Research Article) เป็นการนำเสนอผลการวิจัยที่ผู้เขียนได้ดำเนินการด้วยตนเอง
2. บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นการนำเสนอสาระซึ่งผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างลุ่มลึกจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ จากทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัย โดยมีทัศนะหรือข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และมีการอ้างอิงอย่างชัดเจน

ผลงานที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องไม่เคยถูกนำไปพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน เพื่อให้การตีพิมพ์วารสารพิษเนศวร์สารเป็นไปตามมาตรฐานและมีรูปแบบเดียวกันกองบรรณาธิการจึงมีคำแนะนำในการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารดังนี้

การเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ องค์ประกอบต่าง ๆ ของบทความวิจัยหรือบทความวิชาการให้ทำตามคำแนะนำการเตรียมต้นฉบับนี้ บทความส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษ ควรให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาก่อน

2. การพิมพ์ ให้จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word โดยจัดหน้ากระดาษ ขนาด A4 (8.5 x 11 นิ้ว) ตั้งค่าน้ำหนักกระดาษสำหรับการพิมพ์ห่างจากขอบบนกระดาษ 1 นิ้ว (1.25 นิ้ว เฉพาะหน้าแรก) ขอบล่าง 0.8 นิ้ว ขอบซ้าย 1.25 นิ้ว ขอบขวา 0.8 นิ้ว จัดสองคอลัมน์ (ยกเว้นบทความย่อยภาษาไทย บทความย่อยภาษาอังกฤษ และเอกสารอ้างอิง ให้จัดหนึ่งคอลัมน์) ความกว้างคอลัมน์ 2.98 นิ้ว

ระยะห่างระหว่างคอลัมน์ 0.25 นิ้ว ใส่หมายเลขหน้ากำกับอยู่ด้านบนขวาทุกหน้า

3. รูปแบบตัวอักษรภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษรแบบ TH Niramit AS ขนาดตัวอักษรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ขนาดเดียวกัน ดังนี้ ชื่อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา ชื่อผู้พิมพ์บทความใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ ชื่อหน่วยงานที่สังกัดและตำแหน่งทางวิชาการของผู้พิมพ์บทความ (ถ้ามี) ใช้ตัวอักษรขนาด 12 pt. หัวข้อหลักใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา หัวข้อรองใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวหนา เนื้อหาทุกส่วนใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ

4. จำนวนหน้า ไม่ควรเกิน 15 หน้า รวมตารางรูปภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. ตาราง รูปภาพ ภาพลายเส้น แผนภูมิ และกราฟ หากมีขนาดเล็กให้แทรกไว้ในเนื้อหาที่จัดเป็น 2 คอลัมน์ หากมีขนาดใหญ่ให้จัดเป็น 1 คอลัมน์ โดยให้ผู้พิมพ์บทความคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เรียงลำดับให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ชื่อตารางให้อยู่ด้านบนของตาราง ส่วนชื่อรูปภาพแผนภูมิ และกราฟ ให้อยู่ด้านล่าง พร้อมทั้งคำอธิบายสั้น ๆ ที่สื่อความหมายได้สาระครบถ้วน

6. การส่งต้นฉบับ ให้ส่งบทความต้นฉบับในรูปแบบไฟล์เวิร์ด (Microsoft word) ผ่านระบบจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ThaiJo) ที่ Website: <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/pikanasan> พร้อมทั้งส่งแบบนำส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ หนังสือรับรองก่อนการตีพิมพ์ตามวารสารกำหนดและหลักฐานการโอนค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ทางอีเมล phikanatesan@gmail.com และส่งแบบนำส่งบทความเพื่อตีพิมพ์และหนังสือรับรองก่อนการตีพิมพ์ฉบับจริงทางไปรษณีย์

ประเภทของบทความ

1. บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่เขียนขึ้นจากงานศึกษาเชิงประจักษ์ (Empirical Study) หรือที่เรียกว่า งานวิจัย สาระของบทความสะท้อนให้เห็นขั้นตอนการดำเนินการศึกษา การนำเสนอ

ผลการวิจัยอาจเป็นผลงานวิจัยบางส่วนหรือผลงานวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

2. บทความวิชาการ (Academic Article)

เป็นบทความที่ผู้เขียนได้เรียบเรียงโดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร งานแปล และผลงานจากประสบการณ์ของผู้เขียนหรือถ่ายทอดจากผู้อื่นมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ องค์ความรู้ การเสนอความคิดเห็นที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทางวิชาการของสาขาต่าง ๆ

ส่วนประกอบของบทความ

1. **ชื่อเรื่อง (Title)** ควรสั้น กระชับ และตรงกับเนื้อเรื่อง ให้ขึ้นต้นชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ โดยภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

2. **ชื่อผู้นิพนธ์บทความ (Authors and Co-authors)** ใช้ชื่อและนามสกุลเต็มทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะอักษรตัวแรกของชื่อตัวและนามสกุลไม่ระบุคำนำหน้าและตำแหน่งทางวิชาการไว้ กึ่งกลางหน้ากระดาษต่อจาก ชื่อเรื่อง หากเป็นนักศึกษาให้ใส่ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นผู้นิพนธ์ร่วม ถ้ามีผู้นิพนธ์หลายคนให้ใช้หมายเลข ¹ หรือ ² กำกับไว้ท้ายชื่อตามจำนวนผู้นิพนธ์

3. **สังกัดผู้นิพนธ์บทความ (Affiliation)** ใส่ชื่อหน่วยงานที่สังกัดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเรียงลำดับตั้งแต่หน่วยงานระดับต้นไปจนถึงหน่วยงานหลักต่อจากชื่อผู้นิพนธ์บทความ และใส่สถานะของผู้นิพนธ์โดยระบุตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) ที่เชิงบรรทัดของหน้าแรก กรณีเป็นนักศึกษาให้ระบุระดับการศึกษาชื่อหลักสูตร สาขาวิชา และสถาบันการศึกษา

4. **บทคัดย่อ (Abstract)** บทคัดย่อภาษาไทย ความยาวไม่เกิน 500 คำ และภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน 300 คำ จัดเป็น 1 คอลัมน์ โดยให้ลำดับบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อนตามด้วยบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

5. **คำสำคัญ (Keywords)** ให้เขียนทั้งคำสำคัญภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แต่ละชุดไม่เกิน 5 คำ โดยให้ระบุไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา

6. เนื้อหาในบทความ (Main Texts)

6.1 บทความวิจัย ประกอบด้วย

6.1.1 บทนำ (Introduction) นำเสนอ

ภูมิหลังความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเหตุผลของการทำวิจัย

6.1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(Objectives) นำเสนอจุดมุ่งหมายที่ต้องการศึกษา ค้นคว้า แสวงหาคำตอบในการวิจัย

6.1.3 สมมุติฐานการวิจัย (Hypothesis)

(ถ้ามี) เป็นการนำเสนอคำตอบที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าอย่างสมเหตุสมผลต่อปัญหาที่ศึกษา ระบุความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

6.1.4 วิธีดำเนินการวิจัย (Research

Methodology) นำเสนอแบบแผนการวิจัย เช่น การสำรวจ ศึกษาเอกสาร การทดลอง เป็นต้น

6.1.5 ประชากร (Population) นำเสนอ

คุณลักษณะและจำนวนให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6.1.6 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) นำเสนอ

หลักเกณฑ์การกำหนด จำนวนตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง

6.1.7 เครื่องมือการวิจัย (Research

Instrument) นำเสนอชนิดของเครื่องมือ วิธีการสร้าง การทดลองใช้ (Try Out) และการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย

6.1.8 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data

Collection) นำเสนอวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และระยะเวลาการรวบรวมข้อมูล

6.1.9 การวิเคราะห์ข้อมูล (Data

Analysis) นำเสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1.10 ผลการวิจัย (Results) นำเสนอ

รายงานผลการวิจัยจากการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ในการวิจัยอย่างชัดเจนและตรงประเด็น โดยยึดแนวทางตามวัตถุประสงค์การวิจัย ควรอธิบายผลการวิจัยด้วยคำบรรยายเป็นหลัก ถ้ามีตัวแปรที่ศึกษาหรือตัวเลขมากให้นำเสนอเป็นรูปภาพตาราง แผนภูมิ และกราฟแทรกในเนื้อหาพร้อมอธิบายผลการวิจัยให้ได้สาระครบถ้วนอย่างสั้น ๆ กระชับ

6.1.11 สรุปผลการวิจัย (Conclusion)

เป็นการสรุปเฉพาะประเด็นสำคัญที่เกิดจากการทำวิจัย

6.1.12 การอภิปรายผลการวิจัย

(Discussion) เป็นการนำเสนอความเห็นว่าการวิจัยสอดคล้องหรือแตกต่างจากวัตถุประสงค์ สมมติฐาน การวิจัยที่ตั้งไว้อย่างไร เป็นเพราะเหตุผลใด มีหลักฐานทางทฤษฎีหรือผลงานวิจัยอะไรที่มาสสนับสนุน

6.1.13 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัย

ไปใช้ (Suggestion) นำเสนอให้เห็นว่าสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง ตลอดจนข้อเสนอแนะให้ผู้ที่จะทำวิจัยครั้งต่อไปในลักษณะเดียวกัน ทราบว่าควรจะต้องศึกษาในประเด็นปัญหาหรือ ตัวแปรอะไร จึงจะทำให้ได้ผลการวิจัยหรือข้อสรุปที่สมบูรณ์

6.2 บทความวิชาการ (Academic

Article) : ประกอบด้วย

6.2.1 บทนำ (Introduction) กล่าวถึง

ความน่าสนใจของเรื่องที่น่าสนใจก่อนเข้าสู่เนื้อเรื่อง

6.2.2 เนื้อเรื่อง (Body) นำเสนอให้เห็นถึง

ปรากฏการณ์หรือองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นในวงวิชาการที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของเหตุที่นำไปสู่ผล (Causal Relationship) การอ้างอิงข้อมูลต่าง ๆ และเหตุผลที่พิสูจน์ได้ทางวิชาการ ซึ่งได้จากการศึกษาค้นคว้าและจากประสบการณ์ของผู้นิพนธ์บทความ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้อ่าน

6.2.3 สรุป (Conclusion) สรุปประเด็น

สำคัญ ๆ จากเนื้อเรื่องให้สั้น กระชับได้เนื้อหาสาระครบถ้วนของบทความ บอกผลลัพธ์ว่าสิ่งที่กล่าวมามีความสำคัญอย่างไร สามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไป

7. เอกสารอ้างอิง (Reference) ให้ระบุเฉพาะ

เอกสารที่ผู้นิพนธ์บทความได้นำมาอ้างอิงในบทความอย่างครบถ้วน

การอ้างอิงเอกสาร

ใช้การอ้างอิงระบบ APA (American Psychological Association Citation Style) โดยแยกเป็น

1. การอ้างอิงในเนื้อความ (In-text Citations)

การอ้างอิงในเนื้อความเป็นการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อความ ให้ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนาม-ปี (Author-date in Text Citation) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และเลขหน้า (ถ้ามี) ต่อท้ายข้อความที่ต้องการอ้างอิง เช่น (ขจร ตรีโสภณกร, 2556) แต่ถ้าชื่อผู้แต่งที่อ้างถึงเป็นส่วนหนึ่งของบทความให้วงเล็บเฉพาะปีที่พิมพ์ และเลขหน้า (ถ้ามี) ต่อจากชื่อผู้เขียน เช่น ขจร ตรีโสภณกร (2556, น. 36) รูปแบบการอ้างอิง มีดังนี้

1.1 การอ้างอิงบุคคล คนไทยให้ลงชื่อตัว

และนามสกุล ส่วนชาวต่างประเทศให้ลงเฉพาะชื่อสกุล

ตัวอย่างการอ้างอิง

ผู้แต่ง 1 คน

(สมเจตน์ ภูศรี, 2550) (Smith, 2014)

ผู้แต่ง 2 คน

(สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม, 2545)

(Chanaim & Chanaim, 2015, pp. 33-35)

ผู้แต่ง 3 – 6 คน

(ศิริพร พรสิรินทิพย์, ประพันธ์ ธรรมไชย และหนู ม้วน ร่มแก้ว, 2558)

(Peterson, Smith, & Clare, 2015) หากเป็น

การอ้างผลงานเดิมในครั้งที่สอง ให้ใช้ชื่อสกุลของผู้แต่งคนแรก และคำว่า “และคนอื่น ๆ” หรือ “et al.” แล้วตามด้วยปีที่พิมพ์

(ศิริพร พรสิรินทิพย์ และคนอื่น ๆ, 2558)

(Peterson et al., 2015)

ผู้แต่ง 7 คน ขึ้นไป

(สุจิต เพียรชอบ และคนอื่น ๆ, 2548)

(Pianchoop et al, 2005)

การอ้างอิงผลงานหลายชิ้น ให้เรียงตามตัวอักษรของชื่อสกุลผู้แต่ง คั่นระหว่างด้วยเครื่องหมาย ;

(Johnson, 2015; Ortega, 2014; Peterson, 2010)

1.2 การอ้างอิงนิติบุคคล หน่วยงาน องค์กร

ที่ทำเอกสารให้ระบุชื่อหน่วยงานตามที่ปรากฏ

ตัวอย่างการอ้างอิง

(มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2557)

(Chiangmai Rajabhat University, 2015)

2. เอกสารอ้างอิง (References)

เป็นการอ้างอิงส่วนท้ายบทความ โดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้พิมพ์บทความได้ใช้อ้างอิงในเนื้อหา พร้อมจัดเรียงรายการเอกสารตามลำดับอักษรของผู้แต่ง ดังนี้

หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. (ครั้งที่พิมพ์).
สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ชูสิทธิ์ ชูชาติ. (2557). ตามรอยพระราชดำริ สู่ความสำเร็จ.
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

Mitchell, T. R. & Larson, J.R., Jr. (1987). *People in organizations: An introduction to organizational behavior*. New York: McGraw-Hill.

วารสารและนิตยสาร

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่
(ฉบับที่), เลขหน้า.

ตัวอย่าง

เบญจพร ชีหลวง. (2558). พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารพิษณุเวชการ*, 6(1), 1-12.

Akira, A & Yong J, (2016). Determinants of Word-of-Mouth Influence in Sport Viewership. *Journal of Sport Management*, 30(2), 192-206.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต).
ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ. สืบค้นจาก <http://www>

.....

ตัวอย่าง

ธนวรรณ พลวิชัย. (2559, 30 เมษายน). AEC go on .
สืบค้นจาก <http://www.thairath.co.th/content/613039>

Wollman, N. (1999). *Influencing attitudes and behaviors for social change*. Retrieved from <http://www.radpsynet.org/docs/wollman-attitude.html>

รายงานการประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อเอกสารรวมเรื่องรายงานการประชุม, วัน เดือน ปี สถานที่จัด. เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์

ตัวอย่าง

กรมวิชาการ. (2538). *การประชุมปฏิบัติการรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน*, 25-29 พฤศจิกายน 2528 ณ วิทยาลัยครูมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

บริพัตร นิลเพชร. (2554). แนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. ใน *เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา*, 9-14 กุมภาพันธ์ 2554 (น. 40-41). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

Pinsuwan, S., & Keawnopparat, S. (2006). Experimental and computational studies of epithelial transport of mefenamic acid ester prodrugs. In The Thailand Research Fund (Ed.), *RGJ-Ph.D. Congress VII*, April 20-22, 2006 Jomtien Palm Beach Resort Pattaya Chon Buri (p. 88). Thailand: The Thailand Research Fund.

วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ชื่อผู้พิมพ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์, สถาบันการศึกษา).

ตัวอย่าง

ยุทธศักดิ์ ยารังสี. (2557). *เครือข่ายการค้าปลูสดสัตว์ไทย-ลาว*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ กลุ่มน้ำโขงและสาละวินศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).

Gjoligaj, V. (2014). *Developing a sports club management competency model for Albania: A Delphi study*. (Doctoral dissertation, School of Business and Technology Capella University, USA).

ตัวอย่างการพิมพ์ตาราง แผนภาพ และภาพ

1. ตัวอย่างการพิมพ์ตาราง (Table)

1.1 ตัวอย่างตารางภาษาไทย

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ระหว่างคะแนนก่อนกับหลังการจัดกิจกรรม

คนที่	คะแนน (ก่อนเรียน)	คะแนน (หลังเรียน)	คะแนน (ความ ก้าวหน้า)	ร้อยละ ของความ ก้าวหน้า
1	7	10	3	30
2	6	9	3	30
3	4	8	4	40
4	6	9	3	30
5	7	10	3	30
รวม	30	46	16	160
เฉลี่ย	6.00	9.20	3.20	32.00

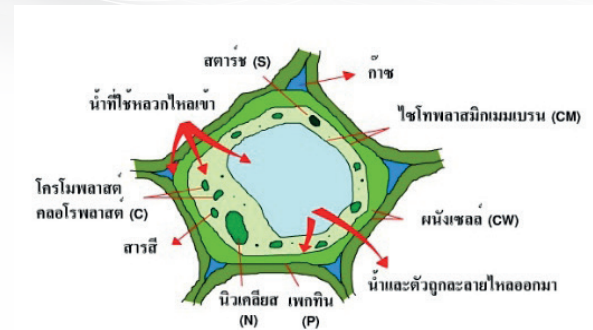
1.2 ตัวอย่างตารางภาษาอังกฤษ

Table 1 Chang in the Employment Rates of Young Black Men, by Age and Educational Status, 1992 – 2000

Age and educational status				Employment rate		Absolute change
				1992	2000	
Enrolled in school						
Ages	16	–	24	22.5	29.4	6.9
Ages	16	–	19	17.4	22.8	5.4
Ages	20	–	24	35.8	46.7	10.9
Not enrolled in School, age 20 – 24						
All levels of education				62.2	66.2	40.0
Less than high school diploma				41.6	48.4	6.8
High school diploma only				64.2	66.7	2.5
Some college, no bachelor's degree				73.8	79.6	5.8
College graduate				85.7	88.1	2.4

2. ตัวอย่างภาพ (Picture, Figure and Graph)

2.1 ตัวอย่างภาพภาษาไทย (Picture)

ภาพที่ 1 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเซลล์พืชระหว่างการลวก

2.2 ตัวอย่างภาพภาษาอังกฤษ (Picture)

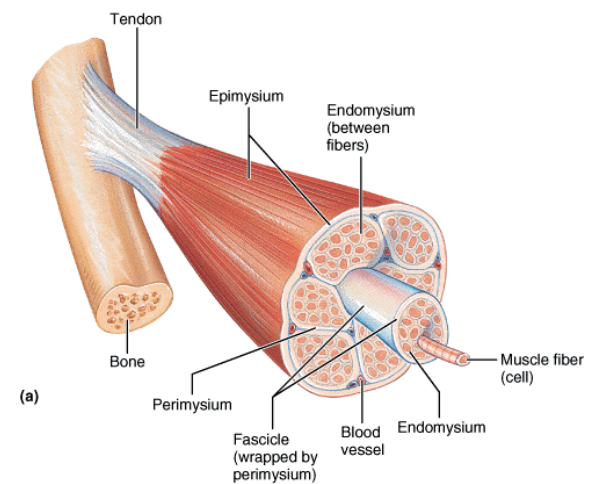
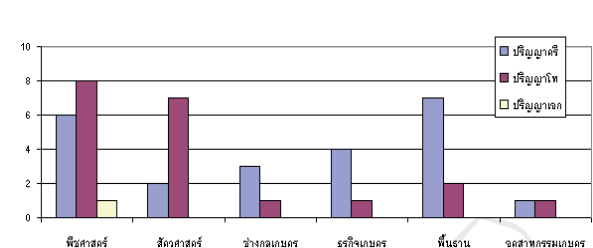

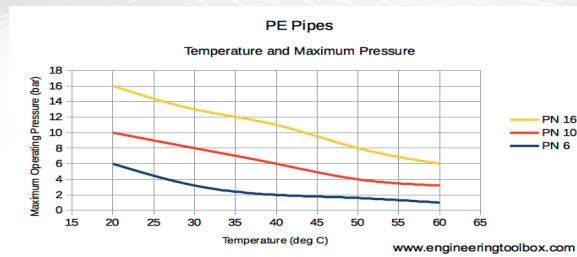
Figure 6.1 Muscle Coverings

2.3 ตัวอย่างกราฟภาษาไทย (Graph)

แผนภูมิที่ 1 การเปรียบเทียบร้อยละของจำนวนข้าราชการครูจำแนกตามคณะวิชาต่าง ๆ

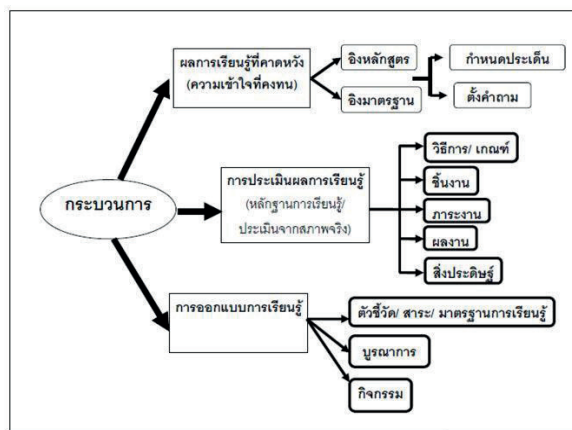
2.4 ตัวอย่างกราฟภาษาอังกฤษ (Graph)

Graph 1 PE pipe temperature operating pressure

3. ตัวอย่างแผนภาพและแผนภูมิ (Diagram)

3.1 แผนภาพและแผนภูมิภาษาไทย (Diagram)

แผนภาพที่ 1 การจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21
ที่มา: เอมอัชณา วัฒนบุรณนท์, 2554

3.2 แผนภาพและแผนภูมิภาษาอังกฤษ (Diagram)

(Diagram)

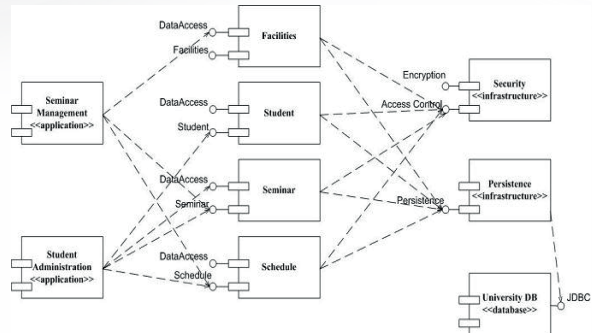

Figure 1 UML 2.x component diagram

}

ชื่อเรื่องภาษาไทย (TH Niramit AS ขนาด 18 pt. ตัวหนา)
ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ (TH Niramit AS ขนาด 18 pt. ตัวหนา)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300^{1,2,3}
University, 202 Chang Puak Road, Chang Puak Sub-district, Mueang District, Chiang Mai Province 50300^{1,2,3}

[illegible]

1 นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
2 รองศาสตราจารย์ ภาควิชหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
(TH Niramit AS ขนาด 12 pt. ตัวเอน)

$$\left. \begin{array}{l} \text{ } \end{array} \right\}$$

1 นิ้ว

ABSTRACT (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

xxxxxxxxxxไม่ควรเกิน 300 คำ.....

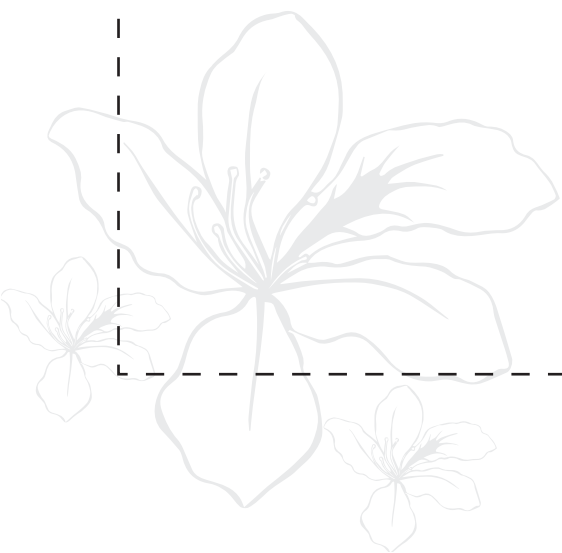
1.25

นิ้ว

0.8 นิ้ว

.....(TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

KEYWORDS: Not more than five words (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

ข้อเสนอแนะ (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา)

XXXXX.....

.....

.....

..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา)

XXXXX.....

.....

.....

..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

เอกสารอ้างอิง (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

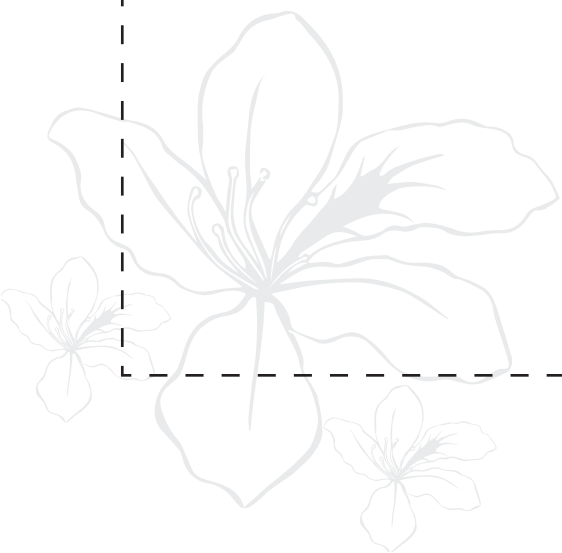
ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต). ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ. สืบค้นจาก <http://www>

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อเอกสารรวมเรื่องรายงานการประชุม, วัน เดือน ปี สถานที่จัด. เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้พิมพ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์, สถาบันการศึกษา).

(TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

เพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารพิษเนศร์สาร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ชื่อ-สกุล ผู้พิมพ์บทความ (ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ)

ตำแหน่งทางวิชาการ ☐ ศ. ☐ รศ. ☐ ผศ. สถานะพนักงานับทบความ ☐ อาจารย์ ☐ นักวิจัย ☐ นักศึกษา (ป.เอก/ป.โท)

สถานที่ติดต่อได้สะดวก.....ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....

โทรสาร.....โทรศัพท์มือถือ.....E-mail.....

ชื่อเรื่องภาษาไทย

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

ชื่อผู้สมัครร่วม (ถ้ามี) 1.ภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

ตำแหน่งทางวิชาการ.....สังกัด.....

ชื่อผู้พิมพ์ร่วม (ถ้ามี) 2. ภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

ตำแหน่งทางวิชาการ.....สังกัด.....

ชื่อผู้พิมพ์ร่วม (ถ้ามี) 3. ภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

ตำแหน่งทางวิชาการ.....สังกัด.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ ไม่เคยเผยแพร่หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาถ้อยแถลงในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่น

ลงชื่อ.....ผู้พิมพ์บทความ
(.....)

ข้าพเจ้าได้พิจารณากันกรองและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาบทความ และนักศึกษาได้แก้ไขตามข้อเสนอดังกล่าวแล้ว

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความของนักศึกษามีคุณภาพและสามารถนำไปเผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการได้

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(.....)

ลำดับบทความ.....วันที่รับบทความ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้รับค่าลงทะเบียนบทความวารสาร “พินนศวรรสาร” ประจำปีที่ เล่มที่

จาก.....สังกัด.....ชำระวันที่.....

เป็นจำนวนเงินบาท (.....) ไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

จึงลงนามรับทราบ

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ
(.....)

หนังสือรับรอง

ก่อนการตีพิมพ์บทความในวารสารพิษเนศวร์สาร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

เรียน บรรณาธิการวารสารพิษเนศวร์สาร

ตามที่ข้าพเจ้า.....
ได้ส่งบทความเรื่อง.....
.....

เพื่อตีพิมพ์ในวารสารพิษเนศวร์สารและกองบรรณาธิการได้รับพิจารณาบทความของข้าพเจ้าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าและผู้นิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ขอรับรองว่า บทความที่เสนอมานี้ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์หรือไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งตีพิมพ์อื่นใด หรือได้รับการตอบรับให้ตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

ข้าพเจ้าและผู้นิพนธ์ร่วม ยอมรับนโยบายการพิจารณาตีพิมพ์ผลงานของวารสารพิษเนศวร์สาร ทั้งยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิพิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมนี้ขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ หากมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ แผนภูมิ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่งและ/หรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ข้าพเจ้าและผู้นิพนธ์ร่วม ยินยอมรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว

หาก กองบรรณาธิการวารสารพิษเนศวร์สารตรวจพบว่าคำรับรองดังกล่าวไม่เป็นความจริง รวมทั้งหากข้าพเจ้าไม่ปฏิบัติตามนโยบายการพิจารณาตีพิมพ์ผลงานของวารสารพิษเนศวร์สาร กองบรรณาธิการ มีสิทธิ์ยกเลิกบทความของข้าพเจ้าออกจากวารสารพิษเนศวร์สารได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบล่วงหน้า และข้าพเจ้าขอรับรองและยินยอมปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าวข้างต้น พร้อมทั้งลงนามรับรองไว้ที่ข้างท้ายของหนังสือรับรองฉบับนี้

ลงนามผู้นิพนธ์หลัก (คนที่ 1)

ลงนามผู้นิพนธ์ร่วม (คนที่ 2)

.....
(.....)
...../...../.....

.....
(.....)
...../...../.....

หมายเหตุ: ให้ผู้นิพนธ์หลักและผู้นิพนธ์ร่วมลงนามให้ครบทุกท่าน หากมีผู้นิพนธ์มากกว่า 2 ท่าน สามารถเพิ่มเติมรายชื่อผู้ลงนามข้างท้ายได้ตามจำนวนผู้นิพนธ์บทความทั้งหมด

การเผยแพร่

พิชเนศวร์สารมีกำหนดออกเป็นราย 6 เดือน (2 ฉบับ/ปี) ดังนี้

ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) กำหนดออกสัปดาห์สุดท้ายของเดือนมิถุนายน

ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) กำหนดออกสัปดาห์สุดท้ายของเดือนธันวาคม

วารสารออนไลน์ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/pikanasan>

ออกแบบ/พิมพ์ที่

เจริญพรินท์เอ็กซ์เพรส

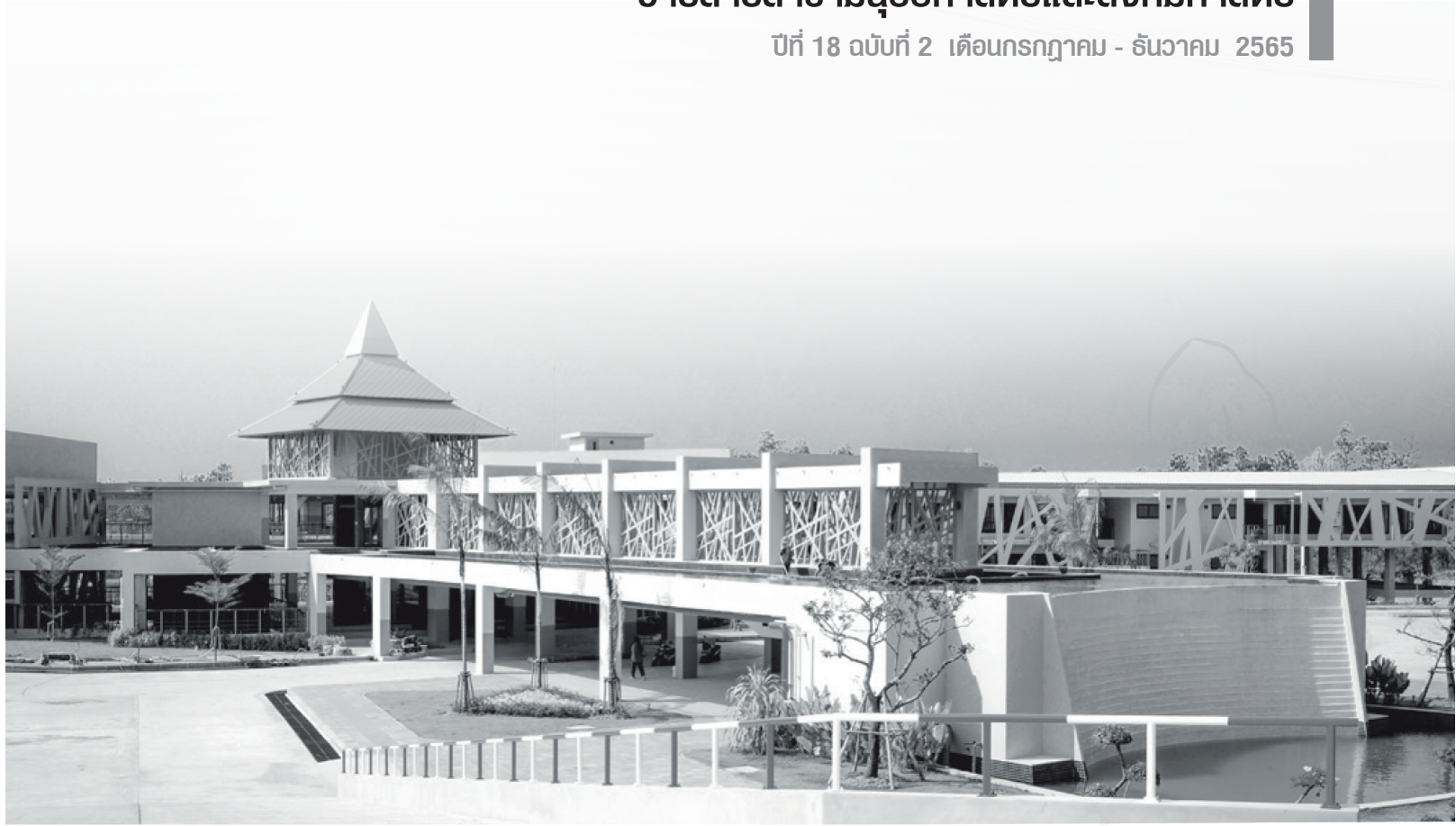
83/1 หมู่ 14 ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

โทรศัพท์ 088 291 1758

พิชเนศวร์สาร

วารสารสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

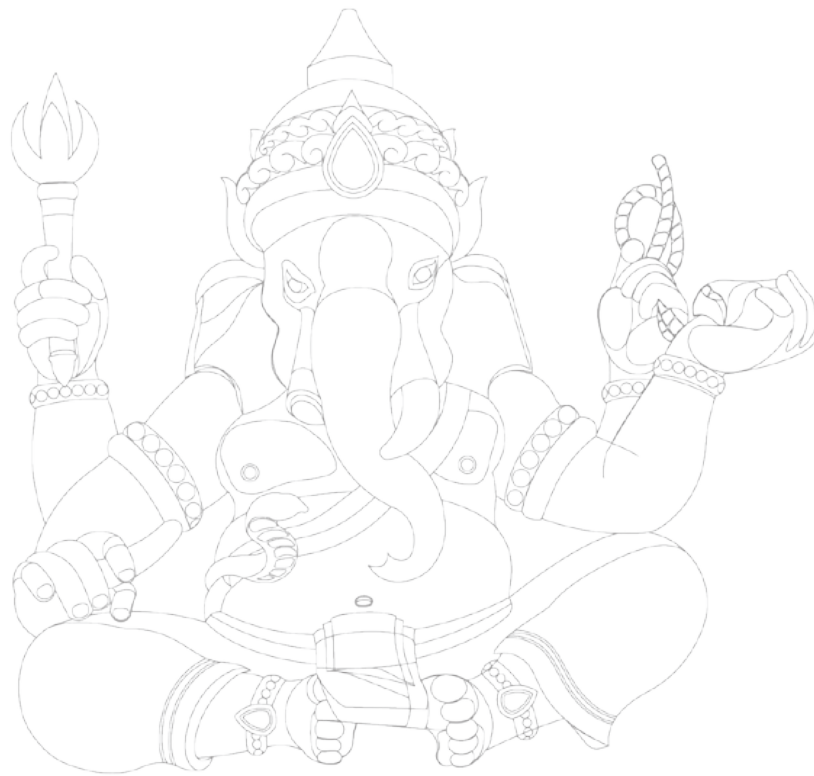
ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2565

ISSN 1686-7467 (Print)

ISSN 2651-141X (Online)

GANESHA JOURNAL

พินิตสาร

Vol. 18 No. 2 July – December 2022

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Chiang Mai Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300